

BETÆNKNING

VEDRØRENDE

EN NY DANSK LOV OM
MØNSTRE

*Udarbejdet af
den af handelsministeriet under 5. februar 1960 nedsatte kommission
i samarbejde med tilsvarende
finske, norske og svenske kommissioner*

BETÆNKNING NR. 417

1966

INDHOLDSFORTEGNELSE

Kommissionens sammensætning og de tilsvarende nordiske kommissioner. /	
Udkast til lov om mønstre.	9

MOTIVER

Indledende oversigt.

Mønsterrettens udvikling	16
Udviklingen i Danmark	17
Udviklingen i Norden iøvrigt	19
Stillingen i forskellige andre lande	21
Hovedtræk af gældende ret i de nordiske lande	23
Internationale overenskomster	29

Almindelige motiver.

Behovet for mønsterbeskyttelse	34
Mønsterrettens genstand	36
Gebrauchsmuster.	44
Almindelige forudsætninger for mønsterbeskyttelsen	48
Kravet om mønsterskabende indsats	48
Registreringskravet	50
Nyhedskravet	51
Kravet om adskillelse (»Forskelskravet«)	59
Nogle kollisionsregler	64
Hindringer for mønsterbeskyttelsen	65
Fremgangsmåden ved registrering af mønstre	66
Mønsterrettens indhold	76
Udnyttelsesformerne	76
Beskyttelsens omfang	81
Nogle undtagelser	83
Arbejdstageres mønstre	85
Spørgsmålet om særlig beskyttelse mod såkaldt slavisk efterligning	88
Forholdet mellem ophavsret og mønsterret	91
Beskyttelse for brugskunst	96

Bemærkninger til lovudkastets enkelte paragraffer.

Lovens titel og underafsnit	97
Kapitel I: Almindelige bestemmelser	98
§ 1. Mønsterrettens genstand og subjekt	98
§ 2. Nyhedskravet og kravet om adskillelse	100
§ 3. Undtagelser fra nyhedskravet	103
§ 4. Særlige hindringer for opnåelse af mønsterret	105
§ 5. Mønsterrettens indhold	108
§ 6. Forbenyttelsesret	108
§ 7. Særlige undtagelser for fremmede luftfartøjer	110
§ 8. Prioritet	110
§ 9. Beskyttelsestiden	112

Kapitel II: Registrering af mønstre	113
§ 10. Mønsterregistret	113
§ 11 Ansøgning om registrering	113
§ 12. Samregistrering	116
§ 13. Fuldmægtig på ansøgningsstadiet	119
§ 14. Ansøgningsdag og ændringer i ansøgningen	120
§ 15. Ansøgningens behandling	121
§ 16. Afslag på ansøgningen	122
§§ 17-18. Bedre ret til et mønster	123
§ 19. Ansøgningens bekendtgørelse og indsigelse	124
§ 20. Adgang til ansøgningsakterne	126
§ 21. Ansøgningens fortsatte behandling	127
§ 22. Afgørelser, der kan påklages	128
§ 23. Klage	129
§ 24. Registrering	130
§ 25. Fornyelse	131
Kapitel III: Overdragelse, licens m. m.	132
§ 26. Frivillig licens	132
§ 27. Notering i mønsterregistret af overdragelse og licenser	134
§§ 28-30. Tvangslicens	135
Kapitel IV: Registreringens ophør	137
§ 31 Ophævelse af registreringen	137
§ 32. Overførelse af en registrering til en anden	140
§ 33. Udslettelse af mønsterregistret	141
Kapitel V: Bestemmelser om retsbeskyttelse m. m.	143
§ 34. Straf og påtale	143
§ 35. Skadeserstatning	144
§ 36. Erstatning for ulovlig udnyttelse af mønstret før registrering	144
§ 37. Andre retsvirkninger	146
§ 38. Bortfald af følgerne af mønsterretsindgreb	147
§§ 39-40. Oplysningspligt vedrørende mønsterret	148
Kapitel VI: Forskellige bestemmelser	149
§ 41. Fuldmagtspligt	149
§ 42. Lempelser i fuldmagtspligt	149
§§ 43-44 Afgifter og administrative bestemmelser	150
Kapitel VII: Retsplejebestemmelser	151
§ 45. Værneting i visse særlige tilfælde	151
§ 46. Meddelelse om sagsanlæg	151
§ 47. Domsudskrifter	152
Kapitel VIII: Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser	152
§§ 48-49. Ophævelse af gældende lov og virkningerne heraf	152
 <i>Bilag.</i>	
1. Sammenstilling af de nordiske landes lovudkast	156
2. Udkast til bekendtgørelse om ansøgning og registrering af mønstre	
3. Mønsterregistreringer (statistik)	
4. Panzerkonventionen af 20. marts 1883	
5. Agreement of the Hague, 1960.	
6. Draft International Classification of Industrial Designs (1964)	

FORKORTELSER

BIRPI	Bureaux internationaux réunis pour la protection de la propriété intellectuelle (Pariserunionens og Bernerunionens fælles organ i Genève).
H.D.	Højesterets dom.
NJA	Nytt Juridiskt Arkiv, avd. I (svensk).
NIR	Nir Nordiskt Immateriellt Rättsskydd (tidigare NIR Nordiskt Industriellt Rättsskydd).
NU	Nordisk utredningsserie.
NU 1963:6	Nordisk patentlovgivning (De nordiske patentkomitélers endelige betænkning).
PLU	Patentlovsudkastet fra 1964 (optaget i NU 1963 : 6.
Prop. ind.	La Propriété industrielle (udgivet af BIRPI, Genève).
S.H.	Sø- og handelsretten.
S.H.T.	Sø- og Handelsrets-Tidende.
U.f.R.	Ugeskrift for Retsvæsen.
V.L.	Vestre Landsret.
Ø.L.	Østre Landsret.

På foranledning af en af den svenske regering til den danske regering rettet henvendelse vedrørende nordisk samarbejde på mønsterlovgivningens område nedsatte handelsministeriet under 5. februar 1960 en kommission til revision af mønsterlovgivningen. Kommissionen fik til opgave at deltage i et sådant samarbejde med tilsvarende kommissioner i de andre nordiske lande og på grundlag heraf at fremkomme med forslag til en ny dansk mønsterlov.

Til formand for kommissionen udnævntes departementschef H. Jespersen og til medlemmer af kommissionen udnævntes følgende:

Professor, dr. jur. Torben Lund (næstformand),

Landsretssagfører Bent Carlsen (Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse),
Direktør Knud Hannover (Industrirådet),
Rektor, professor Jan Kobbernagel (Handelshøjskolen),

Direktør Paul Meisen (Grosserer-Societets Komité, Provinshandelskammeret og Butikshandelens Fællesråd),

Højesteretssagfører Eigill Michelsen
(Landsforeningen Dansk Kunsthåndværk),

Ordensjuvelerer, mag. art. Jørgen Michelsen (Håndværksrådet),

Kontorchef, frk. Julie Olsen (Direktoratet for patent- og varemærkevæsenet) og
Kontorchef Erik Tuxen (Handelsministeriet).

Efter departementschef Jespersens død i 1960 blev professor Lund udpeget til formand, og efter at landsretssagfører Bent Carlsen af helbredsgrunde havde bedt sig fritaget for hvervet som medlem af kommissionen blev ingeniør Harry von der Hude i 1960 udnævnt som medlem.

Kontorchef, frk. Julie Olsen og sekretær, nu fuldmægtig i handelsministeriet, H. Boes-

gaard har fungeret som sekretærer for kommissionen.

En tilsvarende svensk kommission var allerede nedsat i henhold til kgl. resolution af 7. februar 1958. Kommissionen fik som formand professor Seve Ljungman. Kommissionens øvrige medlemmer var:

Direktør Jan Leffler,
Riksdagsmannen, disponent Sigfrid Löfgren,
Riksdagsledamoten, fru Lena Renström-Ingenäs,
Konstnären Sven Erik Skawonius og
Generaldirektør Åke von Zweigbergk.

Som særlig sagkyndig blev i 1959 udpeget byråchef, nu patenträttsrådet Claes Uggla.

Som sekretær for kommissionen fungerede assessor, nu rådman Gunnar Sterner, Stockholm.

Ved kgl. resolution af 23. marts 1961 blev den svenske kommissions opgave udvidet til også at omfatte visse spørgsmål om beskyttelse for brugskunst.

En finsk kommission blev nedsat den 25. marts 1959 med professor Berndt Godenhjelm som formand og med følgende øvrige medlemmer:

Vicehäradshövding Eric Alenius,
Direktør H. O. Gummerus,
Direktør Marcus Nykopp,
Inredningsarkitekt Lasse Ollinkari,
Juris licentiaten Bror Wahlroos og
Byråchef Mauno Saalasti.

I 1960 indtrådte direktør Sten Finne i kommissionen i stedet for juris licentiaten Wahlroos.

Som sekretær for kommissionen har fungeret vicehäradshövding Edgar Naupert.

Den norske kommission blev nedsat under 11. september 1959. Direktør Johan Helgeland, Styret for det industrielle retts-

vern, blev udnævnt til formand for kommissionen, der derudover bestod af:

Byråsjef Eilif Andersen,
Høyesterettsadvokat Jens Chr. Mellbye,
Snektermester Johan Fredrik Monrad,
Byråsjef Roald Røed og
Direktør Peter Wiig.

Som sekretær for kommissionen har fungeret byråsjef Roald Røed, Styret for det industrielle rettsvern.

Ved resolution af 3. november 1961 fik den norske kommission til opgave også at udtale sig vedrørende retsbeskyttelse for brugskunst, i hvilken forbindelse, som yderligere medlem af kommissionen, blev tilkaldt universitetslektor Birger Stuevold Lassen.

Island har ikke deltaget i samarbejdet.

Delegerede fra de nordiske kommissioner har holdt møder i Stockholm i april 1960, i Helsingfors i oktober-november 1960, i Oslo i marts 1961, i København i december 1961, i Kungälv i maj 1962 og i Helsingfors i april 1963.

Ud over disse møder mellem delegationer fra de 4 lande har flere arbejds møder været afholdt, hvori alene formanden og sekretærene samt enkelte kommissionsmedlemmer har deltaget. Herudover er visse særlige administrative spørgsmål i forbindelse med mønsterbeskyttelsen behandlet af en arbejdsgruppe bestående af en eller flere repræsentanter fra hvert land.

Når spørgsmålet om et nordisk samarbejde vedrørende revision af mønsterlovgivningen blev taget op i 1958 fra svensk side, var

grunden hertil bl. a. den, at Pariserkonventionen af 20. marts 1883 vedrørende beskyttelse af den industrielle ejendomsret ved den revision, som fandt sted i Lissabon i oktober 1958, blev ændret således, at den gældende svenske mønsterlovgivning, der alene yder beskyttelse for mønstre inden for metalindustrien, ikke blev anset for at fyldestgøre konventionens minimumskrav vedrørende mønsterbeskyttelse. Hertil kom yderligere, at man ikke havde nogen mønsterlovgivning i Finland, og at den gældende danske mønsterlov fra 1905 gennem årene havde været gjort til genstand for kritik, idet den ikke fandtes at fyldestgøre erhvervslivets krav til en moderne industrilov, der tilgodeså berettigede krav til en effektiv beskyttelse for industrielle mønstre.

Den svenske betænkning foreligger, og en norsk og en finsk forventes at komme i løbet af 1966.

Den danske kommission har afholdt 45 møder, og som det fremgår af bemærkningerne til lovudkastet har de inden for området foreliggende spørgsmål været drøftet indgående.

Kontorchef Erik Tuxen - fra 1. april 1966 direktør for patent- og varemærkevæsenet - og kontorchef, frk. Julie Olsen har fungeret som redaktionsudvalg for kommissionen.

Som resultat af drøftelserne afgiver kommissionen herefter følgende *udkast til lov om mønstre med tilhørende almindelige bemærkninger og bemærkninger til lovudkastets enkelte paragraffer.*

København i maj 1966.

Knud Hannover

Harry von der Hude

Jan Kobbernagel

Torben Lund
(Formand)

Paul Meisen

Eigill Michelsen

Jørgen Michelsen

Julie Olsen

Erik Tuxen

H. Boesgaard - Julie Olsen

UDKAST

TIL LOV OM MONSTRE

Kapitel 1.

Almindelige bestemmelser.

§ 1. Ved mønster forstås i denne lov forbilledet for en vares udseende eller for et ornament.

Stk. 2. Den, som har frembragt et mønster, eller den, til hvem hans ret er overgået, kan i overensstemmelse med denne lov ved registrering erhverve eneret til erhvervsmæssigt at udnytte mønstret (mønsterret).

§ 2. Mønsterret erhverves kun for mønstre, der væsentligt adskiller sig fra, hvad der var kendt, før ansøgningen om registrering indkom.

Stk. 2. Som kendt anses alt, hvad der er blevet almindelig tilgængeligt ved afbildning, udstilling, udbud eller på anden måde. Som kendt anses også et mønster, der fremgår af en ikke almindelig tilgængelig ansøgning om patent eller om varemærke- eller mønsterregistrering, såfremt mønstret senere i forbindelse med ansøgningen her i landet af vedkommende myndighed gøres tilgængeligt for enhver.

§ 3. Mønsterret kan erhverves, uanset at mønstret inden for de sidste 6 måneder før ansøgningens indlevering er blevet almindelig tilgængeligt, når dette er en følge af

- 1) at ansøgeren eller nogen, fra hvem hans ret hidrører, har forevist mønstret på en officiel eller officielt anerkendt international udstilling, eller
- 2) at kendskab til mønstret er åbenbart misbrugt i forhold til ansøgeren eller nogen, fra hvem hans ret hidrører.

§ 4. Mønsterret indtræder ikke, hvis mønstret eller dets udnyttelse ville stride mod sædelighed eller offentlig orden.

Stk. 2. Et registreret mønster må ikke uhjemlet indeholde:

- 1) kendetegn eller betegnelser som angivet i § 132 i borgerlig straffelov af 15. april 1930 eller noget, der kan forveksles hermed,
- 2) noget, som er egnet til at opfattes som anden mands firma eller andet forretningskendetegn eller som anden mands navn eller portræt, når der ikke derved sigtes til forlængst afdøde personer, eller som indeholder særegent navn på eller afbildning af anden mands faste ejendom,
- 3) noget, der er egnet til at opfattes som særegen titel på en andens beskyttede litterære eller kunstneriske værk, eller noget, der krænker en andens ophavsret til sådant værk eller ret til fotografisk billede,
- 4) et for en anden her i landet registreret mønster.

§ 5. Mønsterretten indebærer, at ingen uhjemlet må udnytte mønstret: erhvervsmæssigt ved tilvirkning, indførsel, udbud, overdragelse eller udlejning af varer, der ikke væsentligt adskiller sig fra mønstret eller varer, som indeholder dette.

Mønsterretten omfatter kun varer af samme eller lignende art som dem, for hvilke mønstret er registreret.

§ 6. Mønsterret er ikke til hinder for, at den, som, da ansøgningen om registrering af mønstret indkom, her i landet erhvervsmæssigt udnyttede mønstret, fortsætter udnyttelsen med bibeholdelse af dennes almindelige karakter, såfremt udnyttelsen ikke i forhold til ansøgeren eller nogen, fra hvem hans mønsterret hidrører, udgjorde et åbenbart

misbrug af kendskab til mønstret. Sådan ret tilkommer under tilsvarende forudsætninger også den, som har truffet væsentlige foranstaltninger til erhvervsmæssig udnyttelse af mønstret her i landet.

Stk. 2. Den i stk. 1 omhandlede ret kan kun overgå til andre sammen med den virksomhed, hvori retten er opstået, eller hvori udnyttelsen var tilsigtet.

§ 7. Handelsministeren kan bestemme, at reservedele og tilbehør til luftfartøjer uanset en bestående mønsterret må indføres med henblik på reparation af luftfartøjer hjemmehørende i en fremmed stat, der indrømmer tilsvarende rettigheder for danske luftfartøjer.

§ 8. Handelsministeren kan bestemme, at ansøgning om registrering her i landet af et mønster, som tidligere er søgt beskyttet i et fremmed land, i forhold til bestemmelserne i § 2 og § 6 på begæring skal anses indleveret samtidig med ansøgningen i vedkommende fremmede land.

Stk. 2. Handelsministeren fastsætter de nærmere vilkår for retten til at gøre sådan prioritet gældende.

§ 9. Mønsterregistreringen gælder, indtil 5 år er forløbet fra den dag, da ansøgningen om registrering indkom, og kan på begæring fornyes for yderligere to 5-års perioder.

Kapitel II.

Registrering af mønstre.

§ 10. Mønstre registreres i mønsterregistret, som føres af direktøren for patent- og varemærkevæsenet.

§ 11. Ansøgning om registrering af mønstre indleveres skriftlig til registreringsmyndigheden. Ansøgningen skal indeholde angivelse af de varer, for hvilke mønstret søges registreret. Endvidere skal i ansøgningen angives, hvem der har frembragt mønstret, samt, hvis prioritet i henhold til § 8 påberåbes, begæring herom fremsættes.

Stk. 2. Søges registrering af en anden end den, som har frembragt mønstret, skal ansøgeren godtgøre sin ret til mønstret.

Stk. 3. Ansøgningen skal være ledsaget af afbildning, som viser mønstret. Ansøgeren kan sammen med afbildningen indgive en model; i så fald er det modellen, som viser mønstret. Endvidere skal ansøgningen være ledsaget af en af ansøgeren underskrevet erklæring på tro og love om, at mønstret, ansøgeren bekendt, ikke er blevet kendt på den i § 2, jfr. § 3, angivne måde, inden ansøgningen om registrering blev indgivet.

Stk. 4. Ansøgeren skal erlægge den fastsatte ansøgningsafgift samt, hvis model er indleveret, en særlig afgift for dens opbevaring.

§ 12. Samme ansøgning kan kun omfatte flere mønstre, når disse hører sammen i henseende til tilvirkning og brug af de varer, for hvilke mønstrene er bestemt. Mere end 20 mønstre må dog ikke omfattes af en ansøgning.

§ 13. Har ansøgeren ikke bopæl her i landet, skal han have en herboende fuldmægtig, som kan repræsentere ham i alt vedrørende ansøgningen.

§ 14. Ansøgning om registrering anses ikke for indleveret før ansøgeren har indgivet en afbildning, som viser mønstret, eller en model.

En ansøgning kan ikke ændres til at angå et andet mønster.

§ 15. Ved behandlingen af en ansøgning om mønsterregistrering skal registreringsmyndigheden i det omfang, det fastsættes af handelsministeren, undersøge, om betingelserne for erhvervelse af mønsterret er til stede. Har ansøgeren ikke iagttaget de om ansøgningen givne forskrifter, eller finder registreringsmyndigheden ellers ved sin undersøgelse, at der er noget til hinder for registrering, skal ansøgeren underrettes herom og opfordres til, inden en nærmere angiven frist at udtale sig eller berigtige ansøgningen.

Stk. 2. Undlader ansøgeren inden fristens udløb at udtale sig eller træffe foranstaltninger til berigtigelse af ansøgningen, henlægges denne.

Stk. 3. Behandlingen af ansøgningen genoptages dog, hvis ansøgeren inden 1 måned efter udløbet af den fastsatte frist begærer genoptagelse samt fremkommer med sine ytringer eller træffer foranstaltninger til berigtigelse af ansøgningen samt erlægger den fastsatte genoptagelsesaftgift. Genoptagelse kan kun ske én gang.

§ 16. Finder registreringsmyndigheden, efter at ansøgerens besvarelse er indkommet, fortsat noget til hinder for at imødekomme ansøgningen, skal den afslås, medmindre der er grund til at give ansøgeren adgang til en fornyet udtalelse.

§ 17. Påstår nogen overfor registreringsmyndigheden, at han har en bedre ret til mønstret end ansøgeren, kan registreringsmyndigheden, hvis den finder spørgsmålet tvivlsomt, opfordre ham til inden en nærmere angiven frist at anlægge retssag herom. Efterkommers opfordringen ikke, kan påstanden lades ude af betragtning ved afgørelse af ansøgningen. Underretning herom skal gives i opfordringen.

Stk. 2. Er der anlagt sag om retten til et mønster, som søges registreret, kan behandlingen af ansøgningen stilles i bero, indtil retssagen er endelig afgjort.

§ 18. Godtgør nogen overfor registreringsmyndigheden, at han og ikke ansøgeren er berettiget til det af ansøgningen omfattede mønster, kan han begære, at ansøgningen betragtes som indgivet af ham. Den, til hvem ansøgningen således overføres, skal erlægge ny ansøgningsaftgift.

Stk. 2. Er der fremsat begæring om overførelse af en ansøgning om mønsterregistrering, må der ikke træffes endelig afgørelse vedrørende ansøgningen, før der er taget endelig stilling til begæringen.

§ 19. Er ansøgningen i overensstemmelse med forskrifterne, og er der intet fundet til hinder for registreringen, skal den bekendtgøres. På ansøgerens begæring kan bekendtgørelsen dog udsættes i indtil 6 måneder fra ansøgningsdagen eller, hvis prioritet i henhold til § 8 er påberåbt, fra den dag, fra hvilken prioriteten påberåbes. Ansøgerens begæring om udsættelse skal fremsættes i registreringsansøgningen.

Stk. 2. Bekendtgørelsen skal indeholde afbildning af mønster samt angivelse af de varer, for hvilke mønstret er bestemt, ligesom oplysninger om ansøgningens væsentlige indhold i øvrigt. Er model indleveret eller er model eller afbildning i farver, skal dette fremgå af bekendtgørelsen.

Stk. 3. Indsigelser mod registreringen skal fremsættes skriftligt og være indkommet til registreringsmyndigheden inden 2 måneder fra bekendtgørelsesdagen. Bekendtgørelsen skal indeholde oplysning herom.

§ 20. Fra og med den dag, da ansøgningen bekendtgøres, skal akterne i ansøgnings-sagen holdes tilgængelige for enhver.

Stk. 2. Når 6 måneder er forløbet fra ansøgningsdagen eller, hvis der er påberåbt prioritet i henhold til § 8, fra den dag, fra hvilken prioriteten er begært, skal akterne, selvom bekendtgørelse i henhold til § 19 ikke har fundet sted, holdes tilgængelige for enhver. Er der truffet beslutning om henlæggelse eller afslag, må akterne dog ikke holdes tilgængelige, medmindre ansøgeren begærer genoptagelse eller påklager det meddelte afslag.

Stk. 3. På begæring af ansøgeren skal sagens akter gøres tilgængelige tidligere end ovenfor foreskrevet i stk. 1 og 2.

§ 21. Efter udløbet af den i § 19, stk. 3 fastsatte frist optages ansøgningen til fortsat behandling. Herved finder bestemmelserne i §§ 15–18 tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Er indsigelse fremkommet, skal ansøgeren gøres bekendt hermed. Er indsigelsen ikke åbenbart ubegrundet, skal ansøgeren have lejlighed til at udtale sig om denne.

§ 22. Registreringsmyndighedens afgørelse af en ansøgning om registrering af mønster kan påklages af ansøgeren eller, hvis ansøgningen er imødekommet trods hverig fremsat indsigelse af den, som har fremsat indsigelsen. Frafalder indsigeren sin klage, kan denne alligevel prøves, når særlige grunde dertil foreligger.

Stk. 2. Afgørelser, hvorved en begæring om genoptagelse efter § 15, stk. 3 er afslået eller begæring om overførelse efter § 18 er imødekommet, kan påklages af ansøgeren.

Afgørelser, hvorved en begæring om overførelse af ansøgningen er afslået, kan påklages af den, som har fremsat begæringen.

§ 23. Klage indgives til handelsministeren senest 2 måneder efter, at registreringsmyndigheden har givet den pågældende underretning om afgørelsen. Klagen skal være ledsaget af den fastsatte klageafgift.

Stk. 2. Klagen afgøres af et af handelsministeren nedsat særligt udvalg, bestående af en formand og to andre under hensyn til den pågældende sags beskaffenhed udnævnte medlemmer.

Stk. 3. Udvalgets afgørelse kan ikke indbringes for højere administrativ myndighed.

Stk. 4. Søgsmål til prøvelse af afgørelser af registreringsmyndigheden, som kan påklages til udvalget, kan ikke indbringes for domstolene, forinden udvalgets afgørelse foreligger. Søgsmål til prøvelse af afgørelser, hvorved udvalget afslår en ansøgning om mønsterregistrering, skal anlægges inden 2 måneder efter at der er givet den pågældende underretning om afgørelsen.

§ 24. Når endelig afgørelse om registrering foreligger, skal mønstret indføres i registret og bekendtgørelse herom finde sted.

Stk. 2. Bliver en ansøgning, som er bekendtgjort i henhold til § 19, endelig henlagt eller afslået, skal bekendtgørelse herom udfærdiges.

§ 25. Fornyelse af registreringen kan tidligst begæres et år før registreringsperiodens udløb. Den foreskrevne fornyelsesafgift skal erlægges inden nævnte periodes udløb.

Stk. 2. Inden 6 måneder efter en registreringsperiodes udløb kan fornyelse af registreringen dog finde sted mod erlæggelse af fornyelsesafgiften samt en særlig tillægsafgift.

Stk. 3. Fornyelse af registreringen skal bekendtgøres.

Kapitel III.

Overdragelse, licens m. m.

§ 26. Har indehaveren af en mønsterret (mønsterhaveren) givet en anden ret til erhvervsmæssigt at udnytte mønstret (licens),

må denne ikke overdrage sin ret til andre, medmindre andet måtte være aftalt. Indgår retten i en virksomhed, må den dog, såfremt ikke andet er aftalt overdrages i forbindelse med virksomheden eller den del af denne, hvori retten indgår.

§ 17. Er en mønsterret overgået til en anden eller licens givet, skal dette på begæring indføres i mønsterregistret. Godtgøres det, at en i registret indført licens er ophørt, skal indførelsen på begæring slettes.

Stk. 2. Omfatter samme registrering flere mønstre, kan overdragelse kun indføres i registret, såfremt overdragelsen omfatter samtlige mønstre.

Stk. 3. Søgsmål vedrørende et mønster kan altid anlægges mod den, som i registret er indført som mønsterhaver, og meddelelser fra registreringsmyndigheden kan sendes til ham.

§ 28. Den, som, da en ansøgning om mønsterregistrering blev gjort tilgængelig for enhver, her i landet erhvervsmæssigt udnyttede mønstret, kan, hvis ansøgningen fører til registrering, få tvangslicens til at udnytte mønstret, når ganske særlige grunde taler herfor, og han ikke havde kendskab til ansøgningen og ej heller med rimelighed har kunnet skaffe sig sådant kendskab. Ret til sådan tvangslicens tilkommer under tilsvarende forudsætninger også den, som havde truffet væsentlige foranstaltninger til erhvervsmæssig udnyttelse af mønstret her i landet.

§ 29. Tvangslicens må kun meddeles den, som kan antages at være i stand til at udnytte mønstret på rimelig og forsvarlig måde og i overensstemmelse med licensen.

Stk. 2. Tvangslicens er ikke til hinder for, at mønsterhaveren selv udnytter mønstret eller meddeler licens til andre. Tvangslicens kan kun overgå til andre sammen med virksomheden eller den del af denne, hvori den udnyttes.

§ 30. Sø- og handelsretten i København afgør i første instans, om tvangslicens skal meddeles og bestemmer ligeledes, i hvilket omfang mønstret må udnyttes, samt fastsætter vederlaget og de øvrige vilkår for tvangs-

licensen. For så vidt forholdene måtte ændre sig væsentligt, kan retten på begæring af hver af parterne ophæve tvangslicensen eller fastsætte nye vilkår for denne.

Kapitel IV.

Registreringens ophør.

§ 31. Er et mønster registreret i strid med §§ 1, 2 eller 4, og er registreringshindringen fortsat til stede, kan registreringen ophæves ved dom. En registrering kan dog ikke kræves hævet af den grund, at indehaveren af registreringen kun var delvis berettiget til mønstret.

Stk. 2. Sager, som begrundes med, at mønstret er registreret for en anden end den i henhold til § 1 berettigede, kan alene rejses af den, der påstår sig berettiget til mønstret. Sagen skal rejses inden et år efter, at denne har fået kundskab om de forhold, på hvilke søgsmålet støttes. Var indehaveren af registreringen i god tro, kan sagen ikke rejses senere end 3 år efter registreringen.

Stk. 3. I andre tilfælde kan sagen rejses af enhver.

§ 32. Er et mønster registreret for en anden end den, der i henhold til § 1 er berettiget dertil, skal retten, hvis der nedlægges påstand herom af den berettigede, overføre registreringen til denne. Rejses sådan sag, finder reglerne i § 31, stk. 2 tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Er registreringen ved endelig dom overført til den berettigede, skal dette indføres i mønsterregistret.

Stk. 3. Den, hvem mønsterretten frakendes, er, når han i god tro her i landet erhvervsmæssigt har udnyttet mønstret eller har truffet væsentlige foranstaltninger hertil, berettiget til mod rimeligt vederlag og i øvrigt på rimelige vilkår at fortsætte den påbegyndte eller iværksatte den planlagte udnyttelse med bibeholdelse af dennes almindelige karakter. Sådan ret tilkommer under tilsvarende forudsætninger også indehavere af registrerede licensrettigheder.

§ 33. En mønsterregistrering skal udslettes af mønsterregistret, når mønsterhaveren skriftligt overfor registreringsmyndigheden fremsætter begæring derom samt når endelig dom, hvorved mønsterregistreringen ophæves, foreligger. Bekendtgørelse herom skal finde sted.

Stk. 2. Er der rejst søgsmål om overførelse af registreringen, kan mønstret ikke udslettes efter begæring af den, som står indført som mønsterhaver, før søgsmålet er endelig afgjort.

Kapitel V.

Bestemmelse om retsbeskyttelse m. m.

§ 34. Gør nogen indgreb i en andens mønsterret (mønsterretsindgreb) og sker dette forsætligt, straffes han med bøde.

Stk. 2. Er overtrædelser begået af et aktieselskab, andelsselskab eller lignende, kan der pålægges virksomheden som sådan bødeansvar.

Stk. 3. Påtale sker ved den forurettede.

§ 35. Den, som forsætligt eller uagtsomt begår mønsterretsindgreb, er pligtig at udrede vederlag for udnyttelsen af mønstret samt erstatning for den yderligere skade, som indgrebet måtte have medført.

Stk. 2. Begår nogen mønsterretsindgreb uden at det sker forsætligt eller uagtsomt, og har han derved haft vinding, er han, om og i del omfang det skønnes rimeligt, pligtig at udrede vederlag og erstatning efter bestemmelserne i stk. 1, dog ikke udover den vinding, han må antages at have haft ved mønsterretsindgrebet.

§ 36. Udnytter nogen uhjemlet erhvervsmæssigt et mønster, som er søgt registreret, efter at ansøgningsakterne er gjort tilgængelige for enhver, finder bestemmelserne i § 35 tilsvarende anvendelse, hvis ansøgningen fører til registrering af mønstret.

Stk. 2. Forældelse af erstatningskrav efter stk. 1 indtræder tidligst 1 år efter mønstrets registrering.

§ 37. Foreligger mønsterretsindgreb kan retten, efter påstand af den forurettede, i det

omfang det skønnes rimeligt til forebyggelse af fortsat mønsterretsindgreb, bestemme, at varer, som er ulovligt fremstillede eller indført her i landet, eller hvis anvendelse ville indebære et mønsterretsindgreb, skal ændres på nærmere angiven måde eller tilintetgøres eller, hvor det drejer sig om ulovligt fremstillede eller indførte varer, udleveres til den forurettede mod vederlag. Dette gælder dog ikke over for den, som i god tro har erhvervet de pågældende varer eller erhvervet retigheder herover, og som ikke selv har begået mønsterretsindgreb.

Stk. 2. Når ganske særlige grunde dertil foreligger, kan retten, uanset bestemmelsen i stk. 1, efter påstand meddele tilladelse til at råde over ulovligt fremstillede eller indførte varer i mønstrets beskyttelsestid eller en del af denne mod rimeligt vederlag og i øvrigt på rimelige vilkår.

§ 38. I sager om mønsterretsindgreb kan det kun gøres gældende, at mønsteret ikke foreligger, dersom påstand om registreringens ophævelse nedlægges overfor mønsterhaveren, eventuelt efter at denne er tilstævnet efter reglerne i § 46. Ophæves registreringen, kommer bestemmelserne i §§ 34-37 ikke til anvendelse.

§ 39. En ansøger, som overfor en anden påberåber sig en ansøgning om mønsterregistrering, inden ansøgningen er blevet tilgængelig for enhver, er pligtig på begæring at give den pågældende adgang til at gøre sig bekendt med akterne i ansøgningssagen.

Stk. 2. Den, som enten ved direkte henvendelse til en anden eller i annoncer eller ved påskrift på varer eller deres indpakning eller på anden måde angiver, at et mønster er registreret eller søgt registreret uden samtidig at angive registreringens eller ansøgningens nummer, er pligtig uden unødigt ophold at give den, der begærer det, sådan oplysning. Angives det vel ikke udtrykkeligt, at et mønster er registreret eller søgt registreret, men er oplysningen egnet til at fremkalde den opfattelse, at dette er tilfældet, skal der på begæring uden unødigt ophold gives oplysning om, hvorvidt mønstret er registreret eller søgt registreret.

§ 40. Den, som i de i § 39 nævnte tilfælde, undlader at efterkomme, hvad der påhviler ham, eller meddeler urigtig oplysning, straffes med bøde, for så vidt strengere straf ikke er forskyldt efter anden lovgivning, og er pligtig til at erstatte derved forvoldt skade i det omfang, det skønnes rimeligt.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 34, stk. 2 og 3 finder tilsvarende anvendelse.

Kapitel VI.

Forskellige bestemmelser.

§ 41. En mønsterhaver, der ikke har bopæl her i landet, skal have en her bosat, i mønsterregistret indført fuldmægtig, som på hans vegne kan modtage forkyndelser og andre meddelelser vedrørende mønstret.

Stk. 2. Har mønsterhaveren ikke sådan fuldmægtig, kan forkyndelser m. v. ske på den i retsplejelovens § 160, stk. 2 angivne måde.

§ 42. Handelsministeren kan under forudsætning af gensidighed bestemme, at reglerne i § 41 ikke skal finde anvendelse overfor mønsterhavere, der er hjemmehørende i andre lande, eller som har en i disse lande bosat, i mønsterregistret indført fuldmægtig, der på hans vegne kan modtage forkyndelser og andre meddelelser m. v.

§ 43. Handelsministeren fastsætter størrelsen af de i loven omhandlede afgifter og fastsætter gebyrer for ekspeditioner, udskrifter

§ 44. Handelsministeren fastsætter nærmere forskrifter om mønsteransøgninger og deres behandling, om mønsterregistrets indretning og førelse, om registreringstidens udgivelse og indhold samt om registreringsmyndighedens og de særlige ankeudvalgs forretningsgang. Det kan herunder bestemmes, at registreringsmyndighedens journaler over indkomne ansøgninger skal være tilgængelige for enhver.

Kapitel VII.

Retsplejebestemmelser.

§ 45. Søgsmål vedrørende retten til et mønster, om ophævelse af en registrering og om overførelse af en registrering til en anden kan anlægges i København, når sagsøgeren eller den i registret indførte mønsterhaver ikke har bopæl her i landet.

§ 46. Den, som rejser sag om ophævelse af en mønsterregistrering, om overførelse af registreringen eller om tvangslicens, skal anmelde dette til registreringsmyndigheden til indførelse i mønsterregistret samt i anbefalet postforsendelse give meddelelse om sagsanlægget til enhver i registret indført licenshaver, hvis adresse er angivet i registret. En licenshaver, der vil anlægge sag om indgreb i mønsterret, skal på tilsvarende måde give meddelelse herom til mønsterhaveren.

Stk. 2. Dokumenterer sagsøgeren ikke på sagens første tægtedag, at anmeldelse og meddelelser, som i stk. 1 angivet, har fundet sted, kan retten fastsætte en frist til opfyldelse af betingelserne. Oversiddes den fastsatte frist, afvises sagen.

Stk. 3. I sager om mønsterretsindgreb anlagt af mønsterhaveren skal sagsøgte give meddelelse efter reglerne i stk. 1 til registreringsmyndigheden og registrerede licenshaver, såfremt han vil nedlægge påstand om registreringens ophævelse. Bestemmelsen i stk. 2 finder tilsvarende anvendelse, således at påstanden om registreringens ophævelse afvises, hvis den fastsatte frist oversiddes.

Stk. 4. I sager om mønsterretsindgreb anlagt af en licenshaver kan sagsøgte tilstævne mønsterhaveren uden hensyn til dennes værneting for over for ham at nedlægge påstand om registreringens ophævelse. Bestemmelserne i retsplejelovens kapitel 34 finder tilsvarende anvendelse.

§ 47. Udskrift af domme i de i §§ 17, 31-32 samt 34-37 omhandlede sager tilstilles direktoratet for patent- og varemærkevæsenet ved rettens foranstaltning.

Kapitel VIII.

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser.

§ 48. Med den begrænsning, som følger af § 49, stk. 2 træder bestemmelserne i nærværende lov i stedet for lov nr. 107 af 1. april 1905 om beskyttelse af mønstre, jfr. bekendtgørelse nr. 193 af 1. september 1936 af lov om mønstre.

§ 49. Tidspunktet for lovens ikrafttræden fastsættes ved kongelig anordning. For Grønlands og Færøernes vedkommende kan herved fastsættes sådanne afvigelser fra lovens bestemmelser, som forholdene måtte tilsi.

Stk. 2. De ved lovens ikrafttræden foreliggende uafgjorte anmeldelser behandles efter den hidtidige lovgivnings bestemmelser, der også gælder for de i medfør heraf foretagne registreringer.

MOTIVER

INDLEDENDE OVERSIGT

Mønsterrettens udvikling.

Som den ældste kendte lovgivning om mønstre plejer man at betegne en i Frankrig i 1744 udstedt forordning. Ganske vist har der tidligere forskellige steder foreligget visse statutter med begrænset rækkevidde på dette område, men disse havde hovedsagelig karakter af privilegium og henregnes derfor sjældent til den egentlige mønsterret. Hvis man imidlertid ser bort fra sådanne sondringer, kan man finde spor af mønsterbeskyttelse allerede i det 16. århundrede, hovedsagelig inden for middelalderens lavsvæsen. Det var i Flandern og Burgund samt i Norditalien, at interessen voksede frem og det drejede sig først om gobeliner og lignende varer.

Den franske forordning af 1744 havde officiel karakter, men den gjaldt blot for silkevæverne i Lyon og tillagde dem som tegnede mønstre til væverierne beskyttelse mod ulovlig udnyttelse af mønstrene. Allerede denne første forordning på dette område knyttede retsbeskyttelsen til frembringelsen af mønstret, men lod derefter beskyttelsen gå over til fabrikanterne, af hvem mønstertegnerne i regelen var afhængige. At tegneren desuagtet kunne gøre krav på at blive anerkendt som ophavsmand, vidner om god forståelse af mønsterretten – på et tidspunkt da ophavsretten til kunstværk endnu ikke var almindelig anerkendt. Fra begyndelsen var beskyttelsen tænkt at skulle gælde ubegrænset, men gennem en ændring i 1787 blev beskyttelsestiden fastsat til 6 år.

Af forordningen fra 1744 og dens anvendelse opstod senere i Frankrig en lov af 1806, som formentlig har været forbillede for flere kontinentale mønsterlove. I begyndelsen gjaldt denne lov udelukkende for Lyon-distriktet, hvor vævemønstre for at kunne nyde beskyttelse skulle deponeres hos en sær-

lig myndighed. Snart efter kom den til at gælde hele Frankrig, og i praksis blev beskyttelsen udvidet til at gælde mønstre i almindelighed samt desuden alle slags modeller for industriprodukter. Der havde imidlertid aldrig været tale om at give beskyttelse for andet end mønstre og modeller med pryds karakter. Napoleon-tidens mønsterlov blev opretholdt i ca. et århundrede; den i Frankrig nu gældende mønsterlov er fra 1909.

I Storbritannien er den ældste lov på dette område fra 1787. Den beskyttede mønstre for trykte stoffer ved en bestemmelse om eneret for ophavsmanden i to måneder fra mønstrets første offentliggørelse, men det krævedes, at hvert stykke stof var forsynet med retsindehaverens navn. I 1839 blev beskyttelsen udvidet til at gælde praktisk taget alle mønstre. Beskyttelsestiden blev 3 år for mønstre, der angik metalgenstande, og élt år for andre mønstre. Forudsætningen for beskyttelsen var, at mønstret var nyt, og at registrering fandt sted. I 1842 og 1843 kom der nye mønsterretslove, som stadig krævede registrering. Et classesystem blev indført, og beskyttelsestiden blev for de fleste varers vedkommende sat til 3 år. Ikke blot smagsmønstre (ornamental designs), men også nyttemønstre (useful designs) omfattedes af lovgivningen. Mange love om mønstre fulgte i Storbritannien, indtil man i 1949 vedtog den nu gældende *Registered Designs Act*.

I Tyskland udfærdigedes i 1876 en lov om ophavsret til mønstre og modeller, som stadig er gældende. Blandt forudsætningerne for mønsterbeskyttelsen findes et nyhedskrav og krav om registrering. Allerede i løbet af de første år for lovens anvendelse opstod der tvivl om, hvorvidt loven ved siden af æstetiske frembringelser (Geschmacksmuster) omfattede også teknisk betingede

former. En afgørelse i højeste domstolsinstans fastslog imidlertid i 1878, at beskyttelsen kun gjaldt for mønstre med piyds-karakter - en begrænsning som var i overensstemmelse med den franske opfattelse om, at kun den æstetiske side skal beskyttes gennem mønsterretten, og at patentlovgivningen skal yde beskyttelse for nyttevirkningen. Den tyske domstolsafgørelse medførte imidlertid, at sådanne forbilleder for industriprodukter, der hverken opfyldte det æstetiske krav eller patenterbarhedskravet efter den i 1877 vedtagne patentlov, var uden beskyttelse. Imidlertid fandt man, at denne mellemgruppe, der omfattede modeller med en i teknisk henseende ny udformning, havde behov for beskyttelse, og derfor fik man i 1891 en særlig lov om »*Gebrauchsmuster*«. Denne særlige beskyttelsesform ved siden af patent og smagsmønsterbeskyttelsen består stadig i Tyskland.

Italien fik sin første mønsterretslov i 1868. Loven gav en 2-årig beskyttelse efter registrering. Udviklingen har fulgt samme baner som i Tyskland, idet forskellige beskyttelsesformer findes for smagsmønstre (modelli e disegni ornamentali) og for hvad der svarer til *Gebrauchsmuster* (modelli di utilità). Denne sondring er opretholdt i den gældende lovgivning, som er fra år 1940.

I De Forenede Stater blev mønsterbeskyttelse indført ved særlige regler herom i patentloven af 1842. Det var bl. a. en beskyttelsesforudsætning, at mønstret var nyt og at det blev registreret. Beskyttelsestiden var sat til 7 år. Flere lovændringer fulgte efter, og et i praksis omstridt spørgsmål blev løst ved en begrænsning af beskyttelsen til alene at omfatte smagsmønstre. Udviklingen præges i øvrigt af en stærk bundethed til patentlovgivningen (beskyttelsesformen benævnes, som design patent). Særlig kan nævnes, at man kræver *inventiveness*, d.v.s. noget i retning af patentrettens opfinderrhøjde, men her nærmest et krav om at ophavsmanden skal have frembragt noget, som ligger over, hvad en mønstertegner normalt udfører. Den gældende lovgivning er fra 1952, men indeholder ikke noget særligt nyt i forhold til tidligere gældende ret. De ret få bestemmelser om mønstre, som henviser til bestemmelserne vedrørende patent, er optaget i §§ 171-173 i patentloven (Title 35, U.S.G.).

I Norden finder man de første forsøg på at lovfæste en mønsterbeskyttelse i Sverige. Af særlig interesse er en forordning, som blev udfærdiget om spørgsmålet allerede i 1753. Nævnte år indførtes nemlig en beskyttelse for mønstre til silkestoffer, og overensstemmelsen med den kun 9 år ældre første regulering af mønsterretten i Frankrig er bemærkelsesværdig. Den svenske forordning gav udtryk for mange tanker, som gennem årene har haft en fremtrædende plads i drøftelserne på dette område. Således blev formålet med beskyttelsen angivet at være, dels at opmuntre til nyskabelser, dels at give en vis erstatning for sådant skabende arbejde. For at opnå beskyttelse krævedes at vedkommende deponerede en genpart af mønstret hos en offentlig myndighed, hvor et bevis for deponeringen blev udstedt. Som begrundelse for deponeringskravet blev anført, at andre mønsterskabere hos myndigheden skulle kunne gøre sig bekendt med, hvorvidt et mønster allerede måtte være frembragt eller ikke. Den, som deponerede et mønster, blev af myndigheden pålagt at fremstille de pågældende stoffer inden en nærmere fastsat frist, utvivlsomt med risiko for ellers at miste den gennem deponeringen opnåede beskyttelse. Selve beskyttelsesindholdet beskrives som et forbud mod at andre udnytter mønstret. Beskyttelsen kunne imidlertid kun opretholdes under forudsætning af, at mønsterhaveren ikke standsede fremstillingen. Af interesse er at mønsterbeskyttelsen blev givet ikke blot til den, som havde skabt mønstret, men også til den, som ellers »skaffede sig nye faconer«.

Ovennævnte forordning, der er en af de ældst kendte på området, synes ikke at have fået nogen større praktisk betydning.

Udviklingen i Danmark.

I 1905 fik Danmark en lov om beskyttelse for mønstre. Tidligere havde man ikke haft mønsterbeskyttelse i egentlig forstand og den ophavsretlige beskyttelse for kunstindustri blev først indført i 1908.

Kravet om en udvidelse af den industrielle ejendomsrets begreb havde i slutningen af det 19. århundrede og omkring århundredskiftet affødt forskellige love, der dels indeholdt nye regler for områder, hvor en så-

dan ejendomsret allerede tidligere var anerkendt, dels udvidede denne ejendomsret ved herunder at inddrage nye områder. Af sådanne love skal nævnes patentloven af 13. april 1894, varemærkeloven af 2. juni 1880 samt loven om straf mod brug af urigtige varebetegnelser af 27. april 1894 med senere ændringer.

Som en fortsættelse af ovennævnte lovgivning om den industrielle ejendomsret fik man, som nævnt, i 1905 loven om beskyttelse af mønstre. Bestræbelserne for at få gennemført en sådan lov gik imidlertid langt tilbage i tiden. I 1842 og gentagne gange siden havde spørgsmålet været rejst af Industriforeningen i København. I 1899 nedsatte foreningen et udvalg til at overveje spørgsmålet om det ønskelige i at søge tilvejebragt en mønsterbeskyttelseslov og ved et af Fællesrepræsentationen for Industri og Håndværk tiltrådt andragende, blev regeringen af Industriforeningen anmodet om at fremsætte et forslag til en sådan lov i overensstemmelse med et af ovennævnte udvalg udarbejdet udkast. Efter at indenrigsministeriet havde forelagt dette udkast for patentkommissionen, fremlagde kommissionen en udførlig betænkning med et lovforslag, i hvilket hensyn var taget til ønsker om, så vidt muligt, at følge de forskellige steder indførte forbedringer på dette felt, og at tilstræbe, at de skandinaviske landes lovgivning på dette område i så stort omfang som muligt kom til at indeholde ensartede regler. Udkastet blev tiltrådt af Industriforeningen og af Fællesrepræsentationen for Industri og Håndværk og blev derefter lagt til grund for det lovforslag, som i 1904 blev tilstillet rigsdagen. Forslaget blev vedtaget og loven udstedt det påfølgende år som lov om beskyttelse af mønstre nr. 107 af 1. april 1905.

Hvad der især var tilsigtet opnået ved mønsterloven var at fremme originalitet og dygtighed på dette særlige område. Under den tidligere tilstand, hvor der ikke var hjemlet nogen beskyttelse for mønstre, kunne interessen for at fremstille originale og gode mønstre kun være forholdsvis ringe. Det arbejde og den udgift, der er forbundet med fremstilling af sådanne mønstre, kunne ikke forventes tilstrækkelig vederlagt, når enhver konkurrent havde adgang til at benytte møn-

stret uden udgifter for ham. Først når der gennem en beskyttelse ville kunne ydes garanti for, at andre ikke egenmægtigt kunne tilegne sig et mønster, ville det kunne lønne sig for industrien at arbejde på at fremstille originale mønstre. Kunst og industri forventedes under en god mønsterlov at ville kunne samarbejde med udsigt til udbytte, og industriens stade skønnedes herigennem at ville kunne højnes på samme tid som kunstens interesser ligeledes blev varetaget.

Ved overvejelsen af spørgsmålet om det ønskelige i en mønsterbeskyttelseslov blev det naturligt taget i betragtning, at beskyttelsen kunne forøge industriens produktionsomkostninger. Foruden udgiften til mønstrets fremstilling ville der, når beskyttelsen krævede en forudgående registrering af mønstret, fremkomme udgifter i form af en afgift for registreringen. Ligesom det imidlertid i den af Industriforeningens udvalg afgivne betænkning var udtalt, at det turde antages, at udviklingen var så vidt fremme, at samtlige brancher i industrien kunne bære den med en hæderlig anskaffelse af egne mønstre forbundne udgift; således blev det fra industriens side heller ikke anset for at være nogen hindring, at opnåelsen af beskyttelsen medførte en registreringsafgift. Afgiften måtte dog ikke sættes højere end nødvendigt for at dække omkostningerne ved registreringen. Desuden formodede man, at uanset at en del mønstre ville blive registreret, ville der dog stedse være et sådant forråd af ikke-registrerede mønstre og af mønstre, for hvilke beskyttelsestiden var udløbet, at de industrivirksomheder, som ikke mente at kunne bære udgiften til fremstilling m. v. af originale mønstre, ville have et tilstrækkeligt antal forbilleder at arbejde med. Herved og under hensyn til den gensidige konkurrence fandt man det også udelukket, at en mønsterbeskyttelse skulle kunne medføre nogen prisforhøjelse på almindelige forbrugsgenstande, hvorfor der ikke af hensyn til forbrugerne kunne være nogen betænkelighed ved gennemførelsen af en mønsterbeskyttelse.

Mønsterregistreringen skulle ske uden forudgående nyhedsundersøgelse og beskyttelsen kunne ikke opnås for mere end højst 15 år. Efter forbillede af visse andre landes lovgivning på området indeholdt loven en re-

gel om såkaldt »pakkeregistrering«, hvorefter samme anmeldelse kan omfatte op til 50 forskellige mønstre.

For at tilgodese et ønske, der var fremført af tekstilindustrien, blev der under rigsdagsbehandlingen i loven indført en regel om, at mønsterretten ikke indtrådte, såfremt mønstret ikke var ejendommeligt og for tekstilfrembringelsers vedkommende kunne alene ornamenterede og dekorative mønstre betragtes som ejendommelige.

I mønsterloven er foretaget mindre ændringer, således i 1915 og 1936, hvorefter den blev optrykt som lovbekendtgørelse nr. 193 af 1. september 1936. I medfør af nævnte lovbekendtgørelse har handelsministeriet udfærdiget bekendtgørelse angående mønstres anmeldelse og registrering m. v. af 26. september 1936. Kgl. anordning nr. 205, ligeledes af 26. september 1936, indeholder bestemmelser om indrømmelser af fortrinsret ved anmeldelse af mønstre.

Udviklingen i Norden iøvrigt.

Finland:

I begyndelsen af året 1904 blev den stående finske lovkommission anmodet om at udarbejde et forslag til lov om beskyttelse for mønstre, idet disse hidtil havde været uden retsbeskyttelse. »Finska Handelsdelegationens Centralutskott« havde forinden på foranledning af et købmandsmøde i Viborg anmodet »Kejsrerliga Senaten för Finland« om at foranledige, at der blev lovgivet om emnet. Efter at »Industristyrelsen« havde udtalt sig til støtte for anmodningen, blev lovkommissionen anmodet om at tage opgaven op.

Allerede i slutningen af året 1904 fremlagde lovkommissionen et forslag til lov om beskyttelse for mønstre og modeller med motiver. Forslaget tilsigtede at åbne adgang for hele industrien til beskyttelse såvel for smagsmønstre som for »nyttmønstre« og foreslog en beskyttelsestid på 5 år, som dog på begæring skulle kunne forlænges for en yderligere periode på 5 år. Bortset fra disse bestemmelser lå forslaget nær den svenske mønsterlov af 1899, der omtales nedenfor side 21. I de almindelige motiver udtales, at det er nødvendigt for at en indenlandsk

kunstindustri skal kunne opstå og trives, at der ydes en effektiv mønsterbeskyttelse, idet mønstertegnerne kun, når de er værnet af en sådan beskyttelse, vil kunne påregne fuldt vederlag for arbejdsindsatsen og derved anspores til nye ydelser og herigennem opnå dygtiggørelse inden for deres fag.

Til landdagen 1907 blev afgivet til vedtagelse et lovforslag, som stort set var i overensstemmelse med det af lovkommissionen udarbejdede. Forslaget blev også vedtaget af landdagen med forskellige småændringer, blandt hvilke skal nævnes, at adgangen til forlængelse af beskyttelsestiden var blevet udeladt. Det af landdagen vedtagne lovforslag blev imidlertid på grund af herskende politiske forhold ikke stadfæstet, hvorfor nogen lov om emnet ikke blev udfærdiget.

Efter de nordiske drøftelser bl. a. vedrørende mønsterbeskyttelse, som fandt sted i 1926-1927, fik i 1930 en komité til opgave at udarbejde et forslag til lov om mønsterbeskyttelse. Denne komité fremlagde i 1934 et forslag til lov om mønsterbeskyttelse og til en særlig forordning om emnet. Allerede i 1927 var en lov om ophavsret til åndsværker udfærdiget. Denne lov blev anset for at yde beskyttelse også for kunsthusholdningsarbejder og komitéen tog stilling til eventuelle kollisioner mellem de to retsområder på den måde, at mønsterbeskyttelsen ikke i nogen retning skulle begrænse den ret som kunne opnås efter ophavsretsloven; man anerkendte således udtrykkelig i selve mønsterlovsforslaget såkaldt »dobbeltbeskyttelse«. Forslaget fra 1934 omfattede hele industrien, dog med den undtagelse, at mønstre for tekstilstoffer og tapeter alene kunne opnå beskyttelse mod import af den mønsterbeskyttede vare, hvilket altså medførte, at f. eks. indenlandsk fabrikation af sådanne varer skulle være frit tilladt. Noget krav om, at mønstret skulle have pryds karakter, blev ikke opstillet. Der blev derimod opstillet et registreringskrav, og på ansøgningsstadiet skulle der være adgang til indsigelse, men nogen nyhedsundersøgelse i egentlig forstand blev ikke foreslået. Beskyttelsestiden blev i forslaget sat til 15 år. Det bl. a. i Danmark anvendte system med såkaldte »pakkeanmeldelser« blev anbefalet, dog således at der blev stillet krav om, at mønstrene skulle angå »ligeartede gen-

stande«. Derimod blev der ikke sat nogen grænse for antallet af mønstre, der kunne omfattes af samme ansøgning.

Lovforslaget blev genstand for delte meninger. I de fleste udtalelser gik man dog imod dette. Det fik derfor samme skæbne som forslaget fra 1904 og førte således ikke til nogen lov.

Norge:

I 1899 blev nedsat en kommission, der fik til opgave at revidere lovgivningen vedrørende industriel retsbeskyttelse, og blandt de opgaver, som derved blev overladt kommissionen, valgte denne først at behandle spørgsmålet om retsbeskyttelse for mønstre. Tidligere var ved forskellige lejligheder krav om mønsterbeskyttelse blevet fremsat. Således havde f. eks. Foreningen for Håndværk og Industri i 1897 udarbejdet og til regeringen afgivet et udkast til lov om mønsterbeskyttelse, som senere blev tilsendt kommissionen.

Allerede i slutningen af året 1900 afgav kommissionen et udkast til lov om beskyttelse for mønstre. I de almindelige motiver fremhæves det som vigtigt, at udviklingen inden for industri og håndværk fremmes. For at nå dette mål blev det anset for en væsentlig forudsætning, at nye mønstre ikke skulle kunne berøves ophavsmanden, således at andre kom til at nyde godt af, hvad ophavsmanden gennem indsigt i faget og evner i øvrigt havde formået at frembringe. Til den, som var henvist til at anvende allerede kendte mønstre, var der altid et forråd af sådanne at tage af. Det blev anset for en naturlig ret og et billighedskrav, at den enkelte til en vis grad sikres frugterne af, hvad han selv har skabt. Lovforslaget gik ind for et system med registrering uden nyhedsundersøgelse og med en beskyttelsestid på 3 år, som kunne forlænges til højst 15 år. Såkaldt »pakkeregistrering« med op til 50 mønstre i hver anmeldelse var anbefalet. Beskyttelsen var ikke foreslået begrænset til mønstre med æstetisk virkning, men blev anset for at burde tilkomme mønstre uafhængig af eventuelle nyttevirkninger. »Dobbeltbeskyttelse« blev anerkendt, men man fandt, at dette ikke behøvede at finde udtryk i lovteksten.

På grundlag af kommissionsudkastet blev i 1902 fremlagt et forslag om udfærdigelse af en lov om beskyttelse for mønstre, men forslaget blev forkastet af Stortinget. Kommissionen fik derefter til opgave påny at overveje spørgsmålene. I 1904 afgav kommissionen da et nyt udkast til lov om mønstre. Dette adskilte sig fra det tidligere forslag bl. a. derved, at de såkaldte »pakkeregistreringer« blev udeladt og en regel om dobbeltbeskyttelse optaget. Efter at lovforslaget var vedtaget, blev loven om mønsterbeskyttelse udfærdiget i 1910. Den er senere ændret på mindre væsentlige punkter.

Særlige forskrifter vedrørende indgivelse af ansøgninger om patent-, varemærke- og mønsterbeskyttelse blev udfærdiget i 1910. Nye forskrifter er udfærdiget 1953, 1956 og 1963.

Sverige:

I 1878 blev afgivet en komitébetænkning vedrørende mønsterbeskyttelse. Forslaget gik ind for et system med registrering uden anden undersøgelse af ansøgningen end en ren formel. Beskyttelsestiden skulle være højst 5 år med særlige afgifter for hvert år. Beskyttelsen skulle omfatte alle industrigrene.

Efter at komitéforslaget var blevet bearbejdet, blev et lovforslag fremsat i 1887. Beskyttelsen blev foreslået begrænset til at gælde alene metalindustrien, og forslaget adskilte sig i øvrigt fra betænkningen bl. a. derved, at nyhedsundersøgelse skulle finde sted ex officio. Rigsdagens lovudvalg tog afstand fra forslaget, og på grund af Rigsdagens opløsning blev spørgsmålet ikke yderligere behandlet.

I 1891 blev på Rigsdagen fremsat forslag om hos Kungl. Maj:t at anmode om en yderligere redegørelse for spørgsmålet om mønsterbeskyttelse. Forslaget blev støttet af lovudvalget, men man nåede ikke på Rigsdagen frem til noget resultat.

Spørgsmålet blev påny taget op på Rigsdagen i 1894. Lovudvalget indtog samme positive stilling som i 1891, men uden resultat.

I 1897 blev fremsat et forslag til en mønsterlov for metalindustrien, hovedsagelig i overensstemmelse med forslaget fra 1887, men forslaget blev ikke gennemført.

Endelig under 10. juli 1899 fik Sverige sin mønsterlov. Denne lov, der kun omfatter metalindustrien, er med mindre ændringer stadig gældende. Forsøg på mere gennemgribende ændringer har været gjort.

I 1916 forelå således en betænkning med forslag til lov om mønsterbeskyttelse, der skulle erstatte loven fra 1899. Efter dette forslag skulle beskyttelsen omfatte hele industrien, men tekstilbranchens krav om fritagelse for mønsterbeskyttelse blev tilgodeset ved fra mønsterbeskyttelsens område udtrykkelig at undtage vævede stoffer bestemt til beklædningsgenstande.

Også iøvrigt indeholdt forslaget i flere henseender afvigelser fra den gældende lov f. eks. ved en til maksimalt 15 år udstrakt beskyttelsestid og ved opgivelse af nyhedsundersøgelse på registreringsstadiet. Derved havde man imødekommet nogle af de ønsker, der var fremsat på mønsterretsområdet. Også andre indsigelser mod den gældende lov var taget i betragtning. Således var lovens begrænsning til kun at angå smagsmønstre taget i betragtning.

Lovforslaget blev ikke gennemført: og det samme gjaldt et mindre gennemgribende ændringsforslag fra 1919.

Stillingen i forskellige andre lande.

Af de lande, som tilhører Pariserunionen af 1883 vedrørende beskyttelse for den industrielle ejendomsret og den såkaldte Bernerunion af 1886 vedrørende beskyttelse af litterære og kunstneriske værker viser ved en gennemgang i efteråret 1964 at bl. a. følgende lande ikke har nogen særlig lovgivning om mønsterbeskyttelse, nemlig: Bulgarien, Finland, Grækenland, Indonesien, Island, Luxemburg, Holland, Rumænien, San Marino, Tunis, Tyrkiet, Vatikanstaten og Vietnam. Spørgsmålet om at indføre mønsterbeskyttelse er dog taget op i Finland, Luxemburg og Holland, muligt i enkelte andre lande. Indonesien, Holland, Tunis, Vatikanstaten og Vietnam har tiltrådt Haagoverenskomsten af 1925 vedrørende international registrering af mønstre uden at have en egen lovgivning om mønsterret.

Blandt de lande, som har særlige bestem-

melser om mønsterret, skal — uden for Skandinavien — nævnes følgende lande med lovens årstal anført: U.S.A. 1952, Australien 1906, Belgien 1935 (reglerne begrænser sig stort set til en bestemmelse om, at mønstre skal nyde beskyttelse efter ophavsretsloven af 1886), Canada 1952, Frankrig 1909 (desuden findes en særlig lovgivning vedrørende beskyttelse for »modevarer« fra 1952), Irland 1927, Italien 1940, Japan 1959, Jugoslavien 1961, Monaco 1955, New Zealand 1953, Polen 1928, Portugal 1940, Schweiz 1900, Spanien 1929, Storbritannien 1949, Tjekoslovakiet 1952, Forbundsrepublikken Tyskland 1876, Ungarn 1907 og Østrig 1953.

En i slutningen af halvtredserne mærkbar interesse på mønsterlovgivningens område har ført til følgende resultater:

I *De Forenede Stater* f remlagdes i 1957 et lovforslag om mønsterbeskyttelse (Willis Bill; H.R. 8873, 85th Congress). Dette forslag blev efterfulgt af andre forslag i 1959, 1960, 1961, 1962 og 1963 (Libonati Bill, H.R. 5523; 88th Congress). Sidstnævnte forslag forventes vedtaget. Forslaget tilsigter at stimulere frembringelsen af originale smagsmønstre for brugsgenstande.

I *Holland* blev ligeledes i 1957 fremlagt et forslag til lov om modelbeskyttelse, som imidlertid blev stillet i bero på et påbegyndt samarbejde inden for de såkaldte Beneluxlande (Belgien, Holland og Luxemburg).

I *Benelux-landene* har man på initiativ af de foreninger, som virker for den industrielle retsbeskyttelse siden 1959 sluttet sig sammen for at få en fælles mønsterlovgivning. Resultatet af arbejdet f remlagdes i efteråret 1963 i form af et forslag til en konvention og en fælles lov angående mønsterret.

I *Canada* blev nedsat en komité i 1954 med den opgave at tilvejebringe en oversigt over lovgivningen om patenter, ophavsret, varemærker og mønstre. Vedrørende mønstre fremlagde komitélen en betænkning i 1958. Den gældende mønsterlov fra 1952 hviler hovedsagelig på ældre lovgivning. De forslag, som præsenteres i den nye betænkning, svarer stort set til indholdet af den engelske mønsterlov af 1949, men har ikke ført til nogen lov. Formentlig har man fundet det praktisk at afvente udviklingen på mønsterretsområdet i England og i U.S.A.

I *Frankrig* er spørgsmålet om en revision

af mønsterloven af 1909 taget op inden for industri- og handelskredse og er blevet genstand for særlig interesse inden for de foreninger, der beskæftiger sig med industriel retsbeskyttelse og med ophavsret. Noget officielt lovgivningsinitiativ er, så vidt vides ikke taget. Man vil formentlig afvente, hvad der sker på mønsterrettens område inden for det europæiske økonomiske fællesskab EEC.

I *England* fik en komité i 1959 til opgave at undersøge behovet for en revidering af mønsterloven fra 1949. Komitéen fremlagde en betænkning i 1962. Af særlig interesse er her forslaget om at indføre to systemer, der skal gælde sideløbende, det ene i konventionel mønsterretsform med nyhedskrav og registrering efter nyhedsundersøgelse, og det andet i nærmest ophavsretlig form med krav på selvstændighed og originalitet, men dog således at en deponering af mønstret hos en offentlig myndighed kræves.

De *EEC tilsluttede lande* påbegyndte efter en i 1959 af landenes regeringer derom truffen beslutning, et særligt arbejde med henblik på en uniformering af lovgivningen på den industrielle retsbeskyttelses område. Efter planerne skulle arbejdet i første række omfatte forberedelsen af tre udkast til konventioner vedrørende patenter, varemærker og mønstre samt et udkast til en almindelig konvention på dette område, som skulle indeholde fælles regler. Med dette formål for øje har regeringerne nedsat tre arbejdsgrupper, der skal redegøre for de tre nævnte retsområder samt et koordinationsudvalg,

der skal samordne gruppearbejdet. Allerede i 1962 blev arbejdsgruppen, der tager sig af patentområdet, færdigt med et forberedende udkast til overenskomst vedrørende et »europæisk« patent. Dette udkast blev offentliggjort hen på efteråret samme år og blev derefter tilstillet forskellige organer såvel inden for som uden for EEC-landene, der også senere har udtalt sig.

En arbejdsgruppe, der beskæftiger sig med varemærkeretten, har udarbejdet et forslag til en europæisk konvention vedrørende varemærkeretten. Arbejdsgruppen vedrørende mønsterretten har udarbejdet en rapport over forskellige problemer i forbindelse med tilvejebringelse af en fælles ordning også på dette område.

Den aktivitet på mønsterlovgivningens område, som opstod i slutningen af halvtredserne, førte også til den japanske lov af 1959 og til den jugoslaviske af 1961.

Den stigende interesse for mønsterretten fandt udtryk i bestræbelserne for en revision af *Haagoverenskomsten af 1925 vedrørende international registrering af mønstre*. En redegørelse for denne overenskomst og dens revision findes nedenfor i et særligt afsnit om internationale overenskomster.¹⁾

¹⁾ Vedrørende fremmed ret henvises iøvrigt til den sammenstilling, som er udgivet af A. Bogisch under titlen: *Design Laws and Treaties of the World (including references to the protection of works of applied art.)*

HOVEDTRÆK AF GÆLDENDE RET I DE NORDISKE LANDE

Danmark:

Efter den danske mønsterlov, lovbekendtgørelse nr. 193 af 1. september 1936 beskyttes som mønstre forbilleder for industrifrembringelsers ydre udstyr og ydre skikkelse. Ved lovens anvendelse er håndværk blevet lige-stillet med industri.

For at opnå beskyttelse kræves, at man anmelder mønstret til indførelse i mønsterregistret. Retten til beskyttelse tilkommer alene den, som har frembragt mønstret eller den, til hvem hans ret er overgået. Fordringshaverne kan ikke søge fyldestgørelse i retten til at anmelde et mønster, men derimod i den ved en sådan anmeldelse opnåede ret.

Mønsterretten kan ikke opnås, når mønstret strider mod lov, sædelighed eller den offentlige orden, og ej heller, når det ikke drejer sig om et mønster i den ovenfor nævnte forstand, samt når den, der søger registrering, ikke har frembragt mønstret eller kan udlede sin ret fra frembringeren. Endvidere er der, for at mønsterretten skal kunne opnås, opstillet et nyhedskrav, som er præciseret således, at mønstret ikke før anmeldelsen må have været alment tilgængeligt ved offentliggørelse i trykt skrift, ved udstilling eller ved falbydelse af genstande fremstillet efter mønstret eller have været beskyttet gennem en tidligere stedfunden registrering. Ved siden af nyhedskravet kræves, at mønstret er ejendommeligt, og for så vidt angår tekstilfrembringelser anses kun ornamenterede og dekorative mønstre som ejendommelige.

På anmeldelsesstadiet forudsættes mønstret at være nyt, og oplysningen om, hvem der har frembragt mønstret at være rigtig. Uanset at loven ikke begrænser begrebet industrifrembringelser er i praksis efter flere

retsafgørelser at dømme taget afstand fra at give beskyttelse for formgivning, der tager sigte på en genstands nyttevirkning. Retspraksis er imidlertid ikke helt klar. I nogle tilfælde er anvendt et temmelig strengt krav om ejendommelighed i stedet for at diskvalificere mønstret på grund af dets nyttevirkning. Nogen beskyttelse af typen — »*Gebrauchsmuster*« — findes ikke.

Beskyttelsestiden kan ikke overstige 15 år. Inden for dette tidsrum kan beskyttelse begæres for en eller flere 3-årige beskyttelsesperioder.

Samme anmeldelse kan omfatte fra 1—50 mønstre (såkaldt »pakkeanmeldelse«). Mønstrene kan indgives enten i åben eller i forseglet indpakning; hvis en anmeldelse omfatter flere mønstre, skal alle til anmeldelsen hørende mønstre i denne henseende behandles ens. Er et mønster indleveret i forseglet stand, skal anmeldelsen efter tre års forløb forandres til åben anmeldelse, for så vidt beskyttelsen efter dette tidspunkt ønskes bevaret. Dog skal en anmeldelse, der omfatter mønstre i forseglet stand, ændres til åben anmeldelse, så snart mønstrene bringes offentligt frem. Uden samtykke af den, der har erhvervet beskyttelse for sit mønster, må ingen i erhvervsmæssig hensigt benytte mønstret eller en efterligning af dette som forbillede ved fremstilling, forarbejdelse eller udsmykning af genstande eller falholde eller indføre genstande, ved hvis fremstilling en sådan benyttelse har fundet sted.

En benyttelse af en andens mønster bliver ikke lovlig, fordi der ved et mønster udført på grundlag af dette er foretaget forandringer, tilsætninger eller udeladelser, når disse ikke er så væsentlige, at mønstret ikke i sin ændrede skikkelse fremtræder som en

efterligning af det beskyttede mønster. En forandring af dimensionsforholdene, de anvendte farver eller det til genstandens fremstilling anvendte materiale kan ikke anses tilstrækkelig i så henseende. Det står derimod enhver frit for at gengive beskyttede mønstre i trykte værker i teksten eller som bilag til denne.

Ved anmeldelsens indlevering erlægges for den første 3-årige periode en afgift af 2 kr. for hvert mønster, anmeldelsen angår, dog ikke ud over 5 kr. Der kan således for 5 kr. opnås beskyttelse for indtil 50 mønstre. Ved forlængelse af beskyttelsestiden stiger afgifterne for hver ny beskyttelsesperiode.

En anmelder, der ikke har fast bopæl her i landet, skal repræsenteres af en indenlandsk fuldmægtig, som skal være bemyndiget til at repræsentere anmelderen i alle anliggender vedrørende den pågældende registrering og særlig også til at modtage de søgsmål, der måtte opstå angående registreringen. En mønsteranmeldelse skal indleveres til direktoratet for patent- og varemærkevæsenet, hvor mønsterregistret føres. Anmeldelsen skal indeholde oplysning om, hvorvidt anmelderen selv har frembragt mønstret, og hvis dette ikke er tilfældet, oplysning om frembringeren. Med anmeldelsen skal følge en nøjagtig afbildning af mønstret samt, når anmelderen ikke selv har frembragt mønstret, fornøden dokumentation for hans ret til dette. Mangler i denne henseende, der ikke afhjælpes, medfører, at anmeldelsen afvises. Registreringen skal nægtes, hvis det anmeldte mønster strider mod lov, sædelighed eller den offentlige orden, samt når anmeldelsen ikke angår noget mønster i lovens forstand. Nægtes registrering, kan den herom trufne afgørelse inden 2 måneder, efter at den er meddelt anmelderen, indankes for handelsministeren til endelig afgørelse.

Nogen undersøgelse angående mønstrets nyhed og ejendommelighed eller angående rigtigheden af anmelderens anbringender foretages ikke.

Forlængelse af beskyttelsestiden kan begæres af enhver. Er den, der begærer forlængelsen en anden end den, der har anmeldt mønstret, må han godtgøre sin ret til dette. I modsat fald sker forlængelsen i den oprindelige indehavers navn.

Så længe ingen overdragelse er anmeldt,

kan søgsmål vedrørende mønsterretten anlægges mod den i registret indførte indehaver. Følgerne af forsætlig krænkelse af en mønsterret er straf og skadeserstatning. Den, der krænker en mønsterret, er pligtig at erstatte den forurettede derved forvoldt skade i overensstemmelse med de almindelige for skadeserstatning gældende regler. De ulovligt forfærdigede, indførte eller falholdte genstande skal på begæring af den forurettede udleveres til denne mod udredelse af deres værdi eller mod afdrag i den ham tilkomende erstatning. Overtræderen skal dog kunne afværge en sådan udlevering, enten ved at forandre genstandene, således at de ikke længere krænker mønsterretten, eller på egen bekostning lade genstandene tage under offentlig forvaring til beskyttelsestiden udløber. På samme måde som med de ulovligt forfærdigede genstande kan forholdes med redskaber, der udelukkende er bestemt til brug ved eftergørelsen. Der er intet foreskrevet om, at genstandene og redskaberne skulle kunne tilintetgøres.

I sager vedrørende krænkelse af en mønsterret vil den indsigelse, at mønstret ikke er beskyttet være at tage under påkendelse, for så vidt angår spørgsmålet om indklagedes domfældelse eller frifindelse beror derpå.

Såvel straf som erstatning bortfalder, når indgrebet ikke er påtalt inden et år efter, at det er kommet til udførelse.

En mønsterregistrering kan ved dom erklæres virkningsløs eller for bortfaldet. Sag herom kan rejses af enhver, som mener at registreringen ikke kan medføre nogen beskyttelse for mønstret. Under sagen kan påberåbes, dels at mønsterindehaveren ikke har fremstillet mønstret eller lovligt udleder sin ret fra frembringeren, dels at mønstret ikke er nyt efter de herom gældende bestemmelser, dels at mønstret ikke er ejendommeligt. Endvidere kan det gøres gældende, at mønsterbeskyttelsen er ophørt som følge af, at beskyttelsestiden er udløbet, eller at mønsterhaveren har givet afkald på beskyttelsen.

For retssager af ovennævnte art gælder ikke særlige værnetingsregler men de kan anlægges ved krænkerens værneting.

Loven slutter med regler om såkaldt provisorisk udstillingsbeskyttelse og såkaldt konventionsprioritet samt om forholdet til lo-

ven om ophavsret og til patentloven. Ophavsretten til et registreret mønster berøres ikke af mønsterloven. Såkaldt »dobbeltbeskyttelse« anerkendes således og mønsterbeskyttelsen er heller ikke til hinder for, at patent kan erhverves for genstande, som er fremstillet efter mønstret, forudsat at patentlovens forskrifter opfyldes.

Norge:

Som mønster beskyttes efter loven af 1910 nye forbilleder for industrielle genstandes ydre form eller udstyr. I administrativ praksis har man fulgt de udtalelser, som blev fremsat under lovens forarbejder, hvorefter mønsterbeskyttelsen skulle gælde »formen uafhængigt af formålet« og således yde beskyttelse for formgivningen, både når den har et æstetisk formål, og når den tjener praktiske eller nyttige hensyn. Nogen beskyttelses form af typen *Gebrauchsmuster* findes ikke.

For at mønsterbeskyttelse skal opnås må ansøgning om registrering indgives til Styret for det industrielle rettsvern.

Forholdet til kunsthåndværk er i lovens § 1, stk. 2 reguleret således, at såfremt ansøgning om mønsterbeskyttelse er indgivet, bliver forbilledets beskyttelse som mønster alene at afgøre efter mønsterloven, selv om der i øvrigt ville være tilkommet forbilledet beskyttelse efter lovgivningen om ophavsret. Resultatet heraf bliver i praksis, at »dobbeltbeskyttelse« ikke anerkendes.

Et mønster anses ikke for nyt, hvis det før ansøgningens indgivelse er blevet alment tilgængeligt, eller hvis det er så ligt et andet alment tilgængeligt forbillede, at det trods forskel i enkeltheder i forhold til dette ikke fremtræder som en selvstændig frembringelse.

Ret til mønsterbeskyttelse tilkommer den, som har frembragt mønstret, eller den, til hvem hans ret er overgået. En fordringsshaver kan ikke søge fyldestgørelse i retten til at anmelde et mønster.

En ansøgning om mønsterregistrering giver, indtil andet godtgøres, formodning om, at mønstret er nyt og frembragt af den, som indgiver anmeldelsen.

Mønsterregistreringen medfører, at ingen uden samtykke af den, som er indehaver af mønsterretten, i nærings- eller erhvervsøje-

med må bruge mønstret som forbillede ved tilvirkning af industrielle genstande eller indføre eller falholde således eftergjorte genstande. En undtagelsesbestemmelse gælder for import af reservedele og reserveudstyr til luftfartøjer, som er registrerede i fremmed stat, under forudsætning af at reparationen skal finde sted i Norge, og at overenskomst herom med vedkommende fremmede stat foreligger.

Beskyttelsestiden er højst 15 år regnet fra ansøgningens indgivelse.

I ansøgningen kan begæres beskyttelse for en eller flere 3-årige tidsperioder. Forlængelse kan ske for et eller flere tidsrum ad gangen indtil udløbet af maksimumtiden på 15 år.

Afgiften for den første 3-årige beskyttelsesperiode er 25 kr. og for hver følgende periode 5 kr. mere end for den forudgående periode.

Overdragelse af mønsterretten har ingen retsvirkning overfor godtroende trediemand, før den er anmeldt til registrering. Det samme gælder en tilstået ret til at bruge mønstret (licens).

Den, der ikke har fast bopæl i Norge, kan kun søge registrering og gøre de af mønsterbeskyttelsen følgende rettigheder gældende, når han har en i landet boende fuldmægtig, som skal repræsentere ham i alt vedrørende mønsterretten og som kan stævnes på hans vegne.

Registreringen er i følgende tilfælde uden retsvirkning:

- 1) Hvis betingelserne for opnåelse af mønsterbeskyttelse efter de herom givne forskrifter ikke foreligger,
- 2) hvis mønstret allerede er eller har været beskyttet ved en i henhold til en tidligere anmeldelse stedsfunden mønsterregistrering,
- 3) hvis mønstret strider mod lov eller er egnet til at vække forargelse.

Sag om ugyldighed kan rejses af registre- ringsmyndigheden og i øvrigt af enhver, som har interesse deri. Når begge parter er enige derom, kan spørgsmålet om registreringens gyldighed udskydes til endelig afgørelse af Styrets 2. afdeling, som udgør appellinstans i forhold til registreringsmyndigheden. Styrets 2. afdeling kan også, når den finder, at

en registrering åbenbart er uden retsvirkning, træffe afgørelse om, at registreringen er ugyldig, når mønsterhaveren ikke nedlægger indsigelse herimod inden udløbet af en der-til-given frist.

Et registreret mønster kan ved dom frakendes indehaveren, når det godgøres, at han ikke har ret til beskyttelsen. Søgsmål om frakendelse kan rejses af den, som selv har frembragt mønstret, eller af den, til hvem hans ret er overgået, eller som godtgør, at mønstret uden hans samtykke er taget fra ham tilhørende afbildninger eller genstande. Også registreringsmyndigheden kan rejse en sådan sag. Den berettigede kan kræve mønsterregistreringen overført på sit navn. Også uden iagttagelse af den anførte fremgangsmåde er mønsterregistreringen uden retsvirkning overfor den berettigede og indebærer, at han i en sag for mønsterkrænkelse kan gøre sin ret gældende i form af indsigelse.

Med mønsteransøgningen skal følge en genstand, som er fremstillet efter mønstret, eller en fyldestgørende afbildning. Mønstret eller afbildningen kan indgives åbent eller 1 forseglet indpakning. Efter et år skal et forseglet mønster åbnes for at beskyttelsen fortsat skal gælde.

En ansøgning om registrering anses ikke for gjort, så længe et eksemplar eller en afbildning af mønstret ikke er indgivet.

Enhver ansøgning, som er indgivet på forskriftsmæssig måde, fører til registrering, for så vidt ikke mønstret findes at stride mod lov eller at være egnet til at vække forargelse. Nogen nyhedsundersøgelse foretages således ikke.

Nægtes registrering kan ansøgeren inden 2 måneder indbringe afgørelsen for Styrets 2. afdeling. For retssager, som angår et registreret mønster, gælder som legitimationsregel, at sag kan anlægges mod den i registret indførte indehaver, så længe forandring af ejerforholdet ikke er anmeldt til registret. Ved indgreb i mønsterretten forstås, at nogen i strid med lovens forskrifter i nærings- eller erhvervsøjemed anvender mønstret som forbillede ved tilvirkning af industrielle genstande eller falholder eller indfører således eftergjorte genstande. I tilfælde af forsætlig krænkelse af et mønster kan straf idømmes. Skadeserstatning kan idømmes både ved forsætlig krænkelse, og hvor krænkelsen er sket

af uagtsomhed. Skadeserstatning pålægges derimod ikke, når der foreligger god tro. Offentlig påtale finder kun sted efter begæring af den krænkede. På begæring af den krænkede kan domstolene i sager vedrørende mønsterretsindgreb bestemme, at de genstande, hvorved krænkelsen påstås at have fundet sted, skal tages i forvaring eller forsegles af det offentlige indtil endelig afgørelse foreligger. Den, som findes skyldig i mønsterretsindgreb, skal, når den krænkede begærer det, ændre de genstande, hvorved krænkelsen har fundet sted, således at mønsterretten ikke længere krænktes. Hvis en sådan ændring ikke kan gennemføres, kan genstandene på begæring konfiskeres. Disse bestemmelser kommer ikke til at gælde, hvis den skyldige i stedet for lader genstandene tage i forvaring eller forsegles af offentlig myndighed indtil beskyttelsestiden udløber. Genstandene kan også overlades til den krænkede til afregning i den ham tilkommende skadeserstatning. Med genstande ligestilles i denne henseende redskaber, som udelukkende er bestemt til brug for den krænkelse, som sagen vedrører.

Hvis der i en sag vedrørende mønsterretsindgreb nedlægges frifindelsespåstand begrundet med, at mønsterbeskyttelsen er ophørt, eller at registreringen er uden retsvirkning, eller at retsvirkningen af registreringen ikke gælder mod den indstævnte, idet denne er den egentlige frembringer, skal vedkommende domstol, når indstævnte forlanger det, udsætte sagen, så han kan få tid til at opnå afgørelse om mønsterrettens ophævelse eller frakendelse.

Oslo Byret er værneting i sager om gyl-digheden af mønsterregistreringer og om mønsterrettens frakendelse. I sager om indgreb gælder de almindelige værnetingsregler.

I trykte værker må afbildninger af andres registrerede mønster gengives, forudsat at det samtidig oplyses, at mønstret er registreret. Iagttages dette ikke, indtræder strafansvar for undladelsen. Kendetegnet NM (Norsk Mønster) med tilføjelse af registreringsnummer påsat en genstand eller dens indpakning tilkendegiver, at genstanden er mønsterbeskyttet. Nogen retsvirkning er dog ikke forbundet hverken med at undlade mærkning eller foretage en sådan.

Den norske mønsterlov afsluttes, ligesom

den danske, med regler om såkaldt konventionsprioritet og provisorisk udstillingsbeskyttelse.

Sverige:

Den svenske mønsterlov fra 1899 omfatter alene mønstre for fremstilling af produkter indenfor metalindustrien. Det siges udtrykkeligt, at »mønster« også omfatter modeller. At lovens anvendelsesområde skulle være begrænset til såkaldte smagsmønstre fremgår ikke af ordlyden, men lovens motiver viser, at en sådan begrænsning har været tilsigtet. I praksis er dette fastslået ved afgørelser truffet af Högsta domstolen og Regeringsrätten. I det ene tilfælde drejede det sig om »ljudtratt och ljudarm« til gramfon, hvis udformning af Högsta domstolen blev anset for betinget »ikke så meget af hensyn til at varerne skulle have et for det købende publikum tiltrækkende ydre, men snarere og hovedsagelig af hensyn til, at lydtragten og lydarmen skulle bidrage til opnåelse af tonens fyldighed og styrke«. Af de anførte grunde fandt Högsta domstolen, at registrering af de pågældende mønstre ikke burde tilstås. Afgørelsen skønnes at indebære, at et mønsters registrering er afhængigt af, om det æstetiske eller det nyttige er hovedformålet. I det andet tilfælde, som også berører lovens begrænsning til genstande indenfor metalindustrien, drejede det sig om tryktyper af metal til trykning af bøger. Regeringsrätten udtalte, at formålet med vedkommende mønstre var at forlene ikke selve tryktyperne, men de tryksager, der blev fremstillet ved hjælp af de pågældende typer, med et tiltrækkende ydre, og fandt derfor, at mønstrene ikke var at anse for smagsmønstre for produkter, der henhørte under metalindustrien.

For at opnå beskyttelse for et mønster kræves, at man lader dette registrere, og en betingelse herfor er, at mønstret er nyt. Indeholder mønstret fremstillinger, som kan vække forargelse, eller såfremt dets anvendelse ville stride mod lov eller gode sæder, må det ikke registreres. Med hensyn til nyhedskravet gælder, at et mønster ikke anses for nyt, hvis det, inden ansøgningen om registrering indleveres, allerede findes optaget i almindeligt tilgængeligt trykt skrift eller

findes gengivet i varer, der har været udbudt til offentlig salg, eller hvis det ikke adskiller sig væsentligt fra mønstre, som tidligere er blevet således kendt. Såkaldt provisorisk udstillingsbeskyttelse gælder for et tidsrum af 6 måneder som undtagelse fra nyhedskravet.

Ansøgning om mønsterregistrering indgives til »Patent- och registreringsverket«, Stockholm. Ansøgningen skal være skriftlig og ledsages af en tydelig og fuldstændig afbildning af mønstret. Søger flere mønstre registreret, skal særskilt ansøgning for hvert mønster indgives. Såkaldt »pakkeregistrering« kendes ikke. Har ansøgeren ikke bopæl i Sverige, skal med ansøgningen følge fuldmagt for en i landet boende fuldmægtig, som skal repræsentere ansøgeren.

Det er mønstrets frembringer eller dennes retsefterfølger, som kan opnå registrering.

Ansøgningsafgiften er siden 1951 på 50 kr. og en nyhedsundersøgelse finder sted. Afslås ansøgningen, er der adgang til administrativ appel. Godkendes ansøgningen, indføres mønstret i registret og offentliggøres. Beskyttelsestiden er på 5 år, regnet fra den dag, da ansøgningen indgives.

Er mønsterretten blevet overdraget, skal registreringsmyndigheden underrettes herom.

I lighed med, hvad der er tilfældet inden for patentretten, gælder mønsterretten ikke mod den, som på det tidspunkt, da ansøgningen blev indgivet, anvendte mønstret i landet eller havde truffet væsentlige foranstaltninger hertil.

Såfremt et mønster er blevet registreret i strid med lovens bestemmelser om registrerbarhed, kan enhver, som formener, at hans ret er krænket ved registreringen, anlægge sag ved domstolene om registreringens ophævelse. Samme adgang har den offentlige anklager, når hensynet til offentligheden kræver det. Værneting i disse sager er Stockholms Rådhusret.

Ved indgreb i mønsterretten kan idømmes bøde og skadeserstatning. Ulovligt fremstillede eller ulovligt importerede varer skal på sagsøgerens begæring udleveres til ham mod erstatning eller mod afdrag herfor i den skadeserstatning, som tilkommer ham. Findes der redskaber, som udelukkende er anvendelige til fremstillingen af den ulovlige vare,

skal der på sagsøgerens begæring rådes over disse, således at de ikke fortsat kan misbruges.

Det er udtrykkelig bestemt, at mønsterretsindgreb skal anses for at foreligge, selv om mønstret gengives i anden målestok eller i andre farver eller om i øvrigt uvæsentlige ændringer er foretaget i forhold til det registrerede mønster.

Den, som står tiltalt for krænkelse af et mønster, skal frifindes, hvis retten skønner, at registreringen er sket i strid med registreringsforskrifterne. Dette indebærer, at den tiltalte i sagen kan fremsætte den indvendning, at registreringen ikke burde have fundet sted.

Da Sverige er tilsluttet Pariserkonventionen af 1883 vedrørende beskyttelse for den

industrielle ejendomsret, anerkendes ligesom i Danmark og Norge såkaldt konventionsprioritet, når det drejer sig om ansøgninger, der kan føres tilbage til ansøgninger, der tidligere er gjort i et andet konventionsland inden for et tidsrum af 6 måneder (i nogle tilfælde dog kun 4 måneder).

Den tyske beskyttelsesform *Gebrauchsmuster* findes ikke i Sverige.

Forholdet mellem den ophavsretlige lovgivning og mønsterlovgivningen reguleres i ophavsretslovens § 10, som bestemmer, at ophavsret til et værk må gøres gældende uden hensyn til, om det pågældende værk er registreret som mønster. Denne bestemmelse giver udtryk for anerkendelse af grund sætningen om såkaldt »dobbeltbeskyttelse« på dette område.

INTERNATIONALE OVERENSKOMSTER

Pariser konventionen.

De fire nordiske lande er tilsluttet *Pariserkonventionen af 20. marts 1883 vedrørende beskyttelse af den industrielle ejendomsret* (Norge og Sverige siden 1885, Danmark siden 1894 og Finland siden 1921) og tilhører derved den såkaldte Pariserunion. Konventionen er blevet ændret flere gange. De tekster, som er af aktuel interesse, er den såkaldte Washingtonstekst fra 1911, den såkaldte Haagtekst fra 1925, den såkaldte Londontekst fra 1934 og den såkaldte Lissabontekst fra 1958. Konventionen gælder efter Lissabonteksten mellem de lande, som har tiltrådt denne tekst og iøvrigt efter den tekst vedkommende land senest har tiltrådt. De nordiske lande bortset fra Norge, der i 1964 har tilsluttet sig Lissabonteksten, tilhører unionen efter Londonteksten (Danmark og Norge siden 1938, Finland og Sverige siden 1953). Det tilføjes, at Danmark giver de i Londonteksten hjemlede rettigheder til alle konventionslande, således også til dem, der endnu ikke har tiltrådt denne tekst. Den 1. oktober 1965 omfattede Pariserkonventionen 71 lande, hvoraf 38 er tilsluttet Lissabonteksten, 29 Londonteksten, 3 Haagteksten og 1 Washingtonsteksten.

Beskyttelsen for den industrielle ejendomsret har efter konventionen til genstand patenter, brugsmønstre (Gebrauchsmuster), industrielle mønstre og modeller, varemærker, servicemærker, firmanavne, oprindelsesbetegnelser samt undertrykkelse af illoyal konkurrence (Art. 1). Konventionens grundsætning er, at de, som tilhører et unionsland, skal, for så vidt angår beskyttelse af den industrielle ejendomsret, i alle unionens andre lande nyde de samme fordele, som hvert lands love indrømmer eller fremtidigt måtte indrømme egne undersåtter eller statsborge-

re (Art. 2). Konventionen opstiller også i forskellige henseender visse minimumskrav på beskyttelse. Af særlig interesse er, at der i Lissabonteksten som noget nyt er indført en bestemmelse om, at mønstre skal beskyttes i alle unionens lande. (»Les dessins et modèles industriels seront protégés dans tous le pays de l'Union«, Art. 5 quinquies). Pligten for unionslandene til at yde mønsterbeskyttelse medfører, at lande som til eksempel Finland og Holland ikke vil kunne tilslutte sig Lissabonteksten, før en eller anden form for mønsteret bliver lovfæstet i landet. For Sveriges vedkommende skønnes den gældende alene metalindustrien omfattende mønsterbeskyttelse ikke at være tiistækkelig til at modsvare konventionskravet. Sverige menes derfor heller ikke at kunne ratificere Lisabonteksten førend mønsterlovgivningen er blevet udbygget.

Den, som i et unionsland på behørig måde har indgivet en anmeldelse om beskyttelse for et »Gebrauchsmuster« eller et industrielt mønster, har ved ansøgning om mønsterbeskyttelse i de øvrige lande en prioritetsret (såkaldt konventionsprioritet) på 6 måneder (Art. 4). Prioritetsretten indebærer, at den senere ansøgning ikke skal kunne afslås på grund af begivenheder, der er indtrufne i mellemtiden, og at sådanne begivenheder ikke skal kunne skabe nogen ret for trediemand eller nogen forbenyttelsesret. Det overlades hvert unionsland i sin nationale lovgivning at fastsætte regler for de rettigheder, som er erhvervet af trediemand forud for dagen for indgivelsen af det første fortrinsretsbegrundende andragende. En konventionsprioriteten lignende fortrinsret er den såkaldte provisoriske udstillingsbeskyttelse. Konventionen bestemmer herom, at unionslandene i overensstemmelse med deres nationale lovgivning skal indrømme en midler-

tidig beskyttelse for genstande, der udstilles på officielle eller officielt anerkendte internationale udstillinger, der afholdes indenfor et af landenes grænser (Art. 11).

Mønsterbeskyttelsen må under ingen omstændigheder bortfalde, fordi mønsterretten ikke udøves, eller fordi genstande svarende til de beskyttede indføres (Art. 5 B). Anerkendelse af beskyttelsesretten må ikke gøres betinget af, at genstanden (varen) forsynes med en betegnelse for eller anden oplysning om, at genstanden er registreret som mønster (Art. 5 D).

For betaling af de foreskrevne afgifter til opretholdelse af en mønsterret (d.v.s. ved fornyelse af registreringen) skal der gives en tillægsfrist på mindst 6 måneder, eventuelt mod erlæggelse af en tillægsafgift (Art. 5 bis)¹⁾.

Til værn mod ubehørig anvendelse af våben, flag og andre statskendetegn på varer er det også med en vis tilknytning til mønsterretten bestemt, at unionslandene forpligter sig til at forbyde enhver uhjemlet brug af de andre unionslandes statskendetegn, når denne brug er egnet til at vildlede angående varernes oprindelse (Art. 6 ter 9).

Konventionen forpligter hvert unionsland til at oprette et særligt forvaltningsorgan for den industrielle ejendomsret og et central-kontor for meddelelser til offentligheden om patenter, varemærker og mønstre, herunder bl. a. at holde mønstrene tilgængelige for enhver inden for de herom givne forskrifter. Forvaltningsorganet skal udgive en periodisk udkommende officiel tidende (Art. 12).

Bernerkonventionen.

De nordiske lande er også tilsluttet Bernerkonventionen af 9. september 1886 til beskyttelse af litterære og kunstneriske værker. Norge har været medlem siden 1896, Danmark siden 1903, Sverige siden 1904 og Finland siden 1928. Denne konvention havde i **juli** 1965 54 medlemslande. Denne konvention har været revideret flere gange og indeholder efter Bryssel-teksten fra 1948, der er tiltrådt af de nordiske lande i årene 1961-63

en bestemmelse i Art. 2, pkt. 2, der har interesse for mønsterretten.

I Bryssel-tekstens angivelse af genstande, der er beskyttet, er indført bl. a. »værk af nyttekunst« (Art. 2, pkt. 1). Herved er Bernerunionens lande blevet pligtige at hjemle beskyttelse også for sådanne værker, men konventionens regler om minimumsbeskyttelse finder ikke anvendelse her. Det er nemlig forbeholdt unionslandenes lovgivning at bestemme, i hvilket omfang deres love skal finde anvendelse på »værker af nyttekunst« samt industrielle mønstre og modeller, ligesom på hvilke vilkår sådanne værker og mønstre skal beskyttes. For værker, der i hjemlandet kun beskyttes som mønstre, kan i de øvrige unionslande kun kræves sådan beskyttelse, som disse lande tillægger mønsteret (Art. 2, pkt. 5).

Haagoverenskomsten.

De nordiske lande er ikke tilsluttet Haagoverenskomsten angående international anmeldelse af mønstre af 1925, hverken i dens oprindelige skikkelse, som revideret i London 1934, eller i den skikkelse, hvori den fremtræder efter revisionen i Haag i 1960. Overenskomstens Londontekst var den 1. oktober 1965 tiltrådt af Belgien, Den Forenede Arabiske Republik, Frankrig, Holland, Indonesien, Liechtenstein, Marokko, Monaco, Schweiz, Spanien, Tunis, Forbundsrepublikken Tyskland, Vatikanstaten og Vietnam. Haagteksten fra 1960, som endnu ikke er trådt i kraft - hertil kræves, at 10 lande, hvoraf mindst fire er nytiltrædende, ratificerer teksten - er indtil nu undertegnet af Belgien, Frankrig, Holland, Italien, Jugoslavien, Liechtenstein, Luxemburg, Monaco, Schweiz, Forbundsrepublikken Tyskland og Vatikanstaten.

Haagoverenskomstens Londontekst må nu anses for at være af mindre interesse. Det er især Frankrig, Schweiz og Tyskland, som hidtil har gjort brug af den internationale registreringsmyndighed, tidligere Pariserunionens såkaldte Internationale Bureau, men nu Pariser- og Bernerunionens fælles permanente organ **BIRPI** i Geneve. Det samlede antal anmeldelser har i de senere år været på omkring 2000. Da samme anmeldelse kan omfatte flere mønstre, repræsenterer tallet af anmeldelser et betydeligt stør-

¹⁾ Tillægsfristen på mindst 6 måneder er hjemlet i Lissabonteksten. Efter Londonteksten er tillægsfristen kun 3 måneder.

re antal mønstre, nemlig mere end 30,000. Mod det system for international registrering, som indeholdes i Haagoverenskomstens Londontekst, er fremsat forskellige indsigelser, der må antages at have medført, at overenskomsten ikke har fået større tilslutning. Blandt disse indsigelser var især den, der rettede sig mod, at overenskomsten tillod hemmelig registrering i 5 år og den, at flere mønstre - op til 200 - kunne indgå i samme anmeldelse.

Haagteksten fra 1960 tilsigter ligesom de ældre overenskomsttekster at erstatte mønsterregistrering i hvert konventionsland med en enkelt registrering i det Internationale Bureau. De Haagoverenskomsten tilsluttede lande danner en særlig union vedrørende international anmeldelse af mønstre (Haag-Unionen). Kun de lande, som tilhører Pariserkonventionen kan tiltræde Unionen (Art. 1). Adgang til international registrering har kun de, der tilhører et unionsland eller er bosat i eller har en regulær industriel eller kommerciel virksomhed i noget land inden for Unionen (Art. 3).

Anmeldelser kan finde sted enten direkte til det Internationale Bureau eller formidles af vedkommende lands registreringsmyndighed. Med anmeldelsen skal følge et eller flere fotografier eller anden grafisk gengivelse af mønstret samt de foreskrevne afgifter. Anmeldelsen skal indeholde bl. a. oplysning om de lande, i hvilke anmelderen ønsker beskyttelse — herved muliggøres systemet med såkaldt territorial begrænsning af den internationale registrerings virkninger — samt oplysning om den eller de varer, for hvilke mønstret er bestemt. Desuden skal anmeldelsen indeholde en kort beskrivelse af mønstrets karakteristiske træk, oplysning om, hvem der er ophavsmand til mønstret og, hvis det ønskes, begæring om, at mønstrets offentliggørelse udskydes. Med anmeldelsen kan følge en prøve eller en model af den vare, som mønstret vedrører. En kollektiv anmeldelse på højst 20 mønstre (*depot multiple*) må kun indeholde mønstre, som er bestemt for varer henhørende under samme klasse i den påtænkte internationale klassefortegnelse til brug for registrering af mønstre (Art. 5).

I en periodisk tidende, som tilsendes de nationale registreringsmyndigheder, skal det

Internationale Bureau offentliggøre de deponerede mønstre, vist udført i sort og hvidt eller på begæring i farver. Mønstrenes offentliggørelse med afbildninger af disse er en af de mere betydningsfulde nyheder i Haagteksten fra 1960. Anmelderne kan begære, at offentliggørelsen udskydes og at akterne holdes hemmelige for en tid af højst 12 måneder regnet fra anmeldelsesdagen, eller, såfremt konventionsprioritet begæres, da fra prioritetsdagen. Inden tiden for mønstrets offentliggørelse er inde, kan ansøgeren tilbagetage sin anmeldelse, hvorefter mønstret forbliver hemmeligt. Bortset fra denne undtagelse gælder fuld offentlighed med hensyn til registret, anmeldelsesakterne samt prøver og modeller af mønstrene (Art. 6).

En anmeldelse, som fører til registrering i det Internationale Bureau, skal have samme virkning i de lande, der omfattes af registreringen, som om alle formaliteter var blevet opfyldt efter den nationale lovgivning. Beskyttelsen reguleres imidlertid i hvert af disse lande efter landets egen lovgivning. Når registreringsmyndigheden i lande, som foretager nyhedsprøvelse *ex officio* eller som anvender et indsigelsesinstitut, modtager den offentlige tidende, hvori mønstrene bekendtgøres, skal den pågældende myndighed, såfremt der for beskyttelsen foreligger hindringer, som ikke kun er af rent formel karakter, inden 6 måneder fra modtagelsen af tiden den underrette det Internationale Bureau herom. Giver en sådan underretning ikke inden udløbet af den foreskrevne frist, regnes virkningen af den internationale registrering i det pågældende land fra dagen for den internationale anmeldelse (Art. 8).

Ved international anmeldelse af mønstre gælder de prioritetsregler, der er fastsat i Pariserkonventionen (Art. 9).

Den internationale registrering foretages for 5-årige beskyttelsesperioder (Art. 10). Beskyttelsens varighed følger iøvrigt principielt hvert lands bestemmelser herom, dog med den begrænsning, at unionslandene er pligtige at tilstå en minimumsbeskyttelsestid på 10 år, hvis den internationale registrering fornyes og ellers på 5 år (Art. 11). Haagoverenskomstens ældre tekst fastsætter beskyttelsestiden til 15 år opdelt i to perioder på 5 respektive 10 år.

Det internationale kendetegn for at en

genstand er mønsterbeskyttet består af bogstavet D (dessin, design) i en cirkel (§) efterfulgt af årstallet for den internationale anmeldelse og mønsterindehaverens navn eller en forkortelse deraf samt anmeldelsesnummeret. Pariserkonventionens forbud mod at kræve mærkning af de mønsterbeskyttede varer indeholdes også i Haagoverenskomsten. Samtidig bestemmes, at såfremt et unionsland af anden grund kræver mærkning af varen, som udbydes til salg med tilladelse af den, som er indehaver af mønsterretten, skal kravet anses for opfyldt, hvis varen eller etiketten herpå er forsynet med det internationale kendetegn for mønsterbeskyttelse. I tilslutning hertil bestemmes, at forekomsten af dette kendetegn ikke må anses for at indeholde et afkald på ophavsret eller anden ret, som ellers kunne påberåbes (Art. 14).

Afgifterne, der følger et ret indviklet skema, fordeles på det Internationale Bureau og på de unionslande, som omfattes af de respektive registreringer. Sidstnævnte afgifter skal derefter fordeles mellem de lande, som foretager nyhedsprøvning, hvilket giver ret til en større afgift, og de øvrige lande, der ikke foretager sådan undersøgelse. Denne ordning afspejler den betydning, som man fra forskellig side tillagde, at de internationale registreringer ikke udstrækker virkningen til et større område, end ansøgeren udtrykkelig har anført, og at anmelderen afholdes fra at anføre andre lande end dem, der for ham er af virkelig interesse. De nationale afgifter, som årligt skal tilstilles unionslandene, består af en almindelig national afgift på 5 schw.fr. for hvert anført land, og en national afgift for nyhedsundersøgelse. Sidstnævnte beløb fastsættes af den nationale myndighed, men må ikke overstige $\frac{3}{4}$ af, hvad afgiften er for en national mønsterregistrering, og heller ikke overstige 50 schw.fr. (Art. 15 samt de særlige afgiftsregler indeholdt i det til overenskomsten knyttede reglement, ligeledes af 28. november 1960).

I overenskomsten overlades det til ovennævnte reglement at behandle adskillige spørgsmål af betydning. Fremtidige ændringer og tillæg til reglementet skal kunne gøres af et særligt dertil nedsat organ, en international mønsterkomité, bestående af repræsentanter fra unionslandene. I reglemen-

tet fastsættes i medfør af bemyndigelse i overenskomsten bl. a. det antal mønstre, som skal tillades omfattet af en kollektiv anmeldelse, samt de øvrige vilkår, som skulle gælde for en kollektiv anmeldelse. Det bestemmes således, at antallet af mønstre under samme anmeldelse ikke må overstige 20, men såfremt offentliggørelsen ønskes udsat, kan antallet i den tid, mønstrene ikke er tilgængelige for almenheden (maksimalt 1 år), nå op til 100 (Art. 17 punkt 6 og reglementets regel nr. 2).

For tydelighedens skyld er i overenskomsten optaget en bestemmelse om, at de i denne optagne regler ikke hindrer, at der kan gives mere vidtgående beskyttelse efter den nationale lovgivning og ikke heller indvirker overenskomsten på nogen måde på den beskyttelse, som efter internationale konventioner tilkommer kunstværker, herunder brugskunst (Art. 18).

En af de opgaver, som den internationale mønsterkomité skal tage sig af, er udarbejdelsen af en international mønsterklassedeling.

I overenskomsten er derhos indført en regel om, at to eller flere unionslande kan indsætte en fælles myndighed i stedet for de nationale myndigheder (Art. 30).

Det komplicerede afgiftssystem skal belyses ved et par eksempler. Den internationale grundafgift er 25 schw.fr. Ved en kollektiv anmeldelse skal erlægges forskellige tillægsafgifter. Den internationale offentliggørelsesafgift er 25 francs for offentliggørelse af mønsterafbildningen udført i sort-hvidt og 100 francs for en gengivelse i farver. Den nationale afgift på 5 francs, og hvad der skal erlægges for nyhedsundersøgelse, er allerede omtalt. Ved fornyelsen skal betales en international afgift på 50 francs og en national afgift på 10 francs.

På den diplomatiske konference, hvor den ny Haagtekst blev vedtaget, blev der også vist interesse for beskyttelse af typografiske skrifttegn (tryktyper), idet man ønskede, at det Internationale Bureau skulle anmode Pariserkonventionens medlemslande om at udtale sig til et af en ekspertkomité - uden nordisk deltagelse - i 1960 fremlagt forslag til international beskyttelse for tryktyper. Denne ekspertkomité har senere, dels i februar-marts 1962, dels i november s. å., over-

vejet ommeldte spørgsmål og fremlagt udkast til en særlig konvention herom. I efteråret 1963 blev spørgsmålet påny taget op på et ekspertkomitélmøde i Genève. Som resultat af mødet fremkom et udkast til en overenskomst om beskyttelse for typografiske skrifttegn og international registrering af sådanne. Den internationale registrering tænkes foretaget af det Internationale Bureau efter regler tilsvarende dem, der gælder efter Haagoverenskomsten²).

Udkast til en international klassefortegnelse til brug ved registrering af mønstre er i efteråret 1964 udarbejdet af et ekspertudvalg under ledelse af BIRPI. Denne fortegnelse tænkes anvendt ikke blot af BIRPI men også af de nationale myndigheder ved registreringer i vedkommende land. Udkastet, der findes optaget som bilag til nærværende betænkning, er tilstillet Pariserunionens lande til udtalelse.

²) Udkastet findes optaget i *Propriété-Industrielle*, Genève, 1964 side 106 ff.

ALMINDELIGE MOTIVER

BEHOVET FOR EN MONSTERBESKYTTELSE

Langt tilbage i tiden har det været almindelig anerkendt, at samfundet bør støtte skabende åndelig virksomhed ved at give den, der frembringer arbejder, der falder inden for denne ramme, en tidsbegrænset eneret til, hvad han har frembragt. På denne målsætning hviler ophavsretsloven af 1961, loven af samme år om retten til fotografiske billeder samt det i betænkningen angående nordisk patentlovgivning af 1964 indeholdte forslag til en ny patentlov. Nærliggende emneområder omhandles i varemærkeloven af 1959, i firمالoven og i loven om illoyal konkurrence. Ved de sidstnævnte love er ikke blot hensynet til den private, men også offentligtretlige interesser taget i betragtning. Det er af ikke ringe værdi, ikke alene for den erhvervsdrivende selv, men også for det købende publikum, at eneret kan opnås til forretningskendetegn for selve virksomheden og for de herfra hørende varer og tjenesteydelser.

Udvalgets opgave har, som det fremgår af forordet, været at deltage i et nordisk samarbejde på mønsterlovgivningens område med tilsvarende kommissioner i de andre nordiske lande og på grundlag heraf at fremkomme med forslag til en ny mønsterlov. For de spørgsmål, der har været fremme under samarbejdet, og som har fundet udtryk i den foreslåede lovtekst, er der nærmere redegjort, dels i de almindelige motiver og dels i motiverne til de enkelte paragraffer. Enkelte indledende almindelige synspunkter skal derfor kun anføres her.

Med den voksende velstand stilles der fra forbrugernes side stadig større krav til, at håndværks- og industriprodukter ikke blot skal være tjenlige til deres særlige formål, men tillige have en tiltalende ydre form. Dette gælder vel ganske særlig om personlige

brugsgenstande, såsom beklædningsgenstande og om bohaver, men også når det drejer sig om genstande, såsom arbejdsredskaber, industrimaskiner, trafikmidler m. m., er kravet til god formgivning - »Industrial Design« — vokset betydeligt. For at imødekomme disse krav synes det rimeligt at opmuntre til nyskabelser indenfor den håndværksmæssige og industrielle formgivning. Mønsterbeskyttelsen giver en eneret, gennem hvilken formgiveren kan sikres et rimeligt vederlag for sin arbejdsindsats, og fabrikanten får også mulighed for at få dækket de investeringer, som han måtte have gjort med hensyn til den pågældende nye formgivning. Selvsagt må man ikke glemme, at en lignende målsætning ligger bag retsbeskyttelsen for kunsthåndværk og kunstindustri efter ophavsretsloven, men det er indlysende, at en del varer kan have en æstetisk tiltalende form uden dog derfor at nå den kunstneriske standard, som bør kræves, for at et værk i ophavsretslovens forstand kan siges at foreligge. Ønsker man på bred front en forbedret formgivning med tilfredsstillende af hverdagslivets behov for øje, er beskyttelsen for smagsmønstre et naturligt supplement til ophavsretsloven. Den gældende mønsterlov har da også givet adgang til at søge sådan beskyttelse.

På den tekniske side skønnes imidlertid en tilsvarende komplettering af patentbeskyttelsen ønskelig. Bag mange tilsyneladende enkle løsninger af tekniske formgivningsproblemer kan ligge et udviklingsarbejde, som fortjener støtte gennem lovgivningen, uden at eneret af patentbeskyttelsens karakter kan komme på tale. Det forekommer derfor udvalget naturligt ved siden af patentretten at have en smidig beskyttelsesform med henblik på det arbejde og de in-

vesteringer, som nedlægges i en særlig teknisk betonet ny formgivning. Til dette formål må beskyttelse for, hvad udvalget vil betegne som nyttemønstre, være påkrævet. Selv om det af bemærkningerne til den gældende mønsterlovs § 1 fremgår, at det ikke har været lovgivernes mening at begrænse loven til kun at angå smagsmønstre (pryds-mønstre), er loven i praksis stort set blevet begrænset hertil. Under forhandlingerne i de nordiske udvalg er enighed opnået om, at lovforslaget ikke indeholder nogen sådan begrænsning, men skal gælde også nyttemønstre, idet det dog her skal erindres, at beskyttelsen alene tager sigte på varens udseende og ikke dens eventuelle tekniske funktion. Ved at henlægge beskyttelsen for smagsmønstre og nyttemønstre til samme lov opnås praktiske fordele; først og fremmest vil man herved undgå en besværlig grænsedragning mellem æstetisk og funktionel målsætning. -

Spørgsmålet om det ønskelige i en effektiv mønsterbeskyttelse er selvsagt ikke endelig løst ved, at ovennævnte stimulerende virkninger på formgivningens område må forventes at følge heraf. Når det gælder enerettigheder må man også nøje overveje, i hvilken grad andres handlefrihed derved begrænses, og om eneretten kan medføre, at varens pris sættes urimeligt højt. I begge

disse henseender skønnes mønsterbeskyttelsen i højere grad end andre tilsvarende enerettigheder at måtte kunne gå fri for indsigelser. Grunden hertil er den, at mønsterbeskyttelsen, som allerede nævnt, alene gælder varens udseende, i hvilken henseende variantmulighederne normalt er talrige. Den eventuelle tekniske idé, som mønstret også kan repræsentere, falder altså udenfor mønsterbeskyttelsen. For konkurrenterne vil det praktisk taget altid være muligt at give varen en anden lige så god udformning, og varens pris vil derfor kun i ringe grad påvirkes af, om mønsterbeskyttelse foreligger.

De fleste større industrilande har da også mønsterbeskyttelse. Under det livlige reformarbejde, der gennem de senere år har stået på i en række lande inden for mønsterrettens område, er der — såvidt vides — heller ikke blevet fremført alvorlige forslag om helt at afskaffe mønsterbeskyttelsen. Tværtimod er der ved Pariserkonventionens seneste revision i Lissabon i 1958 i art. 5 *quinquies* optaget en bestemmelse, der forpligter medlemslandene til at hjemle mønsterbeskyttelse. For at Finland og Sverige kan tiltræde Lisabonteksten, vil det derfor være nødvendigt, at Finland hjemler mønsterbeskyttelse, og at Sverige får en mønsterbeskyttelse, der ikke kun omfatter metalindustrien

MØNSTERRETTENS GENSTAND

Gældende dansk ret.

Efter § 1 i den danske mønsterlov beskyttes som mønstre forbilleder for industrifrembringelsers ydre udstyr og ydre skikkelse. I motiverne til bestemmelserne siges:

»Som Genstanden for Beskyttelsen er her angivet »Forbilleder for Industrifrembringelsers ydre Udstyr og ydre Skikkelse«. Det er saaledes Industrigenstandenes Udseende, der kan gøres til Genstand for Beskyttelsen; om Formaålet med det Genstandene givne Ydre er at tilfredsstille Smagen eller at forhøje dens Brugsværdi, er uden Betydning. Man har andetsteds søgt at opstille en Sondring mellem Smagsmønstre og Brugsmønstre, eftersom Mønstret nærmest har til Formaal at tilfredsstille æstetiske Hensyn, eller det betegner en forøget Nyttevirkning. En saadan Sondring er imidlertid formentlig uforholden. For saa vidt et Mønster skulde frembyde saadanne Fordele, at der ved det opnaaedes en ny teknisk Virkning, der kunde karakterisere det som en Opfindelse, maatte det falde ind under de for patentbare Opfindelser gældende Regler og eventuelt alt-saa gøres til Genstand for Patent. Til derfor at udelukke det fra Mønsterbeskyttelse eller at opstille særlige Regler for dets Beskyttelse ses ikke at være tilstrækkelig Grund. For Indehaveren af Mønstret kan det have sin Betydning i visse Tilfælde at kunne paaberaabe sig det ene Beskyttelsesgrundlag, dersom det skulde vise sig, at det andet svigtede. Paa lignende Maade synes ogsaa Forholdet at burde være mellem Mønsterbeskyttelse og Beskyttelse for Kunstværker. Saafremt et Mønster maatte fyldestgøre de Fordringer, der stilles, for at det kan betragtes som et Kunstværk, ses der ikke at være Grund til at paagælde den paagældende Adgang til at paaberaabe sig begge Arter af Beskyttelse.

Det kan i Forbindelse hermed bemærkes, at man i Tyskland ved Siden af den egentlige Mønsterbeskyttelse ved en særlig Lov af 1891 har indført en Beskyttelse for saakaldte »Brugsmønstre«, o: Modeller for Arbejdsredskaber eller Brugsgenstande eller Dele af saadanne, som ved en ny Skikkelse, Anordning eller Indretning skulle forøge Nyttevirkningen eller Brugbarheden. Hensigten hermed har været ved Siden af den ret kostbare Beskyttelse ved Patentering at aabne Adgang til en billig, kortvarigere Beskyttelse for saadanne smaa Opfindelser, der ikke fyldestgøre Patentlovgivningens Krav og ikke kunne bære de Patenter paahvilende Afgifter. Da der for en saadan Beskyttelse, til hvilken der i øvrigt ikke vides at være Trang herhjemme, imidlertid maatte gælde væsentlig andre Regler end de, der foreslaas for Beskyttelse af almindelige Mønstre, har man ikke fundet det rigtigt at optage noget herom i det foreliggende Forslag.«

Industrifrembringelser er fortolket i vid forstand. Håndværksprodukter er stedse henregnet under industrifrembringelser. Som eksempler på industrifrembringelser, der falder inden for lovens område, kan nævnes glas- og porcelænsvarer, spisebestik, møbler, beklædningsgenstande og lædervarer. Selvstændige dele af industrigenstande falder også inden for mønsterbegrebet, f. eks. armlæn til stole, bøjler til tasker, hæle til fodtøj o. s. v. Nogen begrænsning af beskyttelsesområdet til kun at angå bestemte industrigrene, således som f. eks. i Sverige, hvor loven kun omfatter genstande inden for metalindustrien, indeholder den danske mønsterlov ikke. For tekstilfrembringelsers vedkommende indeholder loven en særregel, idet det i § 4 nr. 5 udtales, at for tekstilfrembringelsers vedkommende betragtes kun ornamenterede og dekorative mønstre som ejendommelige. Denne regel er knyttet til

det generelle krav om, at et mønster for at opnå beskyttelse skal være ejendommeligt.

Efter lovens § 4 indtræder mønsterretten ikke, når anmeldelsen ikke angår noget mønster i den i § 1 angivne betydning. Finder registreringsmyndigheden, at dette krav ikke er opfyldt, skal registrering nægtes, jfr. lovens § 18. Inden registrering finder sted, tages der således stilling til, hvorvidt det drejer sig om genstande, der kan godkendes som mønstre efter de herom givne regler. Tilstræbes beskyttelse for en forhøjet brugbarhed ved genstanden, opnås dette ikke gennem en mønsterregistrering, medmindre den forhøjede brugbarhed skyldes en særlig udformning af genstanden. Udenfor lovens område falder således konstruktive indretninger og praktiske anordninger, der ikke har givet sig udslag i en særlig udformning af genstanden. Er anordningerne af en sådan karakter, at de kan anses for nye opfindelser, der udnyttes i industrien, kan patent herpå søges i medfør af patentlovgivningen.

Af motivbemærkningerne fremgår, at det ikke har været lovgivernes tanke at begrænse mønsterloven til alene at yde beskyttelse for såkaldte smagsmønstre (prydsmønstre). Forholdet synes imidlertid at være det, at lovens område gennem domspraksis kan siges at være begrænset til stort set at være en smagsmønstrelovgivning. I hvert fald er nyhedskravet og kravet til ejendommelighed sat højt i de tilfælde, hvor det pågældende mønster tjener et praktisk formål.

Nogle retsafgørelser til belysning af domspraksis skal nævnes:

Ved H.D. 9. april 1923 (U.f.R. 1923 side 511), der angik en som mønster registreret læder-selestrop, i hvis ene ende fandtes det sædvanlige hul til anbringelse på benklædeknappen, medens der i den anden ende var et hul på tværs, således at stroppen kunne anbringes på selen ved hjælp af den løkke, som selve stroppen dannede, når den modsatte ende førtes gennem tværhullet, udtaltes, at mønsterbeskyttelsen ikke omfattede denne tekniske anordning, og at stropkens ydre udstyr og ydre skikkelse (lovens § 1) ikke var så ejendommeligt (§ 4 nr. 5), at den kunne mønsterbeskyttes. Ved Ø.L.D.. 29. oktober 1923 (U.f.R. 1924 side 156) fandtes en overskåren rem til en vingesko, fremstillet med det formål at give remmen den

bedste stilling til foden, ikke egnet til mønsterbeskyttelse. Nævnes skal også Ø.L.D. 29. april 1924 (U.f.R. 1924 side 590), der angik bøjler til anbringelse af katteøjne på cyklers bagskærm, Ø.L.D. 31. oktober 1924 (U.f.R. 1925 side 182), der angik en praktisk form for betonriste til anbringelse om træer til samling af regnvandet, Ø.L.D. 19. marts 1925 (U.f.R. 1925 side 507), der angik en tylle til anbringelse på stålrør for at beskytte isolerede elektriske ledninger mod beskadigelse af stålrørets kanter, Ø.L.D. 3. juli 1928 (U.f.R. 1928 side 985), der angik en praktisk anordning ved bægre til iscreme og H.D. 5. maj 1931 (U.f.R. 1931 side 640), der angik transportcykler med kædestyr. Flere retsafgørelser, der ligger parallelt med ovennævnte, findes, men nævnes yderligere skal kun H.D. 4. juni 1934 (U.f.R. 1934 side 725), der vedrørte et mønster for en barnegynges. Det blev her udtalt, at gyngens konstruktion faldt uden for mønsterlovens område, og at dens ydre udstyr ikke var så ejendommeligt, at det kunne mønsterbeskyttes.

Ovennævnte domme kan muligt siges ikke helt at harmonere med motivudtalelserne til lovens § 1, hvorefter genstandenes nyttevirkning ikke skulle udelukke mønsterbeskyttelse, hvis formgivningen opfyldte lovens krav. Vægten er da også lagt på, at genstandene ikke opfyldte nyhedskravet og kravet om, at genstanden skal være ejendommelig. Afgørelserne hviler således ikke på, at det konstruktive ved genstandene udelukker beskyttelsen, men på at lovens positive krav ikke skønnes fyldestgjort.

Inden for administrationen er der arbejdet på en bredere basis end ovennævnte domspraksis viser. Dette er imidlertid nødvendigt efter loven. Den overlader i det store og hele afgørelsen af, hvorvidt et mønster er beskyttet eller ej, til domstolene, se lovens § 4, jfr. § 19 samt motiverne til §§ 17 og 19, hvori det udtrykkeligt siges, at registrator alene skal undersøge, om anmeldelsen opfylder de givne formelle forskrifter, og om anmeldelsens genstand overhovedet falder ind under lovens område og ikke strider mod lov, sædelighed og den offentlige orden. Af motiverne til § 1 fremgår, at den grænse, loven har tilsigtet at sætte, er uhyre vid.

Den tilsyneladende uoverensstemmelse mellem administrativ registreringspraksis og

domspraksis blev i første halvdel af 30'erne gjort til genstand for kritik fra højesterets daværende præsident. Uanset motivudtalelserne til lovens § 1 fandt en skærpelse af administrativ praksis herefter sted, under hensyn til hvad der var anført mod den hidtidige liberale praksis. Det var mod denne bl. a. gjort gældende, at registreringen skabte en falsk tryghedsfølelse hos registreringsindehaveren, når det senere viste sig, at registreringerne ikke holdt ved en domstolsbedømmelse. Afslået blev herefter mønsteranmeldelser, når registreringsmyndigheden fandt det overvejende sandsynligt, at anmelderen havde til hensigt gennem registreringen at opnå beskyttelse for noget rent konstruktivt, nærmere at forstå således, at registreringen blev nægtet, hvor anmeldelsen angik genstande af kompliceret sammensætning, hvor ydret i relation hertil blev anset for underordnet. Afgørelser af denne karakter blev indbragt for handelsministeriet, der stadfæstede direktoratets afgørelser på det foreliggende grundlag. Uanset domspraksis måtte der dog fortsat fra administrativ side vises nogen tilbageholdenhed med hensyn til at nægte registrering, idet der — som nævnt — måtte henses til, at administrationen ikke skulle anstille nogen undersøgelse af mønstres nyhed og ejendommelighed. Uden en sådan undersøgelse kan det nemlig være særdeles vanskeligt at afgøre, om en genstand, der anmeldes til registrering, virkelig har et nyt og ejendommeligt udseende ved siden af, at den eventuelt tillige indeholder en ny konstruktion, der i sig selv falder uden for mønsterlovens område. Administrationen har på det foreliggende retsgrundlag stedse fundet, at der var behov for, at industrigenstande ikke blev udelukket fra mønsterbeskyttelse alene af den grund, at disse genstande havde en vis nyttevirkning. Mønsterbeskyttelsen gælder ikke genstandenes praktiske anordninger, men alene disses udseende, men den omstændighed, at udseendet kan indebære en nyttevirkning, må ikke udelukke beskyttelse efter loven. Under det nordiske samarbejde er man nået frem til, at en sådan retningslinie bør lovfæstes, hvorefter nyttemønstre - ikke at forveksle med »Gebrauchsmuster« - fremtidig skal henhøre under mønsterlovens område.

Nordisk ret iøvrigt.

Efter § 1 i den norske mønsterlov af 1910 beskyttes som mønstre nye forbilleder for industrielle genstandes ydre form eller udstyr. Der synes stort set at være sproglig overensstemmelse med den danske mønsterlovs § 1. Uden at særlige bestemmelser herom findes optaget i den norske mønsterlov, tilpasser man administrativt i Norge samme principper som i Danmark, d. v. s. at man nægter at registrere genstande, som ikke kan anses for at være mønstre i lovens forstand. Der gøres ikke i lovteksterne nogen forskel mellem mønstre og modeller, d. v. s. mellem 2-dimensionale forbilleder og 3-dimensionale.

Efter § 1 i den svenske mønsterlov omfatter loven mønstre, som anvendes ved fabrikation af genstande inden for metalindustrien. Mønsterretten angår således alene forbilleder, som kan anvendes ved fremstilling af varer inden for en enkelt industrigren. I stk. 2 bestemmes, at under mønstre indgår også modeller, som efter formålet kan ligestilles med mønstre.

I praksis er den yderligere begrænsning gjort, at mønsterretten gælder alene for såkaldte smagsmønstre, hvorved i denne forbindelse forstås, at mønstrets form ikke hovedsagelig er betinget af et nyttehensyn eller et praktisk hensyn. På grund af dette krav er i praksis sådanne mønstre som f. eks. tryktyper af metal og mayonnaisetuber med et særlig udformet hul til udpresning af mayonnaise stillet udenfor mønsterrettens område, idet mønstrene ikke som sådanne er anset for at have den fornødne pryds karakter, men alene har haft til formål at medvirke til, at den pågældende tryksag og den udpressede mayonnaise får et tiltalende udseende.

I de finske lovforslag fra 1904 og 1938 er der ikke sondret mellem smagsmønstre og nyttemønstre.

Anden udenlandsk ret.

Den tyske smagsmønsterlov (Geschmackmuster) af 1876 indeholder ingen definition af mønsterbegrebet. Selve lovteksten giver kun anvisning om, at loven gælder *industrielle* mønstre eller modeller; nogen forskel i retlig henseende mellem mønstre og modeller foreligger ikke.

I den engelske mønsterlov af 1949 gives en definition af det i loven anvendte udtryk mønster. Derved forstås form eller udstyr, som anvendes ved industriel tilvirkning af en vare og som gennem den færdige vare appellerer til synet og ikke skal bedømmes af andre sanser. Derimod omfattes ikke af mønsterbegrebet konstruktionsmetoder og heller ikke form eller udstyr, som udelukkende dikteres af varens funktion. Med udtrykket varer forstås et industriprodukt, og udtrykket omfatter også en del af en vare, under forudsætning af at denne tilvirkes og sælges som en selvstændig genstand. På grund af særlige forhold, der gælder i England, er visse mønstre undtagne fra beskyttelse efter mønsterloven. Undtagelsen gælder mønstre for følgende varer:

1) billedhuggerkunst, for så vidt det ikke drejer sig om et udkast eller en model, der er bestemt til at anvendes som forbillede ved industriel mangfoldiggørelse;

2) plaketter og medaljer;

3) tryksager som fortrinsvis har litterær og kunstnerisk karakter, såsom bogomslag, kalendere, broderimønstre, gratulationskort, frimærker o. s. v.

I 1962-betænkningen vedrørende mønsterretten foreslås, at man stort set skal bibeholde den gældende ordning med hensyn til, hvad der skal forstås ved et mønster. Et meget betydningsfuldt tillæg gøres imidlertid derved, at man foreslår, at foruden en vares form eller udstyr skal som mønster anses et ornament, der er egnet til at anvendes på varer af forskellig slags. Herved tilsigtes en udvidelse af mønsterrettens område, således at også det, som man vil kalde det *fritstående ornament* kan være mønsterobjekt. Hvad angår varebegrebet er det foreslået at lade dette omfatte såvel integrerende dele af en vare som dele, der tilvirkes eller sælges separat. Med varer forstås således også enhver selvstændig del af en vare.

Den franske mønsterlov af 1909 indeholder ikke nogen nærmere beskrivelse af, hvad der skal forstås ved et mønster. Imidlertid undtages udtrykkelig visse nyttemønstre fra beskyttelsen. Således bestemmes det, at hvis en og samme genstand kan betragtes både som et nyttemønster og som en patenterbar opfindelse og forudsat at de elementer, der

konstituerer mønstrets nyhed, og de nye træk i opfindelsen ikke kan holdes ude fra hinanden, kan beskyttelse for genstanden alene opnås efter patentloven. Af forskellige udtalelser i fransk litteratur om emnet synes forøvrigt at fremgå, at man går ud fra, at ordet mønster alene tager sigte på smagsmønstre.

I de lovforslag vedrørende mønsterret, som er kommet frem i den senere tid i forskellige lande, har man gennemgående begrænset området til smagsmønstre. Den engelske mønsterlovskomité oplyser, at flere har udtalt sig til støtte for at give beskyttelse også for nytteelementer. Komiteen afviser dog tanken herom under henvisning bl. a. til, at man i praksis aldrig udelukker beskyttelse for funktionelle træk i et mønster, for så vidt disse ikke viser den eneste måde, hvorpå en pratisk anvendelse af varen kan opnås.

Udvalgets forslag.

Det har for udvalget stået som ønskeligt at give en definition af det mønsterbegreb, som lovgivningen skal omfatte. At beskrive hvilke komponenter et mønster er eller kan være sammensat af er herunder fundet at være lidet formålstjenligt. En sådan beskrivelse måtte f. eks. angive, at mønstret udgør en anordning af punkter, linier, flader, former eller farver — omtrent således karakteriseres et mønster i det foreliggende hollandske forslag. Også andre træk i en vares udseende og dermed ved mønstret kunne imidlertid opregnes uden at definitionen derigennem blev nævneværdig forbedret, man kunne f. eks. tale om struktur, tekstur, glans o. s. v. Som en sammenfattende beskrivelse på de mønsterskabende træk kunne man passende anvende *alt hvad der er egnet til at bestemme en vares udseende*. Ved at anvende begrebet udseende begrænser man de tilsigtede virkninger til dem, der kunne fornemmes visuelt. Udelukket bliver derigennem sådanne virkninger, som opfattes alene af andre sanser end synet, såsom en speciel overfladebehandling, som kræver anvendelse af følesansen for at mærkes, en duft, der kun opfattes af lugtesansen, smagskvaliteter, som opfattes alene gennem smagssansen og lydfænomener, som ikke opfattes af andet end hørelsen. Den således foretagne begrænsning må anses for at være både naturlig og prak-

tisk for at mønsterbegrebet skal kunne få passende stabilitet. I definitionen bør derfor udseendet gives den centrale plads.

For også at markere, at det ikke er den færdigt fremstillede vare alene, som kan gøres til genstand for beskyttelse, men også den tegning, model el. lign. som skal være *forbilledet* ved varens tilvirkning og som normalt gøres færdig inden fabrikationens begyndelse, bør et mønster i definitionen identificeres med et forbillede. Derigennem opretholdes også en principiel forskel mellem et mønster og en genstand, som fremstilles med mønster som forbillede. Hvorvidt man har grund til at gå et skridt længere og sondre også mellem det »oprindelige« mønster, således som dette har fundet udtryk i frembringerens forestillingsverden, inden det har fået en for andre synlig skikkelse og den udformning, som mønstret derefter gives, er det ikke nødvendigt at tage stilling til i nærværende sammenhæng. Ud fra et praktisk synspunkt er det, i hvert fald når mønsteret grundes på registrering, udelukket ikke at holde sig til det for omverdenen synlige mønster.

Af det anførte turde fremgå, at udvalget anser det for at være unødvendigt at give udtryk for den i Pariserkonventionen optagne sondring mellem mønstre og modeller, en sondring som den gældende danske mønsterlov ikke opstiller. Det må anses for at være unødigt tyngende i lovteksten og andetsteds altid at skulle anvende begge udtryk, og betydningen af ordet mønster må naturligt strække sig også til 3-dimensionale forbilleder og således ikke være indskrænket alene til 2-dimensionale mønstre. Den tilstræbte definition af mønsterbegrebet bør derfor omfatte begge kategorier.

Udenlandske mønsterlove gælder i almindelighed, med Norge som en vigtig undtagelse, alene for såkaldte smagsmønstre. Visse steder har man til varetagelse af behovet for beskyttelse for nyttegenstande ved siden af patent og den sædvanlige mønsterbeskyttelse en bestemt beskyttelsesform »Gebrauchsmuster« (»modèles d'utilité«, »utility models«), som dog er af en anden karakter end den for smagsmønstre gængse. Spørgsmålet om en sådan beskyttelsesform behandles nedenfor i et særligt afsnit. Inden for rammen af den almindelige mønsterbeskyttelse at godtage også

mønstre med praktisk formål, d. v. s. mønstre hvis udformning helt eller delvis betinges af genstandenes funktion, forekommer sjældent i fremmed lovgivning på området. En undtagelse er dog Norge. Den danske mønsterlov udelukker normalt ikke registrering af genstande med praktisk formål, men domspraksis har som omtalt ovenfor i afsnittet vedrørende dansk ret fortolket loven ret begrænset.

Udvalget har under sit arbejde taget spørgsmålet om beskyttelse for mønstre med praktisk formål op til særlig overvejelse. Under dette er man gået ind for at kalde denne mønstertype *nyttemønstre* til adskillelse fra smagsmønstre. Nyttemønstre må imidlertid, som tidligere udtalt, ikke sammenblandes med den andre steder forekommende særlige beskyttelsesform Gebrauchsmuster.

Stillingen i praksis kan for tiden siges at være den, at registrerbarheden af et mønster er afhængig bl. a. af, om det dekorative eller det nyttige er det overvejende, når det gælder mønstrets nærmere udformning. I de tilfælde, hvor registreringsmyndigheden afslår ansøgninger om mønsterregistrering, fordi overvejende konstruktiv karakter må tilskrives mønstret, sker dette som regel ved, at det anføres, at anmeldelsen ikke skønnes at angå noget mønster i den i lovens § 1 angivne betydning.

På de konferencer, som i 1926-27 blev afholdt mellem delegerede fra de nordiske landes regeringer vedrørende mønsterbeskyttelsen, synes enighed at have rådet om, at nogen begrænsning af beskyttelsen til udelukkende at angå smagsmønstre ikke burde finde sted.

Under de drøftelser, som udvalget har haft med de øvrige nordiske landes komiteer, har der også hersket enighed om at ligestille nyttemønstre med smagsmønstre. Fra dansk side er der givet udtryk for, at der foreligger et virkeligt behov for, at nyttemønstre beskyttes. Den svenske registreringsmyndighed har udtalt, at det ofte praktisk taget er umuligt at drage nogen fast grænselinie mellem smagsmønstre og nyttemønstre.

Gode grunde kan da også anføres til støtte for helt at afrafalde kravet om pryds karakter og gå over til en *almindelig udseendebeskyttelse*, d. v. s. gøre sig uafhængig af, hvorvidt formgivningen er betinget af æstetiske eller

praktiske hensyn, respektive om dekorativ effekt foreligger eller ej. Hvad brugsgenstande angår — og det må først og fremmest være for disse, at en mønsterbeskyttelse: er påkrævet — må haves for øje, at disse altid har et vist praktisk formål, og at formgivningen derfor er begrænset af funktionelle hensyn. Det ville være til gavn for en hensigtsmæssig udvikling af den industrielle formgivning, at denne ikke som følge af en snæver mønsterretslovgivning indskrænkes til at angå en udsmykning af brugsgenstandene, men må fortsætte også i rent praktiske bane. Den moderne formgiver følger som regel ikke kun et ornament til en allerede bestående vare, men beskæftiger sig først og fremmest med at frembringe helt nye varer, således at det senere bliver meget svært at afgøre, hvad der er kommet til af tekniske grunde, og hvad der er gjort for at tilfredsstille øjet. Såfremt man skulle opretholde et krav om dekorativ karakter, måtte man frygte, at i og for sig gode mønstre i retspraksis ville blive anset for udelukkende at tjene praktiske hensyn og derfor udelukket fra beskyttelse. Ud fra formgiverens og industriens synspunkter må der siges at foreligge lige så god grund for at få beskyttelse for nye mønstre med praktisk formål som for at give beskyttelse for smagsmønstre. I begge tilfælde må det også anses for vigtigt at nyskabelse stimuleres gennem en beskyttelseslovgivning, som vil være et effektivt middel mod efterligninger. At tillægge frembringerens formål med formgivningen nogen retlig betydning synes - i hvert fald set fra et praktisk synspunkt — at være uheldigt. Sondringen mellem smagsmønstre, og hvad man her har kaldt nyttemønstre, synes stort set forældet, og den kan ikke opretholdes konsekvent inden for moderne industriel formgivning. I betragtning heraf må lettelsen ved at slippe for en bedømmelse af mønstrets dekorative karakter være åbenbar. Det kan ikke anses for umotiveret at indtage det standpunkt, at krav om dekorativ effekt ikke i praksis kan opretholdes.

En mønsterbeskyttelse, der omfatter også nyttemønstre, giver ganske vist mulighed for at visse opfindelser søges beskyttet som mønstre, da behandlingen af mønsteranmeldelser må forventes at blive hurtigere, enklere og billigere, end når det drejer sig om patent-

ansøgninger. Mønsterbeskyttelsen giver dog ikke nogen idébeskyttelse, men alene beskyttelse for den særlige udformning, som mønstret repræsenterer, og former, som ikke væsentligt afviger derfra. Gennem mønsterbeskyttelse opnås altså ikke nogen beskyttelse for den tekniske idé som sådan uafhængig af de udførelsesformer, i hvilken den har fundet udtryk. På grund af denne forskel mellem patent- og mønsterrettens karakter kan det næppe ventes, at patenterbare opfindelser i nævneværdigt omfang vil blive søgt beskyttet som mønstre.

Det plejer imidlertid at blive gjort gældende, at beskyttelse for nyttemønstre skulle være til skade for den tekniske udvikling i de tilfælde, hvor mønstret har den ud fra et teknisk synspunkt eneste tænkelige form eller er den teknisk set bedste udformning. Resonnementet er her, at hvis den tekniske idé, som ligger bag mønstret, ikke opfylder patenterbarhedsforudsætningerne, så skal idéen og nærliggende ideer være fri til almen anvendelse. Såfremt mønstret nu måtte være den eneste mulige praktiske udformning af idéen, og mønstret nyder beskyttelse inden for mønsterrettens rammer, er der derved ad en omvej opnået en beskyttelse for den tekniske idé, som ikke var patenterbar, og som derfor burde være til fri disposition for offentligheden. Et smuthul af denne natur har man - fortrinsvis i udlandet - ment ikke at burde skabe i ly af lovgivningen. De betænkeligheder, der således er givet udtryk for, har imidlertid ikke en sådan styrke, at der er rimelig grund til at tage hensyn dertil. Det må anses for meget sjældent, at sådanne tilfælde vil opstå, hvor et mønster virkelig udgør den eneste mulige tekniske udformning af en idé, og en undtagelsesregel for sådanne mønstre ville medføre, at man ved lovens anvendelse måtte bedømme det rent tekniske spørgsmål, om udformningen var den eneste teknisk set mulige, hvilket ikke synes praktisk gennemførligt.

Som en yderligere grund af betydelig vægt for at godtage nyttemønstre inden for mønsterlovens ramme kan anføres, at udvalget, som tager afstand fra tanken om at foreslå en idébeskyttelse af typen Gebrauchsmuster for konstruktioner og andre små opfindelser på produktionsområdet, venter, at en del af det beskyttelsesbehov, som må foreligge, skal

kunne imødekommes af nyttemønsterbeskyttelsen.

Udvalget foreslår, under henvisning til det ovenfor anførte, at mønsterretten skal omfatte alle slags mønstre - 2-dimensionale, 3-dimensionale, smagsmønstre og nyttemønstre samt have til genstand *forbilledet for en vares* udseende. Ved i definitionen at anvende udtrykket »vare« tilsigter udvalget en vis begrænsning af mønsterrettens objekt. Varebegrebet anses for at have samme indhold, som dette normalt har. Derved udelukkes fra mønsterretten bl. a. tegninger over haveanlæg o. l., forbilleder for frisurer og tatoveringer samt symetoder, gymnastikøvelser m. m. Det ligger på den anden side i selve sagens natur, at ikke alle slags varer kan indgå under mønsterrettens objekt, således kan til eksempel luftarter, væsker el. lign. ikke mønsterbeskyttes. At man, udover den ved tilknytningen til varer tilsigtede begrænsning, af forskellige grunde skal tage hensyn også til andre faktorer, som begrænser eller på anden måde præciserer det retslige mønsterbegreb, vil fremgå af motiverne til lovudkastets § 1. Den angivne definition af mønstret som forbillede for en vares udseende tilsigter at give udtryk for, at det er hele varens udseende, som skal fremgå af mønstret. Såfremt en del af en vare, f. eks. et håndtag, et stoleben eller andre halvfabrikata er genstand for omsætning, findes der ingen grund til ikke at behandle sådanne dele som særlige varer, hvis hele udseende kan blive beskyttet som mønster. Under definitionen falder derimod ikke udstyrselementer, såsom dekorationer, ornamenter, udsmykninger o. s. v., der ofte er bestanddele af eller tilføjelser til varen. Udvalget har imidlertid særlig overvejet, hvorvidt der ikke også burde være mulighed for at mønsterbeskytte sådanne udstyrselementer.

I Danmark har registreringsmyndigheden hidtil godtaget rene dekorationsmotiver, dog under forudsætning af at ansøgeren angiver anvendelsesområdet, d. v. s. præciserer anvendelsen til f. eks. porcelænsvarer, tekstilstoffer, tapeter o. l.

I Norge har man strengt holdt fast på, at et mønster måtte repræsentere en industriel genstands *hele* udseende og derved taget afstand fra at godkende »løsrevne ornamenter« som mønsterobjekt.

Stillingen til spørgsmålet om særbeskyttelse for dekorationsmotiver er i udlandet i øvrigt, at man i Tyskland, Frankrig og Schweiz accepterer en sådan beskyttelse, medens man i England anser et mønster for nødvendigvis at måtte være knyttet til en særlig vare og derfor ikke som mønster kan godtage ornamenter, der vil kunne anvendes på forskellige slags varer. I forslaget fra 1962 går man dog ind for at anerkende som mønster også ornamenter, der kan anbringes på flere eller på alle varer.

Det forekommer udvalget både naturligt og praktisk, at det skal være muligt at få registreret også et ornament uden nogen anden tilknytning til en eller flere varer end den, som verbalt angives i ansøgningen. Den vigtigste grund til denne indstilling er, at der utvivlsomt findes talrige personer, som beskæftiger sig med at frembringe dekorationsmotiver uden direkte forbindelse med varens eller varernes form og som gør dette med den åbenbare hensigt, at dekorationen skal kunne anvendes på forskellige varer. Dekorationen kan senere gøres til genstand for overdragelse og licens og kan anbringes på forskellige varearter, såsom stof, tapet, porcelænsvarer, legetøj og andre industriprodukter. I betragtning heraf er der ingen grund til at udelukke dekorationen fra muligheden for at opnå separat mønsterbeskyttelse. Hertil kommer den praktiske interesse, at man, når det gælder et fritstående ornament, kan få dette beskyttet for flere varer ved én registrering. Ud fra almene synspunkter medfører dette den fordel, at behovet for flere registreringer og såkaldt samregistrering mindskes. Uden en sådan regulering måtte et ornament for at blive beskyttet i ønskeligt omfang anbringes på f. eks. alle de forskellige dele af et spisebestik, hvortil kræves et unødigt stort antal registreringer, eller såkaldt samregistrering måtte anvendes uden sikkerhed for, at det var lykkedes at medtage alle de former for varer, som kunne tænkes at blive aktuelle.

Mod at anerkende ornamentet som mønsterretsobjekt er der fra forskellig side fremført betænkeligheder. Et argument har været, at et ornament - om det virkelig er nyt i objektiv forstand - normalt kan forventes at nyde ophavsretlig beskyttelse som billedkunst. Rigtigheden af denne anskuelse skal

ikke bestrides, men det må fremføres., at det på forhånd er svært at afgøre, om en genstand repræsenterer en virkelig kunstnerisk indsats, og derfor bør det være muligt at erhverve eneret gennem en mønsterregistrering. Desuden er der grund til at antage, at ikke alle i og for sig beskyttelsesværdige ornamentmønstre kan få beskyttelse efter ophavsretten.

Trods den modstand, som — især fra norsk side - er fremført, er de nordiske udvalg blevet enige om at anse også det fristående ornament som mønsterretsobjekt. Der har imidlertid været en vis usikkerhed til stede med hensyn til, hvorledes man skulle benævne denne mønstertype. Sådanne betegnelser som udstyr, dekorationsmotiv, udsmykning m. fl. er fremført ved siden af ordet ornament. Man enedes dog om benævnelsen »ornament« som den mest hensigtsmæssige. Ved afgørelsen har især den omstændighed gjort sig gældende, at dette ord forekommer i det engelske sprog, og at der findes en tysk og en fransk variant, således at det derved er slået internationalt igennem.

Ved ornament skal forstås en fantasiskabelse, som er egnet til dekorerende af forskellige varer. Ornamentet kan være en ydre dekoration, men også et relief. Til forskel fra, hvad der efter det udtalte skal gælde for de almindelige mønstertyper, må det være et karakteristisk træk for ornamenterne, at de er egnet til at opfattes som udsmykning, d. v. s. at de skal have *dekorativ karakter* og ikke udelukkende funktionelt formål. Det er ikke hensigten som ornament at beskytte dele af genstande i videre udstrækning, end hvor disse virkelig er dekorationer. Forslaget sigter kun til ornamentet i egentlig forstand, d. v. s. dekorationer uafhængige af den færdige vare. Derved falder sådanne genstande som smykker og rene pryds-genstande udenfor ornamentsbegrebet. Sådanne artikler falder dog ikke udenfor det ovenfor omtalte varebegreb. Udvalget foreslår som følge heraf, at man med mønster skal forstå, foruden forbilledet for en vares udseende, *forbilledet for et ornament*. Herefter må det stå klart, at det er forbilledet for det færdige ornament - f. eks. i form af en tegning - som skal udgøre mønstret. At det må dreje sig om et ornament, som er

bestemt til og egnet til at anvendes på varer i den ovenfor angivne betydning, må være en forudsætning uden at nogen tydeliggørelse i denne retning er påkrævet i selve lovteksten. Man synes nemlig at kunne gå ud fra, at ordet ornament har denne betydning.

Når det gælder ornaments-mønstre ville registreringsfremgangsmåden kunne være den, at ansøgeren ikke skulle behøve at anføre varer, varearter, varegrupper eller industriområder, for hvilke han fortrinsvis tilsigter at anvende ornamentet. Det kunne være nok, at ansøgeren indgiver et billede af mønstret med den virkning, at ornamentet får beskyttelse mod anvendelse på en hvilken som helst vare. Udvalget har imidlertid fundet det påkrævet, at ansøgeren giver oplysning om de varer, for hvilke han søger mønstret registreret, samt at beskyttelsen begrænses til de varer, for hvilke mønstret bliver registreret og dermed ligeartede varer. For ansøgeren kan dette ikke anses for nogen nævneværdig byrde. Formentlig anfører han først og fremmest de varer, som han selv havde i tankerne, da han tegnede ornamentet. Derefter skulle det ikke volde nogen vanskelighed at angive de yderligere varer, for hvilke mønstret hensigtsmæssigt kan komme til anvendelse. Såfremt nogen varegruppe derved udelades, må dette komme ansøgeren til skade. Hvis man nemlig ser på spørgsmålet ud fra et alment synspunkt - først og fremmest naturligvis fra andre fabrikanter - synes det at være et rimeligt krav, at man af mønsterregistret skal kunne se, for hvilke varer et ornamentsmønster er beskyttet, d. v. s. at man får besked om mønsterrettens omfang i så henseende. Ordningen ville ellers blive en hemsko for initiativrige og skabende virksomheder inden for andre industrigrene, noget der ud fra et almindeligt synspunkt ikke kan godtages uden tungtvejende grunde.

Såfremt registreringen som følge af ansøgerens begæring derom finder sted for flere forskellige klasser efter det klassificeringssystem, der, som et administrativt hjælpemiddel, vil blive foreslået, bør ansøgeren erlægge en særlig afgift for hver klasse registreringen omfatter. Dette må anses for rimeligt i betragtning af, at beskyttelsen udstrækkes til et større område.

GEBRAUCHSMUSTER

Som allerede i anden forbindelse nævnt, findes der forskellige steder i udlandet ved siden af patent- og mønsterbeskyttelsen en beskyttelsesform for, hvad man på dansk plejer at kalde *brugsmønstre*, og som på tysk, engelsk og fransk benævnes *Gebrauchsmuster*, *utility models* og *modeles d'utilité*. Ved behandlingen af denne beskyttelsesform vil den tyske benævnelse *Gebrauchsmuster* blive anvendt, dels fordi man i international forbindelse stadig hyppigere synes at anvende *Gebrauchsmuster* for nævnte beskyttelsesform - noget som naturligt kan forklares ved, at instituttet er vel udviklet i Tyskland, men derimod ikke findes hverken i angelsaksisk eller fransk ret — dels fordi ordet *brugsmønstre* synes at være mindre heldigt, da det kan give anledning til forveksling med den af udvalget anvendte benævnelse *nyttemønstre*.

Begrebsmæssigt set er der forskel mellem *Gebrauchsmuster* og den egentlige mønsterret. *Gebrauchsmuster* angår nemlig en teknisk idé, medens mønsterretten sigter på en vares form eller udstyr. Man kan derfor tale om en idébeskyttelse eller en funktionsbeskyttelse i det ene tilfælde, en formbeskyttelse eller en udseendebeskyttelse i det andet. Denne distinktion har betydning for bestemmelsen af beskyttelsesområdet i begge tilfælde. Mønsterretten giver beskyttelse alene for formen, selv om denne giver udtryk for en teknisk idé, medens *Gebrauchsmuster* efter tysk ret giver beskyttelse for ideen, uden at denne er bundet til formen. Krænkelser kan således i sidstnævnte tilfælde foreligge, selv om genstanden ikke har samme udseende som det registrerede, men stemmer overens med dette blot for så vidt, at den udnytter samme tekniske idé, således som denne verbalt er kommet til udtryk i beskyttelseskravet.

Fremmed ret.

Gebrauchsmuster findes ikke i lovgivningen i noget af de nordiske lande. I Tyskland fik man i 1876 den stadig gældende lov om op-havsretten til mønstre og modeller (senere sædvanligvis kaldet *Geschmacksmustergesetz*). I begyndelsen var det uklart, hvorvidt der efter denne lov skulle beskyttes ikke blot mønstre med pryds karakter, men også mønstre med teknisk indhold eller praktisk formål. En domstolsafgørelse allerede fra 1878 gik imidlertid i den retning, at lovens beskyttelsesområde skønnedes at omfatte alene smagsmønstre. Uden beskyttelse blev herefter sådanne forbilleder for industrigenstande, som ikke opfyldte kravet om æstetisk virkning, men udviste en ny teknisk virkning — for så vidt ikke forbilledet som udtryk for en opfindelse kunne henføres til den i året 1877 udstedte patentlov med de temmelig strenge krav, som ved lovens anvendelse blev stillet til opfindelseshøjde, for at patent skulle meddeles. Også for »de små opfindelser« fandtes der imidlertid at være et behov for beskyttelse, og dette førte til, at den første lov om *Gebrauchsmuster* blev indført i 1891.

Den i Forbundsrepublikken Tyskland nu gældende lov om *Gebrauchsmuster* er fra 1936¹⁾, men er senere ændret på forskellige punkter. Efter loven beskyttes som *Gebrauchsmuster* redskaber og genstande eller dele deraf. Det drejer sig således om tredimensionale genstande, der er nye, tjener et nytteformål, viser et teknisk fremskridt og har en vis opfindelseshøjde. Til forskel fra, hvad der gælder inden for patentretten, kan

¹⁾ I Østtyskland gælder en lov om *Gebrauchsmuster* fra 1956, der uanset visse afvigelser har stor lighed med Forbundsrepublikkens lov.

der ikke ved Gebrauchsmuster vindes beskyttelse på fremgangsmåder. Kravene om teknisk fremskridt og opfindeshøjde er væsentligt mindre strenge for Gebrauchsmuster, end når det gælder patent. For at opnå beskyttelse kræves, at vedkommende genstand registreres i Patentamt²⁾). Der er intet til hinder for, at der både søges patent og Gebrauchsmuster, og det står ansøgeren frit for at få sin anmeldelse behandlet – med bibeholdelse af prioritet – først efter at patentansøgningen er afslået (Gebrauchsmusterhelf sanmeldung). Når det gælder Gebrauchsmuster kræves ikke, at opfinderens navn gives under sagens behandling i Patentamt. Behandlingen omfatter ikke nogen nyhedsundersøgelse. Ordningen med et såkaldt anmeldelsessystem og ikke et forundersøgelsessystem medfører, at alle registreringer løber betydelig risiko for at blive angrebet med påstand om registreringens ophævelse under påberåbelse af, at nyhed, tekniske fremskridt eller opfindeshøjde mangler. Beskyttelsestiden er 3 år fra anmeldelsesdagen og kan forlænges en gang med 3 år til ialt 6 år. Det er ret billigt at anmelde Gebrauchsmuster. Det årlige antal registreringer har i de senere år været på ca. 20.000, medens det årlige antal anmeldelser er mere end det dobbelte heraf. Mindst halvdelen af anmeldelserne er Gebrauchsmusterhelfsanmeldungen.

Den tyske Gebrauchsmusterlovgivning blev fulgt i Japan i en lov fra 1905. Den nugældende lov om emnet er fra 1959. Under udarbejdelsen af den nye lov blev fra kritisk hold fremført, at det ville være mere logisk at udvide patentlovens område og helt afskaffe Gebrauchsmusterloven. Heroverfor blev det imidlertid gjort gældende, at dette ville medføre på den ene side, at patentlovens kvalitetskrav til opfindelser måtte sænkes, samt på den anden side, at Gebrauchsmuster ville få en stærkere legal beskyttelse, end hvad der var grund til, og end hvad der tidligere havde været gældende. Begge beskyttelsesformer blev derfor opretholdt. Behandlingen hos registreringsmyndigheden omfatter nyhedsundersøgelse. Beskyttelsestiden er sat til 10 år fra den dag, registrerings-

ansøgningen offentliggøres. Det årlige antal registreringer beløber sig til 15.000-20.000, medens ansøgningernes tal er flere gange større. For nogle år siden blev behandlingstiden angivet til ca. 27 måneder, medens den tilsvarende tid for patenter blev angivet at være 30 måneder, og for smagsmønstre, som også nyhedsundersøges, 8 måneder.

Ved den i Washington i året 1911 foretagne revision af *Pariserkonventionen* indføjedes i art. 1, som bl. a. angiver, hvad der er genstand for den industrielle ejendomsrets beskyttelse, *les modes d'utilité*, der skønnedes at måtte have sin plads i den udtømmende opregning, efter at denne nye beskyttelsesform var blevet lovfæstet i Tyskland og Japan. Medlemslandene har imidlertid ikke gennem konventionen påtaget sig at indføre lov hjemlet beskyttelse for Gebrauchsmuster.

Senere er imidlertid lignende beskyttelsesformer blevet indført i lovgivningen i Polen i 1928, Spanien i 1929, Tyskland 1938, Italien og Portugal 1940 samt Brasilien 1945. Et fuldstændigt forundersøgelsessystem findes foruden i Japan også i Brasilien. Den polske lov pålægger ikke registreringsmyndigheden nogen pligt til at foretage nyhedsundersøgelse, men myndigheden kan afvise en ansøgning, hvis tilstrækkelig nyhed ikke kan anses for at foreligge. I Spanien og Portugal finder nyhedsundersøgelse i egentlig forstand ikke sted, men et indsigelsesinstitut finder anvendelse. Italien og Tyskland har ligesom Tyskland et rent anmeldelsessystem. Beskyttelsestiden er forskellig i samtlige her nævnte lande og varierer fra 4 år i Italien til 20 år i Spanien og ubegrænset tid i Portugal, hvor en registrering holdes i kraft ved betaling af de foreskrevne afgifter for fortløbende femårsperioder. Det årlige antal af registreringer er i Spanien og Italien 3.000 å 4.000 samt i de øvrige senest anførte lande som regel under 1.000.

Tidligere nordiske overvejelser.

I nordisk lovgivning blev opmærksomheden først henledt på spørgsmålet om Gebrauchsmuster af den norske kommission, som blev nedsat i 1899 for at behandle den industrielle retsbeskyttelse. I det i året 1900 afgivne udkast til lov om beskyttelse for mønstre udtalte kommissionen, at den ikke kunne an-

²⁾ Geschmacksmuster registreres derimod lokalt hos underdomstolene.

befale, at »disse småopfindelser« blev omfattet af en mønsterlov; spørgsmålet burde behandles i forbindelse med patentlovgivningen. Da kommissionen senere i 1904 fremlagde et udkast til patentlov, blev det bl. a. anført, at den foreslåede mønsterbeskyttelse tilsigtede at skulle gælde, selv om genstandens ydre form havde et nyttigt formål, og at den tyske lov om Gebrauchsmuster yder beskyttelse for små opfindelser, som efter deres karakter ikke adskiller sig væsentligt fra, hvad der beskyttes efter patentloven. Når man derhos i Norge ved siden af patentbeskyttelsen fik en lov om mønsterbeskyttelse, således som det var foreslået, måtte det antages, at der ikke blev noget nævneværdigt behov for en særlig beskyttelsesform for disse småopfindelser. Kommissionen tog således afstand fra Gebrauchsmuster. I Danmark f. remlagdes også i 1904 forslag til lov om beskyttelse af mønstre. Heri blev det bl. a. udtalt, at noget ønske om at indføre Gebrauchsmuster forelå ikke, at der for en sådan beskyttelsesform måtte gælde væsentligt andre regler end dem, som var foreslået for beskyttelse af sædvanlige mønstre, og at man derfor ikke fandt, at det var rigtigt at optage noget forslag herom i betænkningen.

Spørgsmålet om en beskyttelsesform af Gebrauchsmuster-typen blev i Sverige behandlet af den komité, som i 1916 fremlagde mønsterlovsforslaget. Komiteen fandt, at en sådan særlig beskyttelse for småopfindelser hverken var påkrævet eller heldig for landet. Komiteen anførte, at i mange tilfælde ville en mønsterregistrering efter komiteens forslag, som omfattede beskyttelse også for mønstre med praktisk formål, i det væsentlige kunne gøre samme nytte som en beskyttelse af den ommeldte tyske type. Den store betydning, den pågældende beskyttelsesform havde i Tyskland, fandt man, beroede for en stor del på de strenge krav, som patentmyndighederne og domstolene stillede til en opfindelse, for at denne skulle anses for at være patenterbar. Hos os, fortsatte komiteen, gjorde imidlertid en mere liberal opfattelse sig gældende i denne henseende. Der ville med en beskyttelsesform efter tysk mønster blive tale om to slags patenter, selv om ikke samme navn blev anvendt for begge. Den ene slags ville blive udstedt efter foretagen nyhedsundersøgelse, det andet uden en sådan.

Det undersøgte patent ville selvsagt blive mere værdifuldt end det andet. Efter komiteens opfattelse ville en sådan ordning med to slags patenter medføre ikke helt små ulemper. Offentligheden ville kunne vildledes, og i industrikredse ville værdien af forundersøgelsen muligt forringes.

På de forhandlinger, der i 1922 fandt sted i Stockholm vedrørende skandinavisk samarbejde på den industrielle retsbeskyttelses område synes de delegerede fra Danmark, Norge og Sverige at have været enige om, at man ikke burde indføre Gebrauchsmuster. Ved forhandlingerne i 1926 og 1927 mellem repræsentanter fra Danmark, Finland, Norge og Sverige vedrørende ny lovgivning angående bl. a. mønsterbeskyttelse, gik man heller ikke ind for, at en sådan beskyttelsesform var påkrævet.

Udvalgets drøftelser vedrørende Gebrauchsmuster.

Under drøftelserne af spørgsmålet om mønsterrettens genstand har den danske kommission, uanset at den ikke fik til opgave specielt at udrede spørgsmålet om Gebrauchsmuster, dog været inde på spørgsmålet om, hvorvidt der i Danmark måtte være behov for en beskyttelsesform af samme karakter som det tyske Gebrauchsmuster. Vedrørende mønsterrettens genstand nåede kommissionen frem til, at begrænsningen af den gældende mønsterlovs område til faktisk kun at angå smagsmønstre, idet mønstre med praktisk formål ikke ses at have fået tillagt beskyttelse, ikke burde opretholdes, idet **der** skønnes at være behov for en mønsterlov, der yder beskyttelse for genstandens særlige udseende, uanset om det nye udseende har til formål at tjene praktiske hensyn. Såfremt mønsterlovens fremtidige område ikke som hidtil begrænses, men kommer til at omfatte også praktisk betonedede genstande, finder kommissionen, at der ikke kan være rimelig grund til at supplere med en beskyttelse af formen Gebrauchsmuster.

Under drøftelserne er taget i betragtning, at et nordisk samarbejde vedrørende revision af patentlovgivningen har stået på, og at den betænkning, der er blevet afgivet af de nordiske kommissioner, giver udtryk for, at

der næppe er brug for i Norden at indføre Gebrauchsmuster. Gennem de foreslåede nye nordiske patentlove og de udarbejdede forslag til nye nordiske mønsterlove skulle der fremtidig til gavn for erhvervslivet være mulighed for at opnå rimelig beskyttelse på det her ommeldte retsområde, uden at der tilbage skulle blive et område, hvortil med rimelighed krav på legal beskyttelse kan stilles. Dette skønnes at måtte gælde, uanset om en skærpelse af kravet til opfindelseshøjde skulle finde sted i nordisk administrativ praksis. En vægtig grund mod at hjemle en »idélbeskyttelse« for tekniske nyskabelser, der ikke er af en sådan kvalitet, at de kan

patenteres som opfindelser, er at erhvervslivet ikke bør belastes med enerettigheder, som en fagmand på området må antages at kunne nå frem til uden egentlig opfinderisk indsats.

Den samlede indstilling fra de nordiske mønsterlovsudvalg går ud på, at Gebrauchsmuster ikke bør gøres til genstand for yderligere overvejelser inden for mønsterlovgivningens rammer. Da de nordiske patentkomiteer heller ikke har været positivt indstillet til sagen, kan det danske udvalg derfor ikke anbefale, at nogen beskyttelsesform af typen Gebrauchsmuster søges indført i Danmark.

ALMINDELIGE FORUDSÆTNINGER FOR MØNSTERBESKYTTELSEN

Den første forudsætning for at opnå mønsterbeskyttelse må være, at genstanden, der ønskes beskyttet, er et mønster i lovens forstand, hvorved efter det foreliggende lovforslag forstås et forbillede for en vares udseende eller for et ornamment. For så vidt angår de betingelser, som i øvrigt normalt opstilles for at få mønsterbeskyttelse, findes anledning til først at henlede opmærksomheden på kravet om, at den, som vil opnå beskyttelse for et mønster, selv må have frembragt dette gennem en eller anden form for skabende arbejde, d. v. s. han må være mønstrets frembringer, eller også må han have erhvervet frembringerens ret til mønstret, d. v. s. være frembringerens lovlige rets efterfølger¹). Disse krav medfører, at rene efterligninger udelukkes fra mønsterret.

Opmærksomheden skal herefter rettes mod det mønsterretlige nyhedskrav. I den internationale debat herom står striden frem for alt om, hvorvidt et krav på objektiv nyhed i den forstand, som er gældende inden for patentretten eller et krav på subjektiv nyhed tilsvarende det, som anses for at gælde indenfor ophavsretten, bør opstilles. I nøje tilknytning til nyhedskravet opstår spørgsmålet om, hvorvidt der som betingelse for beskyttelse bør opstilles et kvalitetskrav til mønstret, normalt i form af en vis forskel fra andre mønstre, eller også som et krav om ejendommelighed el. lign. Et almindeligt krav om nyhed og adskillelse plejer at kombineres med visse undtagelsesregler, f. eks. vedrørende fortrinsret mellem kolliderende

ansøgninger, som vedrører samme eller disse nærliggende mønstre (såkaldt ældre ret). I forbindelse med nyhedskravet opstår spørgsmålet, om mønsterretten skal hvile på et registreringssystem, eller om registrering kan undværes som beskyttelsesforudsætning. Hvilke formaliteter, der skal iagttages ved et registreringssystem, skønnes imidlertid at kunne holdes uden for redegørelsen for de grundlæggende forudsætninger for beskyttelsen (de såkaldte materielle vilkår for registreringens gyldighed). En opregning af visse særlige registreringshindringer med varemærkeloven som forbillede har udvalget ikke ment at kunne undgå.

I det følgende vil spørgsmålet om de almindelige beskyttelsesforudsætninger blive taget op til nærmere behandling.

Kravet om mønsterskabende indsats.

Gældende ret i de nordiske lande og i visse andre lande.

I § 3 i den danske mønsterlov bestemmes, at retten til beskyttelse tilkommer alene den, som har frembragt mønstret, eller den, til hvem hans ret efter reglerne om formueretighedens overgang lovligt er overgået. Samme lovs § 5 indeholder en præsumptionsregel, hvorefter oplysningen i anmeldelsen om, hvem der har frembragt mønstret, skal anses for rigtig indtil andet oplyses. Efter § 3, stk. 2 kan fordringshavere ikke søge fyldestgørelse i retten til at anmelde et mønster til registrering, men derimod i den ved en sådan anmeldelse opnåede ret.

Efter den norske mønsterlovs § 3 tilkommer retten til beskyttelse den, som har frembragt mønstret, eller den, til hvem hans ret er overgået. En præsumptionsregel i lovens § 4 går ud på, at den, som indgiver en an-

¹) Spørgsmålet om såkaldte »bedriftsmønstre« og om pligt til at angive frembringeren i registreringsansøgningen berører ikke umiddelbart spørgsmålet om beskyttelsesforudsætningerne og forbigås derfor i nærværende sammenhæng.

meldelse om mønsterregistrering, skal anses som ophavsmand, indtil andet bevises. I § 3, stk. 2 bestemmes, at en kreditor ikke ved retsforfølgning mod den, som har frembragt mønstret kan få ret til at kræve dette registreret. Bestemmelsen lader det spørgsmål stå åbent, om der kan gøres udlæg hos frembringerens retsefterfølger.

I § 1 i den svenske mønsterlov af 1899 bestemmes, at mønstrets frembringer eller hans retsefterfølger kan opnå mønsterret. Efter lovens § 16 kan enhver, som anser sin ret for krænket gennem registreringen ved domstolene anlægge sag om dennes ophævelse. - Bestemmelserne forudsætter, at retten til at få mønsterregistrering er en ret, som kan overdrages, gå i arv o. s. v. En iølge heraf synes at være, at retten — i modsætning til den udtrykkelige regel i ophavsretsloven - kan gøres til genstand for kreditorforfølgning, uanset at sådanne tilfælde ikke ses at have foreligget.

Det finske mønsterlovsforslag fra 1934 indeholder også en bestemmelse om, at kun mønstrets ophavsmand eller hans retsefterfølger er berettiget til at få mønsterregistrering (§ 4). I overensstemmelse med reglerne i Danmark og i Norge blev det endvidere foreslået, at som mønsterfrembringer skal den anses, som ansøgeren har angivet som sådan, indtil andet bevises. Nogen bestemmelse om begrænsning i retten til at foretage retsforfølgning blev imidlertid ikke optaget i forslaget.

Vedrørende udviklingen i Sverige henvises til forslaget fra 1916. I forslagets § 3 blev optaget en bestemmelse om, at krav på mønsterbeskyttelse kun tilkommer mønstrets frembringer eller hans retsefterfølger. I § 4 blev foreslået, at den ret til mønsterbeskyttelse, som tilkommer frembringeren, hans efterlevende ægtefælle eller arvinger, kan ikke gøres til genstand for retsforfølgning, og retten overgår heller ikke til kreditorerne ved konkurs. Efter præsumptionsreglen i § 5 skulle et registreret mønster anses for frembragt af den, som ansøgeren opgav, indtil andet blev bevist. -

Også i andre landes mønsterlove kræves næsten overalt, at en mønsterskabende virksomhed skal foreligge for at beskyttelse skal kunne opnås. Den tyske mønsterlov indledes med en bestemmelse om, at mønsterretten

alene tilkommer mønstrets frembringer. Af bestemmelserne i § 3 fremgår, at frembringerens ret til mønstret — både før og efter at mønstret er anmeldt til registrering - går i arv og kan overdrages. Efter den engelske mønsterlov står mønsterbeskyttelsen til disposition for frembringeren eller hans retsefterfølger, hvad enten denne har erhvervet retten ved overdragelse, arv eller tvangsforfølgning. Også den franske mønsterlov forbeholder frembringeren og hans retsefterfølger eneretten til mønstret.

Samme princip følges i de udenlandske lovforslag på mønsterrettens område, som er blevet udarbejdet i den senere tid.

Udvalgets forslag.

I lighed med, hvad der er almindeligt gældende inden for mønsterretten, har man i forslaget opstillet et krav om, at der skal være en frembringer af mønstret. Herved ligestilles mønsterretten i nævnte henseende både med ophavsretten og med patentretten. Det må anses som et absolut krav set fra et almindeligt synspunkt, at beskyttelse for et mønster ikke kan gives, medmindre mønstret er fremkommet gennem en særlig skabende indsats. Som i anden sammenhæng udtalt bør mønsterbeskyttelsen i første række tilsigte at stimulere til nyskabelse på det pågældende område, og det er i overensstemmelse hermed, at udvalget i første række opstiller kravet om, at mønsterretten skal tilkomme ophavsmanden.

Udvalget vil imidlertid undlade at følge terminologien i den ny lov om ophavsret, hvor ordet ophavsret anvendes netop for den slags frembringelser, som beskyttes efter nævnte lov. For at forebygge misforståelser bør denne terminologi ikke anvendes i en anden nærliggende lov. Udvalget har derfor i lovens § 1 blot anvendt ordene »Den, som har frembragt et mønster, eller den, til hvem hans ret er overgået«. Med denne formulering sigtes til kravet om en mønsterskabende indsats.

Kravet om en mønsterskabende indsats indebærer, at der virkelig er tale om et frembragt mønster — således vil f. eks. et rent naturprodukt, såsom et sneglehus, en sten, et blad o. s. v. ikke kunne betragtes som mønster.

Til selve mønsterfrembringelsen bør ikke opstilles noget særligt kvalifikationskrav. Danske og udenlandske mønsterfrembringere stilles også lige. Kravet om skabende indsats indebærer ikke, at arbejdet skal være af en vis kvalitet eller være en særlig præstation. Hvad der kræves synes bedst at kunne udtrykkes negativt, nemlig således: genstanden må ikke være kommet til eksistens ved eftergørelse. Når det gælder mønstre, som fremstilles med et naturprodukt eller en anden eksisterende genstand som direkte forbillede, vil kravet om en mønsterskabende indsats i visse tilfælde ikke kunne siges at være opfyldt, medens det i andre tilfælde vil være tilgodeset i fonn af en særlig bearbejdning, en stilisering eller en tilpasning til praktiske formål eller lignende. En afstøbning vil dog aldrig kunne anses som en arbejdsindsats af en sådan karakter, at en mønsterfrembringelse derved kan anses for at være kommet til eksistens.

Ved at mønsterfrembringerens retsefterfølgere kan få mønsterretten er det slået fast, at der allerede inden anmeldelsen om registrering gøres, foreligger en ret til mønstret, som er videregående end retten til genstanden betragtet alene som løsøre. Der sigtes herved til den ret til at opnå en eneret til mønstret, som mønsterretten indebærer. Uden at komme nærmere ind på denne rets særlige natur i forskellige henseender, kan det slås fast, at retten er overdragelig, og betragtes som løsøre i successionstilfælde, d. v. s. den kan gå i arv, der kan testamenteres over den o. s. v. For så vidt angår tvangsforfølgning må af rettens overdragelighed følge, at der også kan gøres udlæg i den. Nogen grund til at gå ind for den ophavsretlige regel i ophavsretslovens § 31, hvorefter ophavsmandens ret til at råde over sit værk ikke kan være genstand for kreditorforfølgning, hverken hos ham selv eller hos nogen, til hvem hans ret er overgået ifølge ægteskab eller arv, skønnes ikke at foreligge. Inden for ophavsretten gør betydeligt stærkere interesser sig gældende, for så vidt angår beskyttelse af den såkaldte »ideelle ret« end på mønsterrettens område. Disse særlige interesser ligger til grund for bestemmelsen om begrænsning i udlægsretten. Efter udvalgets mening kan interessen ikke hos den, som har frembragt et mønster - og endnu mindre

successorernes interesser — være mere tungtvejende end kreditorernes interesser i adgangen til at udnytte og til fordel for sig realisere værdier, der måtte findes hos skyldneren. Udvalgets forslag vedrørende nærværende spørgsmål stemmer overens med de nordiske patentkomitélers. Ved en tvangsforfølgning kan mønstret imidlertid let komme til at miste karakteren af at være nyt i objektiv forstand. Forsigtighed bør derfor herved udvises, således at mønstret ikke uagtsomt gøres alment tilgængeligt i den forstand, hvorom nedenfor redegøres.

En særlig vanskelighed ved udlæg - også ved udlæg i retten til at søge mønsterbeskyttelse - foreligger i de tilfælde, hvor mønstret har karakter af kunstindustri eller kunsthåndværk, således at ophavsret til genstanden også kan hævdes. Det må i så fald være helt utvivlsomt, at ophavsrettens regler med begrænset adgang til udlæg da må gælde. Nogen særlig bestemmelse herom i mønsterloven kan ikke anses for påkrævet.

I § 3 i det svenske lovforslag fra 1916 og i det finske forslag fra 1934 findes visse regler om retten til mønstre, som er frembragt i ansættelsesforhold o. l. Uanset at spørgsmålet om disse såkaldte *arbejdstageres mønstre* har en vis tilknytning til kravet om mønsterskabende indsats, optages spørgsmålet dog til behandling i et særligt afsnit i betænkningen.

Registreringskravet.

Et registreringssystem anvendes i de fleste landes mønsterretslove. For det meste er registreringen obligatorisk og hører således med til beskyttelsesforudsætningerne. Kun rent undtagelsesvis forekommer eksempler på en anden ordning. For eksempel gælder i Belgien den ophavsretlige ordning, hvorefter mønsterretten anses for at opstå, uden at nogen formalitet iagttages, men dette system, der er kompletteret med muligheder for frivillig mønsterregistrering er forøvrigt ikke blevet optaget i Benelux-forslaget af 1963.

Alternativet til et obligatorisk registreringssystem er det ophavsretlige system. For det første system taler imidlertid frem for alt, at det - til forskel fra et beskyttelsessystem uden formkrav - tilgodeser offentlighedens interesse i ikke at behøve at være

i uvidenhed om nogen bestående mønsterret, idet man gennem registret kan skaffe sig alle informationer herom, således om fra hvilket tidspunkt beskyttelsen skal regnes, om mønsterindehaverens navn o. s. v. Selvsagt gavner et beskyttelsessystem uden formkrav mønsterfrebringeren og dennes rets efterfølgere derved, at disse slipper for besværet med registreringsforanstaltningerne og omkostningerne i forbindelse hermed, men udvalget har dog fundet, at offentligheden og fremfor alt industriens interesse i tilgængelige informationsmuligheder i så henseende vejer betydeligt tungere, hvorfor et afkald på registrering som en beskyttelsesforudsætning ikke kan komme på tale. En modsat løsning ville desuden på uheldig måde komme til at afvige fra, hvad der gælder i de fleste andre lande.

For registreringen taler også et prioritets-hensyn.

Mønsterretten bør således kun kunne erhverves ved registrering. Som registreringsmyndighed bør som hidtil patent- og varemærkedirektoratet fungere.

Udvalget har overvejet, hvorvidt man med registrering skulle kunne ligestille en form for indarbejdelse eller lignende. Efter de nordiske varemærkelove kan en erhvervsdrivende nemlig også uden registrering opnå eneret til et varemærke, når mærket er blevet indarbejdet, hvorved Danmark endog går et skridt videre, således at en varemærkeret yderligere kan stiftes ved, at mærket er taget i brug. For opfindelser findes derimod ingen anden vej til patent end gennem en ansøgning herom hos patentmyndighederne. Udvalget har fundet, at de særlige grunde, som foreligger for at tillægge forretningskendetegn beskyttelse uden registrering, ikke foreligger på mønsterrettens område.

Udvalget foreslår derfor, at mønsterretten erhverves alene gennem registrering.

Nyhedskravet.

Som indledningsvis udtalt, står striden her mellem et krav om objektiv nyhed i patentretlig forstand og et krav alene om subjektiv nyhed i ophavsretlig betydning. De to principper har efter forbillederne i den internationale mønsterretsdebat fået betegnelserne »the patent approach« og »the copy-

right approach«. Nogen almen godkendt løsning kan ikke siges at være opnået, og spørgsmålet må derfor internationalt set stadig betragtes som åbent.

Historisk redegørelse og gældende ret i de nordiske lande.

Den gældende danske mønsterlov indeholder et nyhedskrav, hvorefter mønsterretten ikke indtræder, når mønstret, forinden det anmeldes til registrering, har været alment tilgængeligt ved offentliggørelse i trykt skrift, ved udstilling eller ved falbydelse af efter mønstret fremstillede genstande, eller når mønstret er eller har været beskyttet ved en i henhold til en tidligere anmeldelse stedfunden indførsel i registret (§ 4 nr. 4). Som en undtagelse har man dog bestemmelsen om provisorisk udstillingsbeskyttelse (§ 29).

Den norske mønsterlov indeholder et meget strengt nyhedskrav. Det bestemmes i lovens § 2, at mønstret ikke anses for nyt, hvis det før anmeldelsens indgivelse er blevet alment tilgængeligt. Som undtagelse fra nyhedsreglen gælder dog også i Norge bestemmelsen om provisorisk udstillingsbeskyttelse.

Medens Danmark og Norge således har opstillet meget strenge *nyhedskrav*, tilstræbte *den svenske mønsterlov af 1899* at få overensstemmelse med patentlovgivningen, og nyhedskravet blev derfor begrænset til mønstre, som fandtes gengivet i alment tilgængeligt trykt skrift, eller som var blevet gengivet på produkter, der offentligt var udbudt til salg (§ 3). Bestemmelsen er også her suppleret med en regel om provisorisk udstillingsbeskyttelse som en særlig undtagelse fra nyhedskravet. De i loven givne nyhedshindringer må anses for udtømmende. I praksis synes den udvidelse dog at have fundet sted, at registreringsmyndigheden nægter at godkende en ansøgning om registrering af et mønster, som allerede tidligere har været registreret. Man har derved ligestillet den omstændighed, at et mønster er indført i mønsterregistret med de i mønsterlovens § 3 opstillede nyhedshindringer.

Det finske mønsterlov af 1904 indførte de samme regler vedrørende nyhedsspørgsmålet, som fandtes i den svenske mønsterlov fra 1899. I det lovforslag, som blev fremlagt i 1934, gik man imidlertid over til

andre regier. Man krævede nok, at et mønster skulle være nyt for at kunne nyde beskyttelse, men nyhedsbegrebet havde fået et ret snævert indhold. Et mønster skulle således ikke anses for nyt, hvis det i løbet af de sidste 50 år, før registreringsansøgningen blev indgivet, gennem offentligt trykt skrift havde været alment kendt som mønster for samme eller en lignende genstand som den, for hvilken der var søgt registrering, eller som sådant havde været almindeligt anvendt i *Finland* eller i øvrigt forevist offentligt. En bestemmelse om provisorisk udstillingsbeskyttelse indgik også i forslaget, som desuden efter forbillede af den finske patentlovgivning som en yderligere undtagelse fra nyhedskravet optog en regel om, at den omstændighed, at mønstret var blevet kendt gennem misbrug af indehaverens fortrolighed eller i øvrigt mod hans vilje, ikke skulle være nyhedsskadeligt, hvis indehaveren inden 6 måneder efter mønstrets offentliggørelse søgte mønsterbeskyttelse uden forinden at have givet sin tilladelse til offentliggørelsen. Som det fremgår af det oplyste, adskiller det finske forslag sig således, når det gælder nyhedskravets omfang, væsentligt fra reglerne i de øvrige nordiske lande.

Under de nordiske konferencer i 1926-27 var man enige om, at et mønster ikke burde anses som nyt, hvis det havde været *alment tilgængeligt*, før ansøgningen blev indgivet.

Stillingen i nogle andre lande.

Mønsterloven i *Tyskland* kræver nyhed og ejendommelighed (*Eigentümlichkeit*) for at et mønster skal kunne opnå beskyttelse. Om det nærmere indhold af nyhedsbegrebet hersker imidlertid delte meninger. I retspraksis synes kun sådanne mønstre at blive betragtet som nye, der efter helhedsudseendet på tidspunktet for anmeldelsens indgivelse endnu ikke var *kendt inden for handelen*. Dette indeholder et krav om objektiv nyhed, dog med den begrænsning, at det ikke er tilstrækkeligt, at mønstret har været almindelig tilgængeligt, men det kræves yderligere, at det er blevet kendt inden for handelskredse for at nyhedshindring skal anses for at foreligge.

I litteraturen på dette område synes derimod ret enstemmigt alene at blive krævet *subjektiv nyhed*, hvorved forstås, at mønstret skal være nyt for den, som har frem-

stillet dette. Mønstret må efter denne opfattelse ikke være blevet fremstillet med anvendelse af et forbillede, men skal være skabt selvstændigt og uafhængigt. Hvorvidt mønstret derved kommer til i udseendet at stemme overens med noget tidligere af andre kendt mønster skal være uden betydning for mønstrets »nyhed« og dermed for mønsterbeskyttelsen. I den tyske debat om dette spørgsmål plejer man ofte at fremføre mønsterrettens samhörighed med ophavsretten snarere end med patentretten, og det forhold påberåbes, at mønsterretten har virkning kun mod faktisk eftergørelse og således ikke mod, hvad man plejer at kalde for »dobbeltfrembringelse«. For så vidt angår provisorisk udstillingsbeskyttelse gælder en særlig lov fra 1904, som omfatter opfindelser, mønstre og varemærker.

Den i *Frankrig* gældende mønsterlov kræver nyhed, og det drejer sig her om objektiv nyhed af temmelig absolut karakter. Det bør imidlertid bemærkes, at den franske mønsterret hviler på den grundsætning, at retten til et mønster opstår allerede fra mønstrets frembringelse, selv om der for hævde af retten ved krav om skadeserstatning m. m. kræves, at mønstret er registreret. Denne grundsætning har medført, at et mønsters nyhed må henføres til *tidspunktet for mønstrets fremkomst* og således ikke til dagen for indgivelse af registreringsansøgningen. Som følge heraf bestemmes i loven, at offentliggørelse af et mønster gennem falbydelse eller på anden måde forud for ansøgningen om registrering ikke medfører tab af retten til beskyttelse. Trods denne bestemmelse findes i Frankrig særlige bestemmelser om udstillingsbeskyttelse for industriel ejendomsret.

I *Storbritannien* kræves for opnåelse af mønsterbeskyttelse nyhed eller originalitet (originality), dog således at den alternative formulering ikke har nogen praktisk betydning. Nyhedskravet er i loven nærmere præciseret således, at et mønster ikke anses som nyt, hvis det før ansøgningsdagen er blevet *registreret eller gjort alment tilgængeligt i Storbritannien*, og det skal herved være uden betydning, om mønstret angår samme eller forskellige arter af varer. Man har således her at gøre med et krav på objektiv nyhed, som er begrænset til stedet, derved at kun,

hvad der har forekommet inden for Storbritannien, betragtes som nyhedsskadeligt. Fra nyhedskravet opstilles i loven flere undtagelser foruden den sædvanligt forekommende regel om provisorisk udstillingsbeskyttelse. Således gøres undtagelser, når det gælder en fortrolig forevisning af mønstret, offentliggørelse af mønstret ved misbrug af fortrolighed, ved modtagelse af en konfidentiel ordre på tekstilvarer, der ønskes fremstillet efter et mønster, som tilsigtes registreret, ved fremsendelse af mønstret til en statsmyndighed til bedømmelse samt offentliggørelse af et mønster på anden måde end gennem anvendelse af dette ved industriel varetilvirkning, forudsat at mønstret er et kunstværk, som nyder beskyttelse efter ophavsretslovgivningen.

I det nye engelske mønsterlovsforslag anbefales stort set at opretholde det nugældende system, som kræver objektiv nyhed i territorial begrænset forstand, men samtidig bestemmes, at der skal indføres et system efter et blandet ophavsretligt og mønsterretligt forbillede. Dette sidstnævnte system, der i forslaget kaldes *Design Copyright*, tilsigter at yde beskyttelse til originale mønstre. I stedet for det traditionelle krav på nyhed skal altså gælde et krav om originalitet eller selvstændighed i samme forstand som inden for ophavsretten. Til forskel fra den ophavsretlige beskyttelse foreslås imidlertid *Design Copyright* kun at kunne stiftes ved deponerings af mønstret hos patentmyndigheden.

Et ret specielt mønsterretssystem gælder i *Belgien*. Ved en særlig forordning bestemmes, at alle mønstre, som har til formål at give et produkt et nyt udseende eller en »original« form, skal beskyttes efter ophavsretsloven. Medens man altså på den ene side tilbyder en mønsterbeskyttelse allerede fra mønstrets frembringelse og uden iagttagelse af nogen formalitet, opstiller man på den anden side et nyhedskrav, som siges at falde sammen med originalitetskravet, men hvis nærmere indhold ikke synes at være helt klarlagt.

Når det gælder nyhedskravet er forholdene i *De Forenede Stater* også af interesse. Den dér gældende mønsterretslovgivning kræver nyhed i objektiv forstand. I et forslag til en ny lov om smagsmønstre (*Libonati Bill*) har man imidlertid fulgt en anden

vej. Nyhedskravet er her erstattet med et krav om originalitet, som dog kompletteres med visse yderligere krav; således udelukkes fra beskyttelse f. eks. mønstre, som er almindeligt forekommende eller banale, såsom geometriske standardfigurer, gængse symboler, emblemer eller motiver eller andre mønstre, som er taget i almindelig brug. Det skal bemærkes, at man her på den ene side formelt er gået bort fra nyhedskravet, som anses for at medføre vanskeligheder i administrationen og indebærer unødigt strenghed, samt på den anden side, at man har været tvunget til at supplere originalitetskravet med bestemmelser, som skønnes at ligge ret nær det sædvanlige nyhedskrav.

Spørgsmålet om beskyttelsesforudsætningerne var selv sagt genstand for særlig opmærksomhed på de internationale ekspertkonferencer, som gik forud for affattelsen af Haagoverenskomstens tekst fra 1960. Man kan dog ikke sige, at nogen enstemmig eller nogen særlig stærkt fremtrædende mening herom kom frem. Det fremgår således af rapporten fra den særlige studiegruppes møde i Paris i 1959, at man anså det for at være urealistisk at håbe på en levedygtig international overenskomst om *forbud mod at opstille et nyhedskrav* (se Prop. Ind. 1959 side 83).

Benelux-landenes forslag til en fælles lov vedrørende mønstre er offentliggjort (*Bulletin Benelux* 1963 nr. 3). De i forslaget indeholdte almindelige forudsætninger for beskyttelsen skal ganske kort omtales.

Det forudsættes, at der skal findes en frembringer. Efter art. 5 kan frembringeren - inden 5 år fra den dag, da en anden har deponeret mønstret - få deponeringen overført til sig, forudsat at den anden har handlet uden frembringerens tilladelse. Bestemmelser om såkaldte arbejdstagermønstre findes i art. 6.

Mønsteret stiftes efter art. 3 ved en depoter, enten gennem en »depot Benelux« (som synes at kunne finde sted hos den nationale myndighed eller hos en fælles myndighed »le Bureau Benelux«) eller gennem en international depoter i overensstemmelse med Haagoverenskomsten. Nyhedsundersøgelse finder ikke sted, og der er heller ikke foreskrevet nogen indsigelsesprocedure. De deponerede mønstre skal imidlertid straks

offentliggøres, forudsat at ansøgeren ikke har anmodet om, at offentliggørelsen udskydes i en periode af 12 måneder. Kun nye mønstre kan beskyttes (art. 1).

Nyhedskravet i art. 4 bestemmer, at mønstre ikke i de sidste 50 år før deponeringen må have været kendte i industrien eller i de interesserede handelskredse inden for *Bene-lux-området*.

»Forskelskravet« er i art. 4 udtrykt således, at ligestilles med identiske genstande skal genstande med ringe eller uvæsentlige afvigelser (»geringe verschillen«).

Vedrørende *kollisionstil f ælde* synes alene forholdet mellem flere mønsterdeponeringer at være reguleret (art. 3 og art. 4). Den første deponering anses for at have fortrinsretten.

Udvalgets stilling.

Som allerede antydnet bliver hovedspørgsmålet, om man for mønsterrettens vedkommende skal følge patentretten med dens krav på nyhed i objektiv forstand, eller ophavsretten med dens krav på selvstændighed og originalitet, men uden noget krav om objektiv nyhed. Ganske vist har der især i den senere tid på det internationale område været adskillige fortalere for den ophavsretlige linie, og visse spor har denne anskuelse allerede sat i aktuelle lovudkast. I den nordiske debat har imidlertid interessen for at opretholde et objektivt nyhedskrav vist sig at være stærk og udbredt. Nogen fast linie i den ene eller anden retning kan, som før nævnt, ikke siges at være lagt på det internationale plan, og dette bevirker, at man her i Norden ikke behøver at føle sig forpligtet til at følge nogen bestemt udvikling udenlands.

Tanken om at lade mønsterretten følge ophavsretten og således give beskyttelse for mønstre, som ikke ud fra en objektiv bedømmelse er nye, må antages at hænge nøje sammen med det forhold, at - så længe man taler om smagsmønstre - kan ingen skarp grænse drages mellem ophavsretlig nyttekunst på den ene side og på den anden sådanne forbilleder for varefremstilling, som ikke kan anses for at have krav på anden beskyttelse end en mønsterbeskyttelse. Til støtte for ensartet retsbeskyttelse for mønstre i almindelighed, d. v. s. uafhængigt af disses kvalifikation

tioner som nyttekunst eller ikke, skulle tale, at den præstation at frembringe mønstrene er den samme, og at det på forhånd kan være svært at afgøre, om produktet opfylder kravet til et værk, der kan opnå ophavsretlig beskyttelse. Det skulle med andre ord ikke dreje sig om nogen artsforskel, for så vidt angår den skabende indsats, men blot om en gradsforskel, som ikke burde have betydning for de retslige beskyttelsesforudsætninger, især da det beskyttelsesværdige i begge tilfælde skal anses for at være den ydre form af genstanden. Som følge af vanskeligheden ved at drage en tydelig grænse mellem de to beskyttelsesformer, ville der rimeligvis opstå et ret konturløst fælles grænseområde. Hvis man ikke opstiller nogenlunde ens beskyttelsesforudsætninger, men f. eks. af de ukvalificerede mønstre kræver objektiv nyhed, kunne det tænkes, at der inden for grænseområdet ville kunne tillægges et mønster ophavsretlig beskyttelse, men ikke mønsterbeskyttelse som følge af, at et dermed overensstemmende mønster ukendt for ophavsmanden faktisk er fundet et eller andet sted. Kravet om subjektiv nyhed, som man altså efter ophavsretligt forbillede vil sætte i stedet for objektiv nyhed, har intet andet indhold end, at ophavsmanden skal have frembragt genstanden selvstændigt, d. v. s. uden at have eftergjort noget allerede bestående, som var kendt af ham, og som han vidende eller uvidende har anvendt som forbillede. Uafhængigt af dette spørgsmål er spørgsmålet om, hvorvidt *andre* kvalifikationer, som f. eks. krav om særpræg eller om kunstnerisk indsats bør opstilles i mønsterloven.

Når man f. eks. i tysk retslitteratur begrundet subjektiv nyhed, plejer dette at ske ved en henvisning til, at mønsterretten ikke tilhører de tekniske beskyttelseslove (patent og »Gebrauchsmuster«), men alene yder beskyttelse mod faktisk efterligning og derigennem tilhører ophavsretten. Man plejer også at påberåbe sig det forhold, at et krav om objektiv nyhed måtte være relativt, d. v. s. begrænset i forskellige henseender for i det hele taget at kunne godkendes, og at sådanne begrænsninger er vanskelige at udtrykke og at anvende.

Af udvalget er grunde, som de ovenfor anførte, blevet anset som ret betydningsløse, når det gjaldt om at fastsætte de mønster-

retlige beskyttelsesforudsætninger. Kravet om subjektiv nyhed, der er omtalt ovenfor, indeholder intet andet end et krav om, at den, der skal have retten, har frembragt mønstret. Spørgsmålet bliver nu, om der derudover bør opstilles et krav om objektiv nyhed og derved nærme sig patentretten.

Hvad fremfor alt taler imod at give afkald på det nu i Danmark, Norge og Sverige gældende krav på objektiv nyhed er det forhold, at når det gælder såkaldt industriel formgivning uden krav på kunstværkskvalitet, er mulighederne for, at to eller flere personer uafhængigt af hinanden frembringer samme eller meget nærliggende mønstre ret store. Disse muligheder øges jo længere man kommer bort fra kunstværksområdet og jo mere udformningen bindes af varens funktion og anvendelsesformål. I tilfælde af en sådan dobbeltskabelse som den, der her er tale om, skulle der uden krav på objektiv nyhed administrativt kunne gives beskyttelse til to eller flere personer for samme eller lignende mønstre. Dette ville åbenbart medføre praktiske vanskeligheder. At man inden for ophavsretten ikke behøver at regne med lignende ulemper skyldes, at man delr, foruden kravet om selvstændighed og originalitet, kræver at frembringelsen skal være et *kunstværk*, et kriterium som udelukker eller mindsker muligheden for dobbeltskabelse.

Afkald på kravet om objektiv nyhed skulle efter udvalgets skøn også kunne medføre den risiko, at flere personer kunne fremtræde som ophavsmand til et mønster, som de i virkeligheden - vidende eller uvidende — har til-egnet sig og ikke selv frembragt. Den omstændighed, at et krav om mønsterskabelse opstilles, vil ikke helt kunne udelukke, at sådanne tilfælde kommer til at opstå. Bevismæssigt vil det nemlig mange gange kunne være meget svært at godtgøre, at man har frembragt et mønster uafhængigt af indtryk, påvirkninger eller forbilleder, ligesom det vil være vanskeligt for den, som påstår det modsatte, at bevise, at en efterligning har fundet sted. Et krav om objektiv nyhed forstærker derfor på formålstjenlig måde det krav om mønsterskabelse, som er foreslået ovenfor.

Den mest nærliggende grund til, at udvalget opstiller et krav om objektiv nyhed, er imidlertid den omstændighed, at det fra

et alment synspunkt ikke kan anses for rimeligt at give eneret til andet end det, som objektivt set har tilført det pågældende område noget nyt. Hvad der allerede findes alment tilgængeligt, således at enhver kan betragte det og tilgodegøre sig dermed, bør ikke gøres til genstand for en eneret - noget sådant ville skabe alvorlig forvirring på området. En vare skulle efter et sådant system snart kunne være beskyttet, snart ubeskyttet, for siden muligt at kunne beskyttes igen. Sådanne forhold, stillet overfor udvalgets grund-sætning om, at mønsterrettens første formål er at stimulere til *nyskabelse* på området, førte umiddelbart til det standpunkt, at et krav om objektiv nyhed må anbefales. Udvalget foreslår derfor, at blandt de mønster-retlige beskyttelsesforudsætninger må det be-stående krav om, at mønstret skal være nyt i objektiv forstand opretholdes.

Som det fremgår af redegørelsen for nyhedsbegrebet i visse andre lande, er det nærmere indhold deraf ikke helt ens. Man arbejder på den ene side med et strengt nyhedskrav af næsten absolut karakter og på den anden side med et krav om begrænset nyhed. Med absolut nyhed forstås principielt, at mønstret ikke tidligere i det hele taget har været fremme noget steds. I praksis gør man imidlertid den begrænsning, at mønstret *ikke tidligere har været almindeligt tilgængeligt*. Gennem denne begrænsning afskæres sådanne genstande fra at komme i betragtning, som nok er skabt, men som ikke kan iagttages og udnyttes af offentligheden. En sådan begrænsning, som også kendes inden for patentretten, passer godt for mønsterretten. Af interesse er det imidlertid også nærmere at overveje, hvorvidt der bør gives andre mere gennemgribende begrænsninger af nyhedskravet.

De forskellige former for begrænsning af et mønsterretligt nyhedskrav skønnes at kunne opdeles i følgende grupper.

Begrænsning i tiden. En sådan fremgangsmåde indebærer, at man ved nyhedsbedømmelsen ikke skal tage hensyn til andet materiale end sådant, som har foreligget inden for en bestemt tidsperiode. Ældre materiale, som har været glemt i lange tider, bliver herefter ikke nyhedsskadeligt. En begrænsning i tid kræver imidlertid, at man let kan

fiksere de perioder, hvormed man skal regne. Hvis man f. eks. går ud fra det finske mønsterlovsforslag fra 1934, ifølge hvilket et mønster ikke kan anses for nyt, hvis det i de seneste 50 år har været alment kendt, så synes dette for sin anvendelse at kræve, at mønstret er ophørt med at være kendt fra et bestemt tidspunkt at regne. Således er tilfældet imidlertid ikke i praksis; et møsters egenskab at være kendt af offentligheden ophører som regel lidt efter lidt gennem en længere tidsperiode. Spørgsmålet om afgrænsning af denne periode er imidlertid yderst vanskeligt. Mod en tidsmæssig begrænsning taler også den omstændighed, at det ville skabe usikkerhed, hvis et gammelt mønster, som frit har kunnet anvendes af enhver, fra et vist tidspunkt beskyttes ved registrering og derved berøves offentligheden. Sådanne praktiske vanskeligheder ved at anvende et i tid begrænset nyhedskrav skønnes at tale for, at en begrænsning af denne karakter ikke bør indføres. Grunde for at opstille en sådan begrænsning har heller ikke været fremført under udvalgets forhandlinger.

En *territorial begrænsning* indebærer, at man begrænser nyhedsbedømmelsen til at omfatte kun sådant materiale, som har forekommet inden for et afgrænset område, f. eks. det nationale territorium. Materiale fra fjerne egne eller fra fremmede lande bliver derfor efter dette system ingen nyhedshindring. Systemet har dog den fordel, at en begrænsning af undersøgelsesmaterialet derved sker med en deraf følgende tidsbesparelse for den, som vil vide, om et mønster vil være at anse for nyt. Det stadigt voksende internationale samkvem både på handelens og på mønsterrettens område synes imidlertid at tale imod enhver form af territorial begrænsning. Endvidere ville en sådan begrænsning også have den uheldige virkning, at beskyttelse skulle kunne gives for mønstre, som nogen måtte have tilegnet sig udenlands, men som endnu ikke er nået at blive tilgængelige eller kendte i landet og det uanset kravet om, at mønsterretten kun skal gives til mønsterfrembringeren. Det anførte taler imod en territorial begrænsning af nyhedskravet, og det hvad enten grænsen drages om eget land, eller området udvides

til at omfatte f. eks. de nordiske lande, og nogen særlig grund til at indføre en sådan begrænsning ses ikke at foreligge.

Begrænsning til miljøet indebærer, at man begrænser materialet til sådant, som er *kendt af offentligheden eller af en snævrere kreds*, hvorved udelukkes faktisk tilgængeligt men for offentligheden eller kredsen ukendt materiale fra at komme i betragtning. Denne form for begrænsning, som omtales i tysk litteratur, giver anledning til to spørgsmål, nemlig dels om man ved nyhedsbedømmelsen skal lade sig nøje med sådant materiale, som er blevet alment kendt, dels om man skal begrænse kravet om kendskab til mønstret til en særlig kreds, f. eks. handels- og industrikredse. Sidstnævnte spørgsmål må må besvares således, at man af praktiske grunde ikke kan gå ind for en begrænsning af denne karakter. Det må nemlig antages, at der derved ville opstå et særligt problem med hensyn til den nærmere begrænsning af vedkommende kreds, om hvor mange personer inden for kredsen, der skulle have kendskab til det pågældende mønster, om hvor dybtgående kendskabet da måtte være for at virke nyhedsskadeligt o. s. v. Selv om nyhedskravet tager sigte på, hvad der ikke er alment kendt, d. v. s. kendt af offentligheden, kan tilsvarende indvendinger gøres gældende. En sådan løsning ville indebære, at mønsterbeskyttelse skulle kunne meddeles til dem, som af det tilgængelige mønsterforråd fremdrager mønstre, som ikke er kendte. En eneret ville da blive givet, ikke for resultatet af en nyhedsskabende virksomhed, men for hvad der er kommet frem ved en handling af en helt anden karakter. Det må erkendes, at en sådan indsats kan være et ret stort og bekosteligt arbejde og medføre betydelig forretningsfremgang inden for handelen, men det må dog fastholdes, at mønsterretten er bestemt for nyskabelser på ornamenteringens og formgivningens område.

Udvalget foreslår derfor et nyhedskrav i objektiv forstand og af ret absolut karakter. I lovforslagets tekst kommer dette til udtryk ved, at som kendt skal anses alt, hvad der er blevet *almindelig tilgængeligt*, og derved være udelukket fra at kunne opnå mønsterbeskyttelse. Terminologien stemmer overens

med formuleringen i patentlovsforslaget, og dette er tilsigtet. Efter udvalgets mening findes der ingen grund til ikke at formulere nyhedskravet helt på samme måde, for så vidt angår disse hinanden nærliggende områder. Med hensyn til det nærmere indhold kan udvalget derfor henvise til, hvad de nordiske patentlovskomiteer har udtalt om spørgsmålet²⁾. Enkelte hovedtræk skal dog anføres.

I gældende ret har man begrænset de måder, på hvilke et mønster skal anses for at være blevet alment tilgængeligt. Efter den gældende mønsterlovs § 4 nr. 4 indtræder mønsterretten ikke, når mønstret forinden anmeldelsen har været alment tilgængeligt ved offentliggørelse i trykt skrift, ved udstilling eller falbydelse af efter mønstret fremstillede genstande. Yderligere bestemmes, at mønstret heller ikke er nyt, når det har været beskyttet ved en tidligere registrering.

Spørgsmålet om hvornår et mønster skal anses for at være blevet almindelig tilgængeligt kan i visse tilfælde volde tvivl, og må da bedømmes under hensyn til de konkrete omstændigheder, som foreligger. Særlige normer bør ikke gælde for sådanne tilfælde, og det grundlæggende kriterium må anses for at være, om en større eller en ubestemt kreds repræsenterende offentligheden har haft adgang til mønstret. Hvis mønstret kun findes tilgængeligt inden for en virksomhed, til hvis lokaler uvedkommende ikke har fri adgang, bør mønstret som regel ikke gennem det kendskab personalet har til dette anses for at være blevet almindelig tilgængeligt. Det afgørende bliver derfor, om mønstrets eksistens holdes hemmelig, således at uvedkommende ikke uden videre kan skaffe sig viden derom. Hvis det gælder f. eks. forevisning af mønstre inden for en snæver kreds for at bedømme disse med henblik på salg o. lign. synes principielt at kunne kræves, at der tages forbehold om hemmeligholdelse, for at nyheden ikke skal gå tabt. I visse tilfælde kan der dog være et sådant tillidsforhold til stede, at et udtrykkeligt forbehold om hemmeligholdelse ikke kan kræves. Salg og falbydelse af mønstervarer på det åbne marked er absolut af sådan natur, at nyheden derved går tabt. Også et isoleret salg

under hånden vil med hensyn til risikoen for en videre udbredelse for det meste kunne ligestilles med, at varen er gjort tilgængelig for offentligheden, for så vidt der ikke er taget forbehold, noget som bør kunne få betydning i disse tilfælde til forskel fra de tilfælde, hvor salget sker på det åbne marked.

Ligesom inden for patentretten må der inden for mønsterretten gøres visse *generelle undtagelser fra nyhedskravet*. Nævnes skal først mønstrets eller den efter mønstret fremstillede vares *forevisning på international udstilling*.

I Pariserkonventionen foreskrives (art. 11), at unionslandene i overensstemmelse med deres nationale lovgivning med hensyn til genstande, der udstilles på officielle eller officielt anerkendte internationale udstillinger, der afholdes inden for et af landenes grænser, skal indrømme en midlertidig beskyttelse for industrielle mønstre og modeller. Den i ovennævnte bestemmelse fastsatte frist skal ikke kunne forlænge de frister, der er fastsat i bestemmelsen om konventionsprioritet (Pariserkonventionens art. 4). Hvis fortrinsretten senere påberåbes, skal hvert lands myndigheder kunne regne fristen tilbage fra den dag, da genstanden blev indført på udstillingen. Ethvert land kan forlange sådanne bevisligheder, som kan anses påkrævet til godtgørelse af den udstillede genstands identitet og af tidspunktet for dens fremstilling på udstillingen. For så vidt angår det nærmere indhold af bestemmelserne og den almindelige indstilling til disse henvises til betænkningen angående nordisk patentlovgivning NU 1963 : 6 side 135 (»Opfindelsens forevisning på en international udstilling«).

Mønsterlovene i Danmark, Norge og Sverige indeholder ligesom det finske forslag fra 1934 bestemmelser om provisorisk udstillingsbeskyttelse gældende for en tid af 6 måneder. I den danske mønsterlov findes bestemmelserne herom i § 29. Reglernes formulering er ikke helt overensstemmende, men for så vidt angår disses indhold er forskellen i de pågældende lande ikke stor. Særlig skal herved bemærkes, at den danske og den norske lov giver udstillingsbeskyttelse ikke blot

²⁾ Se NU 1963: 6, side 120 ff.

- således som den svenske lov - for så vidt angår internationale udstillinger, men også for anerkendte nationale udstillinger i landet.

Udstillingsbeskyttelse har allerede længe været anset for forældet. Udvalget har ikke ment at burde opretholde udstillingsbeskyttelse for anerkendte nationale udstillinger. En sådan regel ville tilskynde mønsterfrembringerne til at lade deres mønstre udstille og de ville da - uden at de måske i forvejen har været klar over denne risiko — være afskåret fra at få deres mønstre registrerede i lande, hvor forevisningen på den danske udstilling anses som nyhedsskadelig. Reglen bør derfor også på grund af sin ringe praktiske værdi begrænses til det efter Pariserkonventionen nødvendige. Til opfyldelse af konventionsforpligtelsen har udvalget derfor foreslået, at bestemmelser om provisorisk udstillingsbeskyttelse bør optages som en undtagelse fra nyhedsreglen og kun omfatte de delr omhandlede internationale udstillinger.

Forevisning af mønstret eller af den færdige vare på en sådan nærmere angiven udstilling synes kun at være et særligt eksempel på mønstrets offentliggørelse. Man kunne derfor spørge sig selv, om ikke også andre tilfælde skulle være en undtagelse fra den ellers generelle nyhedsregel. Særlig kan her nævnes sådanne foranstaltninger, som er forbundne med markedsundersøgelser. Ofte vil mønsterhaverne søge at komme til klarhed over, hvilket eller hvilke mønstre, der har nævneværdig interesse hos det købende publikum, og som det derfor kan være værdifuldt at sætte i fabrikation og sikre sig ved registrering. Ikke mindst gælder dette inden for industrier med store sortimenter, som normalt hurtigt føres ud på markedet. Der kan også være andre grunde til at lade mønstret komme frem til offentligheden inden registreringsansøgningen indgives. Spørgsmålet er altså, om ikke en *almindelig kortvarig offentliggørelsesbeskyttelse* burde indføres som undtagelse fra nyhedsreglen og til og med være mere rimelig end den specielle udstillingsbeskyttelse.

Der er imidlertid ved spørgsmålets behandling i de nordiske udvalg fremført flere vægtige grunde imod en sådan ordning. Først og fremmest gælder i denne forbindelse, at man ikke i Norden bør gå længere end, hvad konventionsforpligtelsen indehol-

der og de fleste andre lande iagttager på dette område. Den for mønsterhaveren måske overraskende og uheldige situation skulle ellers kunne opstå, at han her i landet får sin mønsterbeskyttelse uanset egen offentliggørelse af mønstret forud for registreringsansøgningen, men udelukkes på grund af offentliggørelsen fra at få en tilsvarende beskyttelse i andre lande. Endvidere er stærkt fremhævet den interesse, som offentligheden og især andre virksomheder i branchen har i umiddelbart af mønsterregistret at kunne få underretning om, hvorvidt et bestemt mønster, som er på markedet eller på anden måde offentliggjort, er beskyttet eller ej. For patentrettens vedkommende, hvor spørgsmålet er det samme, er man nået til, at offentligheden har et berettiget krav på, at opfindelser, som er blevet almindelig tilgængelige, også kan udnyttes uden at man skal behøve at frygte at blive angrebet på grund af en senere ansøgning om patent³).

Ved behandlingen af spørgsmålet om en almindelig kortvarig forpublicering opstår også det problem, om man ikke da med rimelighed måtte kunne kræve, at mønsterhaveren ved offentliggørelsen på en eller anden måde burde gøre et udtrykkeligt forbehold med hensyn til retten til inden for en vis tid at søge mønstret registreret, således at offentligheden derigennem bliver advaret. Det viser sig imidlertid, at mulighederne for at opstille passende regler om, hvorledes forbeholdet skulle kunne gøres effektivt, er begrænset således, at man her støder på vanskeligheder af praktisk karakter. Endelig må den omstændighed, at patentlovsforslaget ikke optager nogen almindelig regel om forpublicering, men begrænser sig til udstillingsbeskyttelsen, tillægges betydelig vægt i denne forbindelse.

De nordiske mønsterretsudvalg er af de anførte grunde af den anskuelse, at en kortvarig beskyttelse i tilfælde af mønsterhaverens egen forpublicering ikke bør gælde som undtagelse fra nyhedsreglen på anden måde end som foreskrevet i Pariserkonventionen.

I det nordiske patentlovsforslag optages imidlertid en anden undtagelse fra nyhedsreglen, som skønnes at burde optages også her. Der sigtes til tilfælde, hvor en anden

³) Se NU 1963: 6, side 139.

uden mønsterhaverens vilje har offentliggjort hans mønster. I sådanne tilfælde, hvor ansøgeren og de fra hvem hans ret hidrører har gjort, hvad der med rimelighed kan forlanges for, at mønstret ikke skulle blive kendt, men hvor dette ikke desto mindre er blevet offentliggjort, må det forekomme rimeligt, at man søger at afbøde de for ansøgeren skadelige virkninger af en sådan offentliggørelse. Med dette for øje og i overensstemmelse med patentlovsforslaget når man optaget en bestemmelse, hvorefter det ikke skal være til hinder for erhvervelse af mønsteret, at mønstret inden for de sidste 6 måneder før ansøgningens indlevering er blevet almindelig tilgængeligt, når dette er en følge af, at kendskabet til mønstret er åbenbart misbrugt i forhold til ansøgeren eller nogen, fra hvem hans ret hidrører⁴).

Ved behandlingen af nyhedsreglen er det endelig af betydning at præcisere, *på hvilket tidspunkt nyhedskravet må være opfyldt* for at mønsteret skal kunne opnås. I og for sig ville det være naturligt i dette tilfælde at lade tidspunktet for mønstrets frembringelse være afgørende. Derved ville man nærme sig ophavsrettens regler. Imidlertid er de nordiske mønsterretsudvalg enige om, ikke at kunne foreslå andet end, at mønsterretten erhverves gennem registrering. Det er derfor utænkeligt at lade nogen anden dag end dagen for ansøgningens indgivelse være afgørende for spørgsmålet om, hvorvidt den påkrævede nyhed foreligger eller måtte være gået tabt. Dette er i overensstemmelse med, hvad man møder på patentretsområdet, og hvad der for tiden gælder efter mønsterlovene i Danmark, Norge og Sverige ligesom i størsteparten af andre lande.

På grund af de gældende bestemmelser om fortrinsret i Pariserkonventionen er unionslandene pligtige til i visse tilfælde at rykke det relevante tidspunkt for nyhedsbedømmelsen tilbage til dagen for ansøgningen om mønstrets beskyttelse i et andet unionsland. Reglerne om denne såkaldte konventionsprioritet har imidlertid videre aspekter og optages til nærmere behandling i specialmotiverne til § 8.

Kravet om adskillelse.

(»Forskelskravet«).

At et mønster, som er helt identisk med et almindeligt tilgængeligt mønster, ikke bør have mulighed for beskyttelse, fremgår af, hvad ovenfor er anført om nyhedskravet. Imidlertid skal der også på mønsterretsområdet - efter forbillede af, hvad der for patenters vedkommende kræves i form af såkaldt opfindelseshøjde og for kunstværkers vedkommende i form af, hvad der under tiden benævnes som skaberhøjde - finde en bedømmelse sted af muligheden for beskyttelse af mønstre, som vel ikke er identiske med forud tilgængelige mønstre, men alene udviser sådanne afvigelser, at man med rette kan tale om en vis overensstemmelse. Dette spørgsmål har iøvrigt sin parallel, når det gælder om at afgrænse mønsterrettens beskyttelsesområde, d. v. s. afgøre hvor langt eneretten strækker sig udover identitetstilfældene.

Stillingen i Danmark og i nogle fremmede lande.

Den danske mønsterlov opstiller ikke ved siden af nyhedskravet noget krav om væsentlig forskel fra ældre mønstre. Derimod er det en beskyttelsesforudsætning, at mønstret er ejendommeligt; for så vidt angår tekstilvarer skal kun ornamenterede og dekorative mønstre anses for ejendommelige. Det nærmere indhold af kravet om ejendommelighed er ikke let at præcisere. En vis vejledning findes imidlertid i bestemmelserne om indgreb i mønsterretten. Det siges nemlig her, at benyttelsen af mønstret bliver ikke lovlig, fordi der ved et mønster udført på grundlag af dette er foretaget forandringer, tilsætninger eller udeladelser, når disse ikke er så væsentlige, at mønstret i den ændrede skikkelse ikke fremtræder som nogen efterligning af det beskyttede mønster. En forandring af dimensionsforholdene, de anvendte farver eller det til genstandens fremstilling anvendte materiale kan ikke anses tilstrækkeligt i så henseende. Kort sagt skal der være en *væsentlig forskel* mellem mønstrene.

Den norske mønsterlov kræver nyhed af et mønster, for at dette skal kunne tillægges beskyttelse. I loven siges udtrykkelig, at et

⁴) Se NU 1963: 6, side 140 og bemærkningerne til § 3.

mønster ikke anses som nyt, bl. a. hvis det er så ligt med et andet tilgængeligt forbillede, at det til trods for forskel i enkeltheder i forhold til dette ikke fremtræder som *en selvstændig frembringelse*. Af lovens forarbejder ses bl. a., at man har afvist tanken om ved siden af nyhedskravet at kræve originalitet eller ejendommelighed, idet et således angivet krav ville kunne misforstås.

Efter *den svenske mønsterlov* af 1899 kan beskyttelse ikke opnås for mønstre, som *ikke væsentligt adskiller* sig fra forud offentliggjorte mønstre. Spørgsmålet om det nærmere indhold af det opstillede krav om væsentlig forskel fra tidligere mønstre er omtalt i mønsterlovsforslaget fra 1916. Det skal imidlertid dog bemærkes, at man i dette forslag ved siden af nyhedskravet kræver, at mønstret skal være ejendommeligt. Vedrørende spørgsmålet om, hvornår et mønster skal anses for væsentligt at adskille sig fra, hvad der er almindelig tilgængeligt, udtales i nævnte forslag fra 1916, at bestemte regler herom ikke lader sig opstille. Med hensyn til afvigelser i dimensioner og farver henvises til, hvad mønsterlovens § 17 indeholder, som ganske vist vedrører beskyttelsesomfanget og ikke adskillelseskrauet, men som desuagtet må anses for at have betydning, når det gælder beskyttelsesforudsætningerne. Efter nævnte bestemmelse i mønsterlovens § 17 skal mønsterindgreb anses for at foreligge, selv om det registrerede mønster gengives på anden måde eller i andre farver. På dette grundlag bestemmes i forslaget fra 1916, at afvigelser for så vidt angår dimensioner og farver efter den gældende mønsterlov altid bør betragtes som uvæsentlige. De svenske regler synes stort set at svare til de retningslinier, der gives i den danske mønsterlovs § 8.

Det finske mønsterlovsforslag fra 1934 har ved siden af kravet om nyhed opstillet et krav om, at mønstret, som skal kunne beskyttes, må afvige væsentligt fra, hvad allerede har været almindelig tilgængeligt. Herved stemmer forslaget stort set overens med forholdene i Sverige. I tilslutning hertil blev imidlertid foreslået en regel, hvortil der ikke findes nogen parallel i de øvrige nordiske lande og som går ud på, at den, som har fået et mønster registreret, skal være berettiget til - uden hensyn til »forskelskravet» -

at få mønsterregistreringen udvidet til at omfatte også en anden eller andre ligeartede genstande. En sådan udvidelse skulle dog ikke kunne medføre nogen forlængelse af beskyttelsestiden udover den for det oprindelige mønster gældende.

Under de nordiske mønsterretsforhandlinger i 1926-27 var man enige om ikke at kræve ejendommelighed som beskyttelsesforudsætning, men et krav som stort set svarer til det krav, der er opstillet i den gældende norske mønsterlov.

Den tyske mønsterlov kræver ikke blot at et mønster skal være nyt, men også at det skal være ejendommeligt (»Eigentümlichkeit«) for at det skal kunne beskyttes. Indholdet af dette begreb er gjort til genstand for forskellige udlægninger i praksis og i litteraturen. Ved Eigentümlichkeit synes imidlertid at forstås, at frembringeren har gjort en personlig skabende indsats, som bevirker, at mønstret adskiller sig fra det dagligdags og det alment gængse. Indsatsen må ligge over, hvad den almindelige formgiver uden videre kan frembringe ved udnyttelse af forhånden værende materiel. Kravet om »Eigentümlichkeit« kommer herved til at ligne forudsætningen for at opnå ophavsretlig beskyttelse, men adskiller sig derfra ved kun at gøre krav på en ringere grad af æstetisk virkning ved genstanden og således være af mere moderat karakter. Noget »forskelskrav« i den ovenfor anførte betydning er imidlertid ikke opstillet. Et sådant ville forøvrigt passe dårligt sammen med kravet alene om subjektiv nyhed, som fra mange sider anses for at være den tyske mønsterlovs indhold. Af interesse er at konstatere, at et mønsters særpræg skønnes blot at burde foreligge ved tidspunktet for dets frembringelse. Dagen for ansøgningen om registrering skulle i denne henseende ikke være udslagsgivende. I tiden mellem mønstrets frembringelse og dagen for ansøgningens indgivelse kan nyheden vel gå tabt, men derimod ikke karakteren af at være et ejendommeligt mønster.

Den franske mønsterlov indeholder et »forskelskrav«. Det bestemmes nemlig, at loven er anvendelig på alle nye mønstre og modeller samt industrielle genstande, som afviger fra lignende genstande gennem en særpræget udformning, der er egnet til at give genstanden karakter af at være nyhed,

eller gennem et udstyr, som forlener det med et individuelt og nyt udseende.

Mønsterloven i Storbritannien indeholder en definition på nyhedskravet, hvorefter et mønster ikke skal anses som nyt (eller originalt), hvis samme mønster eller et mønster, som adskiller sig fra dette blot i uvæsentlige detaljer eller i henseende til udformninger, som er almindelig anvendte varianter, allerede er blevet registreret eller alment tilgængeligt i Storbritannien. Om mønstret angår samme eller forskellige slags varer, skal herved være uden betydning. Hvad der kræves er altså, at en ikke uvæsentlig forskel fra ældre mønstre er til stede.

I *det engelske forslag fra 1962* har man udeladt det nu formelt forekommende originalitetskrav. En mindre justering af betydning for »forskelskravet« foreslås derved, at ved en sammenligning mellem to mønstre, der ligner hinanden, men som vedrører forskellige varer, skal det afgørende være, om det kan anses for nærliggende at overflytte mønstret til den nye vareart eller ikke.

I det seneste forslag til en ny mønsterlovgivning, som foreligger i *De forenede Stater*, er man, som ovenfor anført, gået over fra det nugældende krav om objektiv nyhed til at kræve subjektiv nyhed. Man har imidlertid samtidig udelukket fra beskyttelse bl. a. mønstre, som er taget i almindelig brug. I tilslutning hertil er opstillet et »forskelskrav«, hvorefter beskyttelse ikke heller skal kunne fås for mønstre, som blot adskiller sig fra almindelig anvendte mønstre, for så vidt angår uvæsentlige detaljer eller for så vidt angår sådanne bestanddele, som er almindelig anvendte varianter inden for branchen.

Udvalgets forslag.

Som det fremgår af, hvad ovenfor er anført, har nyhedskravet i indhold fået begrænset betydning, d. v. s. det tager sigte alene på identitetstilfældene. I og for sig skulle man kunne tale om nyhed i videre forstand og derunder omfatte også de tilfælde, hvor mønstrene ikke er identiske, men hvor de dog ligner hinanden. Kun når lighed ikke længere er til stede, skulle man efter denne retningslinje komme uden for nyhedsbegrebet. Udvalget har imidlertid bestemt sig for at holde nyhedsbegrebet i snæver forstand

og spørgsmålet om mønsterforskel ude fra binanden.

Indenfor mønsterretslovgivningen har man stedse krævet noget mere end egentlig nyhed i begrænset forstand for at retsbeskyttelse skulle kunne opnås, men det kvalitetskrav, som her tilsigtes, har fået forskellig udformning i de forskellige lande. Spørgsmålet er dog, om man ikke i praksis når omtrent til samme resultat gennem de forskellige løsninger af spørgsmålet. Hvad der åbenbart tilsigtes, er at udelukke fra beskyttelse, dels sådanne mønstre, som har en påfaldende lighed med allerede tilgængelige mønstre, dels sådanne mønstre, som er helt almindelige og af den grund hverken har kommerciel eller almen interesse. I denne forbindelse må hensyn også tages til betydningen af de anvendte farver og farvekombinationer.

Som en grundlæggende regel vedrørende kravet om forskel mellem mønstrene bør gælde, at det er *mønsters helhedsudseende*, som skal betragtes og sammenholdes med, hvad der allerede måtte være blevet almindelig tilgængeligt før det relevante tidspunkt, d. v. s. tidspunktet for mønsteransøgningens indgivelse. Det må altså i princippet ikke være sådan, at man bedømmer lighed og afvigelser blot i detaljer. Vedrørende forskelsgraden bør som regel gælde, at mønstervaren skal give *et nyt helhedsindtryk*. Under udvalgets arbejde har denne grundsætning spillet en så fremherskende rolle, at man overvejede i lovteksten at anvende betegnelsen »helhedsindtrykket« i forbindelse med formuleringen af »forskelskravet«. Man nåede imidlertid frem til ikke at anvende denne term i lovteksten, idet man nærede ængstelse for, at den kunne vildlede i visse særlige situationer. Således kan f. eks. i visse tilfælde en forandring forekomme ringe og derved have mindre indvirkning på helhedsindtrykket, men dog være resultatet af et omfattende arbejde og have krævet en anseelig indsats. De forandringer med hensyn til udseendet, som foreligger i disse tilfælde, kan åbenbart let iagttages af fagmanden inden for området. Eksempler herpå kan hentes fra bestikområdet, hvor temmelig små forandringer, som normalt måske ikke umiddelbart ses af alle og enhver, skal kunne være tilstrækkelige til at opfylde kravet om forskel. I andre tilfælde kan en lille forandring

blive meget fremtrædende og derved få stor betydning for helhedsudseendet, uden at der af den grund findes anledning til at tillægge det forandrede mønster beskyttelse. Som eksempel herpå kan nævnes, at man forsyner en genstands ellers neutrale ydre med en stor rød prik, som åbenbart ændrer helhedsindtrykket, men næppe er af en sådan beskaffenhed, at det gør den berettiget til beskyttelse. Hvad der imidlertid er fælles for begge disse ydertilfælde og af interesse i mønsterretlig forbindelse er, at man tager stilling til, om der ved forandringen er indtrådt noget væsentligt for det beskyttelsesværdige i mønstret. Dette vil som regel være tilfældet, når helhedsudseendet er forandret, således at de mønstre, hvorom der er tale, tydeligt adskiller sig fra hinanden. »Forskelskravet« udtrykkes således i lovteksten ved, at mønsterretten erhverves alene for mønstre, der *væsentligt adskiller sig fra*, hvad der var kendt, før ansøgningen om registrering indkom. Denne udtryksmåde omfatter i øvrigt også nyhedskravet, som således ikke i lovteksten behøver at blive opstillet særskilt. Når udvalget har bestemt sig for som beskyttelsesforudsætning at opstille et krav om væsentlig forskel fra det tidligere kendte, er dette gjort også for at give udtryk for den mening, at ubetydelige forskelligheder ikke skal anerkendes som tilstrækkelige til at mønsteret skal kunne erhverves. Det er nemlig udvalgets hensigt, at ikke væsentlige forskelligheder, f. eks. små ændringer som er kommet til uden nævneværdig indsats fra ophavsmændens side og som er uden særlig betydning, ikke med rimelighed skal kunne beskyttes som mønstre. Kravet om en væsentlig forskel må altså forstås relativt strengt. Udvalget forudsætter således, at helt almindelige mønstre ikke skal kunne opnå beskyttelse.

At man anvender en forskellig målestok, når det gælder om at bedømme mønsterforskellen inden for de forskellige brancher ligger i sagens natur og fremgår vist også af, hvad der allerede er sagt. Inden for sådanne vareområder som f. eks. tekstil- og møbelindustrierne må afvigelse være temmelig store for at tilstrækkelig forskel skal anses for at foreligge. For så vidt angår modeindustrien, f. eks. konfektionsbranchen, må det erindres, at afvigelserne her ofte kun frem-

træder som mindre varianter, og sådanne bør ikke med rimelighed kunne beskyttes. Vedrørende ændringer af dimensionsforholdene bør reglen være den, at sådanne normalt ikke skal kunne anses for en væsentlig forskel. Således bør til eksempel en legetøjsbil, som er en ret nær kopi i formindsket størrelse af en »rigtig« bil, ikke kunne mønsterbeskyttes, hvis »forbilledet« allerede er på markedet og det til trods for, at bilerne adskiller sig fra hinanden både hvad størrelsen angår og med hensyn til anvendelsesområdet. At overføre et mønster fra élt vareområde til et andet kan i visse tilfælde medføre, at visse forandringer må foretages ved mønstret. Selv om forskellighederne i sådanne tilfælde ikke kan siges at være væsentlige, hvad helhedsudseendet angår, synes der dog ikke at være noget til hinder for, hvis særlige grunde skulle tale derfor — således f. eks. hvor det drejer sig om to helt forskellige brancher — at tage tilbørligt hensyn til, at der kan være præsteret en vis indsats ved overførslen, og at man på grund deraf kan tillægge det nye mønster beskyttelse. Med hensyn til et andet nærliggende spørgsmål, nemlig om alene anvendelsen af et andet materiale — f. eks. plastic i stedet for porcelæn — skal være tilstrækkeligt til at opfylde kravet om væsentlig forskel, må det derimod slås fast, at dette ikke bør være tilfældet. Hvis et mønster sammensættes af bestanddele, der allerede findes på markedet, bør som regel det opstillede krav om forskel tilpasses på samme måde som ellers. Hvad i øvrigt gælder spørgsmålet om, hvorledes man skal bedømme muligheden for beskyttelse af afbildninger af mennesker og dyr og af eksisterende genstande, såsom naturforekomster o. lign., synes også her det opstillede »forskelskrav« at kunne anvendes. De afvigelser, der i reglen vil være til stede og som er opstået ved at varen skal kunne fremstilles industrielt og anvendes for sit nye formål, skønnes som regel at ville medføre en væsentlig forskel, som gør mønstret værdigt til beskyttelse. Lidt mere kompliceret er spørgsmålet om, hvorledes man skal se på betydningen af farver i mønsterretlig henseende. Det er således klart, at farver i og for sig har stor betydning for en vares udseende, og at en farveforandring derfor kan medføre en væsentlig forskel i denne hen-

seende. Lige så klart synes det imidlertid at være, at grundfarverne og de almindelige blandinger af disse er så almindeligt forekommende på vareområdet, at man har grund til at spørge sig selv, om en udveksling af farver skal kunne tillægges nogen virkning ved bedømmelsen af forskelskravet. På den ene side kan her principielt hævdes, at farver ikke bør gives nogen særstilling, når det gælder et mønsters udseende, men jævnføres med andre bidragende elementer, såsom form, linier, overflade o. s. v. På den anden side må det fremhæves, at i det mindste vil alle mere enkle tilfælde af **f arveombytning** og farvesammensætning, når det gælder i øvrigt uændrede mønstre, ikke opfylde det krav om væsentlig forskel, der er opstillet. Først når man kan tale om radikale eller eksklusive f arvesammensætninger i modsætning til banale og almindeligt forekommende bør en væsentlig forskel i mønsterretlig forstand anses for at være opnået. At bemærke her er i øvrigt, at hvad der på varemærkerettens område har betydning for mærkernes adskillelsesevne og forvekslelighed, ikke må tillægges en tilsvarende betydning på mønsterrettens område.

Betingelserne for mønsterrettens indtræden indeholdes i den gældende lovs § 4. I nævnte paragrafs punkt 4 bestemmes, under hvilke omstændigheder et mønster må anses for at have været alment tilgængeligt forud for anmeldelsen og derved udelukket fra beskyttelse. Reglen indeholder således et nyhedskrav, men hertil kommer i samme paragraf under punkt 5 en bestemmelse om, at mønsterretten heller ikke indtræder, når mønstret ikke er ejendommeligt. Det tilføjes for tekstilfrembringelsers vedkommende, at sådanne kun anses for ejendommelige, hvis de er ornamenterede. Krav om at mønstret foruden at være nyt også skal være ejendommeligt har medført, at mange mønsterregistreringer er blevet underkendt ved domstolene. Af dommene fremgår, at kravet om ejendommelighed er blevet fortolket ret strengt. Det skal tilføjes, at nyhedsskadeligt materiale muligt også har været taget med under bedømmelsen, således at kravet om nyhed og om ejendommelighed er anskuet som en helhed. Af retsafgørelser kan nævnes: S.H.D. 6/12 1921 (U.f.R. 1922 p. 242). En »Færinge-hue« fandtes ikke at være af så

ejendommelig facon og udsmykning, at mønsterbeskyttelse kunne opnås. - Ø.L.D. 29/10 1923 (U.f.R. 1924 p. 156). En rem til vingeko fremstillet med det formål at give remmen den bedste stilling til foden blev ikke fundet at være så ejendommelig, at mønsterbeskyttelse kunne opnås. — Ø.L.D. 31/10 1924 (U.f.R. 1925 p. 182). En praktisk form for betonriste til anbringelse uden om træer til samling af regnvand fandtes ikke at fyldestgøre kravet om ejendommelighed. - Ø.L.D. 14/12 1925 (U.f.R. 1926 p. 156). Nogle badebørster fandtes ikke at være så ejendommelige, at mønsterret kunne anses for indtrådt ved registreringen. - S.H.D. 1/11 1927 (U.f.R. 1928 p. 219). En gummi-overtræksstøvlé forsynet med trykknapper blev ikke fundet at opfylde mønsterlovens krav om ejendommelighed. — H.D. 5/5 1931 (U.f.R. 1931 p. 640). Nogle mønstre for transportcykler med kædestyr blev ikke anset for så ejendommelige, at mønsterbeskyttelse kunne anerkendes. - S.H.D. 18/4 1945 (U.f.R. 1945 p. 924). Nogle mønstre for dekorationsmateriale af bølgepap ikke fundet tilstrækkelig ejendommelige. - S.H.D. 3/1 1957 (U.f.R. 1957 p. 792). Askebægre forsynet med et visitkortlignende, rektangulært hvidt felt ikke fundet at have fornøden ejendommelighed. - S.H.D. 21/7 1960 (U.f.R. 1961 p. 313). Mønstret for et pære- eller dråbeformet lys ikke fundet at opfylde betingelserne i mønsterlovens § 4 om nyhed og ejendommelighed. -

Udvalget har drøftet spørgsmålet om, hvorvidt der udover nyhedsbegrebet også i en ny lov om mønstre burde opstilles et selvstændigt krav om ejendommelighed. Herunder er peget på, at det ofte er vanskeligt at trække en skellinie mellem kravet om nyhed og kravet om ejendommelighed. Dette fremgår også af de anførte domme. Kravet om, at mønstret skal være ejendommeligt, har i hvert fald ofte givet anledning til en forestilling om, at mønsterbeskyttelse kun kan erholdes, for mønstret med et særligt ornamenteret eller på anden måde særpræget udseende. Udvalget nåede frem til, at kravet om ejendommelighed ikke bør opretholdes, idet et strengt nyhedskrav vil være et bedre kriterium end et kombineret krav om nyhed og ejendommelighed. Herved er man i overensstemmelse med de øvrige nordiske

lande. Udover hvad allerede er anført mod at opretholde kravet om ejendommelighed skal tilføjes, at et sådant krav må anses for at være fremmed, for så vidt angår nyttemønstre, og der ville derfor kunne opstå vanskeligheder, hvis man opretholdt dette, for så vidt angik smagsmønstre. En fornuftig fortolkning af nyhedskravet, således at forstå at der må være en væsentlig forskel mellem det anmeldte mønster og hvad der tidligere måtte være kendt, vil kunne opfylde samme funktion som den gældende lovs krav om nyhed i forbindelse med kravet om ejendommelighed, et ord for hvis nærmere indhold det i øvrigt kan være vanskeligt at redegøre. I motiverne til den nævnte bestemmelse findes ingen særlige oplysninger herom.

Spørgsmålet om, hvorvidt en væsentlig forskel skal anses for at foreligge i det enkelte tilfælde, beror åbenbart på en subjektiv vurdering. Med hensyn hertil synes det at være af betydning at undersøge, hvis vurdering der bør være vejledende. Det er givet, at domstolene i sidste instans må træffe afgørelsen, men spørgsmålet er dog, hos hvem man skal indhente vejledende udtalelser. Det kan nemlig ske hos virkeligt kvalificerede eksperter på formgivningsområdet, hos repræsentanter for producenterne i vedkommende branche eller hos offentligheden. Efter udvalgets mening bør man her i tvivlstilfælde hente vejledning fra fagkundskaben, som repræsenterer vedkommende branche. Det bør især bemærkes, at de mønsterretlige beskyttelsesforudsætninger ikke er tænkt anvendt efter nogen som helst kunstnerisk bedømmelse. Hvad der her er sagt understreger mønsterrettens plads inden for den industrielle retsbeskyttelses område.

Nogle kollisionsregler.

Nyhedskravet og »forskelskravet« er tænkt at skulle finde anvendelse uden hensyn til, på hvilken måde mønstret er blevet almindelig tilgængeligt og uafhængigt af, hvem der har foranlediget dette — alene med de undtagelser, der er omhandlet ovenfor. Dette betyder bl. a., at billeder af mønstre, som forekommer i ansøgninger om mønsterregistrering, kan være nyhedshindrende fra den dag, ansøgningen er offentlig tilgængelig.

Endvidere betyder det, at tegninger eller andre former, hvori mønstret kan forekomme i patentansøgninger, på tilsvarende måde kan være nyhedshindrende materiale. Også i varemærkeansøgninger vil der kunne findes materiale, som kan være nyhedshindrende for en mønsterregistrering; i praksis vil dette først og fremmest kunne blive tilfældet, når det drejer sig om vareudstyrmærker.

Hvad særlig angår en ældre ansøgning om mønsterregistrering skal bemærkes, at samme ansøger, for så vidt angår spørgsmålet om væsentlig forskel, må opfylde samme krav som andre ansøgere. Han skal altså ikke have den fordel - som det har været hensigten at give i det finske lovforslag fra 1934 - at kunne registrere nye mønstre, der fremtræder som almindelige varianter af det tidligere registrerede mønster. En af grunden hertil er, at man ikke har fundet det rimeligt at præmiere en sådan indsats; også andre burde da i sådanne tilfælde kunne få beskyttelse for tilsvarende varianter. Imidlertid har man ikke fundet, at noget burde være til hinder for, at den, der søger om mønsterregistrering, *samtidig* indgiver flere ansøgninger, der omhandler mønstre, som indbyrdes ikke adskiller sig væsentligt fra hinanden. En sådan form for »variantregistrering« skønnes det tværtimod formålstjenligt at godtage. Patentansøgninger, varemærkeanmeldelser og mønsteranmeldelser er ikke fra anmeldelsen offentlig tilgængelige. I det nordiske patentlovsudkast bestemmes, at fra og med den dag, da ansøgningen fremlægges, skal akterne i ansøgningssagen holdes tilgængelige for enhver. Når 18 måneder er forløbet fra ansøgningsdagen, eller hvis der er påberåbt konventionsprioritet, fra den dag fra hvilken prioriteten er begæret, skal akterne, selv om ansøgningen ikke er fremlagt, holdes tilgængelige for enhver (§ 22). Efter varemærkeloven (§ 20) skal en varemærkeanmeldelse, når den er fundet at være i behørig orden og intet i øvrigt til hinder for registreringen, bekendtgøres, hvorefter indsigelser mod mærkets registrering kan fremsættes inden 2 måneder fra bekendtgørelsesdagen. Efter den gældende mønsterlov bliver registrerede mønstre først tilgængelige efter registreringen. Der finder ingen offentliggørelse sted, men enhver har ret til at gøre sig bekendt med registrets indhold og få de

registrerede mønstre forevist. Yderligere skal bemærkes, at den gældende mønsterlov åbner adgang til at indlevere mønstrene i forseget indpakning, og såfremt et mønster er indleveret i forseget stand, bliver anmeldelsen efter 3 års forløb at forandre til åben anmeldelse, for så vidt beskyttelsen efter dette tidspunkt ønskes bevaret. Mønsterhaveren kan til et hvilket som helst tidligere tidspunkt begære de mønstre, der er indleveret under segl, ændret til åbne mønstre. Udvalget har fundet, at der ikke fremtidig bør være adgang til at opnå registrering af forseglede mønstre, men også efter forslaget er ansøgningerne hemmelige indtil fremlæggelse finder sted, dog længst i 6 måneder.

En ansøgning om mønsterregistrering kan som følge af de ovennævnte regler komme til at kolliderer med ældre ikke offentliggjorte ansøgninger, når disse indeholder samme eller væsentlig samme mønstre. I et sådant tilfælde skal efter udvalgets forslag og i overensstemmelse med, hvad der er foreslået af de nordiske patentlovskomiteer, mønstre som forekommer i en ældre ansøgning anses for kendt allerede fra ansøgningens indgivelse, uanset at ansøgningen holdes hemmelig, dog forudsat at mønstret senere i forbindelse med ansøgningen af registreringsmyndigheden gøres tilgængelig for enhver. Sådanne tilfælde af såkaldt ældre ret er på de anførte vilkår foreslået behandlet parallelt med andet nyhedshindrende materiale. Endvidere skal, når mønstret fremgår af en endnu ikke almindelig tilgængelig ansøgning om patent eller om registrering af et varemærke, nyhedshinder anses for at foreligge, såfremt mønstret senere i den ældre sag offentliggøres.

I specialmotiverne redegøres nærmere for kollisionsproblemerne.

Hindringer for mønsterbeskyttelsen.

Varemærkeloven indeholder en række påbud til registreringsmyndigheden om, hvad denne skal påse i henseende til det anmeldte

varemærkes indhold og form førend mærket registreres. Såfremt registrering finder sted i strid med nævnte påbud, kan registreringen ophæves ved dom. Når det gælder patent, synes de registreringshindrende omstændigheder ikke at være så mange, at man har fundet det påkrævet at opstille disse i en særlig fortegnelse. Vedrørende mønstre har udvalget fundet, at den fremgangsmåde, der er fulgt i varemærkeloven, hvor en sådan fortegnelse derimod er opstillet, bør følges.

Udvalget foreslår i overensstemmelse med såvel varemærkeloven som med patentlovsforslaget, at mønsteret ikke indtræder, hvis mønstret eller dets udnyttelse ville stride mod sædelighed eller offentlig orden. Derudover foreslås efter det varemærkeretlige forbillede, at et registreret mønster ikke uhjemlet må indeholde kendetegn eller betegnelser som angivet i § 132 i borgerlig straffelov af 15. april 1930 eller noget, der kan forveksles hermed. Endvidere må mønstret ikke uhjemlet indeholde noget, der er egnet til at opfattes som anden mands firma eller forretningskendetegn eller som anden mands navn eller portræt, når der ikke derved sigtes til forlængst afdøde personer, eller som indeholder særegent navn på eller afbildning af anden mands faste ejendom. Mønstret må heller ikke uhjemlet indeholde noget, der er egnet til at opfattes som særegen titel på en andens beskyttede litterære eller kunstneriske værk eller noget, der krænker en andens ophavsret til sådant værk eller værk til fotografisk billede. Endelig må mønstrei: ikke uhjemlet indeholde et for en anden her i landet registreret mønster.

For at modvirke, at der i mønsterregistret indføres mønstre, som andre end ansøgeren må anses for at have ret til, er fortegnelsen over registreringshindringer blevet opstillet. Såfremt indehaveren af de ældre rettigheder giver tilladelse til registreringen, vil denne normalt kunne finde sted. En mere indgående behandling af de i ommeldte fortegnelse optagne bestemmelser findes i specialmotiverne til 8 4.

FREMGANGSMÅDEN VED REGISTRERING AF MØNSTRE

Udvalget har foreslået, at mønsteret alene skal kunne opnås ved registrering. Af særlig betydning, når det gælder fremgangsmåden ved registrering er spørgsmålet om, hvorvidt registreringsmyndigheden skal foretage nogen nyhedsundersøgelse, eller om registreringsansøgningen kun skal underkastes formel behandling og umiddelbart derefter føre til registrering. Samme spørgsmål foreligger inden for patentretten. Man plejer at sondre mellem et undersøgelsessystem og et anmeldelsessystem. Under de nordiske forhandlinger blev dette spørgsmål som følge af de herom oprindeligt afvigende opfattelser gjort til genstand for indgående overvejelser, inden endeligt resultat blev opnået.

Stillingen i de nordiske lande.

Danmark.

Den gældende danske mønsterlov foreskriver ikke nogen egentlig forundersøgelse. Det er således anmeldelsessystemet, der gælder her. I forarbejderne til loven udtales, at der ikke kan blive tale om at pålægge registreringsmyndigheden nogen pligt til at foretage undersøgelse angående anmeldte mønstres nyhed. Man skønnede, at en nyhedsundersøgelse dels ville medføre betydelige omkostninger, dels blive i høj grad ufuldkommen og sikkert i løbet af kort tid vise sig praktisk taget uoverkommelig på grund af omfanget af det materiale, der skulle undersøges, selv om dette blev begrænset til tidligere registrerede mønstre. I mønsterlovens § 5 indeholdes derfor blot den præsumptionsregel, at et anmeldt mønster skal anses for at være nyt indtil andet bevises.

Norge.

Også i Norge anvendes anmeldelsessystemet. Forarbejderne til den norske mønsterlov oplyser intet om, hvilke overvejelser, der lig-

ger bag beslutningen om, at et rent anmeldelsessystem skulle gælde. Der henvises imidlertid til, at spørgsmålet om forundersøgelse blev grundigt behandlet på en konference vedrørende industriel retsbeskyttelse i Berlin 1896 mellem tyske og østrigske eksperter, på hvilken konference den kendte professor Josef Kohler skulle have foreslået indførelse af forundersøgelse men mødte så stærk modstand, at forslaget blev forkastet med stor majoritet.

Sverige.

Reglen i den svenske mønsterlov fra 1899 om at en ansøgning om mønsterregistrering skal afslås, såfremt mønstret åbenbart ikke er nyt, blev ikke særlig motiveret i det forslag, som ligger til grund for loven. Begrundelsen synes dog at være den, at man ønskede at få overensstemmelse med lovgivningen om patenter og varemærker, der foreskriver forundersøgelse.

På de nordiske konferencer i årene 1926-27 bl. a. vedrørende principper for en ny lovgivning angående mønsterbeskyttelse var spørgsmålet om nyhedsundersøgelse genstand for livlig drøftelse. Det eneste, som man efter alt at dømme blev enige om, var, at en fuldstændig nyhedsundersøgelse måtte anses som udelukket. Fra svensk side blev foreslået en undersøgelse, som i første række skulle omfatte forud registrerede mønstre og indkomne registreringsansøgninger samt i anden række også sådant materiale, der uden nærmere undersøgelse var kendt af registreringsmyndigheden. Som et alternativ blev fra nogle sider fremført tanken om et indsigelsesinstitut. Også mod en begrænset nyhedsundersøgelse blev forskelligt anført. Anmeldelsessystemet derimod blev anset for lettest at kombinere med pligt for anmelderen til at afgive erklæring om, at mønstret — såvidt det var ham bekendt — var nyt; en så-

dan erklæring blev anset for at kunne nedbringe antallet af registrerede mønstre, som ikke er nye i samme omfang som et begrænset undersøgelsessystem ville kunne gøre dette. Medens de danske delegerede udtalte sympati for det svenske standpunkt, dog med betænkeligheder med hensyn til de hermed forbundne omkostninger, fandt de norske og de finske delegerede, at nyhedsundersøgelse ikke burde indføres.

Stillingen i forskellige andre lande.

Nyhedsundersøgelse anvendes uden for Sverige kun i et fåtal af europæiske lande, deriblandt Irland, Jugoslavien, Portugal, Storbritannien og Tjekslovakiet. I Spanien anvendes et indsigelsesinstitut. Uden for Europa findes forundersøgelsessystemet bl. a. i De Forenede Stater og i Japan.

Som regel finder mønsterregistrering sted som centralregistrering. Kun undtagelsesvis forekommer lokal registrering. Dette er dog tilfældet i Vesttyskland, hvor den stedlige underret forestår mønsterregistrering, bortset fra specielle tilfælde, hvor patentmyndigheden er registreringsmyndighed. Kritik mod det decentraliserede system i Tyskland er imidlertid fremført ved flere lejligheder. Registrering hos lokale myndigheder finder også sted i Frankrig¹⁾. Nogle steder er det tilladt at indlevere registreringsansøgninger hos en lokal myndighed, som da sender akterne videre til den centrale registreringsmyndighed.

Den engelske mønsterlov bestemmer, at registreringsmyndigheden med henblik på afgørelsen af, om et mønster er nyt eller originalt, skal foretage de undersøgelser, som findes passende. Hvis myndigheden finder grund til at gøre anmærkninger til en ansøgning, skal der gives ansøgeren skriftlig underretning herom. Såfremt denne ikke inden 1 måned derefter anmoder om forhandling om sagen, skal han anses for at have taget sin ansøgning tilbage. Dersom det ikke lykkes for ansøgeren under forhandlingen at overbevise myndigheden om det uberettigede i indsigelsen og registrering derefter nægtes, kan ansøgeren indanke sagen til en overinstans - The Appeal Tribunal.

¹⁾ Se § 9 i den tyske mønsterlov samt art. 5 i den franske mønsterlov.

I det engelske mønsterlovsforslag fra 1962 opretholdes det gældende undersøgelsessystem, for så vidt angår *Design Monopoly*. Man foreskriver endog, at systemet i visse henseender skal gøres mere effektivt. Betænkningen indeholder en ret udførlig redegørelse for, hvorledes det nuværende system anvendes. Undersøgelse finder således sted for alle ansøgningers vedkommende med undtagelse af dem, som angår blondemønstre og ternede eller sribede tekstilmønstre. Hos patentmyndigheden i London består undersøgelsesmateriale af de mønstre, som er blevet registreret inden for de sidste 20—30 år, og af de nyeste fagtidsskrifter, som findes tilgængelige hos myndigheden. Hvis den undersøger, som har til opgave at foretage undersøgelsen, finder, at det ville kunne være af værdi, at yderligere materiale bliver undersøgt, anvender han også andre tidsskrifter samt kataloger og opslagsbøger. Man finder, at den officielle undersøgelse normalt er mere effektiv end den undersøgelse, som private personer kan foretage. Den nyhedsundersøgelse, som udføres af registreringsmyndigheden i Manchester, hvor tekstilmønstre kan registreres, er mere begrænset derved, at den blot omfatter bestående mønsterregistreringer og en mindre samling ældre mønstre der består af almindeligt forekommende varianter inden for tekstilområdet. I betragtning heraf kan man ikke kalde fremgangsmåden for en egentlig nyhedsundersøgelse, men man må snarere tale om en indgrebsundersøgelse (an infringement search), idet det egentlige resultat af undersøgelsen begrænser sig til en udtalelse om, hvorvidt ansøgerens mønstre kolliderer med en bestående mønsterret eller ikke. Denne form for undersøgelse må anses for i stor udstrækning at have bidraget til det herskende mønsterretssystems popularitet inden for den britiske tekstilindustri.

I tre henseender foreslås i den britiske betænkning forandringer vedrørende nyhedsundersøgelsen. For det første skal myndigheden i Manchester ikke begrænse sin undersøgelse til kun at være en »indgrebsundersøgelse« men skal anvende samme normer, som myndigheden i London. For det andet skal undersøgelse også foretages vedrørende ternede og sribede mønstre samt blonder. For det tredje anser man det for muligt i stør-

re udstrækning at anvende kataloger, aviser og lærebøger.

Med hensyn til beskyttelsesformen *Design Copyright*, som også opstiller registrering som beskyttelsesforudsætning, skal der ikke foretages nogen anden undersøgelse af registreringsmyndigheden end en sådan, der tager sigte på rene formaliteter. Dette hører åbenbart sammen med, at beskyttelsesformen ikke kræver nyhed i objektiv forstand.

Den nye *jugoslaviske* lovgivning foreskriver en undersøgelse, dog begrænset således at kun tidligere i landet registrerede mønstre skal udgøre undersøgelsesmateriale.

Den *spanske* mønsterlovgivning foreskriver ikke officiel nyhedsundersøgelse men kun et indsigelsesinstitut. Ansøgningerne bekendtgøres sammen med afbildninger af mønstrene og offentligheden får lejlighed til inden for en periode af to måneder at fremkomme med indsigelser mod ansøgningerne, idet det herved også kan gøres gældende, at mønstret ikke er nyt. Hvad der kommer frem gennem indsigelsesproceduren, lægges derefter til grund for registreringsmyndighedens bedømmelse. Registreringsstatistikken viser, at det årlige antal af registreringer ligger væsentlig under antallet af ansøgninger; gennemsnitlig fører 1/3 af ansøgningerne ikke til registrering. — I *Portugal* er forundersøgelsessystemet kombineret med et indsigelsesinstitut.

Den nu gældende mønsterlovgivning i *De Forenede Stater* foreskriver nyhedsundersøgelse på samme måde som med hensyn til patentansøgninger. Bedømmelsen anses for at være ret streng, og statistikken viser, at gennemsnitlig mere end 40 % af ansøgningerne ikke fører til registrering. I det nye lovforslag af 1964 har man imidlertid forladt den, som man siger, kostbare og tidsrøvende forundersøgelse. Det foreslås, at registreringsmyndigheden skal undersøge, hvorvidt ansøgningen angår et mønster, som åbenbart falder inden for lovens område, og denne undersøgelse må anses for at blive af ret beskedent omfang. Det bemærkes, at lovforslaget af ansøgeren kræver, at han under edsansvar skal erklære, at mønstret er originalt, d. v. s. en selvstændig frembringelse og således ikke fremstillet med et andet mønster som forbillede.

Den nye *japanske mønsterlov af 1960* har

bibeholdt det forundersøgelsessystem, som tidligere var gældende. Statistikken viser, at mere end 40 % af ansøgningerne ikke fører til registrering. Det er for nogle år siden oplyst, at ansøgningerne kræver en behandlingstid på omkring 8 måneder.

Benelux-forslaget af 1963 bygger på anmeldelsessystemet. Registreringsmyndigheden skal foruden en formel undersøgelse kun prøve, hvorvidt de deponerede mønstre strider mod moralen eller den offentlige orden inden for Benelux-området. Til støtte for afgørelsen, hvorefter man bestemte sig for et anmeldelsessystem, er blevet påberåbt teknisk-administrative og økonomiske grunde.

I det *canadiske mønsterlov for slag fra 1958* er det i England gældende undersøgelsessystem blevet optaget.

Den i 1960 reviderede *Haag-overenskomst* kræver ikke forundersøgelse, men konventionen erkender, at sådan undersøgelse kan foreskrives i national lovgivning og lægger også vægt herpå, bl. a. når det gælder afgiftssystemet. I art. 2 gives en definition af det i teksten forekommende udtryk *lande med nyhedsundersøgelse*, hvorved her forstås konventionslande, hvis nationale lovgivning foreskriver et system med præliminær undersøgelse og bedømmelse ex officio af den nationale myndighed om de mønstre, der søges registreret, opfylder nyhedskravet. Reglens nærmere indhold var genstand for særlige drøftelser på Haag-konferencen i 1960, hvorunder man forsøgte at få en minimumsregel herom vedtaget — f. eks. gående ud på, at undersøgelsen skulle omfatte det pågældende lands eget mønsterregister og det internationale mønsterregister. Enighed synes imidlertid kun at være opnået om, at der skal være tale om en *officiel* undersøgelse, således at f. eks. det i Spanien anvendte indsigelsesinstitut måtte anses for at falde uden for reglens område, idet der skal foretages en virkelig undersøgelse.

På det internationale område har endvidere **BIRPI** i en enquete i 1963 angående klassificering af mønstre optaget spørgsmålet om, hvorvidt det kan anses for at være formålstjenligt, at der inden for Haag-unionens rammer og på basis af et internationalt klassificeringssystem oprettes et internationalt organ til undersøgelse af ansøgninger om international deponering af mønstre i forhold til de

allerede deponerede mønstre, som ikke er hemmelige. Såvel fra dansk som svensk side er dette spørgsmål besvaret positivt.

Udvalgets stilling.

Udvalget finder, at mønsterregistrering som hidtil må være en centralregistrering for hele landet og foretages af direktøren for patent- og varemærkevæsenet. Der har ikke foreligget grunde til at decentralisere registreringen, således som man har gjort det f. eks. i Tyskland.

Størst interesse har spørgsmålet om, hvorvidt registreringsmyndigheden skal foretage nogen nyhedsundersøgelse eller ej. Som det fremgår af redegørelsen for forholdene i andre lande, hersker der ikke enighed herom. Sympatien synes dog at være størst for et anmeldelsessystem. Muligt kan hele spørgsmålet reduceres til at blive afhængigt af, hvorvidt man først og fremmest vil tilgodese ansøgerens aktuelle interesse i et hurtigt og billigt beskyttelsessystem eller søge at værne andre mod at skulle respektere registreringer, hvis gyldighed kan anses for tvivlsom. Udvalget har imidlertid overvejet de grunde for og imod undersøgelsessystemet og anmeldelsessystemet, som plejer at blive gjort gældende og som yderligere er opstået under arbejdets gang, og hovedargumenterne skal her kort angives. Først bør dog nævnes, at udvalget i overensstemmelse med de øvrige nordiske landes udvalg foreslår, at de mønstre, som søges registreret, skal bekendtgøres i et periodisk tidsskrift og således bringes til offentlighedens kundskab.

Til støtte for et forundersøgelsessystem bliver normalt anført, at undersøgelsen må anses for en ret stærk garanti for, at det registrerede mønster er nyt, hvilket er af betydning bl. a. for at lette mønstrets udnyttelse og for at nedbringe antallet af ellers opstående konflikter vedrørende mønstrets nyhed. Mod forundersøgelsessystemet plejer at blive gjort gældende, at dette - som følge af det enorme materiale, der findes på området - aldrig kan tilpasses således, at det bliver i ønskelig grad udtømmende, pålideligt og effektivt, men altid må blive afhængigt af tilfældigheder. Herved, finder man, bliver registreringen vildledende, således at forstå, at den urigtigt indgiver såvel registrerings-

haveren som offentligheden en forestilling om, at mønstret virkelig er nyt. Systemet anses endvidere for at være tidsrøvende og bekosteligt og må for at kunne anvendes derhos kræve et godt klassificeringssystem. Mod tanken om en begrænset undersøgelse plejer man at anføre, at den altid vil være af ringe værdi.

Til støtte for et anmeldelsessystem anføres, at dette er en hurtig, enkel og billig foranstaltning, som tilgodeser behovet, når det gælder retslig beskyttelse for mønstre. Mod systemet synes at tale, at både registreringsindehaver og offentligheden forbliver i uvished om, hvorvidt mønstret allerede måtte være registreret for en anden eller iøvrigt må anses for kendt. Der synes også at være stor risiko for, at registret vil blive oversvømmet af værdiløse og allerede kendte mønstre, hvilket kan medføre ekstra besvær og omkostninger for industrien med henblik på at følge registreringerne, og systemet vil også kunne føre til talrige retssager. Yderligere gøres det ofte gældende, at enerettigheder til mønstre i sig selv er så tyngende for industrien, at bevægelsesfriheden ikke bør begrænses ved at kræve hensyntagen også til ikke nyhedsundersøgte mønstre, der forefindes i registret.

For udvalget har det stået klart, at en fuldstændig nyhedsundersøgelse af de anmeldte mønstre ikke er praktisk mulig at gennemføre. Talrige mønstre, der findes verden over, lægger åbenbare hindringer i vejen herfor, og blot en nogenlunde vel dokumenteret undersøgelse ville blive så vidtløftig og kræve en sådan organisation, at omkostningerne forbundne hermed ikke ville stå i noget rimeligt forhold til undersøgelsesresultatet. En meget omfattende indsamling og en klassificering af materiale fra andre landes mønsterregistre, fra danske og udenlandske tidsskrifter, fra udstillinger m. v. måtte forudsættes. Indsamlingen og sorteringen af materialet ville selv sagt medføre et betydeligt og vanskeligt arbejde. På denne baggrund har det for udvalget været nødvendigt - som alternativ til et anmeldelsessystem - at finde en eller anden form for undersøgelse, som er praktisk gennemførlig. En væsentlig grund til, at tanken om et sådant undersøgelsessystem ikke uden videre er forkastet, uanset at anmeldelsessy-

stemet har været gældende i Danmark og i Norge, er, at der gennem årene fra industriens side er givet udtryk for, at de foretagne mønsterregistreringer ofte er værdiløse. Udvalget har derfor foreslået en begrænset form for forundersøgelse.

Inden for de nordiske udvalg har spørgsmålet om, hvilket omfang nyhedsundersøgelsen burde have, været gjort til genstand for indgående drøftelser. Medens man under de nordiske forhandlinger fra norsk og svensk side kunne tænke sig en ret omfattende undersøgelse, har man fra dansk side været tilbageholdende, idet det danske udvalg fandt, at en undersøgelse - selv af ret bredt omfang — ingenlunde kunne give absolut garanti for, at mønstret var nyt, og at beskyttelsen kunne forventes opretholdt. Man ville - alt taget i betragtning - ikke fra dansk side modsætte sig en vis undersøgelse af de anmeldte mønstre, såfremt den blev begrænset således, at den ikke blev særlig tidsrøvende eller bekostelig. Undersøgelsen er derfor fra dansk side tænkt at skulle tage sigte på ældre mønstre, der er registreret i medfør af den kommende mønsterlovgivning, idet de mønstre, der er registreret efter hidtidig lovgivning ikke kan inddrages i undersøgelsesmaterialet, da dette ikke gennem bekendtgørelse eller på anden måde er således reproduceret, at afbildningerne kan optages i materialet til brug for de eventuelle fremtidige undersøgelser. I forbindelse med den påtænkte fremtidige undersøgelse af mønstrene er det foreslået, at mønstrene skal bekendtgøres i en særlig tidende. Ved udklip af denne vil man kunne fremstille det fornødne undersøgelsesmateriale. Ved en sådan undersøgelse af de ældre ikraftværende registrerede mønstre skulle der, i hvert fald når de registreringer, der er foretaget i medfør af den gældende lovgivning, er bortfaldne, være skabt en vis garanti for, at et registreret mønster lovligt kan anvendes. Derimod kan der ikke gennem undersøgelsen opnås nogen garanti for, at mønsterregistreringen ikke kan anfægtes med den begrundelse, at mønstret ikke var nyt på ansøgningstidspunktet. Med henblik på nyhedskravet er det som nævnt også foreslået, at de til registrering anmeldte mønstre efter stedfunden undersøgelse hos registreringsmyndigheden skal bekendtgøres med adgang

for enhver til inden for en vis frist at nedlægge indsigelse mod, at det ansøgte mønster registreres.

Medens man fra norsk og svensk side har været tilhængere af et undersøgelsessystem af et ikke helt ringe omfang, har man derimod fra dansk og finsk side givet udtryk for, når det rene anmeldelsessystem skulle forlades, at undersøgelsen ikke blev af et sådant omfang, at ansøgningens gennemførelse af den grund tog uforholdsmæssig lang tid. Som en kompromisløsning nåede man frem til som *minimumskrav* at opstille, at undersøgelsen som ovenfor nævnt skal omfatte landets eget mønsterregister, dog skal intet af landene være bundet til kun at udføre nyhedsundersøgelse *ex officio* af landets eget mønsterregister. - Under de nordiske drøftelser er sympati tilkendegivet også for en undersøgelse af de registreringer, som er udløbet inden for en årrække - f. eks. de sidste 5 år. Dette må forstås således, at der for Danmarks vedkommende kun kan blive tale om udløbne registreringer, der er foretaget efter den nye lovs ikrafttræden.

Når man fra dansk side er gået med til ovennævnte løsning, skyldes dette bl. a., at man i overensstemmelse med, hvad der blev påpeget af det norske udvalg, fandt, at det var ønskeligt, at en ansøger så snart som muligt kunne blive bekendt med, om nogen anden havde en registrering, som angik samme eller et nærliggende mønster. Hvis dette var tilfældet, kunne ansøgeren nemlig blive hindret i udnyttelsen af sit mønster ved at den, der havde den ældre ret, skred ind herimod, eller i hvert fald kunne ansøgeren blive tvunget til at erlægge en licensafgift. Selv sagt er det af betydning for en ansøger på et ret tidligt stadium at blive bekendt med, om et sådant forhold måtte foreligge. Såfremt nyhedshindringer af anden art skulle foreligge, rammes ansøgeren ikke på samme måde ved ikke snarest at blive bekendt hermed; ganske vist opnår han ikke selv nogen eneret, men han bliver ikke hindret i at udnytte mønstret, men kan alene komme ud i hårdere konkurrence, end hvis han havde opnået en eneret. Den foreslåede form for undersøgelse tager altså kun sigte på at finde ud af, hvorvidt ansøgeren ved udnyttelse af det mønster, som han søger registreret, krænker en andens mønsterret eller ej. At en

undersøgelse med dette for øje har værdi er indlysende, men betragtet som nyhedsundersøgelse er den af ret begrænset omfang. Såfremt undersøgelsen af eget lands register ikke blev udstrakt til at omfatte også mønsterregistreringer, som er bortfaldet inden for et vist nærmere bestemt tidsrum, ville det formelt blive muligt umiddelbart efter beskyttelsestidens udløb at lade samme mønster registrere påny. Udvalget er derfor gået ind for i undersøgelsen at kunne medtage mønsterregistreringer foretagne efter den nye lov og udslettet inden for de sidste 5 år. Denne udvidelse af undersøgelsespligten får ifølge dens indhold først virkning, når der foreligger udslettede registreringer foretaget efter den foreslåede nye lovs bestemmelser.

En nyhedsundersøgelse *ex officio* kan, hvor begrænset den end måtte være, give registreringsmyndigheden ret og pligt til at tage i betragtning også sådant nyhedshindrende materiale ved siden af det foreskrevne, som myndigheden måtte være bekendt med. Inden for de nordiske udvalg har der hersket delte meninger, om man burde gå således frem. Udvalget finder imidlertid, at de særlige forskrifter vedrørende undersøgelsens omfang taler for, at undersøgelsesresultatet ikke skal blive afhængigt af sådanne tilfældigheder, som kan skyldes undersøgerens personlige viden og ambitioner. En modsat løsning ville let kunne føre til en ikke tilsigtet udvidelse af undersøgelsesmaterialet og en deraf følgende forlængelse af undersøgelsestiden.

Undersøgelsesmaterialet skal derfor ikke suppleres med billeder af mønstre, der er hentet fra tidsskrifter, kataloger, brochurer o. l. Der ville nemlig, hvorledes man end søger at ordne sagen, altid kun blive tale om et tilfældigt sammenbragt og ufuldstændigt materiale. Arbejdet med at indsamle og klassificere sådant materiale står heller ikke i noget rimeligt forhold til det resultat, som kan komme ud heraf. Indsigelsesinstituttet er i sammenligning hermed så afgjort mere effektivt. Som en yderligere garanti for, at mønstret er nyt, foreslår udvalget, at ansøgeren under strafansvar skal afgive en erklæring om, at mønstret, såvidt det er ham bekendt, er nyt. Derved mener udvalget i nogen grad at kunne modvirke, at den, som har tilegnet sig et almindelig tilgængeligt

mønster, f. eks. på en udenlandsk messe, søger dette registreret.

Som følge af de til dels forskellige standpunkter, som er indtaget af de nordiske landes udvalg, til spørgsmålet om nyhedsundersøgelse, men i overensstemmelse med den enighed, som dog er opnået, foreslår udvalget, at der i mønsterloven kun optages en bestemmelse om, at registreringsmyndigheden ved undersøgelsen af en ansøgning om mønsterregistrering skal undersøge i det omfang, som fastsættes af handelsministeren, om forudsætningerne for opnåelse af mønstret er til stede. Spørgsmålet skal således reguleres ad administrativt vej. Eventuelle ændringer i undersøgelsens omfang lettes ved den således foreslåede ordning. Fremgangsmåden er i overensstemmelse med patentlovsforslaget. Undersøgelsens omfang kan gennem den foreslåede ordning selv sagt komme til i et vist omfang at afvige fra hinanden inden for de nordiske lande, men udvalget har fundet dette acceptabelt.

Spørgsmålet om *klassificering af mønstre* er allerede berørt forskellige steder ovenfor. I Danmark anvendes ikke nogen form for klassificering. I Norge anvendes derimod et klassificeringssystem, uanset at nyhedsgranskning ikke finder sted. Systemet omfatter 16 klasser. Klassifikationen er imidlertid kun et administrativt hjælpemiddel til, som det siges, rationelt at arkivere de registrerede mønstre og derved kan myndigheden lettere stå til tjeneste ved forespørgsler om stedfundne registreringer. Også i Sverige anvendes som et administrativt hjælpemiddel et af patentmyndigheden oprettet klassesystem, der omfatter 30 klasser for metalvarer og som hovedsagelig er inddelt efter varenes anvendelsesområde.

I Storbritannien inddeles mønstrene ligeledes i klasser. Den klassefortegnelse, som anvendes, men som ikke er officiel eller offentlig tilgængelig, omfatter for tiden 41 klasser, der hver for sig er opdelt i et antal underklasser. Fortegnelsen kompletteres stadig, når behov herfor er til stede. Opdelingen forekommer at være så udførlig, at hensynet til enkelthed og tilgængelighed næppe i fuld udstrækning er blevet tilgodeset, men den engelske registreringsmyndighed finder - såvidt vides - klassefortegnelsen tilfredsstillende. Kun en mindre del af det under-

søgelsesmateriale, som anvendes ved siden af de registrerede mønstre, er inddelt efter klassedelingsystemet.

På det internationale plan finder der for tiden gennem BIRPI et udvalgsarbejde sted vedrørende udarbejdelse af en international klassefortegnelse til brug ved registrering af mønstre. Haag-overenskomsten vedrørende international registrering af mønstre forudsætter efter den i 1960 reviderede tekst en klassifikation af mønstre og i forbindelse med tekstens vedtagelse blev der på *nordisk* initiativ nedsat en ekspertkomité med den opgave at udarbejde et forslag til en klassefortegnelse. Ekspertkomiteens arbejde er forberedt af BIRPI og de nordiske landes mønsterlovsudvalg har på foranledning af forespørgsler udsendt af BIRPI udtalt ønsket om, at udvalgsarbejdet måtte blive gennemført snarest muligt. Tanken har nemlig været den, at man her i Norden skulle kunne anvende den internationale klassefortegnelse ved det nationale registreringsarbejde. Foreløbig mener udvalget i hvert fald at burde regne med, at det internationale arbejde skal kunne afsluttes inden en ny mønsterlov træder i kraft.

I denne forbindelse er det praktisk at påpege, at det klassesystem, som udvalget tilsligter anvendt, kun skal tjene som et hjælpemiddel for administrationen og for offentligheden. Tanken er altså ikke, at klasseregistreringen som sådan skal have umiddelbar betydning for mønsterrettens indhold eller iøvrigt i materiel henseende. Dog må der, når et mønster registreres for flere varer og derved bliver at indordne i flere registreringsklasser, erlægges klasseafgift for hver klasse, som bliver at tage i betragtning. Klasseafgiften motiveres dels med at nyhedsundersøgelsen må udvides til at omfatte samtlige de klasser, hvortil de anførte varer må henregnes, dels med at man finder det praktisk at skabe et incitament til at undlade registrering af mønstre i andre klasser end dem, der virkelig er af betydning for ansøgeren.

Den nyhedsundersøgelse og behandling af ansøgningen, som registreringsmyndigheden efter udvalgets forslag skal udføre, bør foretages inden ansøgningen offentliggøres med adgang til indsigelser. Såfremt registrerings-

myndigheden finder, at der er hindringer for at imødekomme ansøgningen, bør denne derfor afslås og ikke bekendtgøres, således at offentligheden ikke besværes med at skulle tage stilling til mønstret. Hvis der derimod ikke under den foreskrevne undersøgelse findes noget til hinder for registreringen, bliver ansøgningen at bekendtgøre og således, at mønstret samtidig gengives. Bekendtgørelsen skal indeholde en meddelelse om, at indsigelser mod registreringen skal fremsættes skriftligt til registreringsmyndigheden inden 2 måneder fra bekendtgørelsesdagen. Fremgangsmåden stemmer i princip med den ordning, som gælder inden for patentretten og varemærkeretten, og der findes ikke at være grund til for mønsterrettens vedkommende at foreskrive nogen anden ordning.

Udvalget har overvejet spørgsmålet om, hvorvidt der burde være mulighed for en eller anden form for *hemmelig registrering*.

Efter § 7 i den gældende mønsterlov kan mønstre indleveres i forseglet indpakning, dog således at anmeldelsen efter 3 års forløb skal ændres til åben anmeldelse, for så vidt beskyttelsen efter dette tidspunkt ønskes bevaret. Mønsterhaveren kan derhos til et hvilket som helst tidspunkt begære de mønstre, der indleveres under segl, ændret til åbne mønstre. En sådan begæring skal angå alle de til samme anmeldelse hørende mønstre, og den skal altid fremsættes, så snart mønstrene er bragt offentligt frem. Af motiverne til denne bestemmelse fremgår, at man herved har søgt at tilgodese specielle interesser hos dem, der arbejder med sæson- eller modebetonede mønstre af kort varighed. Det anføres endvidere, at længere tid kan forløbe mellem mønstrets fremstilling og det øjeblik, da varen bringes i handelen, idet forberedelserne kan være tidskrævende. Der- som konkurrenter inden for dette tidsrum kunne blive bekendt med mønstret og benytte mønstermotivet til fremstilling af andre mønstre — der ikke behøvede at anses som efterligninger, idet motivets anvendelse var selvstændig - ville den oprindelige mønsterhaver let ved en sådan tilegnelse miste udbyttet af mønstret. De hensyn, der førte til, at hemmelig registrering af mønstre blev mulig, finder udvalget ikke fortsat kan bære en sådan ordning. Det må anses for betænkeligt, at enerettigheder består i en længere

periode, uden at det er muligt for offentligheden at gøre sig bekendt med disse. Den omstændighed, at nogen tid kan forløbe mellem mønstrets fremstilling og det øjeblik, da varen kan bringes i handelen, finder vidvalget imidlertid har en sådan vægt, at en vis kortere forberedelsestid kan være berettiget, og under hensyn hertil foreslås det, at mønstrets offentliggørelse på begæring kan udskydes i en periode, der ikke må overstige 6 måneder, regnet fra ansøgningens indgivelse eller, hvis prioritet er påberåbt, da regnet fra prioritetsdagen. Også den gældende norske mønsterlov hjemler adgang til hemmelig registrering. Det bestemmes således i § 14, at mønstret kan indgives til registreringsmyndigheden i forseglede stand, men forseglingen skal brydes efter et år, såfremt beskyttelsen ønskes opretholdt. Mønsterhaveren kan også tidligere begære, at mønstret gøres offentlig tilgængeligt. Den gældende svenske mønsterlov tillader ikke nogen form for hemmelig registrering. Det i Sverige i forvaltningen gældende offentlighedsprincip indebærer iøvrigt, at offentlige dokumenter er tilgængelige for enhver, når særlig undtagelse ikke er gjort. Mønsteransøgningerne er derfor delvis tilgængelige efter de gældende regler straks fra ansøgningdagen.

Under de nordiske forhandlinger er enighed opnået om, at egentlig hemmelig registrering af mønstre ikke bør tillades. Hensynet til offentligheden, som skal respektere mønsterregistreringerne, skønnes at måtte føre til, at man snarest kan gøre sig bekendt med disse. Noget anderledes forholder det sig efter udvalgets skøn, når det drejer sig om at hemmeligholde et mønster på *ansøgningsstadiet*, d. v. s. inden registreringen har fundet sted. Gode grunde kan anføres til støtte for, at ansøgeren får mulighed for at få mønstret hemmeligholdt i et begrænset tidsrum efter ansøgningens indgivelse for at kunne forberede varens fremstilling og markedsføring, inden offentligheden får lejlighed til at gøre sig bekendt med mønstret. Det må nemlig anses for lidet tilfredsstillende, at den, der har frembragt eller erhvervet et mønster, skal føle sig nødsaget til at søge mønstret registreret snarest muligt -- for derved at sikre sig mod, at ikke en anden kommer først til registreringsmyndigheden med det samme mønster - uanset at han ikke

straks kan bringe den færdige vare på markedet. Hvis nærgående efterligninger af den mønsterbeskyttede vare fremstilles og markedsføres af udenforstående, kan dette selv sagt være en alvorlig gene for rette mønsterhaver.

Efter den gældende mønsterlov er et mønster først offentlig tilgængeligt, når registrering har fundet sted. Nogen bekendtgørelse vedrørende de registrerede mønstre finder ikke sted, men enhver har ret til at gennemgå mønsterregistret og lade sig anmeldelser og de hertil hørende åbne mønstre forevise samt erholde udskrifter af registret. Efter forslaget § 19, 1. stk., bekendtgøres ansøgningen, hvis intet findes til hinder for registreringen. Efter 2. stk. skal bekendtgørelsen indeholde afbildning af mønstret og oplysninger om ansøgningens væsentlige indhold. Der bliver således adgang for offentligheden til at gøre sig bekendt med mønstrene, inden registreringen finder sted, og til at rejse indsigelser mod registreringen, jfr. paragraffens 3. stk.

Under hensyn til det anførte er de nordiske mønsterlovsudvalg enige om, at ansøgeren på begæring bør have mulighed for at få mønstrets bekendtgørelse udsat i en vis tid, der dog ikke må overstige 6 måneder fra ansøgningdagen eller fra den dag, fra hvilken prioritet påberåbes²⁾. Ved periodens begrænsning til 6 måneder bliver der overensstemmelse med prioritetstiden samtidig med, at sammenlægning af prioritetstid og tiden for bekendtgørelsens udsættelse udelukkes. Hvis prioritetstidens udnyttelse fuldt ud, kan der således ikke opnås nogen udsættelse med mønstrets bekendtgørelse.

Ansøgeren kan dog vælge en kortere udsættelse end 6 måneder, hvis han ønsker det. Dette kan tilkendegives enten allerede ved anmeldelsens indlevering eller senere.

Efter § 20 skal akterne i en ansøgningssag være tilgængelig for enhver fra og med den dag, da ansøgningen bekendtgøres. En i ansøgningen indeholdt begæring om udsæt-

²⁾ Dette system har parallel i Haag-overenskomsten vedrørende international deponering af mønstre, således som denne er revideret i Haag i 1960, og hvorefter såkaldt udskudt offentliggørelse på begæring kan tilstås i højst 12 måneder, regnet fra deponeringsdagen eller, hvis konventionsprioritet påberåbes, fra den dag, fra hvilken prioriteten er begæret; se Art. 6 (4).

telse med mønstrets bekendtgørelse medfører imidlertid, at også akterne i sagen hemmeligholdes, indtil fristen er udløbet, forudsat forslaget godkendes.

Når begæring om udsættelse med bekendtgørelsen skal indeholdes i ansøgningen, skyldes dette bl. a., at en sammenlægning af prioritetstiden og den periode, hvori ansøgningen kan hemmeligholdes, ikke må finde sted. Prioritetsbegæringen skal fremsættes allerede på ansøgningsstadiet, og derfor må begæringen om udsat bekendtgørelse ske samtidig, således at det straks kan konstateres, hvornår ansøgningen kan bekendtgøres, og akterne i ansøgningssagen gøres tilgængelige. Såfremt udsættelse med offentliggørelsen skulle kunne opnås på et senere stadium, kunne dette også medføre omkostninger i hvert fald i de tilfælde, hvor den officielle undersøgelse og sagens behandling var tilendebragt, og manuskriptet til bekendtgørelsen ekspederet til trykning, førend begæringen fremkom.

Den ansøger, som har begært bekendtgørelsen udsat, kan tilbagekalde sin begæring på et hvilket som helst tidspunkt med den virkning, at offentliggørelsen umiddelbart derefter kan finde sted, såfremt forudsætninger herfor iøvrigt foreligger.

Det foreslåede system har visse lighedspunkter med tilsvarende regler i PLU³⁾.

Efter udvalgets forslag er der forbindelse mellem mønstrets offentliggørelse og ansøgerens beskyttelse mod ulovlig udnyttelse af mønstret i ansøgningstiden. Af § 36 fremgår nemlig, at ret til skadeserstatning for sådan udnyttelse først indtræder, efter at mønstret er blevet offentliggjort. Udnyttelse, som finder sted forud for bekendtgørelsen, begrundes således ikke ret til skadeserstatning.

Såfremt ansøgeren, inden mønstret er offentliggjort, påberåber sig sin ansøgning over for den, som han anser for ulovligt at have udnyttet mønstret, er han efter § 39 pligtig på begæring at lade den pågældende blive bekendt med mønstret.

Såfremt registreringsmyndighedens undersøgelse og behandling af ansøgningen iøvrigt er tilendebragt, inden fristen på 6 måneder er udløbet, skal ansøgningen offent-

liggøres umiddelbart efter periodens udløb og ellers, så snart behandlingen er afsluttet. Gennem bekendtgørelsen får offentligheden mulighed for at fremkomme med indsigelser mod ansøgningen. Indsigelsesfristen, som skal fremgå af bekendtgørelsen, er af praktiske grunde ansat til 2 måneder. I varemærkeloven er fristen også på 2 måneder, medens man i PLU har givet en frist på 3 måneder. Behørig indsigelser skal indkomme inden fristens udløb og foreligge skriftlig.

Vedrørende indsigelsens indhold kræves, at en begrundelse for indsigelsen må angives. Nogen udførlig motivering behøver der dog ikke at foreligge. Oplysninger, som indkommer uden at kunne betragtes som en egentlig indsigelse, kan selv sagt tages i betragtning af registreringsmyndigheden ex officio, og ansøgeren bør derfor normalt underrettes, men den, som har givet de pågældende oplysninger, får ikke indsigersens stilling, og kan derfor ikke påanke registreringsmyndighedens afgørelse.

Udvalget finder ikke, at der bør opkræves nogen afgift for indsigelsen og er derved i overensstemmelse med varemærkeloven og PLU. Den, som har fremsat indsigelse mod en registrering, får ret til at påklage en afgørelse om, at indsigelsen ikke kan tages til følge. Klagen skal, ligesom hvis en ansøger påklager en afgørelse, ledsages af en klageafgift⁴⁾.

Registreringsmyndighedens første meddelelse til ansøgeren efter § 15 er ikke myndighedens endelige stillingtagen til ansøgningen. Både ex officio og gennem indsigelser kan andet materiale end det, som omfattes af den første meddelelse, fremkomme og blive lagt til grund for den endelige afgørelse. At ansøgeren som regel må have lejlighed til at udtale sig over de fremkomne indsigelser fremgår af § 21.

Det foreslåede indsigelsesinstitut er en nyhed på mønsterrettens område ikke blot i Danmark, men også i Norge og Sverige. Dette aktualiserer bl. a. spørgsmålet om, hvorvidt indsigelsen, hvis indsigelsen ikke tages til følge af registreringsmyndigheden, men ansøgningen godkendes, skal have ret

³⁾ Se PLU § 22 og motiverne i NU 1963: 6, side 244 ff.

⁴⁾ Vedrørende indsigelser henvises iøvrigt til NU 1963: 6, side 236 ff.

til at appellere afgørelsen. Udvalget finder, at dette må være rigtigst og har derfor i forslaget § 22 optaget en bestemmelse om, at registreringsmyndighedens afgørelse af en ansøgning om registrering af mønstre kan påklages af ansøgeren eller af den, som har fremsat indsigelse mod registreringen. Efter forslaget § 23 skal klagen indgives til handelsministeren senest 2 måneder efter at registreringsmyndigheden har givet den pågældende underretning om afgørelsen. Klagen afgøres af et af handelsministeren nedsat særligt udvalg bestående af en formand og to andre medlemmer, der er udnævnt under hensyn til den pågældende sags beskaffenhed. Udvalgets afgørelse kan ikke indbringes for nogen højere administrativ myndighed, men kan indbringes for domstolene. Afgørelser, der er truffet af registreringsmyndigheden, og som kan påklages til udvalget, kan ikke indbringes direkte for domstolene, men udvalgets afgørelse skal foreligge, for at spørgsmålet kan blive afgjort ved dom. Indsigeren får praktisk taget tillagt partsstilling, en stilling som en indsiger ikke indtager efter varemærkelovgivningen, idet indsigeren ikke i varemærkesager kan påklage direktoratets afgørelse til handelsministeren men må være henvist til, hvis han finder at en registrering krænker hans påberåbte rettigheder, at søge den pågældende registrering ophævet ved dom.

De nordiske patentkomiteer har foreslået et system med »nordiske patentansøgninger« indebærende, at en ansøgning om patent på en opfindelse skal kunne indgives til patentmyndigheden i *ét* af de nordiske lande og dér bevilges med virkning i samtlige disse lande. De nordiske mønsterlovsudvalg har også overvejet spørgsmålet om nordiske mønstre på registreringsplanet. Et direkte forbillede for et sådant arrangement findes i Benelux-landenes forslag til en fælles mønsterlovgivning, hvor man iøvrigt må siges at

være gået et skridt videre end de nordiske patentlovskomiteer, idet man foreslår et fælles registreringsorgan.

Under de nordiske mønstrelovsudvalgs drøftelser af ovennævnte spørgsmål er der, især fra svensk side udvist interesse for noget tilsvarende »nordiske patentansøgninger«. Ved nærmere undersøgelser er udvalgene imidlertid nået frem til, at der, når det gælder mønstre, ikke er så meget at opnå, som det skønnes at være tilfældet, når det drejer sig om patentansøgninger. Behandlingen af mønsteransøgninger er nemlig ingenlunde så tidsrøvende og så besværlig som behandlingen af patentansøgningerne. Derfor kan man ikke regne med nogen parallel til den store arbejdsbesparelse hos patentmyndighederne, som de nordiske patentkomiteer har regnet med. Hertil kommer også, at det - at dømme efter de nuværende forhold - kun kan forventes, at et ringe antal mønsteransøgninger indgives i flere af de nordiske lande. Når man således ikke kan påvise nogen nævneværdig fordel for de nordiske landes registreringsmyndigheder ved et sådant arrangement, må det antages at forholde sig på tilsvarende måde for ansøgerne. Arbejdet med at udfærdige en ansøgning om mønsterregistrering vil være en ret let opgave. Udvalget foreslår forøvrigt, at en enslydende blanket skal anvendes i alle de nordiske lande. Fordelene ved et arrangement, der giver adgang til nordisk mønsteransøgning, er således, efter alt at dømme, ikke store.

Udvalget fremsætter herefter ikke noget forslag til »nordiske mønsteransøgninger«. Nordisk enighed herom er til stede. Derimod er det blevet anset for rimeligt at påpege, at spørgsmålet synes værd at tage op, når man har fået erfaringer med hensyn til den nye mønsterlov og til systemet med »nordiske patentansøgninger«.

MØNSTERRETTENS INDHOLD

Den eneret til et mønster, som efter lovforlaget skal kunne opnås ved registrering, er af udvalget benævnt mønsterret. Samme betegnelse er anvendt i den gældende mønsterlov og stemmer overens med de almindeligt forekommende benævnelser såsom opavsret, patentret, varemærkeret og navneret.

Det er anset for rigtigt, at der redegøres for det vigtigste i mønsterrettens indhold allerede i de almindelige motiver.

I tilknytning til den regulering, som findes i ophavsretsloven og i PLU ligesom også i varemærkeloven, mener udvalget at måtte anbefale, at enerettens nærmere indhold præciseres i en materiel regel, hvorefter følgerne af krænkelse af retten knyttes til denne regel. Her skal først og fremmest redegøres for denne materielle regel, medens bestemmelserne vedrørende mønsterretskrænkelser behandles i specialmotiverne.

Indledningsvis skal der ses på spørgsmålet om, på hvilke måder et beskyttet mønster kan udnyttes, d. v. s. hvilke udnyttelsesformer, der skal omfattes af mønsterretten. I tilknytning hertil behandles spørgsmålet om beskyttelse for den ideelle interesse (droit moral) på mønsterretsområdet. Derefter tages spørgsmålet op om begrænsning af mønsterretten til alene at gælde for bestemte registreringsklasser eller alene for sådanne varer, som ansøgeren har nævnt i registreringsansøgningen. Forskellige spørgsmål om beskyttelsens omfang, d. v. s. mønsterrettens rækkevidde i forhold til ikke identiske mønstre, vil blive gennemgået, og endelig skal redegøres for nogle særlige undtagelser fra mønsterretten.

Først bør nævnes, at mønsterretten er en formuerettighed, der som sådan kan gøres til genstand for civilretlige dispositioner. Dets stilling ved arv, konkurs, udlæg o. l.

bliver derfor den samme som gælder for andre formuerettigheder. Nogen bestemmelse svarende til den gældende mønsterlovs § 3, 2. stk., hvorefter fordringshavere ikke kan søge fyldestgørelse i retten til at anmelde et mønster, er derfor ikke optaget i udkastet.

Udnyttelsesformerne.

Gældende dansk ret.

Når det gælder om at bestemme mønsterrettens indhold kan man anvende enten den fremgangsmåde generelt at forbeholde mønsterindehaveren enhver ret til at udnytte mønstret og herefter angive de undtagelser herfra, som giver andre ret til frit at udnytte mønstret, eller også den fremgangsmåde at opregne de former for udnyttelse, som skal forbeholdes mønsterhaveren. Sidstnævnte fremgangsmåde er den mest almindelige indenfor mønsterlovgivningen.

Efter § 8 i den gældende mønsterlov må ingen uden samtykke af den, der har erhvervet beskyttelse for sit mønster i erhvervsmæssig hensigt benytte det pågældende mønster eller en efterligning af dette som forbillede ved fremstilling, forarbejdning eller udsmykning af genstande eller falholde eller indføre genstande, ved hvis fremstilling en sådan benyttelse har fundet sted. Fremstillingen specificeres nærmere som en udnyttelse af mønstret eller en efterligning af dette som forbillede ved fremstilling, forarbejdning eller udsmykning af genstande. Salg og import omfatter genstande, ved hvis fremstilling en sådan benyttelse har fundet sted. Benyttelsen må for at omfattes af mønsterbeskyttelsen have fundet sted i erhvervsøjemed. En gengivelse af selve mønstret eller anden offentliggørelse af beskyttede mønstre er ikke forbudt. Dette fremgår af lovens § 9,

hvori siges, at det står enhver frit for at gengive beskyttede mønstre i trykte værker i teksten eller som bilag til denne. Denne bestemmelse er motiveret med, at det er af betydning, at gengivelse af mønstre navnlig i kritiske, kunsthistoriske o. l. værker ikke hindres samt at man ikke med rimelighed kan forlange, at det ved en sådan gengivelse skal anføres, hvem der er frembringer eller indehaver af mønstret, idet det ville være urimeligt at forlange, at værkets udgiver i den anledning skulle foretage en undersøgelse af registret. Frembringerens eventuelle ideelle interesse (droit moral) er således ikke taget i betragtning.

Stillingen i de øvrige nordiske lande samt i forskellige andre lande.

Efter den norske mønsterlov omfatter mønsterbeskyttelsen retten til i nærings- eller erhvervsøjemed at anvende mønstret som forbillede ved tilvirkning af industrielle genstande og at indføre eller falholde således eftergjorte genstande (§ 5). I § 28 foreskrives pligt til ved gengivelse i trykte værker af mønstre, som er registreret for en anden, at oplyse, at mønstret er registreret. Selve gengivelsen er altså - ligesom i Danmark - tilladt, men til forskel fra den danske lov kræves, at man tilkendegiver, at afbildningen viser et beskyttet mønster. Det kræves ikke, at det skal oplyses, hvem der er frembringer, og reglen synes derfor ikke umiddelbart at have et hensyn til den ideelle interesse for øje. Løvrigt har denne heller ikke fundet plads i den norske lov.

Efter den svenske mønsterlovs § 1 består eneretten i en ret til med udelukkelse af andre at anvende mønstret ved erhvervsmæssig fremstilling af genstande inden for metalindustrien. I lovens § 16 angives som krænkelse af mønsterretten — udover forbudet mod uden tilladelse af retsindehaveren at anvende mønstret på den i § 1 angivne måde - at sælge eller med salg for øje til landet at indføre metalvarer, som er fremstillet efter mønstret uden tilladelse fra indehaveren af mønsterretten. Der er således tre former for udnyttelse som kommer på tale, nemlig *fremstilling*, *falbyden* og *import* af mønstervaren. Vedrørende fremstilling og import gælder den begrænsning, ligesom

selvfølgelig for falbyden, at der skal være handlet i erhvervsøjemed for at krænkelse skal foreligge.

I den tyske *smagsmønsterlov* bestemmes, at enhver eftergørelse, som foretages i den hensigt at udbrede efterligningen, er forbudt (§ 5). Beskyttelsen omfatter både tilvirkning og udbredelse. Det er tilladt at mangfoldiggøre mønstre til eget brug, men erhvervsmæssig mangfoldiggørelse og udbredelse er forbudt, for så vidt det ikke drejer sig blot om en almindelig forevisning (f. eks. gennem fjernsynet) af mønstret eller varen. Udtrykkelig undtages fra mønsterbeskyttelsen manuel kopiering uden hensigt at udbrede eller anvende kopien i erhvervsøjemed, at eftergøre et overflademønster ved fremstilling af 3-dimensionale genstande og omvendt, samt — i visse tilfælde - at gengive mønstret i trykt skrift (§ 6). Nogen beskyttelse for ophavsmandens ideelle interesse hjemler mønsterloven ikke.

Efter den gældende mønsterlov i *Storbritannien* har mønsterhaveren eneret til med salg for øje eller i andet erhvervsøjemed at fremstille eller importere den vare, for hvilken mønstret er registreret, eller at sælge, udleje eller udbyde en sådan vare (Sec. 7).

I *Benelux-udkastet 1963* er opregningen af udnyttelsesformerne mere omfattende, end hvad der plejer at være almindeligt i lovgivningen. Mønsterretten angives således at omfatte fremstilling, import, salg, udbud, udleje og tilbud om udleje, udstilling, leverance, anvendelse eller opbevaring i nogen af nævnte henseender af den mønsterbeskyttede vare (Art. 14). Handlingen må imidlertid have fundet sted i industrielt øjemed eller have haft andet kommercielt formål. Undtaget er den udnyttelse, som finder sted efter at varen er markedsført indenfor Benelux-området af mønsterhaveren selv eller med hans tilladelse. Undtaget er ligeledes udnyttelsen af varer, som er ført på markedet indenfor Benelux-landene allerede inden mønstret blev søgt registreret. I udkastet findes ingen bestemmelser til varetagelse af mønsterfrembringerens ideelle interesse.

Mønsterlovsforslaget i *De Forenede Stater* (Libonati Bill) angiver som udnyttelse at fremstille, lade fremstille eller importere en mønstervare med salg for øje eller i andet erhvervsøjemed. Efter en særlig bestemmelse

herom skal det være lovligt at gengive et beskyttet mønster i annoncer, i fjernsyn eller på film (Sec. 8). Frembringerens ideelle interesser nyder ikke beskyttelse efter forslaget.

Udvalgets stilling.

Mønstrrets hovedformål er at tjene som forbillede ved fremstilling af varer og således være afgørende for varens udformning og øvrige udseende. Det centrale indhold i mønsterretten bliver derfor en udnyttelse af formen ved erhvervsmæssig tilvirkning af varer med mønstret som forbillede. Den, der har opnået mønsteret, må kunne skride ind over for enhver sådan udnyttelse af hans mønster som forbillede ved fremstilling af varer, der foretages uden hans tilladelse og som har økonomisk betydning for ham. Fremstilling af genstande, som ikke foretages i erhvervsøjemed men alene for at tilgodese et personligt behov, har som regel ingen betydning for mønsterhaveren. Hans interesse i at kunne vende sig også mod sådan fremstilling er så ringe, at disse tilfælde kan holdes udenfor mønsterretten.

Ikke enhver form for fremstilling af varer med mønstret som forbillede er således omfattet af mønsterretten. Som betingelse foreskrives, at fremstillingen er sket i erhvervsøjemed, og at den har fundet sted uden mønsterhaverens tilladelse. Disse forudsætninger må gælde også for alle de øvrige former for udnyttelse, som skal omfattes af mønsterretten. En udnyttelse skal altså finde sted i erhvervsøjemed og uden hjemmel, for at eneretten skal anses for at være krænkelse. Krav om erhvervsmæssig virksomhed har samme indhold som indenfor patentretten. Når mønsterretten, således som det vil fremgå af det nedenfor anførte, til forskel fra patentretten, ikke skal anses for at omfatte anvendelse af en tilvirket mønstervare — end ikke hvis anvendelsen finder sted i erhvervsøjemed — bør det påpeges, at privat tilvirkning (i modsætning til tilvirkning i erhvervsøjemed) af en genstand, som skal anvendes i en erhvervsvirksomhed, ikke formedelst dette øjemed bør henføres til erhvervsmæssig fremstilling, men må falde udenfor mønsterretten. Som eksempel på, hvortil der herved sigtes, skulle man kunne tænke sig et tilfælde, hvor en hotelejer, som ikke tillige udøver snedkerivirksomhed, bestemmer sig

for at tilvirke en enkelt seng med et beskyttet mønster som forbillede og uden tilladelse fra mønsterhaveren for at anvende denne seng i hotelvirksomheden. Efter udvalgets opfattelse skal fremstillingen ikke i dette tilfælde anses for at være sket erhvervsmæssigt eller af anden grund omfattet af mønsterretten. Dette tilfælde må — ligesom alle lignende tilfælde — anses for at være uden betydning for mønsterhaveren og derfor af praktiske grunde kunne holdes udenfor mønsterretten. På ophavsrettens område ligger det anderledes. Det bør således anses for at være en krænkelse af ophavsretten til et værk, som kan være en brugsgenstand, at fremstille et eksemplar af værket i erhvervsøjemed, d. v. s. i den hensigt at lade det komme til anvendelse f. eks. i en hotelvirksomhed.

Varetilvirkning, som sker med det beskyttede mønster som forbillede, er et typisk eksempel på krænkelse af mønsterretten. For ligestillet hermed bør imidlertid i overensstemmelse med ordningen indenfor patentretten anses det tilfælde, at varefremstillingen er sket efter et forbillede, som er selvstændig frembragt og uafhængigt af det beskyttede mønster, men hvorfra det desuagtet ikke adskiller sig væsentligt. Udvalgets standpunkt, som her er i overensstemmelse med kravet om nyhed i objektiv forstand som en beskyttelsesforanstaltning, er ikke uden praktisk betydning. Mønsterhaveren behøver ikke i en sag om mønsterkrænkelser at bevise, at modparten har udnyttet hans mønster som forbillede, og man er ikke nødsaget til at gøre brug af nogen bevispræsumption eller særlige bevisnormer for at lette hans bevisbyrde. At udnytte et beskyttet mønster skal også omfatte tilfælde, hvor tilknytningen til mønstret kun har den objektive karakter, at der foreligger overensstemmelse med hensyn til varens udseende. Virkningen af god tro med hensyn til det registrerede mønster behandles i de specielle motiver til kapitel V: Bestemmelser om retsbeskyttelse m. m.

Efter den danske mønsterlov kan varefremstilling, som sker uden for landets grænser, ikke rammes. Varetilvirkning med et i Danmark beskyttet mønster som forbillede kan således finde sted udenlands, uden at mønsterhaveren med støtte af sin danske

mønsterret kan gribe ind. Hans ret ville imidlertid være temmelig værdiløs, hvis han ikke kunne vende sig imod import af varer, som er fremstillet udenlands og som ikke væsentligt adskiller sig fra hans mønster. Bestemmelsen til beskyttelse mod indenlandsk fremstilling ville ellers let kunne omgås ved at fabrikationen blev forlagt til et sted uden for Danmark og varerne derefter ført ind i landet. Mønsterhaverens behov for beskyttelse tilgodeses derfor ved, at *import* ligestilles med fremstilling som en måde for udnyttelse af et mønster. Hvis man tænker sig tilfældet med hotelsen forandret således, at hotelejer i stedet for selv at tilvirke sengen importerede denne for at anvende den i sin virksomhed, så måtte importen imidlertid i modsætning til den selvstændige tilvirkning anses for at have fundet sted i erhvervsøjemed og således være en udnyttelse, som krænker mønsterretten. I denne forbindelse må det være uden betydning, om fremstillingen udenlands er sket med eller uden den beskyttede mønsterhavers tilladelse. Afgørende bør det alene være, hvorvidt tilladelse foreligger til import eller ej. Imidlertid kan her tænkes at opstå nogle særlige situationer, som opmærksomheden må henledes på.

Fælles for disse tilfælde er, at der foreligger en mønsterregistrering i Danmark, at den mønsterbeskyttede vare fremstilles udenlands samt at varen erhvervsmæssigt importeres til Danmark. I det første tilfælde tænker man sig, at mønsterhaveren i Danmark (som kan være dansk eller udlænding) også er den, som tilvirker varen udenlands og at en udenforstående erhvervsdrivende i Danmark køber varen i udlandet efter at frembringeren har ført den på markedet og importerer den hertil. Dette tilfælde kan varieres således, at den udenforstående erhvervsdrivende indkøber varen direkte hos den udenlandske frembringer og foretager importen. Det andet tilfælde er dette, at mønsterhaveren i Danmark er den udenlandske frembringers generalagent og indehaver af dennes ret, for så vidt angår mønstret samt at — også i dette tilfælde — en udenforstående erhvervsdrivende her i landet importerer mønstervaren efter at denne af frembringeren er markedsført i udlandet. Dette tilfælde kan også varieres således, at den danske erhvervsdrivende importerer varen direkte fra frembringeren

ren skønt dette er en lidet tænkelig situation, når et agenturforhold foreligger. Spørgsmålet bliver nu, hvorvidt importen i de nævnte tilfælde bør omfattes af mønsterretten eller ej.

Spørgsmålet har været genstand for opmærksomhed både i retspraksis og i lovgivningen indenfor patentretten, varemærkeretten og ophavsretten¹⁾.

Udvalget går ind for en retsstilling, som tilgodeser de forskellige interesser, der kan gøre sig gældende i de forskellige situationer. I det først valgte tilfælde synes importen ikke at burde anses for mønsterretskrænkelser; varen er allerede af mønsterhaveren ført på markedet — lad være at det er sket udenlands — og dermed kan — sagt på anden måde — hans mønsterret, for så vidt angår disse varer, siges at være udtømt. Denne anskuelse må anses for at stemme med almindelige mønsterretlige grundsætninger. Det andet tilfælde synes at burde bedømmes på samme måde, for så vidt den danske generalagent/mønsterhaveren, således som det forudsættes i eksemplet, afleder sin ret til mønstret fra den udenlandske frembringer og kun optræder som fuldmægtig for denne. Retsindehaveren i Danmark bør således ikke med rimelighed have en bedre ret med hensyn til varer, som hans hjemmelsmand og hovedmand har markedsført, end hvad denne selv har eller som mønsterhaveren her i landet skulle kunne have. Ved bedømmelsen af disse eksempler har udvalget ikke taget i betragtning, om handlingen på nogen måde skulle komme i strid med anden lovgivning, men har holdt sig til en ren mønsterretlig bedømmelse.

De primære former for udnyttelse af en mønsterret er tilvirkning af mønstervaren og import af denne.

Ligestilles hermed må udbud, overdragelse og udlejning. Enhver *overdragelse* af varen, enten dette sker gennem salg eller på anden måde, skønnes således at burde omfattes af mønsterhaverens ret. Mønsterretten skal dog — som ovenfor nævnt — ikke kunne påberåbes over for foranstaltninger med

¹⁾ For patentrettens vedkommende henvises til NU 1963: 6, side 149, hvor det svenske retstilfælde NJA 1938 side 642 (NIR 1938 side 180) næv-

hensyn til varer, som mønsterhaveren selv har fremstillet og markedsført, eller som er ført på markedet med hans tilladelse. Heraf følger, at salgsforanstaltninger og andre former for udnyttelse af sådanne markedsførte eksemplarer af varen er tilladt. Udbud og overdragelse kan altså kun anses som indgreb i mønsterretten, for så vidt angår varer, som er fremstillet eller importeret uden mønsterhaverens tilladelse.

Foruden udbud og overdragelse i egentlig forstand har udvalget fundet, at *udlejning* af den mønsterbeskyttede vare i erhvervsøjemed også må være en krænkelse af mønsterretten. Det er nemlig oplyst, at forskellige varer i betydeligt omfang stilles til disposition gennem udlejning. Dette er bl. a. almindeligt inden for kontormaskinebranchen, landbrugsmaskinebranchen, samt når det gælder bordservice, automobiler m. m. Hvis ikke udleje blev omfattet af mønsterretten, ville den forbudte udnyttelsesform overdragelse let kunne omgås, og i hvert fald ville den ikke kunne dække visse i praksis forekommende tilfælde af nærliggende karakter.

Med de nævnte virksomhedsformer er mønsterrettens indhold udtømt. Generelt at lade enhver uhjemlet udnyttelse af et beskyttet mønster eller af mønstervaren være forbeholdt mønsterhaveren, har man ikke fundet rimeligt. Principielt gælder dette ganske vist, når det drejer sig om patent, men forholdene ligger forskelligt på de to beskyttelsesformers område²⁾. De nordiske mønsterlovsudvalg er derfor blevet enige om at begrænse de forbudte udnyttelsesformer på ovenfor angivne måde. Der kan dog være grund til at nævne, hvorfor mønsterretten ikke er anset for at burde omfatte »anvendelse«, som er medtaget i opregningen af eksempler i PLU § 3.

Erhvervsmæssigt og uden mønsterhaverens tilladelse at anvende en ulovligt fremstillet eller importeret mønsterbeskyttet vare kan måske i og for sig forekomme så dadelværdigt, at anvendelsen burde omfattes af mønsterretten, men udvalget finder dog, at man i så fald ville strække beskyttelsen unødigt

vidt. Den køber, som skal anvende en vare i sin erhvervsvirksomhed, bør ikke med rimelighed pålægges besværet med at undersøge, om nogen mønsterret krænktes, og om sælgeren (direkte eller indirekte) har haft mønsterhaverens tilladelse til salget. I de fleste tilfælde må det anses for at være tilstrækkeligt for mønsterhaveren, at han kan vende sig mod frembringeren og importøren samt mod den, som har udbudt varerne til salg. Hvis man skulle henføre anvendelse til de forbudte udnyttelsesformer, måtte særlig undtagelse gøres i de tilfælde, hvor den mønsterbeskyttede vare er erhvervet i butik eller på anden måde, der kan ligestilles hermed, såfremt køberen ved erhvervelsen hverken vidste eller burde vide, at en bestående mønsterret blev krænkert (jfr. § 3, stk. 3 i PLU). Derved ville bestemmelsen allerede have fået et begrænset anvendelsesområde, og i betragtning af de anførte omstændigheder har udvalget fundet det mest rimeligt at lade tanken om beskyttelse mod anvendelse af den mønsterbeskyttede vare falde.

Det står tilbage at behandle sådanne dispositioner over et mønster, som består i at fremstille kopier af mønstret (d. v. s. at fotografere eller på anden måde at kopiere selve tegningen) eller at afbilde mønstret eller mønstervaren i bøger og tidsskrifter, på film, i fjernsyn o. s. v. Med to fra ophavsretten lånte betegnelser skulle det her dreje sig om at fremstille eksemplarer af mønstret og at gøre det tilgængeligt for almenheden. I forbindelse hermed bør nævnes, at man på patentområdet ikke har regler, som forbyder ulovlig offentliggørelse af opfindelsen; dog kan i visse tilfælde ophavsretten tænkes at komme til anvendelse³⁾.

Udvalget har ikke fundet anledning til at lade gengivelse af mønstret eller af en mønsterbeskyttet vare eller spredning af sådanne afbildninger omfattes af mønsterretten. Man har nemlig i sådanne tilfælde fjernet sig alt for langt fra den centrale interesse i mønsterbeskyttelsen, nemlig at forbyde andre at anvende mønstret som forbillede ved tilvirkning af varer. Hvad der ligger uden for dette bør mønsterloven ikke beskytte.

Det er dog fremført som ønskeligt at søge at hindre i det mindste fremstilling og ud-

²⁾ For patentrettens vedkommende NU 1963: 6, side 142 ff hvor spørgsmålet er behandlet udførligt.

³⁾ Jfr. NU 1963: 6, side 241.

sendelse af, hvad man plejer at kalde »mønsterbøger«, d. v. s. sammenstillinger af registrerede mønstre udarbejdet med tanke på salg af disse bøger. Dette kunne muligt modarbejdes ved en regel om, at oplysning; skulle gives om, at de viste mønstre er registrerede. Der vil dog altid være andre oplysningskilder tilgængelige for den, som vil skaffe sig mønsterinformation, f. eks. den officielle registreringspublikation og mange andre tidskrifter, både på kunstindustriområdet og når det gælder varenyheder i almindelighed. Alt taget i betragtning skønnes et forbud af nævnte art at måtte være af ret ringe betydning for mønsterhaverne, hvorfor udvalget ikke har foreslået nogen bestemmelse herom.

De nordiske mønsterlovsudvalg har indgående drøftet, hvorvidt mønsterfrembringerens ideelle interesse (droit moral) på nogen måde bør beskyttes indenfor mønsterretten. Derved er det blevet fremført, at det personlige moment ved frembringelsen af et mønster ikke har samme betydning som ved frembringelsen af et ophavsretligt beskyttet værk, hvor det til og med som en beskyttelsesforudsætning kræves, at værket skal være præget af ophavsmandens personlighed. Noget behov for beskyttelse ved siden af ophavsretsloven for formgiverens ideelle interesser synes ikke at have gjort sig gældende, hvorimod der fra forskellig side er peget på ulemperne f. eks. ved at erhvervsdrivende skulle være nødsaget til at navngive frembringeren ved en præsentation af den mønsterbeskyttede vare. Kun i éln henseende har man fra formgiverens side krævet, at den ideelle interesse blev taget i betragtning. Det er nemlig anført, at fabrikanter, som fra formgivere har erhvervet et mønster, har ladet varen sætte i produktion med et noget andet udseende og derefter, dette til trods, solgt varen med formgiverens navn. Efter udvalgets mening bør formgiverens interesse i denne henseende varetages ved aftale mellem formgiveren og fabrikanten. Der er f. eks. intet til hinder for, at en aftale om overdragelse af et mønster også skal indeholde bestemmelser om, hvad der skal gælde med hensyn til ændring af mønstret og om anvendelse af formgiverens navn. Udvalget foreslår derfor ikke almindelige regler om beskyttelse for mønsterfrembringerens ideelle

interesser. Det særlige spørgsmål om navngivelse af frembringeren i forbindelse med mønsteransøgningen og i bekendtgørelsen m. m. tager udvalget op i de specielle motiver.

Beskyttelsens omfang.

Af væsentlig betydning, når det gælder mønsterrettens indhold, er spørgsmålet om, hvor langt beskyttelsen for et mønster skal række, for så vidt angår andre varearter. Det synes nærliggende, når et klassificeringssystem anvendes ved mønsterregistrering, at begrænse beskyttelsen til kun at omfatte de varer, som er indeholdt i den klasse, hvortil mønstret henføres. Det kan med rette gøres gældende, at det for industrien har betydning at være bekendt med, hvad man kan fremstille uden risiko for at skulle indtillie fabrikationen, og at erhvervslivet ikke skal være nødsaget til at undersøge registreringer foretagne i andre klasser end dem, hvortil en virksomheds eget fabrikationsområde henhører. Med hensyn til den retlige virkning af klasseregistrering på varemærkerettens område ligger det således, at beskyttelsen for mærker, som registreres for visse varer indeholdt i en bestemt klasse, derved ikke omfatter alle varer i denne klasse, men på den anden side ikke nogen vare indeholdt i en anden klasse. Varemærkebeskyttelsen omfatter således de varer, for hvilke mærket registreres, og dermed lignende varer uafhængig af den klasse, i hvilken disse findes optaget.

Under det nordiske mønsterlovssamarbejde er man nået frem til, at en begrænsning af beskyttelsesområdet er ønskelig. Dette må især gælde for så vidt angår ornamenter men også for sådanne varers vedkommende som tekstiler, tapeter o. s. v. og i øvrigt også i andre tilfælde. Man er enige om, at det mest formålstjenlige her må være, at den tilsigtede begrænsning må afhænge af, hvad ansøgeren selv anfører i ansøgningen som genstand for beskyttelsen. Den registreringsklasse, til hvilken mønstret henføres, får ikke nogen direkte betydning for beskyttelsen. Det afgørende bliver derfor ansøgerens egen betegnelse for varen. For at beskyttelsen dog ikke herved skal blive snævrere end, hvad der kan kræves af hensyn til offentligheden -

og for at ikke rene tilfældigheder enten af sproglig natur eller ved valget af mønsterbenævnelse skal blive bestemmende — må beskyttelsen gælde også for nærliggende varer, d. v. s. for »ligeartede varer«. Herved undgås også at vareangivelsen behøver at gøres alt for omfattende. Udvalget er vel vidende om, at denne løsning ikke er i overensstemmelse med, hvad der i almindelighed gælder i mønsterlovene i andre lande, men ved overvejelserne af spørgsmålet er der ikke fremført nogen alvorlig grund, som taler herimod. At løsningen internationalt må anses for at indeholde en nyhed bør dog påpeges.

Ved en gennemgang af mønsterrettens indhold er det nødvendigt at tage stilling til beskyttelsens rækkevidde, når mønstret ikke anvendes i helt uændret skikkelse, d. v. s. i de tilfælde, hvor der ikke længere er spørgsmål om identiske mønstre. Sålænge afvigelserne er små og ligheden således påfaldende, bør mønsterbeskyttelsen have samme virkning som i tilfælde af en mere slavisk efterligning. Spørgsmålet drejer sig her om, hvad man plejer at kalde for det registrerede mønsters *beskyttelsesomfang*.

Efter en indgående behandling af ovennævnte spørgsmål indenfor de nordiske komitéer er man nået frem **til**, at der ved bedømmelsen af spørgsmålet vedrørende beskyttelsesomfanget bør anvendes samme normer, som er foreslået at skulle gælde med hensyn til »forskelskravet« som beskyttelsesforudsætning. I lovteksten udtrykkes dette principielt således, at mønsterretten omfatter erhvervsmæssig udnyttelse af mønstre gennem tilvirkning af *varer, som ikke væsentligt adskiller sig fra det registrerede mønster*. For at slå fast, at det »lighedskrav«, som her skal gælde, i indhold skal stemme overens med det »forskelskrav«, som foreslås som en beskyttelsesforudsætning, er samme grundregel anvendt, nemlig at »væsentlig forskel« må være til stede. Dette skal altså være den målestok, som skal anvendes både når det gælder beskyttelsesforudsætningen og beskyttelsesomfanget. For så vidt angår det nærmere indhold af denne bestemmelse kan derfor henvises til behandlingen af »forskelskravet⁴⁾.

Udvalgets stilling i dette spørgsmål er

først og fremmest dikteret af to grunde, hvortil kommer en stærk praktisk betonet interesse i at kunne holde sig til en og samme norm vedrørende de to spørgsmål om lighed og om forskel; hvor ligheden hører op, kommer forskellen ind. Den første begrundelse er, at man for så vidt angår mønsterretten — som er en eneret, hvor et krav om objektiv nyhed og væsentlig forskel skal være opfyldt, og som kun erhverves gennem en ansøgning og mod erlæggelse af særlige afgifter - ikke med rimelighed kun kan give beskyttelse mod, hvad man vil kunne kalde slavisk efterligning, men må lade beskyttelsen omfatte også andre efterligninger, som ikke væsentligt adskiller sig fra det registrerede mønster. Derved får mønsterretten den styrke, der naturligt bør tilkomme en eneret af formueretlig karakter. På den anden side at gå videre og give mønsterretten et endnu større beskyttelsesområde ville være at gribe ind i områder, som må stå åbne for ikke at hemme udviklingen inden for industrien.

Den anden begrundelse for udvalgets forslag på dette punkt er, at man praktisk taget slipper for alle tilfælde af mønsterretlige såkaldte *afhængighedsforhold*, d. v. s. tilfælde hvor mønsterret vel kan erhverves (forskelskravet er opfyldt), men hvor mønstret ikke uden særlig tilladelse må udnyttes, fordi mønstret falder inden for et for en anden registreret mønsters beskyttelsesområde. En sådan situation ville kunne indtræde, hvis »lighedskravet« var mere omfattende end »forskelskravet«. Såvel med hensyn **til** patent som inden for ophavsretten kan afhængighedsforhold dog opstå. På mønsterrettens område, hvor der kun er behov for en ukompliceret form- eller udseendebeskyttelse, og hvor noget krav på en kvalificeret skabende indsats på samme måde som indenfor patentretten og ophavsretten ikke er opstillet, findes det derimod ikke at være påkrævet at åbne adgang for sådanne afhængighedsforhold. Tværtimod har de nordiske udvalg fundet, at det var fordelagtigt for mønsterretssystemet, at beskyttelsesområdet ikke rækker ud over »forskelskravet«. Dette medfører nemlig, at et mønster, som efter foretagen nyhedsundersøgelse opnår registrering, normalt også kan udnyttes af mønsterhaveren uden risiko for, at han begår indgreb i en andens mønsterret. Indenfor de

⁴⁾ Se ovenfor side 59 ff.

nordiske udvalg er denne fordel anset for at være af stor praktisk betydning for den, som erhverver en mønsterret, men ganske særlig for industrien. Den formueretlige værdi af eneretten og dermed udbyttet for mønsterfrembringeren synes forøvrigt ved denne løsning at blive større end, hvad ellers ville blive tilfældet.

Kun i éln henseende er det fundet påkrævet at lade et afhængighedsforhold opstå, og dette gælder i de tilfælde, hvor et registreret mønster i dets helhed er optaget i et mønster, som søges registreret. Der kan i sådanne tilfælde foreligge en væsentlig forskel mellem mønstrene set i deres helhed, således som de skal bedømmes efter »forskelskravet«, og denne beskyttelsesforudsætning ville derfor være opfyldt. Uanset dette bør mønsterretten dog anses for at måtte omfatte også de tilfælde, hvor mønstret udnyttes på den måde, at det i dets helhed indgår i et nyt mønster. Det bør ikke spille nogen rolle, om udnyttelsen gælder et mønster, der er identisk med det allerede beskyttede, eller et mønster, som ikke væsentligt adskiller sig fra dette. Tilfældet tydeliggøres lettest ved det eksempel, at mønsterret er opnået for et foreningsemblem som sådant samt at emblemet derefter søges registreret for en klubjakke forsynet med samme emblem. Forskellen mellem emblemet på den ene side og jakken med emblemet på den anden side er så væsentlig, at der, for så vidt angår »forskelskravet«, ikke ses at være noget til hinder for, at jakken med emblemet registreres. Men det mønster, som jakken i denne form repræsenterer, må ikke udnyttes for så vidt angår emblemet, medmindre den, der har emblemet mønsterregistreret, giver tilladelse hertil. For så vidt angår komplekse — d. v. s. sammensatte mønstre — kan som følge heraf et afhængighedsforhold ikke undgås. For at gøre dette så lidet besværligt som muligt foreslås imidlertid (se § 4), at et mønster ikke må registreres, hvis det indeholder et mønster, som allerede er registreret for en anden, for så vidt denne ikke giver sin tilladelse hertil. Forholdet bør derfor reguleres allerede under registreringsproceduren, hvorved senere besværligheder skulle kunne undgås.

Med hensyn til varemærkerettens indhold gælder efter varemærkelovens § 5 bl. a. den

begrænsning, at eneretten ikke angår sådanne dele af varemærket, som hovedsagelig tjener til at gøre varen eller dens indpakning mere formålstjenlig. Udvalgets forslag indebærer, at nyttemønstre uden undtagelse jævnføres med smagsmønstre, men udvalget har ved behandlingen af beskyttelsesobjektet fremhævet, at såfremt nogen undtagelse burde gøres for sådanne mønstre, som må anses for den eneste tekniske løsning på et problem, da bør denne undtagelse finde sin plads i en regel om mønsterrettens indhold og ikke opstilles som en begrænsning af beskyttelsesobjektet. Fordelen ved en sådan ordning er nærmest den, at spørgsmålet da ikke skal prøves på registreringsplanet. Udvalget vil imidlertid for sit vedkommende ikke foreslå nogen sådan begrænsning i mønsterretten. Med hensyn til de tilfælde, hvor et mønster helt eller hovedsagelig er udformet af tekniske hensyn, indeholder allerede udvalgets motivering for anerkendelse af nyttemønstre tilstrækkelig begrundelse for ikke at begrænse mønsterrettens indhold. For så vidt angår dele af et mønster, hvis udformning alene skyldes tekniske hensyn, skal nævnes, at mønsterretten overhovedet ikke tilsigter at give selvstændig beskyttelse også for hver del af et registreret (sammensat) mønster. Af denne grund må det anses for unødvendigt at opstille nogen sådan begrænsning i mønsterretten, som nærmest skulle svare til nævnte bestemmelse i varemærkeloven. I denne forbindelse skal det påpeges, at mønsterbeskyttelsen ikke angår den tekniske ideel som sådan, men alene den særlige udformning, som mønstret repræsenterer. Til forskel fra varemærkeretten er en mønsterret tidsbegrænset, hvorfor de monopoliseringsbekymringer, som har medført reglen i varemærkeloven, ikke får samme betydning på mønsterrettens område.

Nogle undtagelser

Fra det generelle indhold, som mønsterretten efter det anførte bør have, må opstilles enkelte særlige undtagelser tilsvarende dem, der gælder på patentområdet. Disse undtagelser behandles nærmere i de særlige motiver; her skal blot nævnes, hvad der sigtes til. For det første bør såkaldt *forbenyt-*

telsesret gælde for den, som, da en anden indgav en ansøgning om registrering af et mønster, allerede erhvervsmæssigt udnyttede mønstret eller havde truffet væsentlige foranstaltninger til en sådan udnyttelse (§ 6). Dernæst må - til opfyldelse af landets forpligtelser efter luftfartskonventionen af 1944 - en mønsterret ikke omfatte reservedele og tilhører til luftfartøjer, for så vidt de pågældende genstande indføres her til landet med henblik på reparation af *luftfar-*

tøjer hjemmehørende i stater, der indrømmer tilsvarende rettigheder for danske luftfartøjer (§ 7). For det tredje må som en begrænsning i mønsterretten nævnes bestemmelserne om *tvangslicens*, der kan betegnes som en udløber af forbenyttelsesretten, idet der her sigtes til tilfælde, hvor nogen er begyndt at udnytte et mønster, der er søgt registreret af en anden *efter* at ansøgningen er indgivet, men *inden* akterne i sagen er blevet offentlig tilgængelige (§ 28).

ARBEJDSTAGERES MØNSTRE

En vis samhörighed er for mønsterrettens vedkommende til stede både med patentretten og ophavsretten. Nyttemønstre kan ligge nær patenterbare opfindelser, og et mønster vil også kunne være en særlig udførelsesform for en opfindelse. Udprægede smagsmønstre ligger brugskunst eller billedkunst meget nær og kan undertiden også være det. Disse forhold medfører, at man ved behandlingen af mønsterretten må have både patentretten og ophavsretten for øje for at undgå, at praktiske konflikter opstår inden for disse områder, mellem hvilke en afgrænsning ikke altid er let. Slægtsforholdet mellem mønsterret, patentret og ophavsret må bl. a. erindres, når det drejer sig om retten til mønstre, som er frembragt i ansættelses- eller tjenesteforhold, hvor den engagerede ofte er ansat netop med frembringelse af mønstre for øje. Sådanne ansættelsesforhold forekommer hyppigt på kunstindustriens område, men kan også forekomme inden for andre brancher, især sådanne hvor industrigenstandes udseende er af væsentlig betydning for varens salg. Nævnes kan varer som husholdningsredskaber, legetøj og beklædningsgenstande. Mønstre, der er fremstillet i en andens tjeneste eller efter særlig aftale, betegnes som *arbejdstageres mønstre*. Parallelt hermed taler man indenfor patentretten om arbejdstageres opfindelser og indenfor ophavsretten har man problemet arbejdstageres ophavsret.

Den gældende *danske* mønsterlov indeholder ingen bestemmelser om retten til arbejdstageres mønstre. Af motiverne til lovens § 3 fremgår, at man lader spørgsmålet bero på de bestående kontraktforhold parterne imellem, idet man ikke fandt, at tilstrækkelig grund forelå til i loven at optage nogen bestemmelse om, at retten i mangel af positiv vedtagelse skulle tilkomme den ene eller den

anden af parterne. Samme standpunkt er også taget i den *norske* mønsterlov, idet man skønnede, at problemet måtte løses efter de konkrete forhold i hvert enkelt tilfælde og i overensstemmelse med den praksis, som eventuelt måtte være skabt indenfor de forskellige brancher. Heller ikke den *svenske* mønsterlov indeholder bestemmelser om retten til arbejdstageres mønstre.

Nogle oplysninger om, hvorledes spørgsmålet om arbejdstageres mønstre er løst i en række lande må anses for at have en vis interesse. Den *tyske* mønsterlov har en regel (§ 2) om retten til arbejdstageres mønstre. Efter denne skal virksomheden anses for mønsterfrembringer, såfremt ikke andet måtte være aftalt. Bestemmelsen indeholder intet om arbejdstagerens ret til erstatning for mønstre, som efter bestemmelsen tilkommer virksomheden. Arbejdsgiveren skal være en erhvervsvirksomhed. Skoler, akademier, videnskabelige institutioner o. l. falder derfor uden for reglen. For at tilhøre arbejdsgiveren behøver mønstret ikke at falde indenfor virksomhedens særlige område og heller ikke at være fremstillet i virksomhedens lokaler. Mønsterregistrering er ingen forudsætning for arbejdsgiverens erhvervelse, men mønstret må opfylde beskyttelsesvilkårene. Mønsterfrembringeren har ikke ret til at få mønstret tillagt f. eks. i det tilfælde, at arbejdsgiveren ikke lægger nogen vægt på dette eller på dets udnyttelse. Da »dobbelt beskyttelse« — beskyttelse såvel efter ophavsretsloven som efter mønsterloven for genstande, som opfylder de krav, der stilles indenfor begge retsområder — anerkendes, kan visse tilpasningsvanskeligheder let opstå. Som regel får virksomheden også ophavsretten som følge enten af særlig eller »underforstået« aftale. Spørgsmålet om ophavsmandens ideelle ret (*droit moral*), her nærmest

retten til at forandre mønstret og blive navngiven, kan imidlertid blive aktuelt, ligesom spørgsmålet om udlæg og deslige kan opstå. Hvis mønstret ifølge loven tilkommer arbejdsgiveren, men frembringeren har ophavsretten, anses den ansatte ikke for at kunne udøve sin ophavsret så længe mønsterretten består. For så vidt angår Gebrauchsmuster finder den tyske lov af 1957 om arbejdstageres opfindelser anvendelse.

Efter den *engelske* mønsterlov skal frembringeren anses som mønstrets indehaver, såfremt mønstret ikke er fremstillet for en anden mod passende erstatning; i så fald skal denne anses som indehaver af mønstret (Sec. 2). Bestemmelsen tager sigte ikke blot på særlige opgaver, men gælder også for almindelige ansættelsesforhold. I det engelske forslag fra 1962 foretages ingen ændring i nævnte bestemmelse.

Frankrig savner lovbestemmelser om dette særlige spørgsmål. Ifølge praksis tilkommer mønstret imidlertid arbejdsgiveren, når fremstillingen er et led i arbejdsopgaver, som påhviler den ansatte. Såfremt mønstret derimod fremstilles uden forbindelse med den ansattes sædvanlige arbejde, kan arbejdsgiveren ikke gøre krav på mønsterretten.

Den *italienske* mønsterlov bestemmer, at retten til mønstret, som er fremstillet af arbejdstageren, skal - for så vidt andet ikke er aftalt - tilhøre arbejdsgiveren under forudsætning af, at fremstillingen falder indenfor arbejdspligterne (Art. 7). Retten for arbejdstageren til at blive nævnt som frembringer og få sit navn indført i mønsterregistret og i registreringsbeviset berøres dog ikke heraf.

Benelux-forslaget fra 1963 har (Art. 6) en bestemmelse, som ligner den italienske. Hvis et mønster er fremstillet af en arbejdstager under udførelsen af hans arbejde, skal arbejdsgiveren anses som frembringer, såfremt ikke andet er aftalt. Hvis et mønster er resultatet af en særlig stillet opgave, skal den, der har stillet denne, betragtes som frembringer, såfremt ikke andet er aftalt og forudsat, at opgaven er stillet med henblik på kommerciel eller industriel - og ikke blot privat - brug af den vare, for hvilken mønstret er bestemt. For så vidt angår mønstre med »tydelig kunstnerisk karakter« bestemmes, at såfremt et sådant er fremstillet i

overensstemmelse med de nævnte forudsætninger, skal mønsterretten tilhøre den, som er at anse som frembringer efter Art. 6. Man har således reguleret spørgsmålet ens for mønsterrettens og ophavsrettens vedkommende, og en af grundene hertil er, at man har fundet det praktisk at søge at undgå en opdeling af disse to rettigheder på forskellige hænder, noget som ellers ville kunne blive følgen med hensyn til værker af brugskunst, der tillige registreres som mønstre.

Mønsterlovsforslaget i *De Forenede Stater* (Libonati Bill) indeholder en bestemmelse om arbejdstageres mønstre, hvorefter mønsterretten tilkommer den arbejdsgiver, for hvem en ansat har frembragt mønstrene under sin ansættelse (Sec. 19 a).

Udvalgets stilling.

Under de nordiske drøftelser af spørgsmålet om arbejdstageres mønstre er det fremført, at bestemmelser herom næppe hører hjemme i selve mønsterloven. Spørgsmålet må løses enten i en særlig lov eller overlades til kontraktfriheden. Som en vægtig begrundelse er det bl. a. blevet fremført, at det må anses for vanskeligt og næppe helt fyldestgørende at regulere dette forhold alene for mønstres vedkommende og ikke tillige, for så vidt angår værker af brugskunst, bl. a. fordi »dobbeltskyttelse« meget vel kan foreligge, da en skarp grænse ikke kan drages mellem mønsterrettens og ophavsrettens område. Mønsterbeskyttelse vil ofte blive søgt for sådanne genstande, hvor det på forhånd kan være tvivlsomt, om ophavsretten kan gøres gældende.

Under det nordiske patentlovssamarbejde (NU 1963 :6 p. 119) er man også nået frem til ikke at foreslå, at der i patentloven optages bestemmelser om arbejdstageres opfindelser. Regler herom findes imidlertid for Danmarks vedkommende i lov om arbejdstageres opfindelser af 29. april 1955. Som forbillede for denne lov blev benyttet den svenske lov af 18. juni 1949 om rätten till arbetstagaras uppfinningar. I Finland er forholdet reguleret i den gældende patentlov af 7. marts 1943 (§§ 23-28). I Norge er forholdet ikke lovreguleret. Sideløbende med det nordiske patentlovssamarbejde har et nordisk samarbejde fundet sted vedrørende lovgivningen om arbejdstageres opfindelser,

se dansk betænkning nr. 366 af 1964. Den norske komité har også i 1964 afgivet indstilling til lov om arbeidstakeres oppfinnelser. Der foreligger også en svensk betænkning (1964 : 49) og en finsk (1965 : B 16).

Det danske mønsterlovsudvalg finder herefter, at spørgsmålet om arbejdstageres møn-

stre ikke bør løses i mønsterloven men i ansættelseskontrakten eller gennem særlig derom truffen aftale. Spørgsmålet om, hvorvidt problemet »arbejdstageres mønstre« senere bør tages op i forbindelse med behandlingen af arbejdstageres ophavsret står herefter åbent.

SPØRGSMÅLET OM SÆRLIG BESKYTTELSE MOD SÅKALDT SLAVISK EFTERLIGNING

Spørgsmålet om særlig beskyttelse for såkaldt slavisk efterligning (Sklavische Nachahmung) er behandlet såvel her i landet som flere steder i udlandet. Det drejer sig om beskyttelse mod identiske eller dog meget nærliggende efterligninger af andres arbejdsresultater, som regel eftergørelse af en vares særlige udformning - »produktefterligning«. Lagttagelse af særlige formaliteter, såsom registrering eller deponering, skulle ikke kræves for at opnå beskyttelsen og en egentlig nyhed skulle heller ikke være nogen forudsætning herfor¹).

Det skal straks bemærkes, at nogen vægtig begrundelse for en særregel til beskyttelse mod slavisk efterligning ved siden af særlovgivningen om patenter, ophavsret, varemærkeret og mønsterret ikke skønnes at foreligge. I den ustrækning man her i landet og forskellige steder i udlandet i praksis har givet beskyttelse i forekommende tilfælde af denne slags, er det oftest sket gennem generalklausulen mod illoyal konkurrence.

Ved lov nr. 79 af 31. marts 1937 indførtes generalklausulen i den danske konkurrencelov som § 15, stk. 1 og lyder således: »I erhvervsøjemed foretagne handlinger, der, selv om de ikke omfattes af lovens øvrige bestemmelser, strider mod redelig forretningskik, medfører erstatningsansvar og kan ved dom forbydes.« Med hjemmel i denne bestemmelse har en række retstilfælde om ef-

tergørelser af andres produkter ført til domfældelse. Nedenfor anføres et antal domme til nærmere belysning af spørgsmålet.

Det af handelsministeriet under 21. januar 1959 nedsatte udvalg, der fik til opgave at undersøge, om konkurrenceloven under hensyn til den skete udvikling fortsat fuldt ud opfylder de krav erhvervslivet og forbrugerne må stille til en lovgivning til fremme af lige og sund konkurrence, har især under det samarbejde, der kom i stand med tilsvarende udvalg i de øvrige nordiske lande, drøftet generalklausulen herunder også spørgsmålet om en speciel bestemmelse vedrørende slavisk efterligning ville være formålstjenlig. Det danske udvalg er nået frem til, at generalklausulen bør opretholdes og at det ikke ville være rigtigt at foreslå nogen særbestemmelse mod slavisk efterligning, hvorfor beskyttelsen mod produktefterligninger fortsat må afgøres efter særlovgivningen eller generalklausulen.

Generalklausulens anvendelse i praksis i nu mere end 28 år har da også vist sig at være egnet til at modvirke illoyale produktefterligninger, som ikke omfattes af lovgivningen i øvrigt.

Også mønsterlovsudvalget har behandlet generalklausulens forhold til eneretsbeskyttelsen. Gennem den retspraksis, der er skabt i de forløbne år med hjemmel i nævnte bestemmelse er forholdet mellem denne og lovgivningen om beskyttelse for den industrielle ejendomsret og ophavsretten blevet fastlagt. Der er derved draget grænser mellem det friområde, der bør være mellem generalklausulens område og særlovgivningen, hvis denne lovgivnings selvstændige betydning ikke skal udvandes gennem en for vidtrækkende beskyttelse efter konkurrence-

¹ Spørgsmålet om slavisk efterligning er belyst bl.a. af Toben Lund i XIR 1958 side 43 ff (særlig side 56), P. Brunsvig i NIR 1960 side 146 ff, Julie Olsen i NIR 1960 side 227 ff, Sten Finne i Tidsskrift udg. af Juridiska Foreningen i Finland, 1965 side 30 f f og Mogens Kocktvedgaard: Immaterialretspositioner (1965) især side 323-385.

loven, efter at den tidsbegrænsede eneretsbeskyttelse er bortfaldet. Den beskyttelse, der er opnået ved meddelelse af et patent eller gennem en mønsterregistrering eller i henhold til ophavsretsloven, hvis genstanden opfylder denne lovs betingelser, må ikke forlænges udover det tidsrum, hvori beskyttelsen i henhold til den pågældende lovgivning består. I de tilfælde, hvor der har bestået en beskyttelse i henhold til særlovgivningen, bør generalklausulen kun finde anvendelse over for *utilbørlig* udnyttelse af ligheden mellem det originale produkt og efterligningen.

Hvor et ubeskyttet produkt er eftergjort i erhvervsøjemed, bør det normalt påhvile den, der har eftergjort varen at foretage visse positive foranstaltninger, der kan medføre, at forveksling mellem produkterne undgås, hvilket ofte kan ske ved en identificering af den eftergjorte vare, f. eks. ved tydelig malkning af denne med frembringerens navn eller andet kendetegn. Ikke blot den slaviske efterligning rammes af generalklausulen, men også nærliggende efterligninger må komme i betragtning, således at varen også da må identificeres på behørig måde. Generelt kan det siges, at det må anses for at stride mod redelig forretningsskik erhvervsmæssigt at udnytte andres ofte tidsrøvende og bekostelige særprægede arbejdsresultater ved at bringe tilsvarende varer frem på markedet uden at identificere disse på en sådan måde, at det købende publikum ikke forveksler varerne.

Som nævnt foreligger der en række retsafgørelser efter konkurrencelovens § 15. Nogle af de vigtigere domme, hvorefter sagsøgte er blevet domfældet, skal først nævnes: S.H. (U.f.R. 1957/598) »håndtørreapparat«, S.H. (U.f.R. 1957/805) »kartonnagehæftemaskine«, S.H. 1958/81 »jertrådsfigurer«, S.H. (U.f.R. 1958/1211) »damebluse«, S.H. (U.f.R. 1959/965) »stålrørsreoler«, S.H. (U.f.R. 1960/414) »ordrebog«, S.H. (U.f.R. 1960/762) »lampet«, S.H. (S.H.T. 1961/157) »håndbog«, S.H. (U.f.R. 1962/598) »punge og seddelmapper«, S.H. (S.H.T. 1964/165) »salt- og pebersæt«, S.H. (S.H.T. 1965/63) »smykker« og V.L. (U.f.R. 1965/530) »møbelstof«.

Udover de nævnte retsafgørelser, der førte til domfældelse, skal også nævnes nogle dom-

me, som førte til frifindelse, idet retspraksis selv sagt ikke kan udledes alene af de domme, hvor den, der havde eftergjort varen, blev dømt: H.D. (U.f.R. 1939/81) »betonblander-maskine«, H.D. (U.f.R. 1956/237) »brødskeer«, S.H. (U.f.R. 1959/669) »frakke«, S.H. (U.f.R. 1960/766) »cykelstøtte«, H.D. (U.f.R. 1961/46) »byggeklods«, S.H. (U.f.R. 1961/309) »bordlampe«, S.H. (U.f.R. 1961/313) »dråbelys« og S.H. (U.f.R. 1962/602) »råkostjern«.

I Sverige har spørgsmålet om en særbestemmelse vedrørende slavisk efterligning haft særlig interesse, idet der ikke i svensk lovgivning findes en generalklausul, hvorefter tilfælde af denne karakter kan rammes. Spørgsmålet er, som allerede nævnt, taget op i det svenske konkurrencelovsudvalg, og overfor det svenske mønsterlovsudvalg er spørgsmålet blevet fremdraget af tekstilindustrien. Denne branche fandt, at der var behov for bestemmelser til værn mod slavisk efterligning, bl. a. fordi sæsonartikler og modevarer spiller en særlig rolle indenfor denne branche, og at det ofte vil være tidsrøvende og bekosteligt at søge beskyttelse for sådanne artiklers vedkommende gennem en mønsterregistrering. Det svenske mønsterlovsudvalg har efter at have overvejet spørgsmålet henvist dette til konkurrencelovsudvalget, idet det ikke ses at høre hjemme under mønsterretten, men må være et specielt konkurrencespørgsmål. Indenfor den danske tekstilindustri har man været inde på den tanke, at tekstilvarer burde have en særstilling i en kommende ny mønsterlov, således at tekstilindustriens mønstre i overensstemmelse med, hvad der hidtil har været tilfældet, blev registreret helt uden materiel forundersøgelse. Registreringen skulle som hidtil kun tjene som bevis for, at anmelderen fra en bestemt dato mente at kunne påberåbe sig eneret til de registrerede mønstre. Afgørelsen af om mønstrene var nye skulle derfor helt henskydes til domstolene. De vanskeligheder, som den svenske tekstilindustri har haft i mangel af en generalklausul og som må antages at have ført til, at spørgsmålet blev rejst om en særregel for slavisk efterligning, foreligger som bekendt ikke for den danske tekstilindustri, idet generalklausulen anvendes i de tilfælde, hvor illoyal produkt efterligning finder sted. Den, der her

i landet undlader at registrere tekstilmønstre, er således hverken nu eller efter en ny mønsterlov uden retsbeskyttelse. Såfremt en tekstilfabrikant måtte finde, at det ikke tjener hans interesse at søge en ny vare mønsterregistreret, f. eks. hvis det drejer sig om sæsonartikler, vil han ikke af den grund være uden værn mod pågående illoyal udnyttelse af hans særlige arbejdsindsats — og i hvert fald ikke stillet som i Sverige, hvor mønsterlovgivningen hidtil kun har dækket genstan-

de indenfor metalindustrien, og hvor man ikke i konkurrenceloven har haft en regel sva- rende til vor generalklausul.

Det danske mønsterlovsudvalg er med det svenske udvalg enig i, at spørgsmålet om beskyttelse mod slavisk efterligning fortsat må være et konkurrencespørgsmål, og at en ny dansk mønsterlov, ligesom den hidtil gældende mønsterlov, må omfatte hele industrien og således, at der ikke bør gives særregler for visse branchers vedkommende.

FORHOLDET MELLEM OPHAVSRET OG MØNSTERRET

Udviklingen i Danmark.

Efter § 10 i lov nr. 158 af 31. maj 1961 om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker udelukker beskyttelse efter lov om mønstre ikke ophavsret. Et værk af brugskunst vil ofte være egnet som forbillede også for en industrivares ydre udstyr eller ydre skikkelse, og vil som sådant kunne opnå beskyttelse efter lov om mønstre, såfremt det anmeldes til registrering, jfr. den gældende mønsterlovs § 31, hvori det bestemmes, at den mønstret i medfør af ophavsretten eventuelt tilkommende beskyttelse som kunstværk ikke berøres af mønsterloven. De nævnte regler giver udtryk for, hvad man plejer at kalde »dobbeltbeskyttelse«. Brugskunst, der registreres som mønster, skal således kunne nyde beskyttelse både efter mønsterloven og ophavsretsloven i den tid, mønsterloven åbner adgang hertil, og når mønsterbeskyttelsen er udløbet, skal genstanden fortsat nyde beskyttelse som kunstværk. Efter mønsterlovens § 31 er opnåelse af beskyttelse efter mønsterloven heller ikke til hinder for, at der i henhold til patentloven erhverves beskyttelse for de efter mønstret fremstillede genstande, for så vidt de opfylder patentlovgivningens forskrifter.

Det særlige ved dobbeltbeskyttelse er det, at der efter udløbet af den i tid kortere mønsterbeskyttelse er mulighed for at nyde godt af den ophavsretlige beskyttelse under den for et værk af brugskunst tilbageværende beskyttelsestid. Medens man undertiden har været inde på, at mønsterbeskyttelsen burde udelukke, at ophavsrettens regler bliver anvendelige, har man ikke i Danmark set nogen grund til at frembringere skulle træffe et valg mellem de to beskyttelsesformer, men disse har bestået parallelt.

Mønsterrettens forhold til andre beskyttelsesformer end den ophavsretlige såsom til patentretten, varemærkeretten og lovgivningen mod illoyal konkurrence behandles ikke i denne forbindelse. Det er kombinationen mønsterret og ophavsret, der dækkes af betegnelsen dobbeltbeskyttelse.

Som nævnt er princippet om dobbeltbeskyttelse slået fast i Danmark såvel i mønsterloven som i ophavsretsloven. Såfremt et mønster opfylder de fordringer, der stilles, for at det kan betragtes som et kunstværk, skønnede man ved mønsterlovens udarbejdelse, at der ikke var grund til at nægte den pågældende frembringer adgang til at påberåbe sig begge beskyttelsesformer. I motiverne til ophavsretslovens § 10, hvorefter beskyttelse efter mønsterloven ikke udelukker ophavsret, udtales, at denne regel stemmer overens med hidtil gældende dansk lovgivning. Kunstneren stilles således ikke over for valget imellem mønsterbeskyttelse eller ophavsretlig beskyttelse. Den danske regulering af dette spørgsmål ses ikke at have medført praktiske vanskeligheder.

På *de nordiske konferencer i årene 1926–27* vedrørende hovedprincipperne for en ny lovgivning vedrørende bl. a. mønsterbeskyttelse var repræsentanterne fra Danmark, Finland og Sverige enige om, at mønsterbeskyttelse og kunstværksbeskyttelse skulle kunne bestå uafhængigt af hinanden, medens man fra norsk side fandt, at der ikke var anledning til at forlade den i Norge gældende regel, der omhandles nedenfor under redegørelsen for stillingen i de øvrige nordiske lande, og som ikke havde medført vanskeligheder.

Spørgsmålet om dobbeltbeskyttelse blev også drøftet de nordiske lande imellem under forarbejderne til ophavsretsloven. Som nævnt

bestemmes det i den danske ophavsretslovs § 10, at beskyttelse efter lov om mønstre ikke udelukker ophavsret.

Karakteristisk for monsterretten er, at kravet til den beskyttede genstands særlige ydre sættes lavere end efter ophavsretten. Den omstændighed, at mønsterbeskyttelse er opnået for et industriprodukt, udelukker ikke, at beskyttelse kan tænkes at måtte ydes genstanden også i anden henseende. Spørgsmålet var, som indledningsvis nævnt, fremme ved udarbejdelsen af den danske mønsterlov fra 1905. Når det undertiden er gjort gældende, at den særlige mønsterbeskyttelse mere eller mindre burde udelukke, at ophavsrettens regler også kan komme til anvendelse, har man fra dansk side ikke kunnet tilslutte sig disse betragtninger. Der ses ikke at foreligge nogen grund til, at et kunstværks beskyttelse skulle blive mindre omfattende eller kortvarigere af den grund, at dette med henblik på dets anvendelse som forbillede for industriel produktion bliver registreret som mønster. En sådan genstand bør således kunne nyde dobbeltbeskyttelse. Praktiske ulemper heraf skønnes ikke at kunne påvises. Selv om dobbeltbeskyttelse måtte gælde også uden nogen særlig bestemmelse herom, blev for tydelighedens skyld en lovbestemmelse herom optaget i ophavsretsloven fra 1961.

Stillingen i de øvrige nordiske lande

Det *finske* lovforslag vedrørende mønsterbeskyttelse fra 1934 indeholder en udtrykkelig regel om dobbeltbeskyttelse, som blev anset for praktisk bl. a. under hensyn til vanskelighederne ved at drage en grænse mellem genstande, som opfylder kravene til kunstværk og genstande, som kun kan falde inden for mønsterlovens område. For den *finske* ophavsretslov var problemet ikke aktuelt, da Finland ikke har nogen mønsterlovgivning.

Forarbejderne til den *norske* mønsterlov viser, at spørgsmålet om dobbeltbeskyttelse i sin tid blev behandlet meget indgående. Den kommission, som i 1900 afleverede et udkast til lov om mønsterbeskyttelse, indtog det standpunkt, at kunstværksbeskyttelse skulle opretholdes i fuld udstrækning sideløbende med mønsterbeskyttelsen. En sådan regule-

ring af spørgsmålet blev ikke anset for at kunne skade nogen berettiget interesse. På grund af usikkerheden med hensyn til, om en genstand kan anses som kunstværk eller kun som et »industrielt mønster«, fandt man, at ophavsmanden burde have ret til mønsterbeskyttelse uden derfor at gå glip af den beskyttelse for genstanden som kunstværk, som han muligt kunne være berettiget til. Med hensyn til trediemand blev det anført, at denne altid måtte tage i betragtning, at en eventuel kunstnerret kunne foreligge; vanskelighederne med at afgøre, om dette måtte være tilfældet, fandtes ikke at kunne blive større, fordi også en mønsterbeskyttelse kunne være opnået.

Under den fortsatte behandling blev forslaget udsat for en vis kritik. Det blev bl. a. gjort gældende, at det kunne medføre urimeligheder, hvis et mønster efter beskyttelsestidens udløb ikke frit kunne anvendes. Man fandt, at kunstneren gennem mønsterregistreringen havde vist, at han tvivlede på, at hans arbejde kunne opnå kunstværksbeskyttelse, og derfor burde han behandles, som om han havde givet afkald på en sådan beskyttelse. I overensstemmelse hermed foreslog departementet en lovregel, hvorefter den beskyttelse, som måtte tilkomme mønstret efter ophavsretsloven, måtte bortfalde, hvis genstanden blev gjort til genstand for mønsterregistrering.

Imidlertid blev i Odelstinget fremlagt et andet forslag, som noget afveg fra sidstnævnte. Det nye forslag indebar, at et forbilledes beskyttelse som mønster, når registrering er søgt, bliver at afgøre alene efter mønsterloven, selv om det i øvrigt ville kunne opnå beskyttelse efter loven om kunstnerret. Dette forslag førte til den nuværende regel med samme indhold i § 1, stk. 3, i den norske mønsterlov. Forslaget blev motiveret med, at man ikke burde berøve kunstnerne mere af deres kunstværksbeskyttelse, end hvad praktiske grunde krævede, og det blev ikke fundet rimeligt, at kunstnerne skulle miste beskyttelse mod andres udnyttelse af værket, bortset fra sådan, som gjaldt industriel varetilvirkning.

Nævnte bestemmelse i den norske mønsterlov har således den virkning, at et kunstværk, som bliver mønsterregistreret, nyder beskyttelse som mønster, d. v. s. som forbil-

lede ved industriel varetilvirkning - i højst 15 år - hvorefter værket anvendt som mønster bliver frit for enhver. I andre henseender beholder ophavsmanden såvel under mønsterbeskyttelsesperioden som derefter sin udelukkende ret efter ophavsretsloven til at disponere over værket gennem mangfoldiggørelse og ved at gøre værket tilgængeligt for offentligheden, og denne eneret ophører først 50 år efter kunstnerens død.

Den nye norske ophavsretslov indeholder i § 10 en bestemmelse om, at retsbeskyttelse efter mønsterloven ikke udelukker ophavsret. Når henses til, hvad der blev fremført under bestemmelsens tilblivelse, er det imidlertid tvivlsomt, om reglen, trods den formelle overensstemmelse med den tilsvarende danske og svenske regel, har samme indhold og virkning som i Danmark og i Sverige. De norske delegerede, som i 1950 fremlagde forslag til ophavsretsloven, havde ganske vist foreslået en bestemmelse af det indhold, som nu findes i loven, men desuden foreslået, at § 1, stk. 3 i den norske mønsterlov skulle ophæves. Begrundelsen herfor var, at hvis et mønster opfyldte kravet til kunstværk og derfor beskyttet gennem ophavsretslovens bestemmelser, var det ikke naturligt, at denne beskyttelse delvis skulle gå tabt ved, at ophavsmanden af forsigtighedsgrunde indgav en ansøgning om mønsterregistrering for derved i hvert fald at sikre sig den mere overskuelige, men kortvarigere beskyttelse, som mønsterloven giver. Under departementsbehandlingen blev forslaget dog ikke fulgt. Det blev anført, at det måtte være en fordel, at det i ophavsretsloven udtrykkelig udtales, at et værk ikke berøves den ophavsretlige beskyttelse, fordi det gennem registrering sikres beskyttelse også som mønster i overensstemmelse med mønsterlovens forskrifter. »Dette er nemlig retstilstanden i dag, noget som imidlertid ikke står klart for alle på grund af bestemmelsen i mønsterlovens § 1, sidste stk.«. Den omstridte bestemmelse i den norske mønsterlov afventer nu mønsterlovsrevisionen.

I Sverige blev spørgsmålet dobbeltbeskyttelse aktuelt i forbindelse med forslaget fra 1914 om til kunstnerrettens område at henhøre også værker af kunsthåndværk og kunstindustri. Det blev anført, at set ud fra et teoretisk synspunkt måtte en særlige lov-

givning om smagsmønstre blive overflødig, hvis den foreslåede beskyttelse for værker af brugskunst blev gennemført. Efter at have peget på, at en anden opfattelse gjorde sig gældende indenfor det praktiske lovgivningsarbejde, erindrede de sagkyndige om, at i visse fremmede lande kunne såvel ophavsretsbeskyttelse som mønsterbeskyttelse opnås for kunsthåndværk.

Spørgsmålet om mønsterbeskyttelsens forhold til beskyttelsen for kunstværker blev indgående behandlet i mønsterlovsforslaget fra 1916. Det blev fremhævet, at såfremt et ved registrering beskyttet mønster var et værk, som nød beskyttelse som kunsthåndværk, kom der derved til at bestå to selvstændige rettigheder til mønstret, og at disse rettigheder - skønt i visse henseender forskellige - delvis kom til at falde sammen, for så vidt der ikke blev indført en begrænsning for at undgå denne dobbelte beskyttelse.

I behandlingen blev forskellige udveje for at undgå dobbeltbeskyttelse drøftet. Dette førte til et forslag om i loven om kunstnerret at optage en bestemmelse, hvorefter nævntes lovs regler om krænkelse af kunstnerens eneret ikke skulle finde anvendelse, såfremt kunstværket registreres som mønster, og handlingen kunne påtales efter loven om mønsterbeskyttelse. Nogen sådan bestemmelse er imidlertid aldrig blevet optaget i omdelte lov. Da den svenske mønsterlov kun omfatter genstande indenfor metalindustrien, og da det må anses for ret sjældent, at en genstand, der nyder kunstværksbeskyttelse, registreres som mønster, har spørgsmålet næppe haft større praktisk betydning.

Stillingen i visse andre lande

Den gældende norske ordning har sin parallel i *Storbritannien*. Som ovenfor nævnt er udgangspunktet, at brugskunst i princippet beskyttes som anden kunst efter ophavsretten. Hvis imidlertid et sådant værk registreres som mønster, anses det ikke længere for at være et indgreb i ophavsretten at foretage noget, som kan påtales som indgreb i mønsterretten. Ophavsmanden har desuden for bestandig mistet den del af den ophavsretlige beskyttelse, som falder inden for mønsterrettens ramme. I øvrigt har ophavsman-

den også i den tid, mønsterbeskyttelsen gælder, sin ophavsret, d. v. s. at han er beskyttet mod indgreb, som ligger uden for industriel varetillivirkning, såsom gengivelse i bøger, television samt overfor krænkelse af den ideelle interesse (*droit moral*).

I Storbritannien er visse mønstre undtaget fra beskyttelse efter mønsterloven og udelukkende henvist til ophavsretten. Dette gælder 1) skulpturværker, for så vidt der ikke er tale om udkast eller modeller, der er bestemt til anvendelse som forbillede for industriel produktion, 2) plaketter og medaljer, 3) tryksager, som fortrinsvis har litterær eller kunstnerisk karakter (såsom bogomslag, kalendere, symønstre, gratulationskort, frimærker o. s. v.). Som følge heraf ophører den ophavsretlige beskyttelse ikke f. eks. for tryksager, som her er nævnt, når de fremstilles i industriel målestok, d. v. s. i mere end 50 eksemplarer, og spørgsmålet om dobbeltbeskyttelse bliver aldrig aktuelt.

De engelske bestemmelser om forholdet mellem ophavsret og mønsterret findes hovedsagelig i Sec 10 i Copyright Act fra 1956. I mønsterlovsforslaget fra 1962 har man indgående behandlet stillingen og påny overvejet spørgsmålet. Resultatet blev imidlertid at foreslå i alt væsentligt at bibeholde den gældende ordning. Ophavsretten skal altså ophøre, for så vidt angår genstande, som registreres eller deponeres som mønstre (efter systemet Design Monopoly eller systemet Design Copyright) eller som kommer til anvendelse i industriel målestok.

I forslaget fra 1963 til en fælles mønsterlovgivning for *Benelux-landene* har spørgsmålet om dobbeltbeskyttelse fået en anden løsning, som dog ikke indebærer, at en sådan beskyttelse kan anerkendes uden videre. Forslaget bygger ganske vist på, at et mønster, som » i sin helhed har en tydelig kunstnerisk karakter«, samtidig skal kunne nyde beskyttelse efter mønsterlovgivningen og ophavsretslovgivningen. Imidlertid skal ophavsretten ophøre samtidig med, at mønsterretten ophører, for så vidt mønsterindehaveren ikke indgiver *en særlig erklæring om, at han vil bevare sin ophavsret*. En særlig afgift skal også erlægges, og meddelelsen registreres og offentliggøres. I motiverne peges på, at den, som vil have fordel af dobbeltbeskyttelse (f. eks. at kunne påberåbe sig

mønsteret i tilfælde af indgreb), må underkaste sig mønsterlovens bestemmelser. Kravet om den særlige erklæring er foreskrevet for at varetage offentlighedens interesser.

Også i det lovforslag, som er fremlagt i *De Forenede Stater*, har man fulgt en middelevvej. Det foreslås bl. a., at ophavsretlig beskyttelse skal ophøre, for så vidt angår et kunstværks udnyttelse som brugsgenstand eller som en integrerende del deraf, når indehaveren af ophavsretten får forbilledet for denne genstand registreret som mønster. I øvrige henseender skal ophavsretten bestå.

Mønsterloven i *Italien* indeholder en bestemmelse, som udelukker anvendelse af ophavsretsloven på mønstre i almindelighed. På den anden side giver ophavsretsloven kun beskyttelse for kunstindustrielle genstande under forudsætning af, at genstandens kunstneriske udformning kan udskilles fra indslaget af industriel karakter.

I de fleste andre lande af interesse uden for Norden er der mulighed for dobbeltbeskyttelse. Dette er tilfældet i *Frankrig*, *Schweiz*, *Vesttyskland* og *Østrig*.

Udvalgets stilling

Spørgsmålet »dobbeltbeskyttelse« har ikke voldt udvalget vanskeligheder. Man har skønnet, at mest talte for at opretholde den gældende tilstand. Hvad udenlands er anført imod, at samme genstand nyder beskyttelse såvel efter mønsterloven som efter ophavsretsloven, har udvalget ikke kunnet godtage. Det er forståeligt, at man fra ophavsmandens side må modsætte sig tanken om, at en mønsterregistrering skal begrænse ophavsretslovens område. Har lovgiveren givet ophavsretlig beskyttelse for brugskunst, bør en begrænsning af denne beskyttelse ikke gøres af den ophavsretten uvedkommende grund, at værket registreres som mønster.

Når udvalget har overvejet de betragtninger, som er blevet anført imod at give dobbeltbeskyttelse, har man haft for øje, at en del af disse kun synes at være udslag af, at man har indtaget en afvisende holdning til spørgsmålet om ophavsretlig beskyttelse i det hele taget for værker af brugskunst. Det i det engelske forslag fra 1962 anførte om, at en langvarig beskyttelse for mønstre i almindelighed ikke er ønskelig inden for indu-

strien, samt at det er praktisk, at alle krav på beskyttelse for mønstre findes samlet i et offentlig tilgængeligt register er også overvejet. Sådanne grunde kan dog ikke tillægges selvstændig betydning ved bedømmelsen af spørgsmålet om dobbeltbeskyttelse. Hvad det her kommer an på er alene, om den ophavsretlige beskyttelse, som gives for brugskunst, skal begrænses som følge af, at genstanden registreres som mønster, og dette finder udvalget ikke rimeligt.

Den væsentligste indsigelse, der er fremført af modstanderne mod dobbeltbeskyttelse, er den, at offentligheden - i første række de interesserede producenter, som nøje følger mønsterregistreringerne — bør kunne stole på, at når en mønsterregistrering er ophørt, findes ingen andre beskyttelsesformer, som kan hindre en fri udnyttelse af mønstrene. En ordning, som tilgodeser dette krav, siges at indeholde en væsentlig lettelse for offentligheden sammenlignet med et system, efter hvilket dobbeltbeskyttelse kan opnås. Udvalget finder imidlertid heller ikke, at denne begrundelse er tilstrækkelig tungtvejende. Den lettelse for offentligheden, som følger af en ordning, hvorefter dobbeltbeskyttelse ikke kan opnås, opvejer nemlig ikke den lettelse, der gennem en sådan ordning beredes den, som står over for valget om, hvorvidt han skal lade sit værk mønsterbeskytte eller ej, når han er usikker med hensyn til, om genstanden opfylder de i ophavsretsloven stillede krav. Når henses til vanskeligheden ved selv at bedømme genstandens karakter af kunstværk eller hurtigt at få autoritative udtalelser herom, må det for ophavsmanden eller hans retsindehaver være rimeligt at kunne udnytte mønsterretten uden derved at tabe ophavsretten, der ikke kan fastslås på anden måde end ved en retsafgørelse. At lade en genstand mønsterregistrere må anses som en sikkerhedsforanstaltning i mange tilfælde, hvor genstanden befinder sig i brugskunstens nedre grænseområde*).

Udvalget må anbefale princippet om dobbeltbeskyttelse, hvorved den hidtil gældende tilstand på dette område opretholdes. Det skal understreges, at man efter udvalgets

mening principielt ikke bør gøre begrænsninger i ophavsretten, uden at meget stærke grunde herfor kan påberåbes. Ophavsretten varetager nemlig delvis andre interesser end dem, som den mere industrielt betonedede mønsterret skal tilgodese. Tydeligt fremtræder dette i ophavsrettens beskyttelse for den ideelle interesse (»droit moral«), der omfatter retten for ophavsmanden til at blive navngivet i forbindelse med sit værk og at modsætte sig, at værket gengives i forvansket skikkelse eller ellers udsættes for handlinger, som er krænkende for ham. Af særlig interesse er her, at ophavsmanden som regel ikke kan overdrage den del af ophavsretten, som består i den ideelle ret, men kun den del, som gælder selve dispositionsretten til værket. Men også i andre henseender end for så vidt angår spørgsmålet »droit moral«, giver ophavsretten en beskyttelse, som mønsterloven ikke hjemler.

Ved bedømmelsen af spørgsmålet om dobbeltbeskyttelse må det endvidere have for øje, at i praksis vil kun et fåtal af genstande komme i betragtning. Således bortfalder spørgsmålet ofte alene af den grund, at de i ophavsretsloven stillede krav ikke er til stede, og i mange tilfælde bliver spørgsmålet ikke aktuelt, fordi interessen for at sætte varen i produktion er bortfaldet før mønsterbeskyttelsen er udløbet. Andre produkter - og herved sigtes til genstande med udpræget kunstnerisk karakter — vil normalt ikke blive mønsterregistreret, så også derved undgås problemet med dobbeltbeskyttelse. De vanskeligheder, der fra forskellig side er anført som talende mod systemet dobbeltbeskyttelse, må generelt set anses for at have ringe betydning.

Spørgsmålet om dobbeltbeskyttelse er drøftet indgående med de øvrige nordiske landes udvalg, og man er nået frem til at anbefale dobbeltbeskyttelse. Dette betyder for det norske udvalgs vedkommende, at man er indstillet på at foreslå, at den nuværende bestemmelse i mønsterlovens § 1, 3. stk. falder bort. Den nordiske indstilling går således ind for, at den linie, der indeholdes i ophavsretslovens § 10, bibeholdes, men en særlig regel herom i mønsterloven må anses for uforholdsmæssig.

*) Se W. Weincke NIR 1962 side 259 ff.

BESKYTTELSE FOR BRUGSKUNST

Medens den danske kommission kun fik til opgave efter samarbejde med tilsvarende kommissioner i Finland, Norge og Sverige at fremkomme med forslag til en ny dansk lov om mønstre, blev den svenske og den norske kommissions opgave udvidet til at omfatte også visse spørgsmål om beskyttelse for brugskunst.

Den svenske betænkning, som allerede foreligger, indeholder da også en indgående redegørelse for spørgsmålet om beskyttelse for værker af brugskunst (Statens offentliga utredningar 1965 : 61 p. 173-217).

Efter § 1 i den danske lov nr. 158 af 31. marts 1961 om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker falder også værker af brugskunst inden for lovens område. Ophavsretten varer efter lovens § 43 indtil 50 år er forløbet efter ophavsmandens dødsår. For anonyme eller pseudonyme værker dog kun indtil 50 år efter offentliggørelsen (§ 44). For værker af brugskunst, der ikke har Danmark som hjemland, gælder dog den begrænsning i beskyttelsens gyldighedstid, at længere beskyttelse end den, der gælder for de pågældende værker i disses hjemland, ikke kan kræves her i landet. Denne reciprocitetsregel har eksempelvis betydning for beskyttelsen af svensk brugskunst i Danmark, idet brugskunst efter den svenske ophavsretslovs § 43, 2. stk. har en kort beskyttelsestid, nemlig 10 år fra den første offentliggørelse, eller hvis værket ikke var offentliggjort ved ophavsmandens død, da indtil 10 år er forløbet fra hans dødsår, dog med den modifi-

kation i § 65, at værker af brugskunst skal nyde beskyttelse indtil udgangen af 1971, såfremt beskyttelsesperioden udløber i noget af årene 1960-1970. Denne ændring blev betegnet som midlertidig, idet spørgsmålet om brugskunstens stilling i Sverige som sket, skulle tages op i forbindelse med revisionen af mønsterlovgivningen*).

Den svenske mønsterlovskommission har nu foreslået, at ophavsrettens gyldighedstid, for så vidt angår værker af brugskunst, skal være lige så lang som for anden kunst og således også i Sverige gælde, indtil 50 år er forløbet efter ophavsmandens død og for anonyme og pseudonyme værker 50 år fra offentliggørelsen.

Af betydning for den svenske kommissions standpunkt har det været, at den norske kommission i alt væsentligt har samme opfattelse. Under de norsk-svenske forhandlinger om dette særlige spørgsmål er fra norsk side bl. a. anført, at de indsigelser, der kan gøres mod en lang beskyttelsestid for værker af brugskunst, mister i styrke, hvis de relativt strenge kunstneriske krav stilles til kunstindustrigenstande.

Den danske kommission kan kun se med tilfredshed på det foreliggende norsk-svenske resultat, der - hvis forslaget gennemføres - vil være værdifuldt for beskyttelsen af danske værker af kunstindustri i de pågældende lande.

*) Se Torben Lund: »Ophavsret« 1961 pag. 240-243.

BEMÆRKNINGER TIL LOVUDKASTETS ENKELTE PARAGRAFFER

LOVENS TITEL OG UNDERAFSNIT

Den danske lov om beskyttelse for mønstre nr. 107 af 1. april 1905 blev i medfør af lov nr. 98 af 7. april 1936 optrykt ved bekendtgørelse nr. 193 af 1. september 1936 som lov om mønstre. Efter samråd med de øvrige nordiske mønsterlovsudvalg foreslås det at benævne også en ny lov på dette område som *Lov om mønstre*. Tilsvarende benævnelser bliver herefter også foreslået i de øvrige nordiske lande. Hvad der skal forstås ved mønstre, fremgår straks af lovens § 1. Læseren er derfor ikke henvist til, at skulle fordybe sig nærmere i loven for¹ at blive bekendt med, hvad lovtitlen sigter til.

Loven er opdelt i 8 kapitler.

Kapitel I, der omfatter §§ 1–9 er benævnt »*Almindelige bestemmelser*«. Her er optaget bestemmelserne om mønsterrettens genstand (§ 1), de almindelige beskyttelsesforudsætninger (§§ 1-4), mønsterrettens indhold (§§ 5-7), konventionsprioritet (§ 8) og beskyttelsestiden (§9).

Kapitel II gælder »*Registrering af mønstre*« og indeholder i §§ 10–25 de grundlæggende regler om fremgangsmåden ved registrering. Det bør dog bemærkes, dels at adskillige forskrifter vedrørende mønstrets anmeldelse og registrering er optaget i en af handelsministeren herom udfærdiget bekendtgørelse, og dels at visse bestemmelser, som har betydning for registreringen, også findes i lovens følgende kapitler. Regler om registreringsmyndigheden gives i § 10, regler om ansøgningsakterne i §§ 11–12, om fuldmægtig på ansøgningsstadiet i § 13, om ansøgningsdag og forbud mod ændring af ansøgningen i § 14, om behandlingen af ansøgningen i §§ 15-16, påstand om bedre ret til mønstret §§ 17–18, ansøgningens offentliggørelse § 19, offentlig adgang til ansøgningsakterne i § 20, fortsat behandling af

ansøgningen i § 21, administrativ appeladgang i §§ 22-23, registrering i § 24 og fornyelse af registrering i § 25.

Kapitel III omfatter §§ 26-30 og har overskriften »*Overdragelse og licens*«. Der er heri optaget bestemmelser om adgang for andre end mønsterhaveren til erhvervsmæssig udnyttelse af mønstret (såkaldt licens) (§ 26), notering i registret om overdragelse af mønsterretten og af licens (§ 27) samt endelig om tvangslicens i §§ 28-30.

Kapitel IV, §§ 31-33, omhandler »*Registreringens ophør*«. Først gives regler om ophævelse af en registrering (§ 31) og derefter om overførelse af en registrering til en anden (§ 32) og endelig regler om udslettelse af en registrering (§ 33).

Kapitel V benævnes »*Bestemmelser om retsbeskyttelse m. m.*«. og omfatter §§ 34-40. Her findes reglerne om straf og påtale (§ 34), om erstatning (§§ 35-36), om andre følger af mønsterretskrænkelse (§ 37), om bortfald af følgerne af mønsterretskrænkelsen (§ 38) og om oplysningspligt vedrørende mønsterret (§§ 39-40).

Kapitel VI, §§ 41-44, benævnes »*Forskellige bestemmelser*«. I § 41 findes regler om fuldmægtig, i § 42 gives hjemmel for handelsministeren til at tilstå lettelser i pligten til at have fuldmægtig og i § 43 hjemmel for ministeren til at fastsætte afgifterne og i § 44 hjemmel for at fastsætte de nærmere forskrifter vedrørende ansøgningen og dennes behandling, om registrets indretning m. m.

Kapitel VII, §§ 45-47, har overskriften »*Retsplejebestemmelser*«.

Kapitel VIII, §§ 48-49, indeholder »*Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser*«.

Vedrørende forslagets systematik og de en-

kelte paragraffers indhold og udformning bemærkes, at det er tilstræbt - såvidt muligt - at følge det nordiske udkast til patentlov (PLU). Dette har medført, at bemærkningerne til de enkelte paragraffer i mønsterlovsudkastet har kunnet forenkles, idet der på ikke få områder har kunnet henvises til de nordiske patentkomitélers betænkning Nordisk utredningsserie 1963 :6.

Kapitel I.

Almindelige bestemmelser.

Mønsterrettens genstand og subjekt.

I denne paragraf gives først en kort definition af det mønsterbegreb, som loven omfatter. Derefter findes en bestemmelse om, hvem der er berettiget til at erhverve eneret til at udnytte mønstret erhvervsmæssigt. Endvidere slås det fast, at eneretten erhverves gennem registrering. Den eneret, der hjemles her, benævnes *mønsterret*.

Vedrørende paragraffens indhold er der grund til at fremhæve, at der i teksten henvises til andre bestemmelser i loven, der omhandler registreringsbehandlingen, eneretten o. s. v. Den væsentlige beskyttelsesforudsætning, at mønstret skal være nyt i objektiv forstand og afvige fra ældre mønstre fremgår ikke af § 1, hvor den muligt burde have haft sin plads. Nyhedskravet kræver imidlertid en udførlig beskrivelse og passer derfor mindre godt i den indledende paragraf. Efter forbillede af PLU opstilles nyhedskravet derfor først i § 2.

Mønsterbegrebets indhold er behandlet i de almindelige motiver under overskriften »Mønsterrettens genstand«. Udvalgets forslag går ud på, at beskyttelse skal kunne opnås ikke blot for smagsmønstre, men også for mønstre med praktisk formål. Den gældende mønsterlov sonderer heller ikke mellem smagsmønstre og mønstre med praktisk formål. I bemærkningerne til denne lovs § 1 siges, at det er uden betydning, om formålet med det genstandene givne ydre er at tilfredsstille smagen eller forhøje deres brugsværdi. Forholdet er imidlertid det, at mønsterloven i praksis vel må siges at være blevet en smagsmønsterlov. Det skal bemærkes,

at det i lovudkastet nu direkte udtales, at et mønster kan bestå udelukkende af et ornament. Ornamentet skal være bestemt til at anvendes på bestemt angivne varer, jfr. § 11, stk. 2. Også efter den gældende mønsterlov er der registreret mønstre, der alene består af dekorationsmønstre (ornamenter) til udsmykning af nærmere angivne varer. Ved mønster skal således herefter forstås forbilledet for en vares udseende eller for et ornament. Mønstrrets formål er at tjene som forbillede for erhvervsmæssig varefremstilling, og det bliver således bestemmende for varens særlige udseende. Foruden de begrænsninger, som ligger i selve definitionen, og som er omhandlet i de almindelige motiver, skal her yderligere omtales visse forhold til nærmere belysning af mønsterretsbegrebet.

Den pågældende vares udseende må fremgå umiddelbart af mønstret. Dette medfører, at der ikke skal gives nogen beskrivelse af dette. Mønstre for fremstillingsværktøj, klichéer, støbeforme o. s. v. udgør kun forbilleder for fremstilling af selve disse genstande og ikke tillige for de produkter, som skal fremstilles ved anvendelsen af de nævnte genstande. Som eksempel kan nævnes, at et mønster for en kageform ikke kan give beskyttelse for kagens udseende, men kun for formens udseende. Dette medfører selvsagt ikke, at ikke også kagemønstre kan beskyttes enten jævnsides med kageformen eller selvstændigt. For så vidt angår tryktyper er forholdet principielt det samme, men bogstavernes udseende som sådant kan dog ikke anses for at kunne beskyttes efter den foreslåede lov. Formelt fremgår dette af, at bogstaver ikke kan henføres under varebegrebet og som regel heller ikke betegnes som ornament. Behovet for beskyttelse for en ny udformning af bogstaver eller tryktyper kan tilgodeses, dels gennem ophavsretten, som ikke kan anses for at udelukke skabende virksomhed på den typografiske formgivningsområde fra beskyttelse, når arbejdsresultatet får karakter af kunstværk, dels gennem mulighederne for at lade tryktyperne som sådanne mønsterregistrere¹⁾.

Med udtrykket »en vares udseende« sig-

¹⁾ Se angående internationale bestræbelser for at åbne adgang for beskyttelse for nye tryktyper Prop. ind. 1964 p. 106 ff.

tes ikke blot til varens ydre i betydningen dens ydersider, men også dens indvendige form. Varer, der er forsynet med låg el. lign., skal altså i nærværende henseende betragtes også indvendig, og som eksempel skal nævnes, at til en fuglekasses udseende må også høre kassens indre. Et mønster må som følge deraf i visse tilfælde vises gennem flere afbildninger. Når det på den anden side drejer sig om mønstre, som gentages på en og samme vare, således f. eks. tekstilstoffer og tapeter, skal man betragte blot en del af stof- eller tapetrullen som det komplette mønster, forudsat at denne del viser hele den figurkomposition, som gentages rullen igennem. Der er intet til hinder for, at tekstilmønstre og tapetmønstre søges beskyttet som ornamenter.

Også selve varebegrebet er behandlet i de almindelige motiver. Det fremgår bl. a. heraf, at en del af en vare, f. eks. et håndtag, et stoleben, et armlæn og andre halvfabrikater, som ikke er at anse for brudstykker af den færdige genstand, men som i sig selv fremtræder som omsætningsgenstande, må anses som selvstændige varer i mønsterlovens forstand. For så vidt angår komplekse mønstre, d. v. s. forbilleder for varer, som er sammensat af to eller flere dele, bør intet være til hinder for at godtage disse som beskyttelsesobjekt. Som eksempel skal nævnes, at et lågfad må kunne registreres som et mønster, selv om låget ikke er fastgjort til fadet. Fad og låg sælges som en enhed og genstandens helhedsydre kommer bedst frem, når fadet vises forsynet med låg. På tilsvarende måde må et skuffemøbel være egnet til registrering som en enhed. Imidlertid kan det, for så vidt angår visse komplekse mønstre, anbefales, at enkeltdele hver for sig gøres til genstand for registrering og således ikke blot registreres i sammensat skikkelse. Mønsterretten er nemlig ikke bestemt til at give selvstændig beskyttelse for dele af mønstret, men kun for mønstret i dets helhed. Dette fremgår af de almindelige bemærkninger under afsnittet om mønsterrettens indhold.

Den vare, hvortil mønsterloven sigter, må være en konkret genstand, således at forstå, at anvisninger f. eks. vedrørende en vares fremstilling, en fremgangsmåde f. eks. til overfladebehandling af en vare for at skabe

en vis virkning og særlige arrangementer såsom værelsesindretning, eller reklameopstillinger ikke kan godtages som mønstre. En vis tvivl har været fremme, når det har drejet sig om omfangsrige genstande, såsom fartøjer, bygninger, flyvemaskiner o. s. v. Nogen grund til her at gøre en undtagelse fra varebegrebet har udvalget imidlertid ikke fundet, at der foreligger. Mindre huse, som fremstilles fabriksmæssigt og i færdig stand transporteres til opstillingsstedet, f. eks. kiosker o. l., bør uden tvivl falde inden for mønsterretsområdet. At mønsterregistrering i større udstrækning skulle blive søgt for de nævnte genstande forekommer imidlertid ikke sandsynligt. Med hensyn til levende dyr og planter falder disse uden for det mønsterretlige område, idet nyhedskravet ikke opfyldes. Det er således et absolut krav, at varerne skal kunne fremstilles industrielt eller håndværksmæssigt og derigennem få sit ganske bestemte udseende. Udseendet af i naturen forekommende træer, planter, frugter, blomster o. l. kan ikke - lige så lidt som udseendet af et dyr - gøres til genstand for mønsterbeskyttelse.

Ved anvendelsen af de i Danmark, Norge og Sverige gældende mønsterlove er tvivl undertiden opstået med hensyn til, hvorvidt man i et konkret tilfælde har at gøre med élt eller flere mønstre, når det gælder ting som spisebestik, servicer, rejseetuier med indhold o. l. Også ved de indbyrdes drøftelser mellem de nordiske mønsterlovsudvalg har i denne henseende forskellige opfattelser gjort sig gældende. Principielt bør et mønster ikke angå mere end en enkelt genstand. For at lette praksis foreslår udvalget imidlertid, at en og samme ansøgning om mønsterregistrering under visse særlige forudsætninger skal kunne omfatte flere mønstre, hvorigennem en vis form for kollektiv registrering finder sted. Dette spørgsmål behandles nærmere nedenfor under § 12.

I paragraffens 2. stk. gives udtryk for, at med mønstre i lovens forstand forstås kun sådanne, som er opstået ved en menneskelig indsats. Rene naturforekomster falder således udenfor. Der skal med andre ord være tale om et mønster, som nogen har frembragt, og kun den, som har frembragt mønstret eller den, til hvem frembringerens ret er overgået, får mulighed for at erhverve

mønsteret. Kravet om mønsterskabende virksomhed som beskyttelsesforudsætning er behandlet i de almindelige motiver. I et særligt afsnit er også optaget spørgsmålet om retten til mønstre, som er fremstillet af arbejdstagere eller efter særlig aftale.

Allerede i første paragrafs 2. stk. bestemmes, at eneretten erhverves gennem registrering. Nogen anden måde til at opnå mønsterbeskyttelse på foreslås ikke. Spørgsmålet har været genstand for behandling i de almindelige motiver.

I loveteksten anvendes betegnelsen *mønsteret* for den eneret til erhvervsmæssigt at udnytte mønstret, som nærmere indeholdes i § 5 og i de almindelige motiver i afsnittet om mønsterrettens indhold. Det blev anset for praktisk at finde en betegnelse på den pågældende eneret, og valget faldt derved på udtrykket mønsteret, som svarer godt til betegnelserne ophavsret, varemærkeret o. s. v.

Den i paragraffen gjorde henvisning til lovens øvrige bestemmelser — »i overensstemmelse med denne lov« - sigter både til beskyttelsesforudsætningerne og til enerettens indhold. For så vidt angår beskyttelsesforudsætningerne gælder det såvel de materielle vilkår efter loven som de formelle forskrifter optaget i loven og i den i medfør heraf udstedte bekendtgørelse, der indeholder nærmere forskrifter for mønstrets anmeldelse m. m.

NyJedskravet og »kravet om adskillelse«.

Af paragraffen fremgår, at mønsteret kun skal kunne erhverves for *nye mønstre*, og samtidig angives det nærmere indhold af dette nyhedskrav. Derved ligestilles visse såkaldte kollisionstilfælde med, hvad der skal anses for at være nyhedsskadeligt. I tilknytning til kravet om nyhed opstilles som en beskyttelsesforudsætning, at mønstret skal adskille sig væsentligt fra, hvad allerede måtte være kendt, d. v. s. et krav om en væsentlig forskel.

Undtagelser fra det i nærværende paragraf opstillede nyhedskrav findes i § 3.

En udførlig redegørelse for nyhedskravet og kravet om væsentlig forskel findes i de almindelige motiver. Kravet om nyhed og

om væsentlig forskel gælder efter den foreslåede lovt tekst, hvis eksempler ikke skal anses for at være nogen udtømmende opregning i forhold til alt, som er blevet almindelig tilgængeligt før ansøgningen blev indgivet. Som følge heraf omfatter kravet også tidligere indgivne ansøgninger, såfremt mønstret eller et tilsvarende mønster fremgår af disse, forudsat at den ældre ansøgning er blevet offentlig tilgængelig. I denne forbindelse er det ikke anset for nødvendigt at opstille nogen sondring mellem ældre ansøgninger fra samme ansøger og ansøgninger indgivet af andre. En ansøger kan således fortabe retten til at få et mønster registreret på grund af en af ham selv tidligere indgiven ansøgning, når det mønster, han søger beskyttet, fremtræder som en variant af det af den tidligere ansøgning omfattede mønster.

Indenfor de nordiske mønsterlovsudvalg har man imidlertid fundet det rimeligt at åbne adgang til en vis form for *variantregistrering*. Herved forstås registrering af en serie mønstre med et vist fælles træk, som varieres i mindre væsentlig grad, således at kravet om væsentlig forskel ikke opfyldes ved en sammenligning mellem de forskellige i serien indeholdte mønstre. Sådanne varianter vil især forekomme inden for tekstilindustrien, men også på andre områder kan de blive aktuelle. Den form for kollektiv mønsterregistrering, som udvalget foreslår i § 12, tilsigter ikke at løse behovet for variantregistrering. Efter udvalgets forslag skal den typiske form for mønstervarianter overhovedet ikke omfattes af § 12. Hvis varianterne imidlertid søges registreret *samtidig* — og dette er også en forudsætning for den form for kollektiv registrering, som § 12 omfatter — synes intet at være til hinder for, at samtlige bliver registreret, selv om de ikke indbyrdes opfylder kravet om væsentlig forskel. Ved ansøgningernes indgivelse kan mønstrene ikke anses for at være blevet offentlig tilgængelige i bestemt rækkefølge, men ved at anmeldelserne indgives samtidig, må de tværtimod naturligt behandles, som om intet af mønstrene var blevet kendt forud for de andre. Hvad der bestemmes i paragraffens 2. stk., 2. punktum, strider ikke herimod. Forudsætningen for anvendelsen af denne bestemmelse er nemlig — efter 1. stk.

... at mønstret skal anses for at være blevet kendt, inden ansøgningen om registrering fandt sted.

Vedrørende den her hjemlede form for variantregistrering bør erindres, at den kræver en selvstændig ansøgning for hvert mønster. Det er således ikke meningen, at mønstrene skal kunne omfattes af en fælles ansøgning og heller ikke, at fremgangsmåden skal føre til en kollektiv registrering. Hvert mønster skal registreres for sig. Udvalget har herved villet fastslå, at ud fra et alment synspunkt ønsker man ikke at begunstige variantregistrering gennem særlige lettelser i henseende til ansøgningen, f. eks. gennem afgiftsrabat o. l., men at det på den anden side må anses for at være formålstjenligt, at man ikke hindrer variantregistrering i den form, som her er angivet.

Udvalget foreslår også, at en ansøgning efter § 12 skal kunne ændres til flere selvstændige ansøgninger, som da skal anses for at være indgivet samtidig. Bestemmelser herom indeholdes i den i medfør af loven udstedte særlige bekendtgørelse vedrørende mønstrets anmeldelse m. m.

Den i den gældende mønsterlovs § 7 indeholdte bestemmelse om, at en anmeldelse kan omfatte fra 1 til 50 mønstre, har udvalget således taget afstand fra. Derfor er nærmere redegjort i motiverne til § 12.

Som allerede anført kan en ældre ansøgning om mønsterregistrering påberåbes som nyhedsskadelig overfor en yngre ansøgning under forudsætning af, at den ældre var almindelig tilgængelig, d. v. s. at den var offentlig, da den yngre ansøgning indkom. Udvalget foreslår imidlertid i anden forbindelse, at akterne i en ansøgning om mønsterregistrering skal kunne hemmeligholdes i en tid af højst 6 måneder, hvis ansøgeren begærer dette (§ 19). Det spørgsmål opstår herefter, hvorledes forholdet mellem en ældre hemmelig ansøgning og en yngre ansøgning skal reguleres. Efter den gældende bekendtgørelse angående mønstres anmeldelse og registrering m. v. nr. 209 af 26. september 1936 skal registreringsmyndigheden ved modtagelsen af en mønsteranmeldelse give denne et løbenummer, og bemærkning om anmeldelsen indføres i en kronologisk ført dagbog med angivelse af dag og klokkeslæt for modtagelsen. Hvad enten anmeldelsen omfatter et

eller flere mønstre og uden hensyn til, om mønstrene i medfør af lovens § 7 er indgivet i forseglede indpakning eller indleveres åbne, har anmeldelsen prioritet fra anmeldelsesdagen, og beskyttelsen regnes tilbage til denne dag, forudsat anmeldelsen fører til registrering. Da anmeldelserne ikke er offentlig tilgængelige, og da der ikke finder nogen offentliggørelse sted hverken af de anmeldte eller registrerede mønstre, vil alene den omstændighed, at et mønster har været anmeldt til registrering ikke være en nyhedsskadelig handling. Derimod vil den omstændighed, at et mønster i henhold til en tidligere anmeldelse har været indført i mønsterregistret, være nyhedsskadelig, uanset at mønstret ikke offentliggøres fra registreringsmyndighedens side, og selv om mønsterhaveren ikke heller selv har bragt mønstret ud i omsætningen. Det afgørende er, at mønsterregistret er offentligt tilgængeligt. Da registreringsmyndigheden ikke foretager nogen nyhedsundersøgelse, henskydes spørgsmålet om indbyrdes konflikter mellem yngre og ældre anmeldelser efter de hidtil gældende regler helt til domstolene. I tilfælde af kollision har den ældre anmeldelse fortrinsret, selv om mønstrene foreligger i forseglede indpakning.

I sådanne kollisionstilfælde, som omhandles i nærværende paragrafs 2. stk., må den ældre ansøgning uden tvivl have fortrinsret til registrering frem for den yngre, som således må vige. Ellers ville to få »eneret« til samme eller lignende mønstre, og dette kan ikke anses for at være praktisk. Imidlertid har udvalget efter samråd med de øvrige nordiske mønsterlovsudvalg overvejet, om man ikke burde gå et skridt videre og ikke alene give den ældre ansøgning fortrinsret til registrering, men også lade den ældre ansøgning være nyhedshindrende uafhængig af, om den fører til registrering eller ej. Efter forbillede af PLU må man imidlertid kræve, at den ældre ansøgning, inden den er henlagt eller afslået, er blevet almindelig tilgængelig. Dette indebærer på den anden side, at en ældre hemmelig ansøgning, som henlatgges, f. eks. fordi den er blevet tilbagetaget eller afslået, inden den var gjort almindelig tilgængelig, ikke skal virke nyhedshindrende overfor en yngre ansøgning, som angår samme eller lignende mønster. For-

udsætningen for at virke nyhedshindrende er med andre ord den, at mønsterrepræsentationen i den ældre ansøgning er offentliggjort af registreringsmyndigheden i forbindelse med, at ansøgningsakterne er gjort almindelig tilgængelige efter de særlige bestemmelser herom (§§ 19-20). Når dette er sket, skal mønstret betragtes som kendt allerede fra og med, at mønsterrepræsentationen blev indført i den da hemmelige ansøgning. Denne løsning, der som nævnt har sin parallel i PLU, forslår udvalget derfor gennemført.

Udover de grunde, som de nordiske patentlovskomiteer har fremført ved behandlingen af nærværende spørgsmål, kan for mønsterrettens vedkommende enkelte bemærkninger yderligere tilføjes. Som fremhævet af patentlovskomiteerne har det for nærværende spørgsmål været af væsentlig betydning, at det kun vil komme til at dreje sig om en relativ kort tid, inden det viser sig, om den ældre ansøgning kan påberåbes overfor en yngre; hemmeligholdelse af akterne i en patentansøgning er nemlig foreslået begrænset til højst 18 måneder. Når hemmeligholdelse af akterne i mønsteransøgninger efter udvalgets forslag kun kan finde sted for en tid af højst 6 måneder, er mulighederne for en hurtig behandling, som naturligvis er ønskelig, endnu større på mønsterretsområdet. Den korte tid, hvori ansøgningen således kan holdes hemmelig, må derhos formodes at medføre, at antallet af kollisionstilfælde af denne karakter vil blive få. Den kronologiske rækkefølge, hvori ansøgningerne er indkommet, må være afgørende for prioriteten, og det uden hensyn til, om ansøgningens bekendtgørelse er begært udsendt efter reglerne herom eller ej.

Vedrørende spørgsmålet om den ældre ansøgnings nyhedsskadelige virkning overfor yngre mønsteranmeldelser skal bemærkes, at det afgørende tidspunkt er mønsterrepræsentationens indgivelse. Først fra og med den dag, denne foreligger, indtræder den nyhedsskadelige virkning. Såfremt den pågældende dag ikke falder sammen med ansøgningsdagen, bliver sidstnævnte dag således ikke den afgørende. Det er endvidere en forudsætning, at mønsterrepræsentationen senere, d. v. s. efter at den kolliderende ansøgning er blevet indgivet, findes blandt

sagens akter og offentliggøres efter de herom foreskrevne regler.

Efter bestemmelserne om konventionsprioritet (§ 8 og den handelsministerielle bekendtgørelse, som udstedes med hjemmel heri) skal en ansøgning om registrering her i landet af et mønster, som tidligere er beskyttet i et andet konventionsland, ved anvendelsen af § 2 anses for sket samtidig med ansøgningens indgivelse i vedkommende fremmede land. For det her omhandlede spørgsmål medfører dette, at den nyhedsskadelige virkning overfor en senere ansøgning skal regnes fra tidspunktet for ansøgningen i det fremmede land, hvorved registreringsmyndigheden her i landet må forudsætte, at mønsterrepræsentationen blev indgivet samtidig med ansøgningens indgivelse i udlandet.

Som det fremgår af, hvad allerede er ført, forstås ved udtrykket »vedkommende myndighed« registreringsmyndigheden. Når ikke denne betegnelse er anvendt, hænger dette sammen med, at kollisionstilfældene udstrækkes til at omfatte også mønstre, som fremgår af ældre ansøgninger om patent eller om registrering af varemærker, som på det aktuelle tidspunkt endnu ikke var gjort almindelig tilgængelige. I de nævnte tilfælde er det patentmyndigheden - respektive registreringsmyndigheden for varemærker - som gør ansøgningerne offentlig tilgængelige. Den omstændighed, at det er direktøren for patent- og varemærkevæsenet, der også registrerer mønstre, medfører dog rent faktisk, at det drejer sig om forskellige registreringsområder under samme administration. Da registreringsmyndigheden for mønstre først omtales i § 10, har man fundet det rigtigst ikke at anvende denne betegnelse allerede her i § 2.

Vedrørende spørgsmålet om kollision mellem patent- og varemærkeansøgninger på den ene side og ansøgninger om mønsterregistrering på den anden side skal bemærkes, at et mønster kan fremgå af en patentansøgning som en særlig udførelsesform af den opfindelse, ansøgningen angår. Det er også klart, at et mønster kan have karakter af vareudstyrsmærke, enten det gælder selve varens udformning, eller det gælder udformningen af en vares indpakning, og i visse tilfælde kan kollision også foreligge med et figur-

mærke. Hvis ansøgningsakterne er offentlig tilgængelige, er mønsterrepræsentationen en nyhedshindring efter hovedreglen i nærværende paragraf. Er akterne i sagen derimod hemmelige, må specialbestemmelsen finde anvendelse, for at samme virkning skal nås. Grunden til at ligestille ældre ansøgninger om patent- og varemærkeregistrering med ældre ansøgninger om mønsterregistrering i den henseende, hvorom der her er tale, er den samme, som har foranlediget den foreslåede regulering af kollisioner mellem ansøgninger om mønsterregistrering.

Varemærkeanmelderser bliver først almindelig tilgængelige en vis tid efter anmeldelsen. Forud for offentliggørelsen undersøges mærkerne af registreringsmyndigheden, og først herefter bekendtgøres disse (fremlægelse). Eventuelle indsigelser mod registreringen kan da fremsættes inden udløbet af en nærmere angiven frist (varemærkelovens § 20). Sæfremt konventionsprioritet (varemærkelovens § 30) er påberåbt, går fortrinsretten tilbage til dagen for den første anmeldelse i prioritetslandet. Kolliderer en varemærkeanmeldelse med en indgiven ansøgning om mønsterregistrering, men ligger den sidstnævnte i tid efter varemærkeansøgningens indgivelse, bør mønstret ikke registreres. I modsat fald ville tilfældet blive det, såfremt rettighederne tilkom forskellige personer, at disse kunne blokere hinanden med deres respektive »enerettigheder«, og dette måtte anses for at være uheldigt. Såfremt det er éln og samme person, som søger at opnå både varemærke- og mønsterregistrering, må han først indgive sin ansøgning om mønsterregistrering og derefter ansøgning om varemærkeregistrering. Hindringer ud fra et kollisionssynspunkt opstår ikke derved. Vil nogen opnå både patent- og mønsterregistrering, må han enten indgive ansøgningerne derom samtidig, eller først indgive patentansøgningen, uden at han derved viser mønstret som en udformning af opfindelsen, samt derefter indgive ansøgningen om mønsterregistrering og senere eventuelt komplettere patentansøgningen med en tegning af mønstret.

Udvalget har ikke ment at kunne tage i betragtning kollisionshensyn til ældre nordiske patentansøgninger, som er gjort i et

andet nordisk land (jfr. den foreslåede bestemmelse i § 30, stk. 2 i PLU).

Forholdet mellem patentret og mønsterret fortjener endeligt at belyses nærmere. Hvis et mønster falder inden for beskyttelsen for et patent, og mønstret er vist i patentansøgningen i form af en tegning, er denne, efter hvad der allerede er oplyst, en nyhedshindring for en senere ansøgning om mønsterregistrering, for så vidt ikke patentansøgningen henlægges eller afslås, inden den er gjort almindelig tilgængelig. Hvis den derimod henlægges eller afslås forinden, bliver den ingen hindring for en mønsterregistrering. I sådanne tilfælde vil man kunne tale om en slags parallel til, hvad man i tysk ret kalder »Gebrauchsmusterhilfsanmeldung«, i hvert fald på den måde, at ansøgningen gennemføres, for så vidt angår mønstret. Det skal imidlertid bemærkes, at prioritet fra dagen for patentansøgningen ikke kan overføres til mønsteransøgningen. Såfremt mønstret muligt falder indenfor patentbeskyttelsesområdet, men ikke er vist i patentansøgningen i form af en tegning eller på anden lignende måde, finder udvalget ikke, at patentansøgningen skal være nogen hindring for mønsterregistreringen, selv om patentansøgningen bliver offentlig tilgængelig eller fører til patent, men det udfærdigede patent kan i givet fald være en hindring for mønsterhaverens anvendelse af mønstret.

På en måde kan dobbeltbeskyttelse herved opstå, og således, at patentretten og mønsterretten kan være på forskellige hænder. Gensidig tilladelse må i så fald kræves for, at opfindelsen, respektive mønstret, skal kunne udnyttes.

Undtagelser fra nyhedskravet.

Nærværende paragraf indeholder to undtagelser fra det i § 2 opstillede nyhedskrav. Undtagelserne har en parallel i PLU, men findes delr optaget i samme paragraf som nyhedskravet. De gælder, hvad man plejer at kalde *midlertidig udstillingsbeskyttelse* og *midlertidig beskyttelse mod utilbørlig offentliggørelse*. Disse tilfælde er udførligt behandlet af de nordiske patentlovskomitéer og kan derfor her gennemgås mere summarisk²⁾.

²⁾ Se NU 1963: 6, side 135 ff.

Udstillingsbeskyttelse hjemles i den danske mønsterlovs § 29, den norske mønsterlovs § 33 og den svenske mønsterlovs § 3. I Pariserkonventionens art. 11 foreskrives, at unionslandene i overensstemmelse med deres nationale lovgivning med hensyn til genstande, der er udstillet på officielle eller officielt anerkendte internationale udstillinger, der afholdes inden for et af landenes grænser, skal indrømme en midlertidig beskyttelse bl. a. for brugsmønstre og industrielle mønstre og modeller. Den midlertidige beskyttelse må ikke forlænge de frister, som efter konventionens art. 4 gælder for påberåbelse af konventionsprioritetsret. Hvis konventionsprioritetsret påberåbes, skal hver land kunne lade fristen løbe fra tidspunktet for varens indførelse på udstillingen. Hvert land skal som bevis for den udstillede genstands identitet og tidspunktet for dens indførelse kunne kræve sådanne bevisligheder, som skønnes fornødne. Disse konventionsbestemmelser er helt enslydende i Londonteksten og i Lissabonteksten³⁾.

Udvalget har i samråd med de øvrige nordiske mønsterlovskomitéer ikke fundet grund til at give reglen om udstillingsbeskyttelse et videre indhold end, hvad Pariserkonventionen foreskriver. Den foreslåede regel gælder således kun, når det drejer sig om officielle eller officielt anerkendte internationale udstillinger, og som følge deraf ikke f. eks. for nationale udstillinger eller udstillinger, som ikke har fået officiel anerkendt karakter. Kun udstillinger, som omfattes af konventionen af 1928⁴⁾ angående internationale udstillinger, bør komme i betragtning, og dette medfører, at praktisk taget ingen udstillinger i Norden bliver aktuelle i denne forbindelse.

Udstillingsbeskyttelsen indebærer, at den, som har vidstillet sit mønster eller den færdige vare, inden 6 måneder derefter skal kunne erhverve mønsterret uden hensyn til,

at mønstret er offentliggjort gennem nogen handling, som er en følge deraf. I tiden mellem mønstrets indførelse på udstillingen og registreringsansøgningen kan forbenyttelsesret efter § 6 opstå. Anden offentliggørelse af mønstret end sådan, som har forbindelse med udstillingen, bliver at anse for nyhedsskadelig på sædvanlig måde. Såfremt en anden i mellemtiden søger registrering af samme mønster, kan mønstrets forekomst på udstillingen derfor påberåbes som nyhedsskadelig over for den konkurrerende ansøgning. Egentlig prioritetsret er således ikke knyttet til udstillingsbeskyttelsen, og den i nærværende paragraf angivne frist kan ikke forlænge fristerne for påberåbelse af konventionsprioritet i henhold til bestemmelserne i forslaget § 8. Den, som har udstillet sit mønster i udlandet den 1. juli og senere søger mønsterregistrering i samme land i december, kan derfor ikke i første halvdel af det påfølgende år erhverve mønsterret her i landet under påberåbelse af reglerne om udstillingsbeskyttelse og konventionsprioritet. Efter 6 måneders forløb vil den omstændighed, at genstanden har været udstillet være absolut nyhedsskadelig.

Den midlertidige udstillingsbeskyttelse skulle, for så vidt angår personer, der er hjemmehørende i et andet land, ville kunne gøres betinget af gensidighed, d. v. s. forudsætte, at her hjemmehørende personer opnår samme rettigheder i vedkommende andet land, men i overensstemmelse med de nordiske patentlovskomitéers bedømmelse af spørgsmålet er dette ikke blevet anset for påkrævet.

Bestemmelsen under pkt. 1 sigter umiddelbart på de tilfælde, hvor der, med hensyn til udseendet, er identitet til stede mellem den udstillede genstand og det mønster, som søges registreret. Imidlertid gælder bestemmelsen også i de tilfælde, hvor udseendet er varieret, men hvor den udstillede genstand efter hovedreglen i § 2 ville have været nyhedsskadelig over for ansøgningen.

Undtagelsen, som er foreslået i paragrafens pkt. 2, hviler ikke på nogen i Pariserkonventionen indeholdt bestemmelse og har ingen parallel i den gældende mønsterlov. Reglen tager sigte på utilbørlig offentliggørelse af mønstret, som er foretaget af en anden end den til mønstret berettigede. Uan-

³⁾ På Lissabonkonferencen i 1958 forelå forslag fra flere sider om at udelade bestemmelserne, men dette mødte modstand og kunne ikke gennemføres, ligesom ej heller et forslag om udbyggelse af bestemmelserne blev gennemført.

⁴⁾ Se konventionen angående internationale udstillinger (Paris 22/11-1928, revideret 10/5-1948, jfr. udenrigsministeriets bekendtgørelser nr. 136 af 8/4-1932 og nr. 2 af 23/1-1950.

set at det ikke er direkte udtalt i lovteksten, er hensigten dog den, at denne undtagelsesbestemmelse kun skal finde anvendelse i sådanne tilfælde, hvor den, som søger mønsterregistrering, og den, fra hvem hans ret hidrører, har gjort, hvad der med rimelighed kan forlanges for, at mønstret ikke skulle blive kendt. Har uagtsomhed, der kan lægges nogen af dem til last, medvirket til, at mønstret er blevet almindelig tilgængeligt, skal bestemmelsen ikke kunne anvendes. Bestemmelsen forudsætter, at offentliggørelsen er en følge af et åbenbart *misbrug af kendskab* til mønstret, og det bør ikke være tilstrækkeligt, at mønstrets offentliggørelse har fundet sted uden den berettigedes samtykke. Kendskabet kan være opnået enten ved ulovlig kopiering af mønstret eller ved, at den til mønstret berettigede i fortrolighed har ladet nogen få kendskab til mønstret. I overensstemmelse med den tilsvarende bestemmelse i PLU kræves, for at bestemmelsen skal komme til anvendelse, at det misbrug, som har ført til, at mønstret er blevet almindelig tilgængeligt, skal være åbenbart, hvorved forstås, at handlingen har været af så grov karakter, at det må være helt klart, at et misbrug foreligger.

Der behøver ikke at være identitet til stede mellem det utilbørlig offentliggjorte mønster og det mønster, som søges registreret, for at bestemmelsen skal kunne finde anvendelse. Den må anses for at gælde også i varianttilfælde, d. v. s. hvor det mønster, som søges registreret, ikke væsentligt adskiller sig fra det offentliggjorte.

Af hensyn til offentlighedens interesse i, at usikkerheden om, hvorvidt det pågældende mønster vil blive søgt beskyttet, bliver så kortvarig som mulig, har man ment det rigtigt at fastsætte en frist fra offentliggørelsen at regne, og denne frist er, ligesom når det gælder udstillingsbeskyttelse, sat til 6 måneder. Fristen skal ligesom fristen for udstillingsbeskyttelse, ikke kunne forlænge fristen for konventionsprioritet.

Spørgsmålet om adgang for mønsterfrembringeren selv til en kortvarig forpublicering inden mønsteransøgningens indgivelse uden nyhedsskadelig virkning har været drøftet, men de hermed forbundne ulemper har ført til, at en sådan undtagelse fra nyhedsreglen ikke er foreslået.

84.

Særlige hindringer for opnåelse af mønsterret.

I denne paragraf er samlet særlige beskyttelsesforudsætninger, som udvalget har fundet at måtte opstille ved siden af kravet om nyhed og kravet om, at en væsentlig forskel må være til stede mellem mønstret, og hvad der var kendt, før registreringsansøgningen indkom, jfr. § 2. Udvalget har som forbehold anvendt varemærkelovens § 14, hvor de særlige registreringshindringer er opstillet i en række punkter.

I paragraffens 1. stk. er optaget beskyttelsesforudsætninger, som skyldes almene hensyn, og som derfor er af absolut karakter. I paragraffens 2. stk. under punkterne 1-4 er optaget sådanne hindringer for beskyttelsen, som der kan bortses fra under visse særlige forudsætninger, nærmere at forstå således, at forudsat samtykke foreligger fra den eller dem, i hvis rettigheder mønsterregistreringen ville gribe ind, kan registrering dog finde sted.

Paragraffens 1. stk. svarer til den i PLU § 1 indeholdte bestemmelse om, at patent ikke meddeles på opfindelser, hvis udnyttelse ville stride mod sædelighed eller offentlig orden.

Den gældende mønsterlov bestemmer i § 4 nr. 1, at mønsterretten *ikke indtræder*, når mønstret strider mod lov, sædelighed eller den offentlige orden. Under udtrykket »lov« henregnes ikke blot egentlige love, men også administrative forskrifter m. v. Der er ikke pålagt registreringsmyndigheden nogen særlig undersøgelsespligt med henblik på, om reglen overholdes. I medfør af mønsterlovens § 18, stk. 1 kan registreringsmyndigheden dog nægte at registrere, hvis den finder, at et anmeldt mønster i medfør af § 4 nr. 1 ikke egner sig til beskyttelse. Det ville også være en betydelig arbejdsbyrde for registreringsmyndigheden, hvis denne til stadighed skulle være opmærksom på, om de mønstre, der søges registreret, kunne komme i strid med gældende love og forskrifter. Såfremt anvendelsen af et mønster måtte være forbudt ved lov, vil der selv sagt ikke ved en registrering af dette opstå nogen ret for mønsterhaveren til at anvende mønstret. Mønstret er således uden hensyn til registre-

ringsmyndighedens afgørelser underkastet de love og forskrifter, der gælder for mønstrets anvendelse.

Under hensyn til at en sådan udtrykkelig regel, som den, der er indeholdt i den gældende lovs § 4 nr. 1, hvorefter mønsterretten ikke indtræder, når mønstret strider mod lov, sædelighed eller den offentlige orden, ikke kan anses for nogen nødvendighed, da mønsterregistreringen ikke giver mønsterhaveren nogen større ret til at anvende mønstret, end han i øvrigt havde efter lovgivningen i almindelighed, har udvalget anset det for rettest at udelade bestemmelsen om, at mønsterret ikke indtræder, hvis mønstret strider mod lov, og derfor alene lade reglen gå ud på, at mønsterret ikke indtræder, hvis mønstret eller dets udnyttelse ville stride mod sædelighed eller offentlig orden.

Paragraffens 2. stk. er formuleret således, at tilladelse fra rette vedkommende kan opheve de her opstillede hindringer for mønsterrettens indtræden. Formuleringen tilsigter at give udtryk for, at også et efterfølgende samtykke - d. v. s. en tilladelse som meddeles efter at mønstret er registreret - skal have samme virkning som et forud indhentet samtykke. Det samme gælder reglen i § 32, som handler om registreringens ophør. Det foreslås nemlig her, at ophævelse af en registrering, som er sket bl. a. i strid med § 4, kun kan ske, såfremt registreringshindringen fortsat er til stede.

Under *punkt 1* er opført sådanne kendetegn og betegnelser, som omhandles i straffelovens § 132, nævnes skal især danske og udenlandske statskendetegn. Forbudsreglen gælder også, hvad der kan forveksles med de pågældende kendetegn og betegnelser. Forvekslingsfaren bør bedømmes ud fra de særlige beskyttelsesinteresser, som er tilgodeset ved straffelovens § 132. Efter nærværende bestemmelse må de pågældende kendetegn og benævnelser ikke uhjemlet være anvendt i noget registreret mønster, men et mønster kan heller ikke udelukkende bestå af sådanne kendetegn. Måtte sådanne tilfælde komme til at foreligge, udelukker allerede nyhedskravet, at beskyttelse kan opnås.

Efter *punkt 2* må visse nærmere angivne kendetegn, som naturligt kan siges at sigte til en anden end mønsterhaveren, ikke opta-

ges i et registreret mønster. Dette gælder således anden mands *firma* eller andet *forretningskendetegn* samt anden mands *navn* eller *portræt*, for så vidt der ikke derved sigtes til forlængst afdøde personer. Endvidere må mønstret ikke indeholde særegent navn på eller afbildning af anden mands *faste ejendom*. Udvalget har valgt en formulering, som tilslutter sig bestemmelsen i varemærkelovens § 14 nr. 4.

Lige med firma må anses benævnelser for stiftelser, ideelle foreninger eller tilsvarende sammenslutninger.

Vedrørende anden mands navn er bestemmelsen ligesom reglen i varemærkelovens § 14 nr. 4 formuleret således, at den gælder ikke blot borgerligt navn, men sigter også til pseudonym, signatur o. lign. benævnelser, hvorunder f. eks. en kunstner er blevet kendt. Også fingerede navne er omfattet af reglen, når disse ikke er af en sådan karakter, at det er utvivlsomt, at de ikke kan virke vildledende. Vedrørende tilladelse fra en navneindehaver skal bemærkes, at den enkelte bærer af et navn ikke kan disponere over selve slægtnavnet til skade for andre personer, der har samme navn. Tilladelse fra den enkelte kan normalt kun hjemle ret til at anvende det pågældende slægtsnavn i forbindelse med vedkommendes fornavn eller på anden måde identificeret som denne bestemte persons navn.

Vedrørende portræt bemærkes, at nogen lovbestemt generel beskyttelse herfor ikke findes. Varemærkeloven giver imidlertid beskyttelse mod, at et portræt uhjemlet optages i et varemærke. I overensstemmelse hermed har man også her foreslået en tilsvarende beskyttelse, således at det skal forbydes at anvende en andens portræt i et mønster, for så vidt det ikke drejer sig om forlængst afdøde personer. Det er ikke usædvanligt, at et portræt af f. eks. en populær skuespillerinde eller af en kendt idrætsmand udnyttes i reklameøjemed på forskellige varer. Selv om man ikke kan hindre brugen af et uregistreret mønster, der udnytter den goodwill bestemte personer har opnået ved at anvende disses portræt, bør sådanne mønstre ikke kunne registreres, uanset anvendelsen. De pågældendes samtykke må derfor foreligge til registreringen. Dette må gælde, hvad enten det er et fotografi, et

maleri eller en tegning, der viser den pågældende. Også karikaturer kan omfattes af forbudet.

Inden for de nordiske mønsterlovs udvalg har man drøftet, hvorvidt det måtte være påkrævet således at opstille særlige registreringsforbud, når det gælder noget, som nyder beskyttelse efter anden lovgivning, f. eks. efter firmalov, varemærkelov og navnelov. Det bør imidlertid bemærkes, at beskyttelsen efter de nævnte love angår anvendelse af vedkommende kendetegn i disses hovedfunktion, d. v. s. anvendt som firma, varemærke, personnavn o. s. v., og ikke desuden beskyttelse mod dets anvendelse i andre funktioner, f. eks. som et element i et mønsters udseende. De nordiske udvalg mener, at man bør modvirke, at der i mønsterregistret optages mønstre, hvortil andre end ansøgeren har en særlig ret. Det ville således være uheldigt, at en mønsterret skulle kunne erholdes for et mønster, som uden tilladelse indeholder anden mands finna, varemærke eller navn.

Indholdet af punkt 2 er ikke det samme i de forskellige nordiske landes forslag. Dette skyldes hovedsagelig, at man i hvert udvalg har været tilbøjelig til videst muligt at følge landenes varemærkelovgivning.

Efter *punkt 3* må et mønster ikke uheldigvis indeholde noget, der er egnet til at opfattes som *særegen titel* på en andens beskyttede litterære eller kunstneriske værk, eller noget, der krænker en andens *ophavsret* til sådant værk eller ret til *fotografisk billede*. Denne bestemmelse svarer til varemærkelovens § 14 nr. 5. Det kan ikke anses for usædvanligt, at et mønster indeholder et kunstværk, f. eks. kan et sådant tænkes anvendt som askebæger, lampefod o. s. v., eller at et beskyttet fotografi kan overføres som dekoration på vaser, skåle eller lignende. Ganske vist vil næsten enhver form for ulovlig udnyttelse af kunstværker og af beskyttede fotografiske billeder principielt være en krænkelse af ophavsretten, respektive retten til fotografisk billede, men de nordiske mønsterlovsudvalg har dog fundet det rimeligt at optage disse tilfælde blandt de opstillede hindringer for erhvervelse af mønsterret. Det er bl. a. blevet anset for praktisk, at man så tidligt som muligt — d. v. s. på registreringsstadiet — skal

kunne ordne sig med hensyn til udnyttelsen af et kunstværk eller et fotografisk billede. Udvalget forslår i anden forbindelse indførelse af et såkaldt indsigelsesinstitut på registreringsstadiet. Derved gøres det muligt for vedkommende retsindehaver at modsætte sig registrering af mønstre, som indeholder hans kunstværk eller hans fotografiske billede, for så vidt aftale om udnyttelsen i forbindelse med behørig tilladelse til at lade mønstret registrere i den foreliggende skikkelse ikke kan opnås.

Udvalget har overvejet, hvorvidt registreringsmyndighedens offentliggørelse (§ 19, 3. stk.) af mønstre, som indeholder beskyttede kunstværker eller beskyttede fotografiske billeder, kan anses for at være en sådan krænkelse af ophavsretten, respektive retten til fotografisk billede, som består i at gøre værket eller et billede deraf tilgængeligt for almenheden (ophavsretslovens § 2 og § 1 i loven om ret til fotografisk billede) og som kan føre til, at publikationen skal tilintetgøres eller ændres (ophavsretslovens § 57 og § 19 i fotografiloven). Situationen måtte blive den samme i de tilfælde, hvor der forelå, hvad der kaldes en bearbejdelse af et ophavsretligt værk. At sådanne bearbejdelser i nogen udstrækning kan ventes at blive gjort til genstand for ansøgning om mønsterregistrering, anses for mulig. Efter udvalgets mening må det imidlertid være udelukket, at myndighedens offentliggørelse af mønsteransøgningerne skulle kunne betragtes som en foranstaltning, der indebærer et indgreb i ophavsretten eller i retten til et fotografisk billede. Den interessekollision, som således kan opstå her, kan ikke naturligt løses på anden måde. Registreringsansøgerens egne handlinger, hvorved en andens værk gøres tilgængeligt for offentligheden, kan principielt ikke fritages for at måtte anses for et indgreb i de nævnte retigheder.

Under punkt 3, som således giver en i nogen grad forstærket beskyttelse for bl. a. ophavsret: og ret til fotografisk billede, er ikke nævnt patent. Forholdet mellem patent og mønster er imidlertid behandlet ovenfor under § 2, og deraf fremgår, at et patent i og for sig ikke bør hindre mønsterret for bestemte udførelsesformer af den patenterede opfindelse.

I paragraffens punkt 4 anføres som en hindring for mønsterret, at *et for en anden her i landet registreret mønster er optaget i det mønster*, som søges registreret. At man ikke kan få beskyttelse for et mønster, som er identisk med eller ikke væsentligt adskiller sig fra et mønster, som er registreret for en anden, fremgår af § 2. Nærværende punkt angår derfor de tilfælde, hvor et mønster indgår i et andet, men hvor kravet om væsentlig forskel, som jo tager sigte på en helhedsbedømmelse af de pågældende mønstre, er opfyldt. Som eksempel kan nævnes det allerede i anden forbindelse valgte tilfælde, at et emblem er mønsterbeskyttet, hvorefter en anden end den, som har beskyttelsen, søger registrering for en jakke, hvorpå emblemet er anbragt. Forskellen mellem emblemet på den ene side og jakken med emblemet på den anden side er i og for sig så væsentlig, at der ud fra dette synspunkt ikke skulle være noget til hinder for en mønsterregistrering af jakken med emblemet. Desuagtet må det dog anses for rimeligt, at emblemet ikke skal anvendes af nogen anden end den, som har beskyttelse herfor. I overensstemmelse hermed er det derfor foreskrevet, at mønsterretten ikke skal indtræde i sådanne tilfælde, som her nævnt, medmindre indehaveren af det ældre registrerede mønster giver sin tilladelse hertil.

Registreringsmyndigheden kan ikke i hvert tilfælde ex officio undersøge alle de forhold, som nærværende paragraf regulerer. Med hensyn til punkterne 1 og 4 skal officiel undersøgelse dog altid finde sted. I øvrigt må man stole på, at indsigelser mod registrering vil tilgå registreringsmyndigheden i tilslutning til offentliggørelsen af mønstrene (fremlæggelse). Af forslaget § 17 fremgår i øvrigt, at registreringsmyndigheden i det omfang, som handelsministeren bestemmer, skal undersøge, om betingelserne for erhvervelse af mønsterret foreligger.

o

Mønsterrettens indhold.

I paragraffen angives, hvad mønsterretten indebærer. Spørgsmålet om mønsterrettens indhold er udførlig behandlet i de almindelige motiver, hvortil der derfor henvises.

De forskellige udnyttelsesformer omtales i

paragraffens 1. stk. Opregningen er udtømmende. Hvad der ikke kan henføres til tilvirkning, indførsel, udbud, overdragelse eller udlejning af varer, der ikke væsentligt adskiller sig fra mønstret, eller varer, som indeholder dette, falder derfor ikke ind under mønsterretten. Som anført under de almindelige motiver falder erhvervsmæssig anvendelse ikke ind under reglen.

Mønsterretten kan gøres til genstand for aftaleforhold, såsom overdragelse og licens. Et samtykke til mønstrets udnyttelse medfører også, at udnyttelsen ikke bliver uhjemlet. Uden mønsterhaverens tilladelse er det fundet rigtigt, at en udnyttelse dog i særlige tilfælde skal kunne finde sted uanset mønsterretten. De undtagelser, som det drejer sig om, er omhandlet i § 6 (forbenyttelsesret), i § 7 (anvendelse af mønstret i fremmede luftfartøjer) og i § 28 (tvangslicens).

Det må bemærkes, at mønsterhaveren selv ikke får nogen ubetinget ret til under alle omstændigheder at udnytte sit mønster. Begrænsning i udnyttelsesretten kan nemlig skyldes anden lovgivning (f. eks. patentlovgivningen, importrestriktioner, arbejderbeskyttelse o. s.v.). Mønsterhaverens ret til at påtale krænkelse af mønsterretten er imidlertid rent principielt ubegrænset. Det samme gælder hans ret til at overdrage mønsterretten og til at give andre ret til erhvervsmæssigt at udnytte mønstret (licens).

I paragraffens 2. stk. bestemmes under hensyn til, hvad der er anført under de almindelige motiver, at mønsterretten kun skal omfatte varer af samme eller lignende art som dem, for hvilke mønstret er registreret. Denne formulering svarer til den i § 11 anvendte, hvor det siges, at ansøgningen skal indeholde oplysning om de varer, for hvilke mønstret søges registreret. Det er således ansøgerens egen angivelse, der skal være bestemmende for beskyttelsens udstrækning til forskellige vareområder. Registreringsmyndigheden må derfor lade ansøgerens angivelse herom optage i bekendtgørelser, mønsterregistret o. s. v. til forståelse af registreringens omfang.

Forbenyttelsesret.

Paragraffen angår såkaldt forbenyttelsesret. Bestemmelser herom findes ikke i den gæl-

dende danske mønsterlov og ej heller i den norske mønsterlov, men den svenske mønsterlov har en regel herom i § 14.

Udvalget har fundet, at meget taler til fordel for i en ny mønsterlov at hjemle forbenyttelsesret. Herunder er taget i betragtning, at samme eller hinanden nærliggende mønstre utvivlsomt kan frembringes selvstændigt og uafhængigt af hinanden næsten samtidig. Den omstændighed, at en sådan regel også kendes på patentområdet, har yderligere bidraget til udvalgets stilling. De nordiske mønsterlovsudvalg har da også været enige om at foreslå denne regel om forbenyttelsesret.

Bestemmelsen har sit forbillede i en tilsvarende bestemmelse i PLU. Udvalget kan derfor henvise til de nordiske patentkomitéers herom givne redegørelse⁵⁾.

Som betingelse for erhvervelse af forbenyttelsesret gælder, at den pågældende på det tidspunkt, da «en anden indgiver en ansøgning om registrering af et mønster, *udnytter mønstret erhvervsmæssigt her i landet* eller i det mindste *har truffet væsentlige foranstaltninger* til en sådan udnyttelse. Kun erhvervsmæssig udnyttelse kan give forbenyttelsesret. Når det gælder foranstaltninger til at udnytte mønstret, kræves det, at disse har været væsentlige. Dette indebærer, at de har fået et vist omfang og har sigtet direkte på en sådan udnyttelse, som den, hvorom her er tale. Udnyttelsen må for at kunne begrunde en forbenyttelsesret have fundet sted her i landet, og foranstaltninger til mønstrets udnyttelse må have tilsigtet en udnyttelse her i landet, selv om de kan være forberedt udenlands. Endvidere kræves, at udnyttelsen stod på, da registreringsansøgningen blev indgivet eller i hvert fald ikke var endelig ophørt.

En yderligere forudsætning for forbenyttelsesretten er, at udnyttelsen ikke over for ansøgeren eller nogen, fra hvem denne afleder sin ret, er *et åbenbart misbrug af kendskab til mønstret*. Er mønstret blevet kendt gennem et sådant misbrug, som er omhandlet ovenfor under § 3, d. v. s. ved en ulovlig tilegnelse eller ved misbrug af et fortrolighedsforhold — bør udnyttelsen naturligvis ikke kunne begrunde en forbenyttelsesret.

Det skal dog bemærkes, at misbruget må have været rettet mod ansøgeren eller nogen, fra hvem hans ret hidrører; et misbrug over for nogen, som har frembragt samme eller lignende mønster uafhængigt af ansøgeren eller den, fra hvem ansøgeren har erhvervet retten, er som følge heraf uden betydning i nærværende sammenhæng.

Forbenyttelsesretten indebærer, at den berettigede må fortsætte sin påbegyndte eller forberedte udnyttelse af mønstret, uanset en andens mønsterret. Denne udnyttelsesret er imidlertid begrænset til sådan udnyttelse, som fandt sted på det tidspunkt, da ansøgningen blev indgivet, eller som da var forberedt. Dette er kommet til udtryk i lovteksten derved, at vedkommende kan fortsætte udnyttelsen *med bibeholdelse af dennes almindelige karakter*. En importvirksomhed må derfor ikke forvandles til at være en fabriktionsvirksomhed o. s. v. Den tidligere virksomheds omfang er uden betydning for forbenyttelsesretten, men det bør dog erindres, at der må have været tale om en erhvervsmæssig udnyttelse. En forbenyttelsesret til at importere eller tilvirke varer medfører efter almindelige mønsterretlige grundsætninger også ret til derefter at sælge og på anden måde at disponere over varen. I paragrafens stk. 2 bestemmes, at forbenyttelsesretten kan overgå til andre sammen med den virksomhed, hvori retten er opstået, eller hvori udnyttelsen var tilsigtet. Hele virksomheden behøver dog ikke at være overdraget. Det er tilstrækkeligt, at den del af virksomheden overdrages, inden for hvilken forbenyttelsesretten er aktuel.

Tidspunktet, som er af betydning for forbenyttelsesrettens opståen, er tiden for mønsteransøgningens indgivelse. På grund af, hvad der er foreslået i § 8 om konventionsprioritet, som hviler på forpligtelser i Pariserkonventionen, skal tidspunktet i givet fald anses for at være tidspunktet for ansøgningens indgivelse i fremmed land. Forbenyttelsesret kan som følge heraf ikke opstå gennem udnyttelse inden for prioritetstiden. Derimod er der intet til hinder for, hverken efter konventionen eller efter udvalgets forslag, at en forbenyttelsesret kan stiftes i tiden for midlertidig udstillingsbeskyttelse og midlertidig beskyttelse mod sådan utilbørlig offentliggørelse, som er omhandlet i § 3.

⁵⁾ Se PLU § 4 og NU 1963: 6, side 154 ff.

Den foreslåede lovtekst gælder efter ordlyden identiske mønstre, men den skal også kunne finde anvendelse på mønstre, som ikke adskiller sig væsentligt fra hinanden.

Særlige undtagelser for fremmede luftfartøjer.

I paragraffen opstilles en særlig undtagelse fra mønsterretten, som ikke har nogen parallel i gældende dansk og svensk mønsterlov. I den norske mønsterlovs § 5 findes imidlertid en regel, der svarer til den her foreslåede.

Denne særlige undtagelse skyldes den i Chicago i december 1944 undertegnede konvention angående international civil luftfart,⁶⁾ jfr. udenrigsministeriets bekendtgørelse af 30. marts 1948. Konventionens Art. 27 indeholder bestemmelser, som medfører, at luftfartøjer i international luftfart skal have ret til trafik på konventionslandene bl. a. uanset bestående mønsterrettigheder, som ellers kunne omfatte luftfartøjet, dels maskinelle udrustning eller øvrige dele og tilbehør og som derfor skulle kunne gøres gældende ved luftfartøjets ankomst til landet. Landing på dansk territorium kan ikke i sig selv anses for en sådan indførsel til landet, som omhandles i § 5. Nogen særlig undtagelsesregel er derfor ikke nødvendig for dette tilfælde.

Luftfartskonventionen foreskriver imidlertid i Art. 27, at bestemmelserne skal finde anvendelse også på oplagring af reservedele og reserveudstyr til luftfartøjer, samt for så vidt angår ret til at anvende og påmontere disse ved reparation af fartøjet. Det forudsættes, at ingen sådan oplagret del eller sådant udstyr sælges eller udleveres i eller kommercielt udføres fra den kontraherende stat, til hvilken luftfartøjet er ankommet. Import i anden hensigt falder således ikke uden for mønsterretten og heller ikke overdragelse eller dispositioner, der kan ligestilles hermed,

⁶⁾ Se PLU § 5 og motiverne i NU 1963: 6, side 159 ff samt Pariserkonventionens art. 5 ter. Når der henvises til forholdene inden for patentretten, bør det erindres, at udnyttelsesformen »anvende« indebærer patentkrænkelse, men ikke krænkelse af mønsterret.

og som efter hovedreglen i § 5 omfattes af mønsterretten.

Udvalget har ikke fundet grund til at give undtagelsen generel karakter, således at den omfatter alle fremmede luftfartøjer, men mener, at den kun bør komme til anvendelse under forudsætning af gensidighed, d. v. s. for så vidt angår luftfartøjer, der er hjemmehørende i et fremmed land, der giver danske luftfartøjer en tilsvarende stilling. Efter konventionen har et luftfartøj den stats nationalitet, i hvilken det er registreret. Med hensyn til kravet om gensidighed indeholder bestemmelsen en bemyndigelse for handelsministeren til administrativt at foreskrive de nærmere betingelser for reglens anvendelse.

Prioritet.

Paragraffen indeholder en bestemmelse om prioritet. Udførlige bestemmelser om såkaldt konventionsprioritet gælder efter Art. 4 i Pariserkonventionen. Disse bestemmelser blev underkastet visse ændringer gennem Lissabonteksten fra 1958⁷⁾.

Den gældende danske mønsterlov indeholder i § 30 regler om konventionsprioritet, og i kgl. anordning af 26. september 1936 er der givet nærmere forskrifter for fortrinsret ved anmeldelse af mønstre. Den norske mønsterlov indeholder tilsvarende regler i § 32 og den svenske mønsterlov i § 20.

Indholdet af konventionsforpligtelserne er i korthed, at den som har søgt om beskyttelse for et mønster i et unionsland har ret til inden for en vis tidsfrist fra den første anmeldelse at søge beskyttelse for mønstret i et andet unionsland med den virkning, at den senere ansøgning skal anses for at være gjort på samme tidspunkt som den første ansøgning. Da prioritetsreglerne - dog ikke for så vidt angår fristens længde - i formulering og indhold stort set er ens, for så vidt angår patent og mønstre, kan der her henvises til fremstillingen vedrørende konventionsbestemmelserne i NU 1963 : 6. Det bør dog her nævnes, at prioritetsrettens virkning først og fremmest er den, at en møn-

⁷⁾ En udførlig redegørelse for konventionsbestemmelserne indeholdes i NU 1963: 6, side 163 ff.

sterregistrering, som er opnået på grund af en inden for prioritetsfristen indgiven ansøgning med prioritet påberåbt fra dagen for den tilsvarende ansøgning udenlands, ikke kan ophæves som følge af noget, der er blevet almindelig tilgængeligt under fristen, eller som følge af indholdet af en i denne periode indgiven registreringsansøgning, der angår samme eller et lignende mønster. Som følge heraf kan prioritet sretten siges at være en undtagelse fra nyhedskravet, for så vidt som det relevante tidspunkt for bedømmelsen skal rykkes bagud til dagen for den prioritetsbegrundende ansøgning udenlands. Som nævnt ovenfor under § 6 kan forbenyttelsesret ikke opstå under prioritetsfristen. Dette er en retsvirkning, hvorom forskrifter er givet i konventionens Art. 4-B. De nu nævnte virkninger vedrørende nyhedskravet og forbenyttelsesretten har fundet udtryk i lovteksten ved henvisning til § 2 og § 6. Nogen indvirkning på beskyttelsestiden og dennes beregning har prioritetsretten ikke. Uanset om prioritet er begært eller ej, skal beskyttelsen således regnes fra den dag, da ansøgningen om registrering blev gjort her i landet (§9).

For så vidt angår de formelle krav for at kunne opnå prioritet, hvilke krav nærmere reguleres i en handelsministeriel bekendtgørelse, skal bemærkes, at ansøgeren skriftligt skal begære prioriteten, i hvilken forbindelse han tillige skal angive, i hvilket land og på hvilket tidspunkt den påberåbte udenlandske ansøgning er gjort samt give oplysning om dennes nummer. Under hensyn til de særlige bestemmelser om hemmeligholdelse i en vis tid af mønstre på ansøgningsstadiet (§§ 19 og 20), som udvalget foreslår og som indebærer, at fristen for mønstrets hemmeligholdelse skal regnes fra ansøgningsdagen, eller i visse tilfælde fra prioritetsdagen, må det kræves, at begæring om prioritet fremsættes straks ved ansøgningens indgivelse her i landet. En særlig frist til at påberåbe prioritet, som f. eks. er foreskrevet i den europæiske konvention angående patentformaliteter, og som foreslås i udkastet til de administrative forskrifter i NU 1963 : 6, kan ikke tilstås, for så vidt angår mønstre. Nogen international forpligtelse hertil foreligger heller ikke. I § 11, 1. stk. er optaget en bestemmelse om, at såfremt prioritet påberåbes, skal

begæring derom være fremsat i mønsteransøgningen.

Prioritetsfristen er sat til 6 måneder.

Efter konventionsbestemmelserne kan prioritetsret, for så vidt angår mønstre, påberåbes ikke blot på grund af en udenlandsk ansøgning om mønsterregistrering, men også en udenlandsk ansøgning om beskyttelse for brugsmønstre (»Gebrauchsmuster«) kan påberåbes, jfr. Pariserkonventionens Art. 4-E (1). For at også denne beskyttelsesform kan falde ind under paragraffen, er valgt en udtryksmåde, som omfatter enhver form for beskyttelse af mønster. En patentansøgning, hvoraf mønstret fremgår, skal derimod ikke kunne begrunde prioritetsret. Det skal tilføjes, at med ansøgning i fremmed land skal ligestilles en ansøgning om international mønsterregistrering og også en ansøgning om mønsterregistrering for Benelux-landene.

I paragraffen opstilles ikke betingelser om såkaldt gensidighed, og det er ikke nogen forudsætning, at den udenlandske ansøgning skal være indgivet i et land tilhørende Pariserunionen. Det overlades til handelsministeren at træffe bestemmelser om, hvem der kan påberåbe sig prioriteten og på hvilke vilkår.

Når det gælder ansøgninger, som angår mere end élt mønster (§ 12), kan prioriteten påberåbes for élt eller flere af de mønstre, som ansøgningen omfatter. Intet bør være til hinder for at der gås således frem, uanset at de øvrige mønstre i ansøgningen ikke kan henføres til nogen tidligere udenlandsk ansøgning.

Prioritetsspørgsmålene får kun praktisk betydning for registreringsmyndigheden, hvis der kommer til at foreligge tilfælde, hvor en nyhedshindring kan påvises at være opstået under prioritetsfristen eller hvis kollision foreligger mellem flere ansøgninger indgivne under nævnte frist. Myndigheden kan da være nødsaget til at kræve en vis dokumentation, f. eks. i form af bevis fra den udenlandske registreringsmyndighed. Følgen af, at en påberåbt prioritetsret ikke godtgøres, må blive, at denne ret ikke kan opnås, d. v. s. at nyhedshindringen får virkning.

Nærmere forskrifter vedrørende prioritet vil blive optaget i handelsministerens særlige bekendtgørelse om ansøgning og registrering af mønstre.

§ 9

Beskyttelsestiden.

I paragraffen foreslås, at mønsterrettens gyldighedstid skal opdeles i tre 5-års perioder. Den første periode regnes fra den dag, da ansøgningen om registrering indkom. Fornyelse af registreringen for en yderligere beskyttelsesperiode kræver, at mønsterhaveren fremsætter begæring derom. Nærmere bestemmelser om registrerings fornyelse findes i § 25.

Efter den gældende mønsterlovs § 6 kan mønsterbeskyttelsen ligeledes opnås for et tidsrum af ialt 15 år. Den norske mønsterlov hjemler også en 15-årig beskyttelse for mønstre se lovens § 6. Efter den svenske mønsterlovs § 9 kan mønsterbeskyttelsen ikke overskride 5 år fra registreringsansøgningen at regne.

Med hensyn til mønsterbeskyttelsens længde i andre lande kan kort nævnes, at det overvejende antal lande, der har en mønsterlovgivning fastsætter en beskyttelsestid på 10 eller 15 år, som regel opdelt i flere kortere perioder. Beskyttelsestiden er således 10 år bl. a. i Canada, Jugoslavien, Polen og Spanien, samt 15 år bl. a. i Australien, Japan, New Zealand, Schweiz, Tyskland og Storbritannien. En kortere beskyttelsestid er hjemlet i Østrig og Ungarn (3 år), Italien (4 år) og Tjekoslovakiet (5 år). I De Forenede Stater er beskyttelsestiden for *Design Patent* 14 år⁸⁾. Længere beskyttelsesperioder forekommer i bl. a. Belgien og Frankrig (50 år) samt Portugal, som giver en i tid ubegrænset mønsterret⁹⁾.

Efter Haag-overenskomsten af 1925 var beskyttelsestiden for en international mønsterregistrering 15 år. Efter Haag-teksten fra 1960 følger beskyttelsestiden principielt bestemmelserne i det land, hvor beskyttelsen gøres gældende, dog skal gyldigheden være mindst 10 år, hvis den internationale deponering fornyes efter den første 5-års periode og ellers mindst 5 år.

Ved drøftelserne af spørgsmålet ora, i hvor lang tid et mønster skal kunne beskyttes, er

⁸⁾ I Libonati Bill begrænses beskyttelsestiden til 10 år.

⁹⁾ Benelux forslaget 1963 giver en 15-årig beskyttelsestid.

udvalget gået ud fra, at den hidtidige beskyttelsesperiode på 15 år bør opretholdes. Den, som har fremstillet et mønster og selv eller gennem en anden sætter ind på en erhvervmæssig udnyttelse af mønstret, må kunne regne med ikke blot at få de omkostninger dækkede, som mønstrets frembringelse har medført, men også opnå en vis vinding ved sin indsats. Det skal med andre ord kunne lønne sig at fremstille nye mønstre og fabrikere mønstervarer, for ellers bliver opfordringen til nyskabelser på dette område ikke tilstrækkelig stor. Muligheden for at kunne få en beskyttelse på 15 år regnet fra ansøgningens indgivelse må anses for at kunne stimulere frembringelsen af nye mønstre, og på den anden side skønnes denne periode heller ikke at være urimelig lang til hinder for industriens udvikling i almindelighed, og tiden skønnes også stort set at svare til den periode, for hvilken en patentret kan opnås, nemlig 17 år fra ansøgningens indgivelse og efter PLU 20 år. De nordiske mønsterlovskomiteer er derfor blevet enige om at foreslå en maksimal mønsterbeskyttelsestid på 15 år.

Spørgsmålet om at give forskellige beskyttelsesperioder for forskellige brancher eller for forskellige varegrupper eller mønsterklasser efter et kommende klassificeringssystem er overvejet, men fundet upraktisk. Derimod har udvalget anset det for naturligt, at den maksimale beskyttelsestid opdeles i kortere perioder. En sådan opdeling af beskyttelsesperioden må forventes at medføre, at de mønstre, som ikke slår an på markedet eller af anden grund mister betydning, ikke skal belaste mønsterregistret, når den løbende beskyttelsesperiode er nået til ende. Af denne grund foreslås også, at man ikke straks kan begære registrering foretaget for 15 år; begæring om fornyelse skal fremsættes tidligst élt år før udløbet af den løbende registreringsperiode (§ 25). Med hensyn til periodernes længde har udvalget valgt mellem 3 år og 5 år, men også overvejet et system med årsafgifter, hvorved perioderne skulle blive etårige. I overensstemmelse med de øvrige nordiske mønsterlovsudvalg har udvalget bestemt sig for at foreslå 5-års perioder. Det danske og det norske udvalg har fundet, at der var grunde, der talte for, at man således gik bort fra fem 3-års perioder og i

stedet for fik tre 5-års perioder, hvortil forelå finsk og svensk tilslutning. Ud fra administrative synspunkter og også af hensyn til mønsterhaveren er det anset for mest formålstjenligt ikke at have alt for korte perioder. Findes der anledning til ikke at lade et mønster forblive i registret for hele registreringsperioden, kan mønsterhaveren begære, at mønstret straks skal slettes af registret (§33).

Såfremt der ikke findes tilstrækkelig økonomisk basis eller anden interesse i at lade en mønsterregistrering forny, bør fornyelsen ikke finde sted »for en sikkerheds skyld« eller rent automatisk. For i nogen grad at søge at modvirke, at dette sker, og for at slå fast, at fornyelse efter udvalgets mening kun bør begæres, hvor det er økonomisk motiveret, foreslår udvalget, at handelsministeren skal fastsætte fornyelsesafgifter efter en i forhold til registreringsafgiften stigende skala. For at mønsterretten skal kunne opretholdes, kan det ikke kræves, at mønstret er i brug, jfr. Pariserkonventionen Art. 5—B.

Således som det fremgår af den foreslåede lovbestemmelse, begynder beskyttelsestiden at løbe allerede fra den dag, da ansøgning om registrering gøres. Dette indebærer dog ikke uden videre, at beskyttelse nydes for mønstre fra nævnte dag; beskyttelsestid og mønsterret begynder således ikke på samme dag. Mønsterrettens opståen kræver registrering, og inden denne har fundet sted, gælder kun en betinget beskyttelse. For at en krænkelse skal anses for at have fundet sted i tiden før registreringen kræves desuden, at ansøgningsakterne har været gjort almindelige tilgængelige og ikke efter særlig begæring hemmeligholdt. I sidstnævnte tilfælde udskydes beskyttelsen mod krænkelse til en senere dag. Hvorledes bestemmelserne i disse henseender foreslås udformede, fremgår af § 36, respektive § 20.

Kapitel II.

Registrering af mønstre.

§ 10.

Registrering af mønstre.

I paragraffen foreslås, at direktoratet for patent- og varemærke væsenet — som hidtil

— skal være registreringsmyndighed, for så vidt angår mønstre. Myndigheden skal føre et centralt mønsterregister for hele landet. Dette er i overensstemmelse med den gældende mønsterlovs § 13.

Nærmere bestemmelser vedrørende mønsterregistret vil blive optaget i en af handelsministren udfærdiget særlig bekendtgørelse vedrørende ansøgninger om mønsterregistrering m. v.

§ 11.

Ansøgning om registrering.

Paragraffen indeholder de bestemmelser om ansøgningen, som findes fornødne i loven. Yderligere forskrifter indeholdes i udkastet til handelsministeriets bekendtgørelse om ansøgning og registrering af mønstre.

Efter paragraffens 1. stk. skal ansøgningen om registrering af mønstre indleveres skriftlig til registreringsmyndigheden.

Endvidere angives, hvad ansøgningen skal indeholde. Det er anset for unødvendigt i loven at opstille krav om, at ansøgeren skal angive sit navn og sin adresse samt i vedkommende tilfælde fuldmægtigs navn. Sådanne forskrifter af mere ordensmæssig karakter findes i handelsministerens bekendtgørelse. Ansøgningen skal efter forslaget indeholde oplysning om de varer, for hvilke mønstret søges registreret. Såfremt konventionsprioritet påberåbes, må begæring herom også være optaget i ansøgningen.

I andet stykke bestemmes, at den ansøger, som ikke selv har frembragt mønstret, må godtgøre sin ret til dette.

Af tredje stykke fremgår, hvad der skal ledsage ansøgningen. Først og fremmest skal medfølge en afbildning, som viser mønstret. Ansøgeren kan sammen med afbildningen indgive en model, og det bestemmes, at hvis dette sker, skal modellen for så vidt angår mønstrets udseende være den afgørende. Ansøgeren skal endvidere indgive en personlig underskrevet erklæring på tro og love om, at mønstret, såvidt det er ansøgeren bekendt, ikke, inden ansøgningen om registrering blev indgivet, var blevet kendt på sådan måde, at mønstret ikke kan opnås.

Endelig bestemmes i fjerde stykke at ansøgeren skal erlægge en ansøgningsafgift, og hvis model indgives en særlig afgift for opbevaring af denne.

Bestemmelserne vedrørende mønsteranmeldelser findes optaget i den gældende lovs §§ 14-15.

En sammenligning mellem de nu gældende bestemmelser i Danmark og udvalgets forslag viser som noget nyt, at ansøgeren skal afgive en erklæring på tro og love om, at mønstret ham bekendt er nyt. For så vidt angår prioritet er reglen den samme, at fortrinsrettens indtræden er betinget af, at begæring herom er indeholdt i ansøgningen, se den gældende lovs § 30. Ny er reglen om, at en model kan indleveres og opbevaringsafgift herfor erlægges. Indtil den danske mønsterlov fra 1905 blev revideret i 1936, kunne en anmeldelse ledsages enten af eksemplarer af de anmeldte mønstre eller af afbildninger af disse. Ved revisionen blev det bestemt, at der fremtidig med anmeldelsen skulle følge en nøjagtig afbildning af mønstret. Udvalget foreslår imidlertid, at det også skal være muligt at indlevere modeller, men da det af pladshensyn er vanskeligt at opbevare sådanne, især hvis mange måtte indkomme, er det foreslået for opbevaringen at opkræve en særlig afgift, således at modeller kun kan forventes indleveret i særlige tilfælde.

Hvis ansøgeren ønsker ansøgningens bekendtgørelse udsat, skal begæring herom også fremsættes i ansøgningen. Bestemmelsen herom er dog ikke optaget i nærværende paragraf men i § 19.

Ansøgningen om mønsterregistrering skal være skriftlig og indgives til registreringsmyndigheden. Særlige anmeldelsesblanketter vil kunne fås udleveret hos registreringsmyndigheden. Blanketten bør af praktiske grunde have samme indhold og udseende i samtlige nordiske lande. Et arbejdsudvalg inden for de nordiske kommissioner finder, at en sådan ansøgningsformular let vil kunne udarbejdes.

Mønsterrettens indhold er præciseret således, at beskyttelsen begrænses til de varer, for hvilke mønstret bliver registreret og dermed ligeartede varer, jfr. § 5. I nærværende paragraf foreskrives nu en pligt for ansøgeren til i ansøgningen at anføre de varer, for hvilke mønstret ønskes registreret. Bestemmelsens formulering viser, at det står ansøgeren frit for at angive flere varer for et og samme mønster, noget som naturligvis først og fremmest vil have interesse for så vidt angår ornamenter, men som dog også kan

være aktuelt for andre mønstres vedkommende. En vis præcisering af vareangivelsen bør dog kræves, hvorfor ikke alt for omfattende angivelser kan godtages, idet det da ville blive vanskeligt at begrænse beskyttelsesområdet. Således bør f. eks. ikke en angivelse som beklædningsgenstande, redskaber, pryds-genstande eller dekorationer kunne godtages; i de nævnte tilfælde bør angivelsen være f. eks. en hat, en skovl, en ring og et ornament til spisestel. For at udtrykke, hvad udvalget således tilsigter, er i lovtjeksten valgt begrebet »varer« og ikke den mere upræcise benævnelse »varearter«. Ansøgeren bør være klar over, at beskyttelsen begrænses gennem vareangivelsen, men at beskyttelsen dog omfatter også »ligeartede varer«. Retningslinien for afgrænsningen af området »ligeartede varer« bør være den, at hvis det ved fremstillingen af en ny vare må anses for nærliggende at søge efter et forbillede inden for det vareområde, som det registrerede mønster gennem vareangivelsen umiddelbart tilhører, skal det opstillede krav om »ligeartede varer« anses for opfyldt.

Såfremt vareangivelsen ikke kan godtages af registreringsmyndigheden - fordi den er uforståelig eller for vidtløftig eller ikke angår nogen vare i lovens forstand - skal myndigheden tilkendegive dette overfor ansøgeren og give ham lejlighed til at indlevere en vareangivelse, der kan godtages. Godkendes det nye forslag ikke, kan dette føre til, at ansøgningen henlægges eller afslås, en følge som også andre mangler ved ansøgningen kan have (se §§ 15-16).

Mønstret bliver frit anvendeligt for andre varer end dem, for hvilke registreringen finder sted og hermed ligeartede varer, såfremt anden lovgivning ikke vil være til hinder herfor.

Vedrørende vareangivelsen skal bemærkes, at det normalt ikke vil være fyldestgørende alene at henvise til klassen i den klassefortegnelse, som skal anvendes af registreringsmyndigheden. Klassefortegnelsen er tænkt at være et administrativt hjælpemiddel og lægges til grund for afgifternes beregning. Derimod er det ikke meningen, at klasseregistreringen som sådan skal være afgørende for mønsterrettens omfang.

Efter den gældende mønsterlov § 14 skal anmeldelsen indeholde oplysning om, hvor-

vidt anmelderen selv har frembragt mønstret. I benægtende fald må frembringerens navn angives. Samme krav opstilles i den gældende svenske mønsterlov, medens den norske lov ikke har en tilsvarende regel. I andre landes mønsterlove er det ikke almindeligt at kræve angivet, hvem der er mønsterfrembringer. Efter Haagoverenskomsten kan mønsterfrembringeren nævnes i ansøgningen, men ansøgeren behøver ikke at give oplysning herom. Hvis en sådan oplysning er givet, skal denne optages i myndighedens bekendtgørelse.

Til støtte for forslaget om, at frembringeren skal nævnes, kan påberåbes både principielle og praktiske grunde. Således bør lovgivningen så langt som muligt styrke mønsterfrembringerens stilling. Kravet om at frembringerens navn skal angives kan desuden i forekommende tilfælde lette adgangen til rimelig erstatning for udført arbejde med mønstrets frembringelse. Fra et principielt synspunkt forekommer det også velbegrundet, at det skal påhvile ansøgeren før ansøgningens indgivelse at få klarlagt, hvem der har frembragt mønstret, og om fornødent, at træffe foranstaltninger til erhvervelse af mønstret. I tilslutning hertil foreslås i paragraffens 2. stk., at ansøgeren, hvis han ikke selv har frembragt mønstret, skal godtgøre sin ret hertil. Den bestående regel herom opretholdes således.

Navnet på mønsterfrembringeren skal optages i mønsterregistret og i registreringsmyndighedens bekendtgørelser vedrørende mønstre.

Indenfor de nordiske udvalg har man drøftet spørgsmålet om såkaldte bedriftsmønstre. Det tilsvarende spørgsmål om bedriftsopfindelser er behandlet inden for det nordiske patentsamarbejde, men på begge områder er man nået frem til, at der bør tages afstand herfra. Efter gældende administrativ praksis har bedriftsmønstre dog hidtil været accepteret. Der foreligger således en ændring på dette område, når bedriftsmønstre ikke fremtidig anerkendes.

Såfremt prioritet påberåbes i medfør af § 8, må begæring herom fremsættes i ansøgningen. Dette er en praktisk regel, således at det straks, når ansøgningen tages under behandling, kan ses, om en sådan fortrinsret gøres gældende.

Det er naturligt af afgørende betydning,

at mønstrets udseende fremgår af ansøgningsakterne. Det bestemmes derfor, at ansøgningen skal ledsages af en afbildning, som viser mønstret. Afbildningen kan være en tegning, en fotokopi eller en anden reproduktion. Det følger af sagens natur, at billedet skal være tydeligt og vise mønstret på tydelig måde samt være reproducerbart. For at opfylde sidstnævnte krav kan det i visse tilfælde være nødvendigt, at flere billeder af mønstret udfærdiges således at dette ses fra forskellige sider. Også »det indvendige udseende« er undertiden af betydning. Hvis ansøgeren ikke selv har indset, at flere billeder er nødvendige for at vise mønstret på fyldestgørende måde, skal registreringsmyndigheden påpege dette overfor ansøgeren. Af handelsministeriets bekendtgørelse indeholdende de nærmere administrative forskrifter fremgår det, at mønsterafbildningen skal indgives i 3 eksemplarer og ikke være af større format end 9 × 12 cm samt egnet til reproduktion. Udvalget foreslår nemlig i § 19, stk. 2, at registreringsmyndighedens bekendtgørelse af ansøgningen skal indeholde en afbildning af mønstret.

For at mønstrets udseende skal fremtræde med ønskelig og fornøden tydelighed er det anset for formålstjenligt, at ansøgeren får adgang til at indgive en model – d. v. s. en 3-dimensional mønsterrepræsentation tillige med en afbildning af mønstret. Grunden til at udvalget vil give ansøgeren mulighed for, når han ønsker det, at indlevere både afbildning og model, er den, at det for mange mønstres vedkommende kan være vanskeligt – undertiden næppe muligt – ved en afbildning alene at gengive alle særprægede træk ved genstandens udseende. For en rigtig bedømmelse af spørgsmålet om nyhed og om for stor lighed måtte være til stede i tilfælde af påberåbt krænkelse af mønsterretten kan det være praktisk, at en model forefindes og denne må i så fald være det primære grundlag for bedømmelsen. I lovtjeksten bestemmes også, at modellen i forekommende tilfælde skal anses for at vise mønstret. Kravet om, at en afbildning skal indgives, bortfalder ikke, fordi en model indleveres, idet afbildningen er nødvendig for mønstrets bekendtgørelse og ved eventuelle indsigelser.

Udvalget finder, at indleveringen af en

model kun kan ske mod erlæggelse af en særlig opbevaringsafgift og foreslår derhos bestemte maksimumgrænser for modellens størrelse og vægt. Afgiftshjemmelen er indeholdt i **nærværende** paragrafs sidste stk., medens forskriften om maksimumgrænsen, **hvorefter** modellen ikke på nogen led må være over 40 cm og ikke veje mere end 4 kg. findes i handelsministeriets bekendtgørelse.

I § 19 foreslås, at registreringsmyndighedens bekendtgørelse i forekommende tilfælde skal indeholde oplysning om, at model er indleveret, og at modellen eller afbildningen er i farver. Den officielle undersøgelse af, om monstrene er nye, som registreringsmyndigheden skal udføre, er begrænset. Udvalgets synspunkter fremgår af de almindelige motiver vedrørende fremgangsmåden ved registrering af mønstre. Som et værdifuldt supplement til myndighedens undersøgelse foreslås i overensstemmelse med, hvad der gælder inden for varemærkeretten og patentretten, et indsigelsessystem. Med henblik på yderligere at styrke den nyhedsundersøgelse, som skal udføres, foreslår udvalget i overensstemmelse med de øvrige nordiske udvalg, at enhver ansøger skal indlevere en erklæring om, at mønstret - såvidt det er ham bekendt - ikke allerede er blevet »kendt« i den forstand, som er angivet i § 2, cfr. § 3. Pligten for ansøgeren til at indgive en sådan erklæring forventes at have den virkning, at den, der er blevet bekendt med en andens allerede offentliggjorte mønster, f. eks. på en udenlandsk messe eller anden lignende måde, undlader at søge mønstret registreret og dette anses for at være et ikke ringe resultat. Erklæringen, som skal være underskrevet af ansøgeren personlig - det vil således ikke være tilstrækkeligt, at en fuldmægtig afgiver denne - skal være på tro og love. Dette medfører, at ansøgeren, hvis han i sin erklæring giver urigtige oplysninger vedrørende mønstrets nyhed, gør sig skyldig i overtrædelse af straffelovens § 162 om urigtige erklæringer til offentlige myndigheder og kan straffes med frihedsstraf eller bøder. Ansøgerens erklæring kan selvfølgelig ikke angå andet end, hvad der er ham bekendt. Det kan ikke pålægges ham at foranstalte nogen særlig undersøgelse af spørgsmålet.

Størrelsen af ansøgningsafgiften og opbe-

varingsafgiften, hvorom der bestemmes i paragraffens sidste stk. samt størrelsen af de øvrige i loven omhandlede afgifter fastsættes af handelsministeren, jfr. lovens § 43. Hvad angår ansøgningsafgiften, som foreslås sat til 100 kr., er hensigten, at deraf skal dækkes omkostningerne ved offentliggørelse af élt billede (format 9×12 cm) af mønstret sammen med offentliggørelsen af ansøgningen efter § 19. Skal mere end élt billede medtages i offentliggørelsen, foreslås en særlig tillægsafgift å 50 kr. for hvert billede. Også for såkaldt samregistrering efter lovens § 12 er foreslået en tillægsafgift på 25 kr. for hvert mønster udover élt. Opbevaringsafgiften, som skal erlægges, når en model indleveres, foreslås sat til 50 kr. for hver model eller modelpakke.

Spørgsmålet om frifindelse for erlæggelse af ansøgningsafgiften eller anden økonomisk lettelse i forbindelse med mønsterregistrering er overvejet i udvalget. For så vidt angår mønsterregistrering findes ingen regler om afgiftslettelser i de gældende nordiske mønsterlove. Udvalget har været opmærksom på, at det muligt undtagelsesvis kan være vanskeligt for en mønsterfrembringer at erlægge ansøgningsafgiften, men mener desuagtet ikke at kunne gå ind for lettelser allerede af den grund, at ansøgningsafgiften ikke kan anses for uoverkommelig. Hvad fornyelsesafgifterne angår findes der ingen grund til nogen lettelse, idet udvalget tilsligter, at kun økonomisk bæredygtige registreringer bør holdes i kraft.

§ 12

Samregistrering.

I paragraffen bestemmes, at en mønsteransøgning, når særlige betingelser foreligger, kan omfatte flere mønstre, dog ikke mere end 20. Betingelserne er, at mønstrene hører sammen i henseende til tilvirkning og brug af de varer, for hvilke mønstrene er bestemt.

Efter § 7 i den gældende mønsterlov kan en mønsteranmeldelse omfatte fra 1-50 mønstre. Reglen er begrundet med, at det for adskillige industriers vedkommende, f. eks. dem der beskæftiger sig med tapetfremstilling, tilvirkning af tekstilmetervarer, broderier, kniplinger o. l. er nødvendigt at frem-

stille et stort, hyppigt efter moden vekslende antal mønstre - der dog kun for en ringe del slår an — hvorfor omkostningerne ved registreringen ville blive byrdefulde, såfremt hvert mønster skulle bære sin afgift. Af hensyn til sådanne industrier fandt man det rigtigt at indrømme adgang til »pakkeanmeldelser« med moderation i afgifterne. Den omstændighed, at også andre industrier, som kun benytter et begrænset antal mønstre, også kunne benytte adgangen til at indgive pakkeanmeldelser, uagtet der for deres vedkommende ikke var den samme trang hertil, fandt man ikke kunne medføre, at adgangen til pakkeanmeldelser burde nægtes, idet sådanne virksomheder normalt næppe ville lade et større antal mønstre fremstille samtidig. Overdragelse af retten til en sådan anmeldelse eller registrering måtte angå samtlige af registreringen omfattede mønstre, jfr. lovens § 21. Den væsentlige afgiftsrabat, der opnås, når flere mønstre omfattes af samme ansøgning (§ 10), har medført, at muligheden for, at en ansøgning kan omfatte flere mønstre, er udnyttet i ikke ubetydeligt omfang, også når mønstrene falder uden for de industriområder, af hensyn til hvilke reglen blev givet. Reglen har fortrinsvis været anvendt således, at et antal varianter af samme mønstre er omfattet af anmeldelsen for derigennem at opnå en vis idélbeskyttelse uden nogen nævneværdig merudgift.

I Norge er der ikke adgang til nogen form for kollektivregistrering. Spørgsmålet var oppe ved lovens tilblivelse, men det endelige lovforslag indeholder som nævnt ikke regler herom. Efter den svenske mønsterlov kan en anmeldelse ikke omfatte mere end élt mønster. En særlig ansøgning skal derfor såvel i Norge som i Sverige indgives for hvert enkelt mønster, hvis registrering søges for flere mønstre.

I udenlandsk lovgivning uden for Norden findes der adgang til kollektivregistrering, f. eks. i Tyskland, Frankrig, Schweiz og Østrig, men ikke i Storbritannien, hvor mønsterlovsforslaget af 1962 ikke indeholder nogen ændring på dette punkt. Benelux-forslaget fra 1963 tillader kollektivregistrering. I De Forenede Stater derimod foreslås ikke i Libonati Bill, at flere mønstre skal kunne omfattes af en ansøgning. Haag-overens-

komsten vedrørende international deponeering af mønstre tillod efter lovteksten fra 1925, at en deponering kunne omfatte 200 mønstre, men tillader efter konventionsteksten fra 1960 ikke mere end 20 mønstre i en *depot multiple*, og disse mønstre skal angå varer, der tilhører samme klasse efter den under udarbejdelse værende internationale klassefortegnelse til brug for registrering af mønstre.

De nordiske mønsterlovsudvalg har indgående drøftet spørgsmålet om en eller anden form for *pakkeregistrering* eller *depot multiple*. Man er imidlertid enige om ikke at foreslå en sådan registreringsform af generel karakter. Man finder, at der ikke foreligger tilstrækkelige grunde til at opretholde den særlige afgiftsrabatordnning, der ligger bag den danske regel, samt at et sådant system i øvrigt medfører alvorlig risiko for, at mønsterregistret skal blive overbelastet med et stort antal mønstre, der ikke kan anses for at have større betydning for ansøgeren, men som derimod kan genere erhvervslivet i almindelighed, idet hensyntagen til disse eventuelle mange mønstre vil kræve tid og medføre omkostninger.

Ud fra et ganske andet synspunkt end det rent økonomiske, der ligger bag den gældende danske regel om pakkeregistrering, er den form for samregistrering, som er foreslået i nærværende paragraf, opstået. Det må nemlig anses for tvivlsomt, hvorvidt f. eks. et bestik, bestående af kniv, gaffel og ske, en habit bestående af jakke, vest og benklæder, en damedragt bestående af jakke og nederdel, er at betragte som élt mønster i lovens forstand, der kan registreres som en helhed, eller som flere mønstre. Medens f. eks. den svenske registreringsmyndighed i denne henseende følger en liberal praksis ved f. eks. at lade en enkelt ansøgning omfatte et bestik, har man i Danmark ment, at ikke blot det på bestikket prægede mønster, men også knivens, gafflens og skeens særlige form har betydning for mønstret, hvorfor man har betragtet disse som selvstændige genstande, der måtte anmeldes i form af pakkeregistrering. Reglen i nærværende paragraf medfører, at registreringsmyndigheden ikke i sådanne tilfælde behøver at reflektere nærmere over, hvad der må anses for élt mønster, men

kan på visse betingelser tillade, at flere mønstre omfattes af en og samme ansøgning.

For at udelukke misbrug af reglen om samregistrering må det påses, at mønstrene hører sammen både i henseende til tilvirkning og brug af de varer, for hvilke mønstrene er bestemt. Hvis dette ikke er tilfældet, mangler forudsætningerne efter udvalgets forslag for at opnå en samregistrering.

De i reglen opstillede betingelser kræver nogle belysende eksempler: Godtages under samme anmeldelse bør f. eks. spisebestik, spisestel, møbelgrupper, kostumer, toiletgarniturer og underholdningsspil. Derimod ikke f. eks. et bestik og et spisestel hvor tilhørsforholdet i fremstillingsleddet normalt savnes (men givetvis kan tænkes i særlige tilfælde, således hvis en sølvsmed fremstiller et sølvservice med tilhørende bestik), og heller ikke f. eks. gardiner og lagener, hvor der normalt ikke er noget fællesskab i henseende til varens anvendelse. Udelukket bør det også være at samle de forskellige stykker i en kollektion, som ofte indeholder varianter af et grundmønster, når henses til, at der som regel ikke her bliver tale om nogen egentlig samtidig anvendelse. Forskellige mønstre til gulvtæpper, ure, sko, skriveredskaber o. s. v. skal derfor anmeldes hver for sig. I særlige tilfælde kan dog en variantserie godtages, såsom hvis en tekstilfabrik fremstiller håndklæder med en særlig forskel i mønstret, for derved at adskille disse for de forskellige familiemedlemmers vedkommende, eller hvis en anden virksomhed af samme grund varierer dekorationerne på tandbørsteglas og tandbørster.

Udvalget har overvejet, om man som élt mønster burde godtage genstande, som består af flere dele, men som har en nødvendig samhörighed for at være et anvendeligt hele, f. eks. spillekort, skakspil, tryktypesæt o. l. Det skulle dreje sig om sådanne tilfælde, hvor genstanden kan siges at være ukomplet og uanvendelig til sit formål, hvis ikke samtlige dele medtages. Imidlertid valgte udvalget at forbeholde termen élt mønster for, hvad der svarer til éln genstand i gængs forstand. Så snart flere løse enheder foreligger, bør man af praktiske grunde anse forbillederne for flere mønstre. Den omstændighed, at et mønster kan være forbillede for

flere forskellige varer (automobiler/legetøj, drikkeglas/vaser o. s. v.) berøres ikke af spørgsmålet om samregistrering. En samregistrering behøver ikke at angå samme varer eller varearter; i ansøgningen kan derfor flere forskellige varer angives, forudsat at forudsætningerne for reglens anvendelse i øvrigt foreligger.

Muligheden for at erhverve mønsteret for ornamenter vil formentlig medføre, at behovet for samregistrering vil være mindre end, hvad ellers måtte forventes. Med hensyn til f. eks. et spisestel vil det således ofte være tilstrækkeligt at sikre sig beskyttelse for dekorationsmotivet. Ansøgeren bør i hvert tilfælde overveje, hvilken beskyttelsesform, der vil være den bedste.

Som anført ovenfor under § 2 bør der ikke være noget til hinder for såkaldte varianteregistreringer, forudsat at ansøgningerne indgives samtidig. Kravet i § 2 om væsentlig forskel mellem mønstrene indbyrdes skal heller ikke gælde for de af samme ansøgning omfattede mønstre. Eksempler på varianter ifølge nærværende paragraf er givet ovenfor i form af håndklæder og tandbørstegarniturer for de forskellige medlemmer af en familie.

En ansøgning om samregistrering i medfør af nærværende paragraf skal kunne opdeles til flere selvstændige ansøgninger, som i så fald bør anses for indleveret samtidig, d. v. s. allerede fra tidspunktet for indlevering af den fælles anmeldelse. Begrundelsen for en sådan opdeling af en anmeldelse kan det f. eks. være, at en hindring af en eller anden slags viser sig at foreligge for samregistreringer.

Hvis ansøgeren begærer ansøgningens offentliggørelse udsat, kan dette af praktiske grunde ikke tillades for blot en del af mønstrenes vedkommende. Disse må i denne henseende behandles som en enhed inden for ansøgningens rammer.

Vedrørende overdragelse eller anden overladelse af retten til mønstre omfattet af en samregistrering findes der ikke grund til at begrænse adgangen hertil, således at de af registreringen omfattede mønstre kun skulle kunne overdrages som en enhed. Delvise dispositioner er således efter udvalgets forslag fuldt gyldige. Af registreringstekniske grunde

er det imidlertid anset for rigtigst ikke at tillade notering i mønsterregistret af andre overdragelser end sådanne, som angår samtlige af registreringerne omfattede mønstre. Bestemmelser herom indeholdes i § 27, 2. stk. Derimod ses intet at være til hinder for i mønsterregistret at få noteret, at licens er givet, for så vidt angår enkelte af mønstrene.

Spørgsmålet om, hvor stort et antal mønstre, der bør tillades omfattet af en enkelt ansøgning, har været genstand for tvivl. Når henses til de i paragraffen opstillede betingelser for samregistrering, kan det synes unødvendigt at begrænse antallet, også når henses til, at særlige ulemper ved at lade antallet være ubegrænset måske ikke kan forventes. Flere praktiske hensyn taler da også herfor, idet et spisestel kan bestå af en mængde forskellige dele, et kortspil indeholder 52 kort, et sæt tryktyper angives som standard at kunne bestå af ca. 120 typer o. s. v. Ikke desto mindre har udvalget i forståelse med de øvrige nordiske udvalg standset op ved, at højst 20 forskellige mønstre i én og samme ansøgning og registrering vil være rimeligt. Dette antal må anses for at være tilstrækkeligt i de fleste tilfælde og stemmer overens med antallet af mønstre, der tillades i *depot multiple* efter Haag-overenskomsten og vanskeligt overskuelige konsekvenser af en ubegrænset samregistrering undgås¹⁰⁾.

Hvad endelig angår afgiftsrabatten bør nogen dog ikke væsentlig rabat kunne gives. Det bør her bemærkes, at hvert enkelt af en sådan ansøgning omfattet mønster må gøres til genstand for selvstændig nyhedsunde rsøgelse og bekendtgøres. Omkostningerne, der er forbundne herved, nedbringes ikke nævneværdigt af den grund, at mønstrene er omfattet af samme ansøgning. Udvalget har tænkt sig, at såfremt en ansøgning omfatter flere mønstre, skal ansøgeren erlægge dels den sædvanlige ansøgningsafgift, dels en afgift for hvert mønster udover élt. Denne afgift foreslås sat til 25 kr. for hvert yderligere

mønster. Derved ydes en rabat samtidig med at denne ikke er af et sådant omfang, at den kan antages at friste til unødvendig anvendelse af adgangen til samregistrering.

§ 13.

Fuldmægtig på ansøgningsstadiet.

Paragraffen foreskriver pligt for ansøgeren til at lade sig repræsentere af en fuldmægtig, når han ikke selv har bopæl i Danmark. Fuldmægtigen skal være bosat her i landet, og hans bemyndigelse må omfatte alt vedrørende ansøgningen.

I § 12 i den gældende danske mønsterlov bestemmes også, at den, der ikke har fast bopæl her i landet, skal foretage anmeldelsen gennem en herboende person. En tilsvarende regel er optaget i PLU § 12, og også den gældende norske og svenske mønsterlov indeholder en tilsvarende bestemmelse, se henholdsvis § 9 og § 5.

Efter udvalgets forslag angår kravet om fuldmægtig efter nærværende paragraf tiden, under hvilken ansøgningen er til behandling. Samme krav, for så vidt angår selve mønsterregistreringen, indeholdes i § 41. Opdelingen er gjort bl. a. fordi følgerne af, at forskrifterne ikke iagttages, er forskellige, og at PLU har fulgt en tilsvarende fremgangsmåde.

Når ansøgeren således skal være pligtig til at have en fuldmægtig i de tilfælde, hvor han ikke selv har bopæl her i landet, skyldes dette praktiske hensyn. Registreringsmyndigheden skal ikke være henvist til ved ansøgningens behandling at stå i direkte forbindelse med ansøgere, som har bopæl udenlands, og også trediemand bør kunne henvende sig til nogen her i landet bosiddende for at kunne få behørig kontakt med ansøgeren.

Såfremt en ansøger, der ikke har bopæl her i landet, undlader, således som foreskrevet i merværende paragraf, at udpege en fuldmægtig, er følgen heraf, at ansøgningen efter behørig behandling i medfør af §§ 15 og 16 henlægges eller afslås.

På svensk initiativ har de nordiske mønsterlovskomiteer drøftet spørgsmålet om at indføre lettelser i fuldmagtspligten for ansøgere fra et andet nordisk land, der efter

¹⁰⁾ I Tyskland er antallet ligesom i Danmark begrænset til 50. I Frankrig tillades 100 mønstre, i Schweiz og Østrig er antallet ubegrænset. Benelux-forslaget fra 1963 overlader spørgsmålets løsning til en administrativ bekendtgørelse.

nænnærende paragraf skal udpege fuldmægtig efter samme regler som andre udenlandske ansøgere. For resultatet af disse overvejelser er redegjort nedenfor under § 42, der indeholder en bestemmelse, som åbner udvej for en vis lettelse i denne henseende.

§ 14

Ansøgningsdag og ændringer i ansøgningen.

I paragraffens 1. stk. bestemmes, at en ansøgning ikke kan anses for indleveret før mønstret er identificeret ved afbildning af mønstret eller en model. Ansøgningsdagen **bliver** derfor, såfremt der ikke med den oprindelige ansøgning fulgte sådan afbildning af mønstret eller en model, den dag, da mønstret er identificeret enten ved afbildning eller model.

I 2. stk. bestemmes, at ansøgning ikke kan ændres til at angå et andet mønster end det, som skal henføres til ansøgningsdagen.

Medens hverken den danske mønsterlov eller den svenske har nogen bestemmelse svarende til reglen i nærværende paragrafs 2. stk., findes en sådan i § 15, stk. 2 i den norske mønsterlov, som stort set stemmer overens med, hvad nu er foreslået. I PLU findes regler vedrørende ændringer i en patentansøgning og om forskydning af ansøgningsdagen i §§ 13-14.

Allerede ovenfor under § 11 blev det påpeget, at mønsterafbildningen eller modellen helt naturligt indtager den centrale plads blandt ansøgningsakterne. Uden en afbildning af mønstret eller en model kan disse akter ikke siges at have karakter af en ansøgning om mønsterregistrering i den forstand, at visse retsvirkninger bliver knyttet hertil. Ansøgningsdagen er nemlig af betydning i forskellige henseender, bl. a. efter §§ 2, 3, 6, 8 og 9 samt til en vis grad, for så vidt angår følgerne af krænkelse af mønsterretten. En gyldig ansøgning om mønsterregistrering kan derfor ikke anses for at foreligge, hvis mønstret ikke er til stede.

At en ansøgning, som efter det anførte er uden retsvirkning, dog må optages til behandling af registreringsmyndigheden, f. eks. ved at den journaliseres og at der gives ansøgeren mulighed for at berigtige ansøgningen, er en anden sag, som ikke berøres af nærværende bestemmelses materielle ind-

hold. Som ansøgningsdag med de deraf følgende retsvirkninger i materiel henseende kan derfor ikke anses nogen dag, som ligger forud for mønsterpræsentationens indlevering. Det er tilstrækkeligt, at en afbildning eller en model er indgivet.

Når henses til den store betydning det har, at rette ansøgningsdag fastlægges, er det vigtigt, at tydelig notering herom gøres i ansøgningssagen.

Grunden til at et indleveret mønster ikke må ændres, således at ansøgningen kommer til at omfatte et andet mønster end det oprindelig af ansøgningen omfattede, er, at særlige retsvirkninger **er** knyttet til det mønster, som forelå på ansøgningsdagen. Hvis en ændring skulle tillades, måtte den relevante ansøgningsdag som følge heraf forskydes til en senere dag, da det »nye« mønster blev indgivet i sagen. En sådan løsning, for hvilken forbillede kunne hentes i PLU § 14, har udvalget overvejet men fundet fremgangsmåden unødvendig kompliceret. De nordiske mønsterlovsudvalg er blevet enige om nærværende forslag, hvorefter det ikke kan tillades, at ansøgningen ændres til at angå et andet mønster.

Den, som påtænker at foretage visse ændringer ved et mønster, kan søge dette registreret og samtidig begære mønstrets bekendtgørelse udsat, hvorved mønstret hemmeligholdes, og da senere, inden bekendtgørelsen finder sted, indgive en ny ansøgning om registrering af en eller flere varianter af det oprindelig anmeldte mønster samtidig med at den ældre ansøgning tilbagekaldes. Det ældre mønster vil da ikke være nyhedsskadeligt for de senere varianter, der søges registreret. For tilfælde af nævnte art findes derfor ikke noget stærkt behov for en adgang til at ændre en ansøgning til at angå et andet mønster end det, som oprindelig blev indleveret i sagen. Forbudet mod ændring af mønstret må ikke fortolkes for strengt, således at forstå, at enhver uvæsentlig ændring af det præsenterede mønster skulle være forbudt. Mindre detaljer bør tværtimod kunne ændres eller rettes, uanset hvad der bestemmes i nærværende paragraf. Kun sådanne ændringer af mønstret, som efter fornuftig bedømmelse må siges at ændre mønstrets identitet bør omfattes af forbudet.

Vedrørende ændringer af en i ansøgningen indeholdt angivelse af, for hvilke varer mønstret ønskes registreret, henvises til bemærkningerne til lovens § 11.

§ 15.

Ansøgningens behandling.

Paragraffen indeholder bestemmelser om registreringsmyndighedens undersøgelse af en ansøgning om mønsterregistrering. I 1. stk. bestemmes således, at registreringsmyndigheden skal undersøge, om betingelserne for erhvervelse af mønstret er til stede. Undersøgelsens omfang fastsættes af handelsministeren. Såfremt ansøgeren ikke har iagttaget de formelle forskrifter vedrørende en ansøgning, eller findes der materielle hindringer for at godkende ansøgningen, skal ansøgeren underrettes herom og gives lejlighed til inden for en nærmere angiven frist at udtale sig eller berigtige ansøgningen.

Ansøgningen skal ifølge paragraffens 2. stk. henlægges, hvis ansøgeren ikke har udtalt sig indenfor den dertil givne frist eller foretaget fornødne foranstaltninger til anmeldelsens berigtigelse.

Paragraffens 3. stk. giver den ansøger, hvis ansøgning er henlagt, mulighed for inden 1 måned efter udløbet af den frist, der var meddelt til anmeldelsens berigtigelse, at få ansøgningen genoptaget til fornyet behandling. Genoptagelse kan ikke finde sted mere end éln gang i samme sag.

Bestemmelserne om en mønsteransøgnings behandling findes i den gældende lovs §§ 17-18, i §§ 16-18 i den norske mønsterlov og i § 6 i den svenske. Hovedsagelig adskiller nærværende forslag sig fra de gældende regler ved, at en materiel undersøgelse skal foretages samt ved, at der gives mulighed for en genoptagelse af sagen.

Registreringsmyndigheden skal undersøge ansøgningerne både i formel og i materiel henseende. De formaliteter, som skal gælde, fremgår dels af regler i selve loven og dels af forskrifter i den handelsministerielle bekendtgørelse, der vil være at udfærdige i tilknytning til loven. De materielle krav er nyhedskravet og adskillelseskravet, samt de i § 4 indeholdte krav. For de formelle betingelser gælder ingen begrænsning i registreringsmyndighedens undersøgelses-

pligt, men hvad angår de materielle forudsætninger er hensigten, at undersøgelsen skal være begrænset. Som regel bør undersøgelsen i begge henseender så vidt muligt udføres samtidig, og således at ansøgeren i forekommende tilfælde helst samtidig underrettes om alle hindringer.

Den tilsigtede begrænsning af nyhedskravet fremgår af de almindelige motiver vedrørende fremgangsmåden ved registrering. I loven overlades det til handelsministeren at fastsætte nyhedsundersøgelsens omfang. Udvalget finder, at undersøgelsen bør omfatte de her i landet ikraftværende mønsterregistreringer samt registreringer, der er bortfaldne inden for de sidste 5 år forud for ansøgningens indgivelse, dog således at forstå, at alene mønstre, der er registreret i medfør af den nye lovs bestemmelser, indgår i undersøgelsen. Desuden finder udvalget, at undersøgelsen bør omfatte ældre, uafgjorte ansøgninger om mønsterregistrering, forudsat at disse er indleveret efter den nye lovs ikrafttræden. Udvalget finder ikke, at man bør undersøge de øvrige nordiske landes mønsterregistreringer eller dèlr foreliggende uafgjorte ansøgninger.

Vedrørende de særlige hindringer for opnåelse af en mønsterret, som indeholdes i lovens § 4. skal bemærkes, at undersøgelsen bør foretages i den udstrækning dette kan ske uden væsentlig forsinkelse af ansøgningens behandling i øvrigt. Med hensyn til undersøgelse af de under punkterne 1 og 4 indeholdte krav til mønstret, må denne undersøgelse foretages ud fra en fornuftig bedømmelse af varens udseende. Det vil ikke være vanskeligt eller tidsrøvende at se, om mønstret indeholder kendetegn eller betegnelser, som er beskyttet efter straffelovens § 132 eller noget, der kan forveksles med sådant kendetegn eller sådan betegnelse. Ved den foreskrevne nyhedsundersøgelse vil det antagelig også komme frem, om det anmeldte mønster indeholder et for en anden her i landet registreret mønster, jfr. § 4, punkt 4.

Udvalget regner med, at sådanne hindringer for mønsterregistrering, som ikke kommer frem ved den undersøgelse, der pålægges registreringsmyndigheden, i stor udstrækning vil komme frem i forbindelse med mønstrets bekendtgørelse med adgang til indsigelser, og derved bliver de anførte hindrin-

ger gjort til genstand for registreringsmyndighedens bedømmelse. At registreringsmyndigheden ex officio skal prøve, hvorvidt ansøgningen omfatter et mønster i mønsterlovens forstand, må anses for at ligge i sagens natur.

Eventuelle fremtidige ændringer, for så vidt angår undersøgelsens omfang, der skal kunne foretages ad administrativ vej, bør ikke gennemføres uden forudgående nordisk samråd.

Om den fremgangsmåde, der skal følges, når registreringsmyndigheden finder, at der foreligger hindringer for at godkende ansøgningen, henvises til, hvad der er anført i patentlovsbetænkningen i tilsvarende tilfælde¹¹⁾. Myndigheden skal herefter underrette ansøgeren og give ham lejlighed til inden en vis frist at udtale sig eller fjerne hindringen. Meddelelsen må i indhold være tydelig, og det må klart motiveres, hvad der findes at være til hinder for registreringen. Fristen til anmeldelsens berigtigelse bør ikke være for lang, men den kan under hensyn til de konkrete forhold variere og i særlige tilfælde også forlænges. Fristen fastsættes af registreringsmyndigheden.

Såfremt ansøgeren ikke udtaler sig eller træffer foranstaltninger til at berigtige ansøgningen, skal denne henlægges, hvad enten hindringen er af formel eller materiel natur. Henlæggelse skal ligeledes finde sted, når ansøgeren tilbagekalder sin ansøgning. Også i dette tilfælde har ansøgeren ret til på visse betingelser at få sagen genoptaget. Det kan nemlig være, at det er en misforståelse vedrørende direktoratets afgørelse eller en forglemmelse hos ansøgeren, der har ført til, at ansøgningen er blevet tilbagekaldt. I stedet for appel til en højere instans, gives der således mulighed for, at registreringsmyndigheden i sådanne tilfælde kan genoptage ansøgningen til fortsat behandling i dens oprindelige men nu berigtigede skikkelse. Betydningen af denne ordning er indlysende i de tilfælde, hvor en uskyldelig misforståelse har foreligget og hvor ansøgeren ellers, hvis en ny ansøgning blev indleveret, ville få denne afslået på grund af hans egen tidligere ansøgning, der da ville kunne være nyhedsskadelig.

¹¹⁾ Se NU 1963: 6, side 212 ff.

Fristen for genoptagelse er sat til 1 måned efter udløbet af den frist, der er givet til anmeldelsens berigtigelse. I PLU er fristen sat til 4 måneder, men på mønsterrettens område, hvor behovet for genoptagelsesinstituttet må anses for forholdsvis ringe, har de nordiske udvalg været enige om kun at foreslå en frist på 1 måned. Til forskel fra, hvad der skal gælde efter patentlovsudkastet er det endvidere anset for praktisk, at genoptagelse ikke skal kunne finde sted mere end én gang i samme sag.

Forudsætningerne for at en ansøgning skal kunne genoptages er, at ansøgeren inden udløbet af den meddelte frist begærer sådan genoptagelse - hvilket kan ske ret formløst - samt udtaler sig til direktoratets afgørelse eller på anden måde træffer foranstaltninger til at fjerne de anførte hindringer for registreringen samt erlægger en særlig genoptagelsesafgift. Alene at begære genoptagelse og erlægge afgiften er således ikke tilstrækkeligt til at sagen kan genoptages. Den afslås da og denne afgørelse er endelig, således at genoptagelse herefter ikke kan ske. Ofte kan den påpegede hindring være let at fjerne. Hvis grunden har været den, at ansøgningsafgiften ikke er blevet erlagt eller at en afbildning af mønstret ikke er indgivet, kræves udover begæring om genoptagelse og betaling af klageafgiften kun, at ansøgningsafgiften erlægges eller afbildningen indgives.

Klageafgiften foreslås i handelsministerens bekendtgørelse sat til 50 kr.

Af lovens § 22 fremgår, at ansøgeren kan appellere en afgørelse om en ansøgnings henlæggelse. Derved kommer afgørelsen for en ny instans, og dette må anses for rimeligt, når ansøgeren ikke finder myndighedens afgørelse om ansøgningens henlæggelse berettiget.

§ 16.

Afslag på ansøgningen.

I paragraffen bestemmes, at en ansøgning skal afslås, hvis noget findes til hinder for registreringen, efter at ansøgeren har udtalt sig over registre ringsmyndighedens afgørelse efter § 15. I visse tilfælde kan der dog være grund til at give ansøgeren adgang til en fornyet udtalelse i sagen, og i så fald skal dette tillades.

Den til nærværende bestemmelse nærmest svarende regel findes i § 17 i den danske mønsterlov, § 18 i den norske og § 7 i den svenske.

Praktisk taget hermed overensstemmende regler indeholdes i § 16 i PLU og gælder efter varemærkelovens § 19, 2. stk. Udvalget henviser derfor til, hvad der er udtalt i motiverne til § 16 i PLU¹²).

Ved at sammenholde reglerne i § 15 og § 16 kommer den formelle forskel frem mellem en henlæggelse og et afslag. Såfremt ansøgeren har udtalt sig i anledning af direktoratets afgørelse i sagen, men der stadig foreligger hindringer for at godkende ansøgningen, skal denne ikke henlægges, men afslås, hvilket medfører, at en begrundet meddelelse om afslaget skal tilgå ansøgeren. Afslaget kan enten skyldes formelle mangler ved ansøgningen eller materielle grunde. Afslaget skal gives også i de tilfælde, hvor ansøgeren har foretaget foranstaltninger for at fjerne de hindringer, som direktoratet har påpeget, men hvor disse stadig anses for at foreligge; dette tilfælde må således ligestilles med de tilfælde, hvor ansøgeren har udtalt sig over direktoratets afgørelse i sagen.

I alle tilfælde, hvor der foreligger hindringer for at godkende ansøgningen, bør bestræbelserne gå ud på, at kun en enkelt ekspedition i sagen skulle være påkrævet. Tilfælde kan dog foreligge, hvor det er nødvendigt og rimeligt, at ansøgeren tilskrives påny. Dette vil være naturligt, hvis der opstår andre hindringer for ansøgningens godkendelse end dem, hvorom ansøgeren allerede har modtaget underretning, idet det selv sagt ikke kan tillades, at et afslag begrundes med omstændigheder, som ansøgeren ikke har haft lejlighed til at udtale sig om. Det forekommer ikke nødvendigt at udtale dette i lovteksten. Også i andre tilfælde, således hvis en yderligere berigtigelse vil kunne redde ansøgningen, bør en ny meddelelse herom være rimelig. Vidtløftig og langvarig korrespondance mellem registreringsmyndigheden og ansøgeren bør såvidt muligt undgås. Hurtig behandling er meget ønskelig, når det gælder ansøgninger om mønster registrering.

Over registreringsmyndighedens afslagsaf-

gørelse kan ansøgeren klage; se nærmere herom i §§ 22 og 23. Det skal tilføjes, at mangle ved ansøgningen, f. eks. med hensyn til fuldmagten eller sådanne samtykkeerklæringer, som er nødvendige efter § 4 kan afhjælpes under sagens behandling ved appelinstansen.

§§ 17-18.

Bedre ret til et mønster.

I paragrafferne gives bestemmelser om, hvorledes registreringsmyndigheden skal gå frem, hvis nogen påstår, at han har en bedre ret end ansøgeren til det mønster, som omfattes af mønsteransøgningen.

Er sagen tvivlsom, d. v. s. er det tvivlsomt, om påstanden om den bedre ret til mønstret er rigtig, kan registreringsmyndigheden efter § 17, stk. 1, opfordre den, som har fremsat påstanden, til inden en nærmere angiven frist at lade spørgsmålet prøve ved domstolene. Efter stk. 2 kan behandlingen af ansøgningen stilles i bero, indtil retssagen er endelig afgjort. På begæring af den, som viser sig at have bedre ret til mønstret, skal registreringsmyndigheden i medfør af § 18, stk. 1 i stedet for at afslå ansøgningen overføre denne til den berettigede, som derefter skal betale ny ansøgningsafgift. Efter stk. 2 må en ansøgning ikke henlægges eller afslås, hvis begæring om overførelse af ansøgningen er fremsat, førend denne begæring er blevet endelig prøvet.

Den foreslåede vindikationsret vedrørende en ansøgning om mønsterregistrering er en nyhed i forhold til såvel gældende dansk som norsk og svensk mønsterlovgivning, men har sit forbillede i §§ 17 og 18 i PLU.

Forholdene må anses for at stemme overens med den tilsvarende situation, for så vidt angår patenter, hvorfor udvalget vedrørende den nærmere motivering kan nøjes med at henvise til patentlovsbetænkningen¹³).

Ved at have bedre ret end ansøgeren til det mønster, som omfattes af ansøgningen om mønsterregistrering, skal forstås, at man er berettiget efter § 1 til at erhverve mønsterretten, og at ansøgeren ikke er berettiget efter samme bestemmelse. Det drejer sig med

Se NU 1963: 6, side 215 ff.

¹³) Se NU 1963: 6, side 219 ff.

andre ord om, hvorvidt den ene eller den anden har frembragt mønstret eller retsmæssigt har erhvervet ejendomsretten til dette fra mønsterfrembringeren. Det bør i denne forbindelse erindres, at nogen form for erhvervelse i god tro af retten til at søge et mønster registreret ikke kan opnås¹⁴). Hvis to personer uafhængigt af hinanden selvstændigt har frembragt samme mønster, har den ene ikke i forhold til den anden nogen bedre ret til mønstret. Den, som først indgiver ansøgning om registrering, kan derfor ikke angribes af den anden.

Skønt bestemmelserne efter deres ordlyd nærmest tager sigte på sådanne tilfælde, hvor der hersker tvivl mellem ansøgeren og en anden med hensyn til hvem af dem, der har ret til mønstret, bør disse også finde anvendelse, når nogen påstår at være mønsterfrembringer sammen med ansøgeren (jfr. »medopfinder« og »medophavsmand«) og derfor vil noteres som medansøger.

Såfremt registreringsmyndigheden ikke finder sagen tvivlsom, skal myndigheden selv afgøre spørgsmålet om, hvem der har den bedre ret. Dette udelukker ikke, at spørgsmålet senere kan afgøres ved domstolene. Vedrørende § 18 skal påpeges, at bevis for bedre ret til mønstret kan dokumenteres over for myndigheden på forskellige måder, af hvilke den sikreste selv sagt vil være at påberåbe en endelig dom, som går ud herpå. Hvis den berettigede ikke begærer, at ansøgningen skal overføres til ham, skal registreringsmyndigheden afslå ansøgningen. Ønsker han derimod ansøgningen overført til sig, vil det være praktisk, at han fremsætter begæring derom samtidig med, at han efter § 17 påstår at have den bedre ret til mønstret, således at forbudet i § 18, stk. 2 mod i mellemtiden at henlægge eller afslå ansøgningen kommer til anvendelse.

Om overførelse af en mønsterret, d. v. s. af en foretagen mønsterregistrering, findes regler i § 32.

¹⁴) Cfr. imidlertid reglen i § 31, stk. 2, sidste punktum, der på et senere tidspunkt åbner mulighed for godtroende erhverver for at beholde en mønsterret, som han ikke var berettiget til at opnå.

§ 19.

Ansøgningens bekendtgørelse og indsigelse.

Paragraffen indeholder regler om ansøgningens bekendtgørelse med adgang for enhver til inden 2 måneder derefter at nedlægge indsigelser mod mønstrets registrering, hvis der skønnes at være behørig grund hertil.

I 1. stk. bestemmes, at bekendtgørelsen skal ske, når ansøgningen er i overensstemmelse med de herom givne forskrifter, og registreringsmyndigheden ved den foreskrevne undersøgelse ikke har fundet, at noget er til hinder for mønstrets registrering. Hvis ansøgeren ønsker, at bekendtgørelsen skal udsættes, er der mulighed herfor, idet der hjemles ham ret til at fremsætte begæring herom. Begæringen skal indeholdes i ansøgningen og kan ikke fremsættes senere. Bekendtgørelsen kan ikke udsættes i længere tid end 6 måneder fra ansøgningsdagen eller, hvis prioritet er påberåbt, da fra den dag, fra hvilken prioriteten påberåbes.

Efter 2. stk. skal bekendtgørelsen indeholde en afbildning af mønstret og angivelse af de varer, for hvilke mønstret søges registreret samt oplysning om ansøgningens væsentlige indhold i øvrigt. Hvis ansøgeren har indleveret en model, skal dette fremgå af bekendtgørelsen. Såfremt modellen eller den indgivne afbildning er udført i farver, skal også dette fremgå af bekendtgørelsen.

Af 3. stk. fremgår, at bekendtgørelsen skal indeholde en meddelelse om, at indsigelser mod mønstret skal fremsættes skriftligt til registreringsmyndigheden inden 2 måneder fra bekendtgørelsesdagen. Bekendtgørelses- og indsigelsesinstituttet, som omhandles i denne paragraf, kendes ikke i gældende dansk, norsk og svensk mønsterlovgivning. Fremgangsmåden er heller ikke almindelig udenlands. Vedrørende begrundelsen for udvalgets forslag om denne fremgangsmåde henvises til de almindelige motiver. Behandlingen af patentansøgninger fremgår af PLU §§ 19-21. Tilsvarende regler om varemærkeanmeldelser indeholdes i varemærkelovens § 20.

Registreringsmyndighedens nyhedsundersøgelse er ikke fundet at være tilstrækkelig til, at registrering kan ske umiddelbart herefter. Finder myndigheden ikke, at der er noget til hinder for registreringen, skal indsigelses-

proceduren påbegyndes. Dette sker ved, at ansøgningen bekendtgøres med meddelelse om, at der er adgang til at fremsætte sådanne indsigelser, som kan antages at være til hinder for, at ansøgningen kan føre til det anmeldte mønsters registrering. En forudsætning for, at indsigelsesproceduren skal nå sit formål, må det være, at en afbildning af mønstret optages i bekendtgørelsen. Den mønsterafbildning, som skal gengives, er den af ansøgeren selv i sagen indleverede. I nogle tilfælde kan det være nødvendigt at vise mønstret set fra forskellige sider. Såfremt disse gengivelser ikke optager mere plads end 9×12 cm, skal der ikke i sådanne tilfælde erlægges nogen ekstraafgift.

Mønsteransøgningerne skal bekendtgøres i et af registreringsmyndigheden udgivet periodisk tidsskrift. Bemyndigelse for handelsministeren til at give nærmere forskrifter herom indeholdes i § 44.

At bekendtgørelsen skal indeholde en afbildning af mønstret og ansøgerens angivelse af, for hvilke varer mønstret er bestemt, samt en meddelelse om, at indsigelser mod registreringen kan indgives skriftligt til registreringsmyndigheden kræver ingen særlig motivering. Hvis mønstret skal vises ved mere end én afbildning af mønstret, skal der, såfremt formatet 9×12 cm overskrides, erlægges en særlig afgift på 50 kr. for hver yderligere afbildning, der bliver af offentliggøre. Mønstrene kan ikke v ses i farver, i hvert fald ikke førend metoderne til farvereproducering er yderligere udviklet samtidig med at farvereproducering kan gøres billigere, end det nu er tilfældet. Bekendtgørelsen skal i øvrigt indeholde oplysninger om ansøgningens væsentlige indhold d. v. s. først og fremmest oplysning om ansøgningens nummer, ansøgerens navn, ansøgningsdagen og oplysning om, hvorvidt prioritet er påberåbt, og navnet på den, som har frembragt mønstret. De nærmere forskrifter indeholdes i den af handelsministeren udfærdigede særlige bekendtgørelse om ansøgning og registrering af mønstre. I forekommende tilfælde er det også af interesse at blive bekendt med, om en model er indgivet, idet modellen i så fald er afgørende for mønstrets udseende, jfr. § 11, st. 3. Ligeledes er det af betydning, at det angives, om mønstret er udført i farver. Bekendtgørelsen

skal derfor indeholde oplysning herom, men nogen angivelse af de farver, hvori den måtte være udført, skal ikke gives.

Ansøgningen skal bekendtgøres snarest mulig, d. v. s. såsnart den officielle undersøgelse er afsluttet, uden at der er fundet noget til hinder for registreringen, forudsat at ansøgeren ikke i ansøgningen har anmodet om, at bekendtgørelsen udsættes. Udvalget skønner, at den officielle undersøgelse som regel må kunne gennemføres ret hurtigt. Registreringsmyndighedens arbejde bør tilrettelægges således, at selve undersøgelsestiden i normale tilfælde næppe behøver at overstige en måned fra ansøgningsdagen, forudsat at anmeldelsen modtages i formel orden, således at undersøgelsesarbejdet kan påbegyndes uden forudgående korrespondance eller drøftelser med ansøgeren. Hvis meddelelser skal tilstilles ansøgeren eller anden forbindelse med ham må optages, medfører dette naturligvis en vis forhaling af sagens behandling, men udvalget vil understrege det formålstjenlige i, at mønsteransøgningerne behandles hurtigt.

I tilfælde af at registreringsmyndighedens undersøgelse og bedømmelse af ansøgningen i øvrigt er tilendebragt inden udløbet af den frist på 6 måneder, hvori bekendtgørelsen kan udsættes, skal ansøgningen bekendtgøres umiddelbart efter 6-måneders fristens udløb og ellers, så snart behandlingen er afsluttet. Gennem bekendtgørelsen bliver der adgang for enhver til at fremkomme med indsigelser mod ansøgningen. Indsigelsesfristen, der skal fremgå af bekendtgørelsen, er fundet at burde sættes til 2 måneder. Kravet til en behørig indsigelse er, at den indkommer inden udløbet af den dertil fastsatte frist, og at den foreligger skriftligt. Med hensyn til indsigelsens indhold må kræves, at en begrundelse for indsigelsen findes anført. Dokumentation i form af billedmateriale el. lign. bør såvidt muligt ledsage indsigelsskrivelsen. Oplysninger, som indkommer til registreringsmyndigheden uden at kunne henføres til en egentlig indsigelse, kan selv sagt tages i betragtning af registreringsmyndigheden ex officio og ansøgeren bør også underrettes herom, men den, der har fremsat sådanne oplysninger, får ikke stilling som egentlig indsiger, der berettiger ham til, i overensstemmelse med hvad

nedenfor anføres, at klage over registreringsmyndighedens afgørelse.

Udvalget finder ikke, at der bør erlægges nogen afgift i forbindelse med indsigelser, og er herved i overensstemmelse med varemærkeloven og PLU. Den, der har fremsat en behørig indsigelse, får adgang til at klage over en afgørelse, som er gået ham imod. Ved påklage skal indsigeren ligesom ansøgeren, hvis registreringsmyndighedens afgørelse er gået ham imod, betale den fastsatte klageafgift¹⁵⁾.

Registreringsmyndighedens første afgørelse efter § 15 er, som det fremgår af udvalgets forslag, ikke myndighedens endelige standpunkt i sagen. Både ex officio og gennem indsigelsesinstituttet kan andet materiale end det, som omfattes af den første bedømmelse komme frem og lægges til grund for den endelige afgørelse i sagen. At ansøgeren som regel skal have lejlighed til at udtale sig overfor fremsatte indsigelser, fremgår af § 21.

§ 20.

Adgang til ansøgningssakterne.

Efter gældende mønsterlovgivning kan offentligheden først blive bekendt med mønstret, når registrering har fundet sted. Mønsterregistret er tilgængeligt for enhver, og registreringsmyndigheden foreviser på begæring de foreliggende mønsterrepræsentationer. De registrerede mønstre bekendtgøres ikke. Den, der ønsker oplysning om, hvad der måtte være registreret, må derfor selv foretage en undersøgelse af mønsterregistret.

Nærværende paragrafs 1. stk., hvorefter akterne i ansøgningssagen skal være tilgængelige for enhver fra og med den dag, da ansøgningen er bekendtgjort, er således en nydannelse. Reglen afviger fra det her i landet gældende almindelige princip, hvorefter offentligheden ikke har adgang til akterne i sager, der behandles hos myndighederne. Stillingen i Norge er den samme som her i landet, medens Sverige og Finland har offentlighed i administrationen som almindeligt princip, hvorfor undtagelser herfra må have positiv lovhjemmel. Den regel, der

har fundet udtryk i nærværende bestemmelses 1. stk., er således en mellem de nordiske mønsterlovsudvalg truffet kompromisløsning. Den giver enhver ret til at gøre sig bekendt med sagens akter, når ansøgningen er bekendtgjort.

Efter paragraffens 2. stk. skal sagens akter være tilgængelige også før ansøgningens bekendtgørelse, såfremt 6 måneder er forløbet fra ansøgningdagen eller, hvis der er påberåbt konventionsprioritet, da fra den dag, fra hvilken prioriteten er påberåbt. Reglen begrænser således den periode, i hvilken en mønsteranmeldelse og de hertil hørende akter kan hemmeligholdes. Til akterne må selv sagt også henhøre indleverede mønstermodeller.

I 2. stk., 2. punktum, er i overensstemmelse med en tilsvarende bestemmelse i PLU § 22 foreslået en regulering af et særligt tilfælde. Såfremt en ansøgning inden udløbet af ovennævnte tidsfrist er blevet henlagt eller afslået, skal akterne ikke være tilgængelige, medmindre ansøgeren begærer ansøgningen genoptaget eller påklager afgørelsen. Akterne skal således i nævnte tilfælde forblive hemmelige, medmindre ansøgningen begæres genoptaget, eller afgørelsen påklages. I så fald skal offentligheden have adgang til akterne, når fristen for ansøgningens hemmeligholdelse er udløbet.

Ligeledes i overensstemmelse med en tilsvarende bestemmelse i PLU § 22 foreslås i nærværende paragrafs sidste stk., at ansøgeren skal kunne begære, at ansøgningens akter gøres tilgængelige inden fristens udløb. Dette kan være af betydning, hvis der foreligger en krænkelse af mønsterretten. Først når ansøgningen er tilgængelig for enhver, bliver der mulighed for at kræve skadeserstatning.

Efter PLU kan en patentansøger ikke få sin ansøgning hemmeligholdt udover den tid, som medgår til ansøgningens behandling hos registreringsmyndigheden, men den, som søger en mønsterregistrering, skal efter forslaget på begæring kunne få ansøgningen hemmeligholdt i 6 måneder — også selv om registreringsmyndighedens behandling af ansøgningen slutter tidligere. I øvrigt henvises til PLU § 22 og motiverne hertil¹⁶⁾.

¹⁵⁾ Vedrørende indsigelser henvises iøvrigt til NU 1963: 6, side 236 ff.

¹⁶⁾ NU 1963: 6, side 244 ff.

§ 21.

Ansøgningens fortsatte behandling.

Efter udløbet af indsigelsesfristen skal ansøgningen færdigbehandles og herom handler nærværende paragraf.

I 1. stk. bestemmes, at ansøgningen skal optages til fortsat behandling efter indsigelsesfristens udløb, samt at bestemmelserne i §§ 15–18 vedrørende ansøgningens indledende behandling skal finde anvendelse.

Efter 2. stk. skal nedlagte indsigelser meddeles ansøgeren, og denne skal have lejlighed til at udtale sig, for så vidt indsigelsen ikke må anses for at være åbenbart ubegrundet.

Paragraffen svarer stort set til PLU § 23. En tilsvarende fremgangsmåde ved registrering af varemærker reguleres i varemærkelovens § 21.

Som det fremgår af motiverne til bestemmelserne om den indledende behandling af en mønsteransøgning, indebærer ansøgningens bekendtgørelse ikke, at ansøgningen er endelig afgjort, således at registrering vil ske, såfremt behørig indsigelse ikke indkommer. Det kan nemlig på et senere udviklingstrin vise sig nødvendigt at undersøge mønstret i en anden vareklasse end den, der allerede er kontrolleret, og også materiale, som indkommer til registreringsmyndigheden uden at kunne henføres til en egentlig indsigelse, skal tages i betragtning ved myndighedens fortsatte behandling af ansøgningen.

På grund af henvisningen til § 15 skal det ved den fortsatte behandling undersøges, om forudsætningerne for erhvervelse af mønstret foreligger. Normalt skal en ny undersøgelse ikke foretages. Fornyet undersøgelse bør alene foretages, hvis der foreligger særlig anledning dertil. At ansøgningens behandling må ske under hensyntagen til fremkomne indsigelser, ligger i sagens natur.

Behørig indsigelse skal ansøgeren gøres bekendt med. Dette sker lettest ved, at et eksemplar af indsigelsen overlades ham. Som allerede påpeget, bør også andet materiale, end hvad der kan henføres til en egentlig indsigelse, normalt tilstilles ansøgeren. Udvalget har dog anset det for rimeligt, at registreringsmyndigheden ikke til besvarelse forelægger ansøgeren indsigelser, som er åbenbart ubegrundede. Foreligger sådanne,

kan indsigelsskrivelsen tilsendes ansøgeren samtidig med, at han underrettes om, at ansøgningen er godkendt. Såfremt indsigelsen ikke er åbenbart ubegrundet, skal ansøgeren imidlertid have lejlighed til at udtale sig til indsigelsen inden sagen afgøres.

Henvisningen til § 15 medfører bl. a., at den særlige henlæggelsesordning med ret for ansøgeren til genoptagelse også kan finde anvendelse på det afsluttende behandlingsstadium. Vedrørende skriftvekslingen, som må finde sted i anledning af fremkomne indsigelser, vil udvalget understrege, at denne ikke må gøres unødigt vidtløftig, således at behandlingen af sagen derved forhales. Som regel vil det være rimeligt, at indsigeren får underretning om ansøgerens udtalelse i anledning af indsigelsen og får lejlighed til at imødegå denne, men yderligere skriftveksling må kun mere sjældent anses for at være nødvendig, dog kan det være rimeligt, at ansøgeren i særlige tilfælde får adgang til en afsluttende udtalelse i sagen. Til forskel fra behandlingen af patentansøgninger, hvor udførlige tekniske forhandlinger kan være påkrævede, vil det ved bedømmelsen af den indbyrdes lighed mellem mønstre som regel kun blive nødvendigt at opstille to eller flere mønstre til indbyrdes bedømmelse og da påvise lighed eller forskelligheder mellem disse og træffe afgørelsen ud herfra.

Af henvisningen til § 16 fremgår, at en ansøgning kan afslås på det behandlingsstadium, som her omhandles. I overensstemmelse med, hvad der er påpeget i motiverne til nævnte paragraf, skal erindres om, at en endelig afgørelse om afslag ikke bør meddeles, førend ansøgeren har haft lejlighed til at udtale sig angående den indvending mod ansøgningens godkendelse, som afslaget begrundes med.

Ved henvisningen til §§ 17 og 18 skal, hvad der dèr er bestemt vedrørende påstand om bedre ret til mønstret, finde anvendelse, også efter udløbet af indsigelsesfristen. En sådan påstand, som selv sagt kan have form af en indsigelse, foranlediges formentlig i de fleste tilfælde netop af ansøgningens bekendtgørelse, og spørgsmålet bliver således ofte først aktuelt på dette trin af ansøgningens behandling.

Hvis indsigelse ikke indkommer og regi-

streringsmyndigheden finder, at ansøgningen kan godkendes, kan registrering finde sted. Godkendes en mønsteransøgning, uanset at indsigelser er indkommet, kan mønstret ikke indføres i registret, førend den i § 23 fastsatte klagefrist på 2 måneder er udløbet. Såfremt ansøgningen afslås, har ansøgeren klageret efter § 22.

Selv om en indsiger frafalder sin klage over registreringsmyndighedens afgørelse om, at indsigelsen ikke kan tages til følge, kan klagen alligevel påkendes. Dette fremgår direkte af § 22. På den anden side hindrer en indsigelse ikke, at en ansøgning henlægges, hvis ansøgeren tilbagekalder sin ansøgning eller ikke besvarer registreringsmyndighedens henvendelse i anledning af indsigelsen.

T øvrigt henvises til PLU § 23 og motiverne til denne bestemmelse¹⁷⁾.

§ 22.

Afgørelser, der kan påklages.

Af paragraffens 1. stk. fremgår, i hvilke tilfælde ansøgeren har klageret med hensyn til endelige afgørelser truffet af registreringsmyndigheden i sager vedrørende mønsterregistrering. Ansøgeren kan altid klage over afgørelser, der er gået ham imod.

Hvis ansøgningen om registrering godkendes, uanset at en behørig indsigelse er fremsat, kan klage over afgørelsen rejses af den, der har fremsat indsigelsen. Hans klage skal prøves, selv om han tilbagekalder indsigelsen, når særlige grunde dertil foreligger. Efter paragraffens 2. stk. kan ansøgeren endvidere appellere afgørelser, hvorefter en begæring om genoptagelse af en sag er afslået, eller begæring om overførelse af en ansøgning er imødekommet. Over afgørelser, der går ud på, at begæring om overførelse eller begæringen om fornyelse af registreringen skal afslås, skal klage kunne rejses af den, der har fremsat begæringen.

Den gældende mønsterlov hjemler ikke adgang for genoptagelse af en afslået mønsteransøgning. Hvis en ansøgning er blevet afslået, kan afgørelsen indbringes for handelsministeren til endelig afgørelse, jfr. mønster-

lovens § 18. Hvis nogen vil anfægte en stedfunden registrering, må dette ske ved domstolene, jfr. bestemmelsen i lovens § 28.

Den af udvalget foreslåede regel indebærer, at klageret hjemles med hensyn til alle endelige afgørelser truffet af registreringsmyndigheden i sager vedrørende mønsterregistrering. Gennem påklagen indbringes sagen til efterprøvelse af en overinstans, nemlig et af handelsministeren nedsat særligt klageudvalg. Efter varemærkelovens § 44 kan de af direktoratet i henhold til varemærkeloven trufne afgørelser af anmelderen indbringes for handelsministeren. Indsigeren har derimod ikke en tilsvarende klageret, hvis hans indsigelse ikke er taget til følge. Han må være henvist til ved domstolene at anfægte den varemærkeregistring, der er foretaget i strid med den nedlagte indsigelse.

De afgørelser, som nærværende paragraf omfatter, er sådanne, hvorved registreringsmyndigheden har truffet en endelig afgørelse i sagen. Afgørelser, som ikke er endelige, men kun angår spørgsmål, der opstår under sagens behandling, f. eks. vedrørende prioritet, frister, klassificering o. l., kan ikke selvstændigt påklages. I særlige tilfælde kan dog også sådanne spørgsmål optages til bedømmelse af en overinstans i forbindelse med behandlingen af en påklaget endelig afgørelse, d. v. s. enten af klageudvalget eller ved domstolene.

Muligheden for at påklage en af registreringsmyndigheden truffen endelig afgørelse er ikke gjort afhængig af, hvorvidt afgørelsen skyldes formelle grunde eller materielle.

Gennem forslaget om et indsigelsesinstitut er det spørgsmål opstået, om indsigeren skal have ret til administrativt at påklage en afgørelse, hvorefter en ansøgning godkendes, uanset den nedlagte indsigelse. At indsigeren kan indstævne mønsterhaveren for de almindelige domstole med påstand om registreringens ophævelse, fremgår af § 31. Det er imidlertid fundet rigtigt, at indsigeren også får ret til at rejse klager overfor det administrative klageudvalg. En forudsætning for en sådan klageret er det dog, at indsigelse er fremsat i overensstemmelse med reglen i § 19, stk. 3, d. v. s. at den er indleveret til registreringsmyndigheden inden for den

¹⁷⁾ NU 1963: 6, side 253 f i'.

fastsatte frist på 2 måneder fra mønstrets bekendtgørelse og at den foreligger skriftligt. Bemærkninger, som er fremsat mod en ansøgning uden at opfylde disse forskrifter, berettiger ikke den pågældende til at påklage en afgørelse, der går ud på ansøgningens godkendelse. En særlig bestemmelse er foreslået for det tilfælde, at en indsiger, som har påklaget afgørelsen, senere frafalder denne klage. I et sådant tilfælde kan klagen alligevel prøves. Grunden hertil er den, at det må anses for uheldigt, hvis en ansøger skulle kunne formå en indsiger til at tilbagekalde en klage med det resultat, at indsigelsen - som selvsagt kunne være af betydning også for andre erhvervsdrivendes handlefrihed - ikke blev genstand for en saglig efterprøvelse af ankeudvalget. Den offentlige interesse, der kan være i sagen, har således været afgørende for denne regel.

§ 23.

Klage.

I paragraffens 1. stk. bestemmes, at klage efter § 22 over registreringsmyndighedens afgørelse indgives til handelsministeren senest 2 måneder efter, at registreringsmyndigheden har givet den pågældende underretning om afgørelsen. En forudsætning for, at klagen kan optages til bedømmelse, er, at klageren inden udløbet af klagefristen betaler den fastsatte klageafgift.

Efter paragraffens 2. stk. skal et af handelsministeren nedsat særligt udvalg, bestående af en formand og 2 andre under hensyn til den pågældende sags behandling udnævnte medlemmer afgøre klagen. Klageudvalget er en nydannelse i dansk lovgivning, og det forventes, at et sådant særligt bedømmelsesudvalg, der sammensættes med den konkrete sag for øje, vil være kvalificeret til at foretage bedømmelsen på tilfredsstillende måde. Efter § 18 i den gældende mønsterlov kan de af registreringsmyndigheden trufne afgørelser, hvorefter et mønster ikke er fundet egnet til registrering, indbringes for handelsministeren inden 2 måneder fra afgørelsens dato, og handelsministerens afgørelse i sagen er endelig. Spørgsmålet kan således ikke indbringes for domstolene. Udvalget har fundet, at adgangen til en efterprøvelse ved domstolene ikke må være ude-

lukket. Forslaget om et sådant særligt klageudvalg er i øvrigt i overensstemmelse med reglen i § 25 i PLU, der indeholder forslag om et patentankenævn, bestående af en af handelsministeren udnævnt formand og et antal — ligeledes af ministeren udpegede medlemmer.

Udvalget har overvejet spørgsmålet om, hvorvidt en særlig klageafgift skal erlægges, og er nået frem til, at man bør følge reglen 1 PLU § 25, hvorefter en sådan afgift skal erlægges. I handelsministerens særlige bekendtgørelse foreslås afgiften sat til 150 kr.

Den omstændighed, at en klageafgift skal erlægges, forventes bl. a. at få betydning for klager fra indsigere, hvis indsigelser ikke er taget til følge. Såfremt en indsiger vederlagsfrit kunne påklage registreringsmyndighedens afgørelse, ville det være muligt for ham uden større risiko at forhale mønsteransøgningernes behandling til væsentlig skade for ansøgerne. Udvalget finder lejlighed til påny at påpege det formålstjenlige i en hurtig behandling af mønsteransøgningerne.

Når det gælder varemærkeanmeldelser, kan en indsiger, som allerede påpeget i motiverne til § 22, ikke påklage afgørelser, hvorefter hans indsigelse ikke er taget til følge. Indsigeren er henvist til, jfr. lovens § 26, at indbringe spørgsmålet om den stedfundne registrerings ophævelse for domstolene. Efter PLU § 25 kan klage over afgørelser vedrørende ansøgninger om patent indgives til patentankenævnet såvel af ansøgeren som af indsigeren. Som det ses, har udvalget således fulgt den retningslinje, som er foreslået i PLU. En begrænsning af klageretten i sager vedrørende mønstre er ikke fundet rimelig, når dette ikke er tilfældet inden for patentretten.

Klagefristen er i overensstemmelse med, hvad der er foreslået i PLU § 25, sat ti) 2 måneder, regnet fra den dag registreringsmyndigheden har givet den pågældende underretning om afgørelsen. Samme frist gælder i tilfælde af, at den af klageudvalget trufne afgørelse indbringes for domstolene. Efter varemærkelovens § 44 kan anmelderen inden 3 måneder fra afgørelsens dato indbringe registreringsmyndighedens afgørelse for handelsministeren. Hvis anmelderen ønsker afgørelsen i en varemærkesag indbragt for domstolene, skal sagen anlægges inden

6 måneder efter den af registreringsmyndigheden eller handelsministeren truffene afgørelse. I øvrigt henvises til motiverne til PLU § 25¹⁸⁾.

§ 24.

Registrering.

I paragraffens 1. stk. bestemmes, at mønstret skal indføres i registret, når endelig afgørelse om registreringen foreligger. Registreringen skal derhos bekendtgøres.

Efter 2. stk. skal bekendtgørelse ligeledes finde sted, hvis en ansøgning er endelig henlagt eller afslået, dog kun for så vidt ansøgningen allerede måtte være offentliggjort efter § 19.

Bestemmelserne om mønstrets registrering findes i den gældende mønsterlovs § 19. Efter denne bestemmelse skal mønstret, når anmeldelsen er i formel orden, registreres, uden at der forinden anstilles nogen undersøgelse angående mønstrets nyhed. De registrerede mønstre offentliggøres ikke efter gældende lovgivning, hvorfor den, der måtte have interesse i de stedsfundne registreringer, er henvist til en gennemgang af mønsterregistret.

Med hensyn til hvad der efter forslaget skal iagttages i form af offentliggørelse o. l., efter at ansøgningen er færdigbehandlet, henvises til PLU §§ 26-27.

Mønstret registreres i det hos direktøren for patent- og varemærkevæsenet førte mønsterregister. Dette fremgår af forslagets § 10. I nærværende paragraf bestemmes, når denne registrering skal finde sted. En forudsætning er det naturligvis, at ansøgningen er godkendt, men afgørelsen herom må - i lighed med hvad der gælder for patenter og varemærker - være endelig, inden mønstret optages i registret. Dette kommer derfor kun til at indeholde sådanne mønstre, der gennem en endelig afgørelse er fundet registrerbare.

Ovenfor under § 21 er udtalt, at en afgørelse om registrering af et mønster må anses for endelig, hvis der ikke fremkommer indsigelser i sagen, og myndigheden i øvrigt har afsluttet sagens behandling. Mønstret

indføres i så tilfælde i registret i tilslutning til den truffene afgørelse om dets registerbarhed. I de tilfælde, hvor der er nedlagt indsigelser, bliver afgørelsen ikke endelig, før 2 måneder er hengået fra den dag, på hvilken den blev truffet. Registreringshandlingen skal således afvente ankefristens udløb med henblik på, om afgørelsen påklages.

Hvilke oplysninger registret skal indeholde vil fremgå af de administrative bestemmelser. Det er vigtigt, at registret indeholder en afbildning, som viser mønstret. Da samregistrering skal ske på grundlag af én anmeldelse, jfr. § 12, er det hensigten, at samtlige mønstre også samles under én registrering, d. v. s. under et fælles registreringsnummer. Når der i nærværende paragraf tales om, at »mønstret« skal indføres i registret, skal dette i tilfælde af samregistrering forstås således, at hvert af mønstrene skal vises ved en selvstændig afbildning.

De stedsfundne mønsterregistreringer skal bekendtgøres. Dette betyder, at offentligheden, som gennem bekendtgørelsen efter § 19 har fået kendskab til ansøgningen og til mønstrets udseende, også får underretning om, at ansøgningen er endelig godkendt og registreret. Bekendtgørelsen finder sted i samme tidende, hvori ansøgningerne er bekendtgjort. Til forskel fra den første bekendtgørelse, der, som et led i indsigelsesproceduren, skal indeholde en afbildning af mønstret, vil det ikke være påkrævet, at bekendtgørelsen vedrørende den stedsfundne registrering også indeholder en sådan afbildning. En henvisning til den tidligere bekendtgørelse vil være fyldestgørende.

Når en ansøgning om registrering er bekendtgjort efter § 19, må offentligheden med rette forvente, at der også gives underretning om, hvordan sagen er afsluttet, d. v. s. ikke blot i de tilfælde, hvor ansøgningen er godkendt, men også når ansøgningen er endelig henlagt eller afslået. Hvis dette sker før ansøgningens bekendtgørelse efter § 19, er der ikke anledning til at bekendtgøre afgørelsen.

§ 25.

Fornyelse.

I paragraffen er optaget bestemmelser vedrørende fremgangsmåden ved fornyelse af en mønsterregistrering. At registreringen gælder

¹⁸⁾ NU 1963: 6, side 256 ff.

i 5 år regnet fra ansøgningsdagen, og at registreringen kan fornyes for yderligere to 5-årige beskyttelsesperioder, fremgår af § 9.

Paragraffens 1. stk. forudsætter, at begæring om fornyelse af registreringen skal fremsættes inden den løbende registreringsperiodes udløb. Fornyelsesbegæringen kan efter bestemmelsen tidligst fremsættes et år før en registreringsperiodes udløb. En særlig afgift, såkaldt fornyelsesafgift, skal erlægges inden den tidligere periodes udløb.

Efter paragraffens 2. stk. tilstås en tiltegsperiode på 6 måneder efter en registreringsperiodes udløb til at begære registreringen fornyet. En forudsætning herfor er det dog, at fornyelsesafgiften og en særlig tillægsafgift erlægges inden udløbet af tillægsperioden.

I 3. stk. bestemmes, at registreringens fornyelse skal bekendtgøres.

Efter den gældende mønsterlovs § 6 kan mønsterbeskyttelse begæres for et eller flere 3-årige tidsrum. Beskyttelsen kan derefter forlænges for et eller flere 3-årige tidsrum ad gangen, dog således at beskyttelsen ikke kan udstrækkes over et længere tidsrum end 15 år. Efter den norske mønsterlovs § 6 kan beskyttelsen begæres for en eller flere 3-årige perioder, og forlængelse af beskyttelsen kan også opnås for en eller flere 3-årige perioder ad gangen, ialt for 15 år. Efter den svenske mønsterlov er beskyttelsestiden kun 5 år og kan ikke forlænges.

Vedrørende de drøftelser, som har ført til, at beskyttelsestiden er foreslået opdelt i tre 5-årige perioder, henvises til, hvad der er anført ovenfor under § 9. Der er sammesteds redegjort for grunden til, at fornyelse ikke bør kunne begæres tidligere end et år før en registreringsperiodes udløb og således ikke f. eks. allerede i den oprindelige ansøgning. En begæring om fornyelse, som kommer for tidligt, skal afslås, og det samme gælder en for sent fremsat begæring. Af § 22 fremgår, at de af registreringsmyndigheden herom trufne afgørelser kan påklages.

Fornyelsesbegæringen kan være helt formløs, f. eks. ved at afgiften fremsendes sammen med oplysning om, at den skal udgøre fornyelsesafgift for en nærmere angiven registrering. Der kræves altså ikke en ansøgning i egentlig forstand.

Det ligger i sagens natur, at mønsterha-

veren — d. v. s. den som er indført i registret som indehaver af registreringen — er den, som i de fleste tilfælde er interesseret i at begære fornyelsen og selv sagt berettiget til at gøre det. Mere tvivlsomt er det, om en anden, f. eks. en licenstag, skal være berettiget til at søge fornyelse, og forskellige meninger herom er gjort gældende under de nordiske forhandlinger. Opmærksomheden skal her henledes på, at efter varemærkelovens § 22 kan kun indehaveren ansøge om fornyelse af registreringen. Imidlertid er det ofte for mønstrets vedkommende således, at den virkelige interesse i at få en fornyelse foretaget findes hos en licenstag, som udnytter mønstret i sin fabrikationsvirksomhed, medens mønsterhaveren selv kan tænkes at være mere uinteresset. Hertil kommer, når det drejer sig om et varemærke, at en licenstag, hvis indehaveren af registreringen ikke selv lader registreringen forny, men opgiver varemærkeretten, da kan søge en ny registrering af mærket. Dette gælder ikke, når det drejer sig om mønstre. I de nordiske udvalg er man derfor blevet enige om ikke at begrænse retten til at søge en mønsterregistrering fornyet, således at alene mønsterhaveren får adgang hertil. Hvis det er en anden, som begærer fornyelsen, skal denne dog foretages i den indehavers navn, som senest er indført i registret, hvis han ikke kan dokumentere sin ret. Udvalget har ikke fundet behørig grund til at foreslå nogen lovregel, hvorefter registreringsmyndigheden skal give mønsterhaveren meddelelse om, at registreringen står for at skulle fornyes. Dette medfører ikke, at registreringsmyndigheden ikke kan give underretning, hvis man mener at kunne påtage sig en sådan service.

Som en betingelse for fornyelsen gælder, at den fastsatte fornyelsesafgift skal erlægges inden den foregående periodes udløb. Afgiften gælder for hele den kommende registreringsperiode. Afgifterne omhandles nærmere i handelsministeriets administrative bekendtgørelse om ansøgning og registrering af mønstre. Udvalget foreslår en progressiv afgiftsskala med 100 kr. som ansøgningsafgift, 300 kr. som fornyelsesafgift for den anden femårsperiode og 600 kr. som afgift for tredje periode.

Efter Pariserkonventionen har medlems-

landene pligt til at indrømme en tillægsfrist for betaling af de for opretholdelsen af de industrielle ejendomsrettigheder fastsatte afgifter. Bestemmelsen herom findes i konventionens art. 5 bis (1), hvor der efter Lissabonteksten fastsættes en tillægsfrist på mindst 6 måneder. Efter Pariserkonventionens Londontekst er tillægsfristen mindst 3 måneder. Denne frist behøver ikke at gives også for så vidt angår selve begæringen om fornyelse, men udvalget foreslår af praktiske grunde i paragraffens 2. stk., hvor tillægsfristen får lovhjemmel, at begæringen skal kunne fremsættes, og betalingen erlægges inden for tillægsperioden af 6 måneder fra udgangen af den foregående registreringsperiode. Med hensyn til betalingen forudsættes det, at en særlig tillægsafgift også erlægges. En sådan tillægsafgift er berettiget konventionslandene imellem og udvalget foreslår et beløb af 50 kr.

Mønsterretten fortabes derfor ikke definitivt, selv om fornyelsen ikke er begæret ved udløbet af den første eller den anden registreringsperiode. En betinget beskyttelse — ligesom på ansøgningstadiet inden registreringen bevilges — kan siges at foreligge, så længe tillægsperioden ikke er udløbet. Såfremt fornyelse foretages, eller begæring herom indgives under tillægsperioden, anses beskyttelsen for at have bestået uafbrudt og indebærer bl. a., at krænkelse, som er begået i denne periode, kan påtales, når fornyelsen har fundet sted. Registreringen udslettes først, når tillægsperioden er udløbet. På den anden side skal beskyttelsen anses for ophørt med udgangen af den foregående beskyttelsesperiode, hvis det viser sig, at fornyelsen ikke senere kommer i stand.

For at trediemand kan blive underrettet om foretagne fornyelser, er det fundet rimeligt, at stedfundne fornyelser bekendtgøres. Bestemmelse herom er optaget i nærværende paragrafs 3. stk.

Kapitel III.

Overdragelse, licens m. m.

§ 26.

Frivillig licens.

Paragraffen indeholder visse regler vedrørende frivillig licens. Har indehaveren af en

mønsterret givet en anden ret til erhvervsmæssigt at udnytte mønstret, hvilket er hovedindholdet af en licens, kan licenstageren ikke overdrage sin ret til andre, medmindre aftale herom træffes. Hvis retten indgår i licenstagernes virksomhed, må den dog, såfremt ikke andet aftales, overdrages i forbindelse med en overdragelse af virksomheden eller den del af denne, hvori retten indgår.

Bestemmelser om licens findes ikke i gældende mønsterlov, men af varemærkelovens § 34, stk. 1 fremgår, at indehaveren af et registreret varemærke kan give en anden ret til at anvende mærket i erhvervsøjemed (licens) og i samme paragrafs stk. 2 bestemmes, at såfremt ikke andet måtte være aftalt, kan licenstageren ikke overdrage sin ret. På ophavsrettens område skal opmærksomheden henledes på §§ 27-28 i ophavsretsloven, som indeholder bestemmelser om hel eller delvis overdragelse, bl. a. sigtes til sådan overdragelse, som her benævnes licens. I § 38 i PLU findes en til nærværende paragrafs 1. punktum svarende bestemmelse.

I fremmed mønsterret uden for Norden er det også sjældent at finde særlige bestemmelser om licens. Grunden hertil må antages at være den, at licenser er anset for at have ringe praktisk betydning inden for mønsterrettens område.

Udvalget finder imidlertid, at man ikke kan gå ud fra, at licens til mønstre skulle forekomme så sjældent, at der kan ses bort fra spørgsmålet ved en revision af mønsterlovgivningen. I mange tilfælde må det anses for praktisk, at mønsterfrembringeren selv står som indehaver af mønsterretten og derefter til en eller flere virksomheder overlader en ret til at fremstille mønstret med særlige begrænsninger vedrørende tiden, salgsområdet o. s. v. På den anden side kan forholdene i forbindelse med overladelse af en mønsterret — ligesom ved overladelse af patentrettigheder — være så varierende og kræve så indgående undersøgelser, at en fuldstændig regulering af licensaftalen og dens retsfølger ikke lader sig gennemføre her. De nordiske mønsterlovsudvalg er derfor enige om ikke at behandle licensspørgsmålet mere indgående end, hvad tilfældet er i PLU.

Ved licens forstås her, ligesom efter de

tilsvarende regler i varemærkeloven og PLU, en af mønsterhaveren overladt ret til at udnytte et mønster, med andre ord en brugsret. Denne ret kan i forskellige henseender være mere eller mindre omfattende. Særlig skal bemærkes, at retten kan være en eneret til at udnytte mønstret (enelicens) eller være af sådan beskaffenhed, at flere licenser kan meddeles (simpel licens)¹⁹).

De regler, som er optaget i nærværende paragraf, er ligesom de tilsvarende bestemmelser i varemærkeloven, ophavsretsloven og PLU deklatoriske, d. v. s. de gælder kun for så vidt parterne ikke har truffet anden aftale.

Hvis mønsterhaveren ved en licensaftale - eller ved anden overenskomst — har tilladt licenstageren at overlade sin ret videre, er intet til hinder herfor efter den foreslåede bestemmelse. Hvis parterne derimod ikke har truffet nogen overenskomst om dette spørgsmål, finder reglen anvendelse og dette betyder, at videreoverdragelse ikke kan ske, så længe mønsterhaveren ikke har givet tilladelse hertil. Underlicens er således ikke tilladt uden mønsterhaverens samtykke. Hovedbegrundelsen for den foreslåede ordning er, at mønsterhaveren normalt må anses for at have interesse i at kunne kontrollere licenstageren. Uden reglen måtte videreoverdragelse formentlig være lovlig, medmindre det af licensaftalen fremgik, at licenstageren ikke skulle have denne ret. En licenstag, som vil erhverve retten til at overlade sin licens, må træffe aftale herom med mønsterhaveren.

Med forbillede i ophavsretslovens § 28 foreslår udvalget dog, at videreoverdragelse af en licensret kan finde sted i forbindelse med overdragelse af den virksomhed, i hvilken retten indgår, for så vidt ikke andet er aftalt. I et sådant tilfælde må licenstageren anses for at have interesse i at kunne overdrage virksomheden med samtlige af denne omfattede rettigheder. Det ville være uheldigt, hvis en mønsterhaver skulle kunne forhindre en sådan overdragelse ved at modsætte sig licensrettens overgang. Reglen gælder kun, hvis anden aftale ikke er truffet.

For at lette overdragelse af en del af en virksomhed er reglen formuleret således, at den også omfatter den del af virksomheden, i hvilken mønstret i medfør af licensen er anvendt og derfor kan siges at indgå. En tilsvarende bestemmelse findes i ophavsretslovens § 28. Overensstemmelse hermed er især formålstjenlig når henses til, at udvalget forudsætter, at »dobbeltbeskyttelse«, d. v. s. ophavsret og mønsterret for samme genstand, skal kunne opnås, når betingelserne herfor måtte være til stede. Bestemmelsen i ophavsretsloven om ret til videreoverdragelse i forbindelse med overdragelse af en virksomhed er suppleret med en regel om, at overdrageren vedbliver at være ansvarlig for, at aftalen med ophavsmanden bliver opfyldt. Udvalget har ikke fundet anledning til her at medtage denne regel. Nogen realitetsforskel er ikke tilset.

Yderligere bestemmelser om licens findes i § 27 (om notering af licens i mønsterregistret), § 32 (om licenstagernes ret ved overdragelse af registreringen til en anden) og § 46 (om visse meddelelser vedrørende retssager). Regler om tvangslicens findes i §§ 28-30.

§ 27.

Notering i mønsterregistret af overdragelser og licenser.

Paragraffen indeholder bestemmelser om notering i mønsterregistret af overdragelser m. m. Efter 1. stk. skal der på begæring gøres notering i registret om, at mønsterretten er overgået til en anden eller at licens er givet. Når det drejer sig om en registrering, der omfatter flere mønstre, noteres ifølge paragraffens stk. 2 overdragelse af mønsterretten kun, når overdragelsen angår samtlige mønstre. Endelig bestemmes i 3. stk., at søgsmål vedrørende et mønster altid kan anlægges mod den, der står indført i registret som indehaver af registreringen, og meddelelser fra registreringsmyndigheden kan tilstilles denne.

I den gældende mønsterlovs § 21 findes en regel om, at der på begæring finder notering sted i mønsterregistret om overdragelse af retten til registrerede mønstre. Samtidig bestemmes i § 21, stk. 2, at så længe overdragelse ikke er anmeldt, kan søgsmål

¹⁹) Vedrørende licensaftaler i almindelighed og som led i mere omfattende samarbejdsaftaler se NU 1963: 6, side 284 ff.

vedrørende mønsterretten anlægges mod den i registret indførte indehaver. Overdragelsen må angå samtlige af registreringen omfattede mønstre. Den nu foreslåede regel afviger således i realiteten ikke fra de gældende bestemmelser.

De af udvalget i nærværende paragraf foreslåede bestemmelser har - bortset fra paragraffens 2. stk. - en parallel i PLU § 39. Henvises kan også til bestemmelserne i varemærkelovens § 33 og § 34, idet bemærkes, at varemærkelovens § 33 foreskriver anmeldelsespligt i tilfælde af overdragelse af retten til et registreret varemærke, medens licensanmeldelse er frivillig.

Udvalget har ikke fremsat forslag om, at undladelse af at anmelde overdragelse af mønsterrettigheder skulle have nogen materiel virkning. Dette er i overensstemmelse med varemærkelovens regler og med det standpunkt, som det danske patentlovsudvalg er gået ind for i PLU § 39. Af motiverne til denne paragraf fremgår, at den danske patentkomité ikke mente at kunne tilslutte sig den af de øvrige komitéer foreslåede regel, der giver patentregistret en begrænset materielretlig virkning²⁰). Af mønsterlovsforslagets § 32, stk. 3, sidste punktum fremgår, at notering af licens har en vis materiel virkning.

Notering i mønsterregistret om, at mønsterretten er overgået til en anden, eller at der er givet licens, forudsætter af praktiske grunde, at en overdragelseserklæring eller en skriftlig licensaftale kan dokumenteres. Dette er i overensstemmelse med de i varemærkeloven herom gældende regler. Finder registreringsmyndigheden, at den forelagte dokumentation ikke er fyldestgørende, må ansøgeren på anden måde godtgøre sin ret. I visse tilfælde kan parterne have interesse i, at ikke hele licensaftalen med dens forskellige vilkår indgives til myndigheden. Hvorvidt en ekstraktudskrift vil være fyldestgørende som grundlag for notering af overdragelsen eller licensen, må afgøres i det enkelte tilfælde.

Mønsterhaveren kan have interesse i at en notering i registret slettes, hvis licensen er ophørt. Kan han overfor registreringsmyndigheden dokumentere dette, kan dette gø-

res. At dette også kan ske på licenstagernes begæring, følger af sagens natur.

Såfremt en registrering omfatter flere mønstre, kan overdragelsen kun noteres i registret, hvis overdragelsen omfatter samtlige disse mønstre. Den i paragraffens stk. 2 herom indeholdte regel tjener således det praktiske formål, at man derved undgår, at en registrering, der omfatter flere mønstre, gennem overdragelse af retten til en del af mønstrene bliver opdelt på den måde, at samme registreringsnummer får flere forskellige mønsterhavere. Registreringen må opretholdes som en helhed med samme indehaver. Derimod er der intet til hinder for, at mønsterhaveren opgiver retten til et eller flere af de af samme registrering omfattede mønstre. En delvis overdragelse af et eller flere mønstre omfattet af samme registrering må have samme retsvirkning parterne imellem, som enhver anden aftale, men efter udvalgets opfattelse skal en sådan delvis overdragelse ikke kunne registreres. Udvalget finder dog, at en licensaftale, som blot gælder en del af de af samme registrering omfattede mønstre, kan noteres i registret.

Spørgsmålet om særlige bestemmelser vedrørende pantsætning af mønsterrettigheder er også behandlet inden for de nordiske mønsterlovsudvalg, men flertallet fandt, at regler herom næppe havde nævneværdig praktisk interesse. Samme spørgsmål har været taget op af de nordiske patentlovsudvalg, se herom i betænkningen²¹).

§§ 28-30.

Tvangslicens.

Efter § 28, 1. punktum kan den, som, da en ansøgning om mønsterregistrering blev gjort tilgængelig for enhver, her i landet erhvervsmæssigt udnyttede mønstret, på nærmere angivne betingelser få tvangslicens til at fortsætte udnyttelsen. Betingelserne er, at ganske særlige grunde foreligger, samt at den pågældende ikke har haft kendskab til ansøgningen og heller ikke med rimelighed har kunnet skaffe sig sådant kendskab. En naturlig forudsætning er det også, at ansøgningen fører til registrering. I paragraffens 2. punktum bestemmes, at en sådan tvangsli-

>) Se nærmere herom NU 1963: 6, side 288 ff.

²¹) NU 1963: 6, side 291.

censret under tilsvarende forudsætninger og så tilkommer den, som her i landet havde truffet væsentlige foranstaltninger til erhvervsmæssigt at udnytte mønstret.

Regler om tvangslicens forekommer hverken i den danske, den norske eller den svenske mønsterlov og også andre landes mønsterlove er for størstepartens vedkommende uden sådanne regler. Den engelske lov giver dog adgang til tvangslicens til enhver interesseret, når mønsterhaveren ikke inden for landet udnytter mønstret i rimeligt omfang. Det engelske lovforslag af 1962 foreslår ingen ændring heri. Benelux-forslaget fra 1963 og det amerikanske forslag (Libonati Bill) indeholder ikke tvangslicensregler.

I PLU findes regler om tvangslicens i fire forskellige tilfælde, nemlig ved ikke-udøvelse af den patenterede opfindelse (§ 40), ved afhængighedspatent (§41), når tungtvejende almene interesser gør det påkrævet (§ 42) og i tilfælde af opfindelsens udnyttelse i god tro allerede før patentansøgningen blev offentliggjort (§ 43).

Ved tvangslicens forstås en af en domstol (sø- og handelsretten i København) efter særligt søgsmål givet tilladelse til mod rimeligt vederlag at udnytte et mønster, hvortil en anden har mønsterretten. Tvangslicensen adskiller sig således fra den frivillige licens ved at være et mod mønsterhaverens vilje foretaget indgreb i mønsterretten - ganske vist mod særligt vederlag - og denne karakter af indgreb må medføre, at tvangslicens kun må meddeles, hvor betydelige værdier står på spil for den pågældende og for samfundet.

Udvalget har på ovennævnte baggrund overvejet i mønsterloven at optage regler tilsvarende de tvangslicensregler, som forekommer i PLU men nåede derunder til kun at ville foreslå sådanne regler, for så vidt angår det i PLU § 43 omhandlede tilfælde.

Tvangslicens ved ikke-udøvelse, d. v. s. for mønsterrettens vedkommende, når mønstret ikke inden en vis tid fra registreringens foretagelse er udnyttet i passende omfang ved fremstilling af varer inden for landets grænser, har udvalget ikke fundet fornøden anledning til at foreslå. Når det gælder mønstre, vil der altid være store variationsmuligheder. Mange andre udførelsesformer vil kunne anvendes. Det ville derfor være uri-

meligt, at netop det registrerede mønster skulle tages i anvendelse. Efter udvalgets skøn findes der derfor ikke ud fra en almen bedømmelse interesse i en udøvelse af mønstret, og den private interesse kan i hvert fald ikke anses for at være tilstrækkelig til at bære en tvangslicensregel for dette tilfældes skyld. Enighed herom var da også til stede inden for de nordiske mønsterlovsudvalg, der herved også tog i betragtning, at det må anses for tvivlsomt, om tvangslicens ved ikke-udøvelse er foreneligt med Pariserkonventionen, som i Art. 5 B forbyder anvendelsestvang.

Med hensyn til tvangslicens i afhængighedstilfælde er situationen for mønsterrettens vedkommende en anden end den, der foreligger på patentområdet. Forekomsten af afhængighedspatenter er ikke usædvanlig, men vedrørende mønstre har udvalget foreslået, at afhængighedsforhold kun skal komme på tale i meget begrænset udstrækning, d. v. s. kun når et registreret mønster i dets helhed optages i en andens registrerede mønster, noget der — hvis mønsterrettighederne ikke tilhører samme person - kun godtages under forudstæning af, at den ældre mønsterhaver giver tilladelse hertil. Behovet for tvangslicensregler for disse tilfælde er derfor ikke stort, og de nordiske mønsterlovsudvalg er da også enige om ikke at foreslå sådanne ved afhængighedsforhold.

Tvangslicens i tilfælde af udnyttelse i god tro af et registreret mønster er derimod af udvalget anset for at være af en vis betydning og skønnes derfor at måtte reguleres. Det gælder imidlertid om her at foretages en rimelig afvejelse mellem på den ene side mønsterhaverens interesse i selv at kunne bestemme licensforholdet samt på den anden side interessen hos den, som i god tro har påbegyndt erhvervsmæssig udnyttelse af mønstret, i at kunne fortsætte hermed, selv om mønsterhaveren skulle modsætte sig dette. At en sådan licensret for den, der i god tro har benyttet mønstret, må være en særlig undtagelsesregel, således at der udover de i reglen anførte vilkår må kræves, at ganske særlige grunde taler herfor, er fundet rimeligt. Således er problemet også betragtet indenfor de nordiske patentlovsudvalg. Lovreglen kræver derfor, dels at særlige grunde må foreligge for tvangslicensen — og herved

sigtes til, at den, der er begyndt at udnytte monstre, virkelig har nedlagt et så betydeligt arbejde og anvendt så megen kapital på varefremstillingen, at ophør med fabrikationen ville medføre et urimeligt økonomisk tab - dels at vedkommende har været i kvalificeret god tro ved sin udnyttelse, d. v. s. savnet kendskab til ansøgningen om mønsterregistrering, og ej heller med rimelighed har kunnet skaffe sig underretning herom. Har han rimelig grund til at tro, at nogen har søgt mønsterregistrering eller har til hensigt - under påberåbelse af konventionsprioritet - at søge registrering, må han forsøge at skaffe sig underretning om disse forhold, inden han påbegynder sin fremstilling; thi ellers opfylder han ikke det krav om god tro, som her er opstillet.

Ovennævnte tvangslicenstilfælde vil formentlig sjældent komme til at foreligge. En forudsætning herfor er det nemlig, at den udnyttelse, som skal begrunde licensretten, er påbegyndt enten under prioritets tiden, d. v. s. efter at den registreringsansøgning, der senere påberåbes her i landet som prioritetsbegrundende, er indleveret i udlandet, eller i den periode, hvor ansøgningen ikke er offentlig tilgængelig. I begge tilfælde drejer det sig om tidsperioder på højst 6 måneder, som i øvrigt ikke kan sammenlægges.

Er den erhvervsmæssige udnyttelse af mønstret påbegyndt før prioritetsdagen eller i tilfælde, hvor prioritet ikke kan påberåbes, før ansøgningsdagen, er det principielt reglerne om forbenyttelsesret i § 6, som skal finde anvendelse.

Med erhvervsmæssig udnyttelse ligestilles - ligesom når det gælder forbenyttelsesret - at væsentlige foranstaltninger er truffet til her i riget at udnytte mønstret erhvervsmæssigt.

Som yderligere kommentarer til de ovennævnte bestemmelser henvises til patentlovsbetænkningen og til, hvad ovenfor er anført under § 6²²⁾.

Visse særlige bestemmelser vedrørende tvangslicens er indeholdt i §§ 29-30.

Bestemmelsen omhandler i 1. stk. de personlige betingelser, som tvangslicenssøgeren må opfylde, og i 2. stk. omhandles visse af

tvangslicensens virkninger. Således må ikke nogen anden end den, som kan antages at være i stand til at udnytte mønstret på rimelig og forsvarlig måde og i overensstemmelse med licensvilkårene, opnå tvangslicens. Virkningerne af en tvangslicens er for mønsterhaverens vedkommende, at den ikke er nogen hindring for, at han selv kan udnytte mønstret eller meddele licens til andre. For tvangslicenstageren gælder det, at han kun må overlade licensen sammen med virksomheden eller den del af virksomheden, hvori licensen udnyttes.

§ 29 svarer helt til PLU § 44. Det er fundet hensigtsmæssigt at opstille visse krav til den person, som får tillagt tvangslicens. Han må antages at være i stand til at udnytte mønstret på rimelig og forsvarlig måde enten selv eller gennem de i hans virksomhed ansatte. Heri ligger ikke, at han ikke skal være berettiget til i et vist omfang at benytte andre virksomheders bistand i sin fremstillingsvirksomhed.

Endvidere er det fundet hensigtsmæssigt at bestemme, dels at tvangslicens ikke må gives i form af enelicens, dels at tvangslicensen ikke må overdrages på anden måde end i forbindelse med en overdragelse af den virksomhed, i hvilken mønstret udnyttes. De tilsvarende bestemmelser i PLU er delvis betingede af særlige bestemmelser i Pariskonventionens Art. 5 A (4), der gælder for tvangslicens til patenter ved ikke-udøvelse af opfindelsen²³⁾. Udvalget har imidlertid, ligesom de øvrige nordiske mønsterlovsudvalg, fundet det formålstjenligt for mønstrenes vedkommende, at anvende samme bestemmelser som dem, der er fundet at måtte gælde for patentområdet. De saglige grunde for bestemmelserne er nemlig helt de samme på begge retsområder.

Vedrørende overgang af tvangslicens til en anden bør bemærkes, at udvalget — lige-

²³⁾ Bestemmelseme, der blev optaget i Lissabon-teksten, bestemmer, at en sådan tvangslicens skal være »ikke-eksklusiv« og ikke overdragelig - ikke engang i form af meddelelse af underlicens, medmindre det sker sammen med den del af forretningen eller virksomheden, hvori licensen udnyttes. Disse bestemmelser er efter art. 5 A (5) anvendelige også på brugsmønstre (Gebrauchsmuster).

²²⁾ Se NU 1963: 6, side 301 ff og ovenfor side 108 ff.

som patentlovsudvalgene – ikke har begrænset reglen til frivillig overdragelse, men ladet den omfatte også anden overgang af retten, således gennem arv, retsforfølgning o. s. v. Med overgang af tvangslicens forstås, ligesom ved reglen i § 26 om frivillig licens, også overladelse af en underlicens.

§ 30 indeholder bestemmelser om meddelelse og ophævelse af tvangslicens m. m. Det henlægges til sø- og handelsretten i København at træffe afgørelser om tvangslicens og i forbindelse hermed bestemme, i hvilket omfang mønstret må udnyttes samt fastsætte vederlaget og de øvrige vilkår for tvangslicensen. Efter forslaget kan retten også, hvis forholdene forandrer sig væsentligt, ophæve licensen, fastsætte nye licensvilkår eller ændre tidligere fastsatte vilkår. Paragraffen stemmer helt overens med PLU § 45.

Rettens meddelelse af tvangslicens sker ved, at sag derom anlægges mod mønsterhaveren af den, som ønsker at få en sådan licens. Som regel vil der forud for retssagen have været forhandlinger i gang parterne imellem om en frivillig licens.

Også rettens afgørelse vedrørende ophævelse af en tvangslicens eller fastsættelse af nye vilkår for denne beror på, at sag derom rejses af en af parterne mod den anden. For at retten kan optage en sådan sag til behandling, må særlig lovhjemmel herom være til stede.

De vilkår for tvangslicensen, som retten skal fastsætte i forbindelse med licensens meddelelse, må hvile på de oplysninger, som parterne har givet og påberåbt sig under sagen. Vilkårene kan være forskellige, men som regel må licensens omfang præciseres, d. v. s. brugen må fastlægges med hensyn til tid, område, omfang o. s. v., ligesom det må afgøres, hvilket vederlag, der skal erlægges for udnyttelsen. Vederlaget kan fastsættes som en élngangserstatning eller som en periodisk licensafgift. For samtlige vilkårs vedkommende gælder, at hensyn må tages til omstændighederne i det konkret foreliggende tilfælde. Herved bør mønsterhaverens interesse i selv at kunne træffe bestemmelser om licensmeddelelsen stedse fremtræde med særlig vægt. I øvrigt at give almindelige anvisninger på, hvorledes vilkårene bør fast-

sættes, synes vanskeligt. En vis vejledning kan imidlertid hentes i motiverne til den tilsvarende bestemmelse i PLU²⁴).

Ændringer i vilkårene kan foretages til enhver tid, men udvalget vil dog understrege, at en tvangslicens kun kan ophæves, når forholdene har forandret sig så væsentligt, at vilkårene er blevet urimelige.

Kapitel IV.

Registreringens ophør.

§ 31.

Ophævelse af registrering.

Efter paragraffens 1. stk. kan en mønsterregistrering efter derom nedlagt påstand ophæves ved dom, såfremt mønstret er registreret i strid med §§ 1, 2 eller 4, og registreringshindringen stadig er til stede. En registrering må dog ikke ophæves alene af den grund, at indehaveren af registreringen kun var delvis berettiget til mønstret.

Sag om ophævelse af en registrering, som støttes på, at denne er foretaget for en anden end den efter § 1 berettigede, kan alene rejses af den, som påstår, at han er berettiget til mønstret. Sådan sag skal rejses inden et år efter, at den pågældende er blevet bekendt med registreringen og de øvrige forhold, der lægges til grund for sagen. Såfremt den, der har fået registreret et mønster, var i god tro, kan sagen ikke rejses senere end tre år efter registreringen. Reglerne herom indeholdes i paragraffens 2. stk.

I paragraffens 3. stk. bestemmes, at i andre tilfælde kan sagen rejses af enhver.

Efter § 28 i den gældende mønsterlov kan enhver, der formener, at en registrering ikke kan medføre nogen beskyttelse for mønstret, fordi forudsætningerne herfor ikke var til stede, rejse sag mod indehaveren af registreringen for at få denne erklæret for virkningsløs. Efter den norske mønsterlov § 11 kan en registrering ved dom erklæres for ugyldig, hvis beskyttelsesvilkårene ikke er opfyldt, hvis mønstret viser sig allerede at

²⁴) NU 1963: 6, side 307 ff.

være beskyttet for en anden, og hvis mønstret strider mod lov eller er egnet til at vække forargelse; sag herom kan rejses af registreringsmyndigheden og i øvrigt af enhver, som har interesse deri. I den svenske mønsterlovs § 15 bestemmes, at når mønstret er blevet registreret i strid med forskrifterne i §§ 1, 2 og 3, kan enhver, som mener, at hans ret er krænket ved registreringen, rejse sag ved domstolene med påstand om registrerings ophævelse.

I PLU § 47 findes bestemmelser om et patents ugyldighed. Reglen svarer i hovedsagen til udvalgets forslag til nærværende paragraf. Bestemmelserne om en varemærkerregistrerings ophør findes i varemærkelovens §§ 25–27, og også hermed stemmer udvalgets forslag i det væsentlige.

Uden for Norden indeholder lovene om monsterbeskyttelse for de flestes vedkommende regler om ophævelse af en registrering, når det kan påvises, at registrering ikke burde have fundet sted. I visse lande afgøres spørgsmålet af registreringsmyndigheden selv og i andre ved domstolene.

At en mønsterregistrering skal kunne opheves, når den faktisk ikke burde have fundet sted, forekommer naturligt. En varemærkerregistrering kan opheves, og et patent kan erklæres for ugyldigt, og i begge disse tilfælde er retten endog først kommet til eksistens efter en ret streng officiel undersøgelse af, om beskyttelsesforudsætningerne er til stede. Når det gælder en mønsterregistrering, skal efter udvalgets forslag kun en ret begrænset undersøgelse finde sted ex officio. Når henses hertil er det praktisk, at et registreret mønster, som ikke opfylder beskyttelsesforudsætningerne, kan slettes af registret.

I og for sig kunne det forekomme rimeligt, at enhver brist i registreringsforudsætningerne, såvel de materielle som de formelle, der måtte vise sig, skulle kunne medføre, at registreringen blev ophævet. Man har imidlertid i mønsterloven ligesom på patentområdet og varemærkeområdet taget sigte på de mere væsentlige ophævelsesgrunde og optaget disse i lovteksten. Modsætningsvis må heraf følge, at en registrering ikke kan opheves af andre grunde.

Tre særlige tilfælde er opstillet i lovgivelsen. Det første gælder en registrering, som er udstedt til en anden end den efter § 1 berettigede, d. v. s. for en anden end den, der har frembragt mønstret, eller den, til hvem hans ret er overgået. Det andet tilfælde angår registreringer, som er foretaget uden at de i § 2 nævnte beskyttelsesforudsætninger foreligger, d. v. s. uden at mønstret væsentligt adskiller sig fra, hvad der var blevet kendt eller skal anses for at være blevet kendt, før ansøgningen om registrering indkom. Det tredje tilfælde tager sigte på de registreringshindringer, som er nævnt i § 4.

Hvad først angår det tilfælde, at en registrering er foretaget for en anden, end den efter § 1 berettigede, skal bemærkes, at her ved sigtes til den oprindelige registrering. Efter nærværende paragraf kan ugyldighedssøgsmål derfor ikke rejses fordi den, som angiver at have erhvervet mønsterretten af en tidligere mønsterhaver, ikke findes berettiget til at blive noteret i registret som mønsterhaver, f. eks. fordi gyldig overdragelse ikke kunne dokumenteres. I nærværende paragraf sigtes kun til sådanne tilfælde, som kan betegnes som vindikationstilfælde, d. v. s. når den, som har frembragt mønstret eller hans lovlige retsefterfølgere, gør krav gældende. Efter den påfølgende paragraf kan kravet gå ud på, at registreringen overføres til den berettigede; efter nærværende paragraf kan kravet ikke gå ud på andet end, at den registrering, som oprindeligt er foretaget for en anden end den berettigede, opheves. Som regel er den berettigede måske mest interesseret i at få registreringen overført til sig, men der kan foreligge tilfælde, hvor han vil foretrække at få registreringen hævet. Påtaleret er i disse tilfælde tillagt alene den, som påstår at være berettiget til mønstret.

Når det gælder ugyldighedssøgsmål og, som her, sager om ophævelse af en registrering, bliver det ofte anført at det må være praktisk, at en særlig præklusjonsfrist fastsættes, således at krav om mønstrets ugyldighed eller registrerings ophævelse ikke kan tages op til bedømmelse, når lang tid er hængt, og den formelt berettigede har indrettet sig efter den bestående tilstand. Udvalget finder, at dette synspunkt ikke er

uden betydning, og foreslår derfor en kort præklusionsfrist for sager om ophævelse af registreringer, som begrundes med, at registreringerne er meddelt til andre end de berettigede. Præklusionsfristen sættes til élt år og gøres — til fordel for den materielt berettigede — relativ i den forstand, at tiden regnes fra den dag, den berettigede blev bekendt med de forhold, på hvilke søgsmålet rejses. Bestemmelsen svarer stort set til reglen i PLU § 47, og udvalget henviser derfor til, hvad herom er anført²⁵⁾.

Hvad angår de øvrige tilfælde om ophævelse ved dom af en mønsterregistrering end dem, som begrundes med, at registreringen er foretaget for en anden end den berettigede, har udvalget i lighed med patentlovsudvalgene ikke fundet anledning til at foreslå nogen præklusionsfrist.

Inden for patentretten kan det blive aktuelt at få et patent erklæret for delvis ugyldigt, og patentlovskomiteerne anerkender da også delvis ugyldighed i visse tilfælde²⁶⁾. Noget tilsvarende kan ikke komme til at foreligge med hensyn til mønstre, hvor helheden er afgørende. Hvis en mønsterregistrering af en eller anden grund skulle kunne ophæves, for så vidt angår en del af mønstret, opstår spørgsmålet, om den del, der bliver tilbage, opfylder betingelserne for beskyttelse og i mange tilfælde måske også, hvorledes den tilbageblivende del derefter ville se ud, og om den kunne erstattes med noget andet. Det er klart, at efter en delvis ophævelse fremkommer et andet mønster, der måske ikke kan gengives på anden måde end gennem et nyt billede, og nyhedsstillingen bliver derved en anden. Noget, der svarer til forekomsten af flere patentkrav, for så vidt angår samme patent, og som kan tjene som grundlag ved delvis ugyldighed, kendes ikke inden for mønsterregistreringssystemet. Af nævnte grunde må delvis ophævelse af en mønsterregistrering, som kun angår élt mønster, være udelukket. For så vidt angår en registrering, der omfatter flere mønstre, findes intet til hinder for, at registreringen kan ophæves for et eller flere af disse mønstres vedkommende. Det er heller ikke ude-

lukket, at en registrering, der gælder flere klasser, begrænses således, at nogle af klasserne udgår.

Den følgende paragraf indeholder bestemmelser om den berettigedes muligheder for at få registreringen overført til sig. Herunder går også det tilfælde, at den, som påstår at være mønsterfrembringer i forening med mønsterhaveren, d. v. s. at mønstret er frembragt af de pågældende i fællesskab, skal kunne rejse sag med påstand om at blive noteret i registret som medindehaver af mønsterretten. Hans krav bør imidlertid ikke kunne gå ud på at få registreringen ophævet. Af denne grund optages i nærværende paragrafs første stykke - i overensstemmelse med, hvad der er foreslået i PLU § 47 — et forbud mod at ophæve en mønsterregistrering, fordi den, for hvem registreringen er foretaget, kun var delvis berettiget til mønstret.

Hvad angår det andet særlige tilfælde, som paragraffen omfatter, nemlig ophævelse af en mønsterregistrering, som er foretaget, uden at de i § 2 opstillede beskyttelsesforudsætninger var til stede, gælder dette først de almindelige krav om nyhed og væsentlig forskel. Også de situationer, som omhandles i § 2, stk. 2, sidste punktum, og som under tiden betegnes som »fingeret nyhedshindring«, kommer på tale. Disse tilfælde kendetegnes ved at mønstret fremgår af en ældre ansøgning om patent eller af en varemærke- eller mønsterregistrering, der på det tidspunkt, da mønsterhaverens ansøgning indkom, endnu ikke var blevet almen tilgængelig. Ved henvisningen i nærværende paragraf til § 2 må de undtagelser fra bestemmelserne i denne paragraf, som findes i § 3, ikke forglemmes.

Sag om ophævelse af en registrering, fordi nogen af de her nævnte beskyttelsesforudsætninger ikke var opfyldt, kan rejses af enhver, som har interesse heri.

Det tredje tilfælde efter nærværende paragraf gælder de registreringshindringer, som indeholdes i § 4. Herom henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 4. Hvis et mønster er blevet registreret i strid med bestemmelserne i nævnte paragraf, noget der, når henses til den begrænsede officielle undersøgelse, let kan ske, kan registreringen op-

²⁵⁾ NU 1963: 6, side 317.

²⁶⁾ NU 1963: 6, side 318.

hæves i medfør af nærværende paragraf. En forudsætning herfor er det imidlertid, at den hindring for registreringen, der forelå, da registreringen fandt sted, stadig er til stede. Dette indebærer bl. a., at et senere indhentet samtykke, f. eks. fra den, hvis ophavsret er krænkert, er tilstrækkeligt til, at registreringen fortsat kan bestå.

Ophævelse af en mønsterregistrering skal efter udvalgets forslag udelukkende kunne træffes af domstolene. At give en administrativ myndighed ret til at ophæve en mønsterregistrering er ikke fundet ønskeligt, især da man hverken med hensyn til patenter eller varemærker åbner adgang hertil.

§ 32.

Overførelse af en registrering til en anden. Hvis et mønster er blevet registreret for en anden end den, som efter § 1 er berettiget dertil, skal retten, hvis der nedlægges påstand herom af den berettigede, bestemme, at registreringen skal overføres til denne. Vedrørende tidspunktet for, hvornår en sådan sag skal rejses, gælder de regler, der er indeholdt i § 31, 2. stk. Ovennævnte bestemmelser er optaget i nærværende paragrafs første stykke. I andet stykke bestemmes, at rettens overførsel skal noteres i mønsterregistret, når dommen er endelig. Såfremt den, som frakendes registreringen, er begyndt at udnytte mønstret erhvervsmæssigt her i landet eller har truffet væsentlige foranstaltninger dertil, skal han efter 3. stk. mod rimeligt vederlag og i øvrigt på rimelige vilkår kunne fortsætte den påbegyndte eller iværksætte den planlagte udnyttelse med bibeholdelse af dennes almindelige karakter. En sådan ret tilkommer også licensindehavere, som er noteret i mønsterregistret.

Bestemmelser om vindikation af en mønsterregistrering findes ikke, hverken i den danske eller den svenske mønsterlov. Derimod indeholder den norske mønsterlovs § 12 regler herom. Når det viser sig, at den registrerede mønsterhaver ikke er berettiget efter lovens § 3, d. v. s. at han ikke selv har frembragt mønstret eller er mønsterfrembringerens lovlige efterfølger, kan mønstret frakendes ham ved dom. Påtaleret i en sådan sag har såvel registreringsmyndigheden som

den berettigede, men sidstnævnte kan også nedlægge påstand på, at mønstret overføres til ham.

I PLU § 48 findes bestemmelser, som svarer til udvalgets forslag på dette område.

I bemærkningerne til § 31, som vedrører ophævelse af en mønsterregistrering, er nævnt, at den, som har frembragt mønstret eller hans retsefterfølgere kan rejse sag mod den, som uberettiget står som indehaver af mønsterretten med påstand om registreringsophævelse, men at han som regel må være mest interesseret i at få registreringen overført til sig. Hvis registreringen nemlig ophæves, står den berettigede uden mulighed for selv at erhverve mønsterret, idet nyhedskravet da ikke opfyldes. Muligheden for at få en registrering bør imidlertid ikke berøves ham ved en uberettiget registrering og derfor gives der ham ret til ved domstolene at få registreringen overført til sig. Det skal bemærkes, at kravet kun kan gøres gældende af den, som mener at have været berettiget til at få den oprindelige registrering. Til disse vindikationstilfælde henregnes ikke sager om mønsterretten, som hviler på aftaler mellem sagens parter.

Udvalget finder, at visse begrænsninger i princippet om den berettigedes vindikationsret dog bør gælde på samme måde som foreslået i PLU § 48. Vedrørende den tid, inden hvilken sagen skal rejses, henvises til, hvad der er bestemt i § 31. Efter denne bestemmelse skal sagen rejses inden et år efter, at den berettigede har fået kundskab om de omstændigheder, på hvilke sagen støttes. Ligesom efter § 31 kan i tilfælde af god tro sag ikke rejses senere end 3 år efter registreringen. Er denne frist udløbet, og foreligger god tro, er det uden betydning, om den berettigede har fået kundskab om registreringen eller ej; herefter kan han ikke gøre sit krav gældende.

Som en yderligere begrænsning i vindikationsretten kan nævnes den ret til at udnytte mønstret, som den, der frakendes registreringen, kan opnå ifølge 3. stk. Denne ret har lighed såvel med forbenyttelsesretten som med en tvangslicens. Et hensyn til begge parter interesser skønnes at føre til, at såfremt den, der frakendes registreringen, i god tro er begyndt at udnytte mønstret erhvervsmæs-

sigt her i landet eller har truffet væsentlige foranstaltninger dertil, bør kunne fortsætte den påbegyndte eller iværksætte den planlagte udnyttelse med bibeholdelse af dens almindelige karakter mod, at han herfor erlægger et rimeligt vederlag og overholder andre vilkår, som findes rimelige (jfr. §§ 6 og 28). Udvalget følger således patentlovskomiteernes forslag. En sådan forbenyttelsesret, som kan tillægges den tidligere mønsterhaver, må også naturligt kunne tillægges en licenstag, under forudsætning af at licensen er noteret i mønsterregistret og i øvrigt på samme vilkår, som gælder for mønsterhaveren. Ved bestemmelsen i § 46 er der sørget for, at de i registret noterede licenstagere bliver underrettede om vindikationsagen.

Har retten bestemt, at mønstret skal overføres, og er dommen endelig, skal efter paragraffens 2. stk. notering derom gøres i mønsterregistret. Dette hænger sammen med, at udvalget i § 46 bl. a. foreslår, at den, som vil rejse sag om overførelse af en registrering, skal anmelde dette til registreringsmyndigheden til notering i mønsterregistret, og en sådan anmeldelse skal være en forudsætning for, at sagen optages til behandling. Det må anses for rigtigt, hvis retssagen fører til et andet resultat, at også dette noteres i registret, og registreringsmyndigheden får efter § 47 bl. a. til dette formål en afskrift af dommen tilstillet. Derimod kan registreringsmyndigheden ikke selv formidle en overførelse, d. v. s. gøre notering om den ny indehaver af registreringen, men dette må ske på begæring af den, til hvem retten efter dom er overgået. Retsstillingen kan nemlig efter dommen være ændret ved den beretigedes dispositioner.

En partiel overførelse af registreringen kan ikke foretages - og det hvad enten det drejer sig om élt mønster eller om en registrering, der gælder flere mønstre. Ifølge § 27 kan en registrering, der omfatter flere mønstre, heller ikke opdeles på grund af en frivillig overdragelse. Som anført under § 31 kan en delvis ophævelse af en registrering, der gælder flere mønstre, derimod foretages. I bemærkningerne til § 31 er det også nævnt, at den, som påstår at være mønsterfrembringer sammen med den i registret noterede mønsterhaver, ifølge nærværende para-

graf må føre sag mod mønsterhaveren for at blive noteret i registret som medindehaver af registreringen.

Udvalget skal i øvrigt henvise til, hvad der er anført, for så vidt angår den tilsvarende bestemmelse i PLU²⁷⁾.

§ 33.

Udslettelser af mønsterregistret.

I paragraffens 1. stk. bestemmes, at en mønsterregistrering skal slettes af registret, når mønsterhaveren skriftligt anmoder herom samt når endelig dom, hvorefter mønsterregistreringen påbydes ophævet, foreligger. Bekendtgørelse om registrerings udslettelse skal herefter finde sted.

Af paragraffens 2. stk. fremgår, at en mønsterregistrering ikke på mønsterhaverens begæring må slettes, hvis der er rejst sag om registrerings overførelse til en anden. Dette forbud gælder indtil endelig afgørelse i sagen foreligger.

Efter § 11 i den danske mønsterlov ophører beskyttelsen for mønstre, når beskyttelsesperioden er udløbet, når en forfalden fornyelsesafgift ikke er indbetalt inden udløbet af den hertil fastsatte frist og når anmelderen giver afkald på beskyttelsen.

I PLU findes en bestemmelse om afkald på patent i § 49 og i § 50 en bestemmelse om offentliggørelse, når et patent er bortfaldet, erklæret ugyldigt, overført eller erklæret ophævet.

Udvalget har ikke fundet anledning til i loven at fastsætte bestemmelser om, at et mønster skal slettes af registret, når registreringen efter § 9 og § 25 ikke længere består. Som en ordensforanstaltning vil der dog finde notering sted i registret om registrerings bortfald, når registreringsperioden er endelig udløbet, således at forstå at der ikke er mulighed for at opnå nogen yderligere beskyttelsesperiode, enten fordi registreringen har været opretholdt i de i § 9 omhandlede 3 femårige beskyttelsesperioder, eller rettidig fornyelsesbegæring, jfr. § 25, stk. 2, ikke er indgivet efter en registreringsperiodes udløb. Af betydning er det imidlertid, at det i loven klart bestemmes, i hvilke

²⁷⁾ NU 1963: 6, side 321 ff.

tilfælde et monster under en løbende registreringsperiode skal kunne udslettes. At dette bør ske, når mønsterhaveren anmoder derom, dog med den undtagelse som findes i nærværende paragrafs 2. stk., forekommer helt naturlig. For at undgå fejltagelser må mønsterhaverens udslettelsesbegæring foreligge skriftlig. Hvem der er mønsterhaver og således alene berettiget til at begære mønstret udslettet, fremgår af § 27, stk. 3. Hvis mønsterretten indehaves af flere i fællesskab, må samtlige være enige om at begære mønsterregistreringen udslettet for at begæringen skal kunne tages til følge. Skulle det senere vise sig, at mønsterhaveren ikke var den til registreringen materielt berettigede, kan den berettigede ikke få registreringen genoplivet. Adgang til genoplivelse findes i øvrigt ikke, og det uanset af hvilken grund en registrering måtte være blevet udslettet. Er mønstret uberettiget begært udslettet, må den, der har den bedre ret, derfor være henvist til at rejse skadeserstatningskrav overfor den uberettigede mønsterindehaver.

Licenstagere har ingen ret til at modsætte sig, at en mønsterregistrering udslettes af registret, når dette begæres af mønsterhaveren. Udvalgets standpunkt hænger sammen med, at udvalget ikke har ment at kunne gennemføre en fuldstændig regulering af licensaftalen og dens retsvirkninger²⁸). Patentlovsudvalgene har da heller ikke givet licenstagere en sådan ret²⁹). Udvalget finder det dog praktisk, at der i ministeriets bekendtgørelse om anmeldelse af mønstre m. v. optages bestemmelser om, at såfremt licens er noteret i **registret**, skal licenstagere **underrettes** af registreringsmyndigheden, når begæring om udslettelse af mønstret er fremsat af mønsterhaveren, og licenstagere skal da have **rimelig** frist til gennem forhandlinger med mønsterhaveren eller på anden måde at varetage sine interesser, inden udslettelsesbegæringen tages til følge.

Lovteksten er udformet således, at den ikke er til hinder for, at et eller flere af i fællesskab registrerede mønstre skal kunne udslettes af registret, således at de resterende mønstre af samregistreringen forbliver i kraft.

²⁸) Se ovenfor under § 26 side 132 f.

²⁹) NU 1963: 6, side 325.

I visse tilfælde finder udvalget, at en begæring fra mønsterhaveren om udslettelse af et mønster ikke umiddelbart bør føre til denne foranstaltning. Det er allerede nævnt, at registrerede licenstagere bør kunne få en rimelig frist til at varetage deres interesser. Der findes også andre, hvis interesser må have for øje. Dette gælder således den, der har gjort udlæg i mønsterretten og som derefter i forbindelse hermed har anlagt sag mod mønsterhaveren om overførelse af registreringen til sig.

Spørgsmålet om udlæg i mønsterretten kræver at burde omtales. Af de almindelige motiver fremgår, at også udlæg i retten til at søge mønsterbeskyttelse kan gøres, hvilket må følge af rettens overdragelighed. At der også kan gøres udlæg i en ansøgning om mønsterregistrering og ligeledes i det registrerede mønster, må af tilsvarende grunde anses for rigtig. Ud fra en anden synsvinkel må det imidlertid efterprøves, om en konkret mønsterret er beskyttet mod udlæg. Efter ophavsretslovens § 31 kan ophavsmandens ret til at råde over sit værk ikke være genstand for kreditorforfølgning, hverken hos ham selv eller hos nogen, til hvem den er overgået ifølge ægteskab eller arv. Det samme gælder for så vidt angår kunstværker, som ikke er udstillet, udbudt til salg eller på anden måde godkendt til offentliggørelse. Indenfor ophavsretten er der nemlig betydelig stærkere interesser i at varetage den ideelle ret end det er tilfældet på mønsterrettens område. Forbudet mod at gøre udlæg i en ophavsret hos ophavsmanden selv eller hans arvinger er dikteret af disse interesser. Efter udvalgets mening kan interessen hos den, som har frembragt et mønster - og endnu mindre successorenes interesser - ikke veje tungere end borgernes økonomiske interesser i at få ret til at udnytte og realisere aktiver, der findes hos skyldneren. Udvalget foreslår derfor ikke forbud mod udlæg af hensyn til de ideelle interesser, et standpunkt som er i overensstemmelse med patentlovsudvalgene vedrørende samme spørgsmål³⁰). Efter § 3 i den gældende mønsterlov kan der søges fyldestgørelse i en opnået mønsterregistrering men **ikke i** retten til at anmelde et mønster. Ved udlæg

³⁰) NU 1963: 6, side 118.

i retten til at søge mønsterregistrering, hvilket dog næppe har større praktisk betydning og vel vanskeligt kan gennemføres, kan mønstret let komme til at miste karakteren af at være nyt i objektiv forstand. En vis forsigtighed bør derfor i alt fald iagttages under udlægshandlingen, således at mønstret ikke gøres almindelig tilgængeligt, hvorved det mister karakteren af at være nyt og hvorefter mønsterbeskyttelse ikke kan opnås. - Hvad angår det særlige forbud mod udlæg i ophavsretten til kunstværker, har denne bestemmelse sin begrundelse i stærke personlige interesser hos ophavsmanden og hans successorer. Tilsvarende hensyn kommer normalt ikke på tale, når det gælder mønstre, og udvalget har derfor ikke foreslået forbud mod udlæg.

En tilsyneladende komplikation ved udlæg i en mønsterret foreligger i de tilfælde, hvor mønstret tillige kan anses for at være et værk af kunstindustri eller kunsthåndværk, hvortil ophavsret kan hævdnes. Det må dog forekomme rimeligt, at reglerne i § 31 i ophavsretsloven om begrænsning i retten til kreditfølgning da må finde anvendelse. Nogen særlig bestemmelse herom kan ikke anses for nødvendig i mønsterloven.

Vedrørende mønsterhaverens dispositioner over mønstret i tilfælde af udlæg henvises til straffelovens § 292.

Foruden efter mønsterhaverens begæring skal en mønsterregistrering også udslettes af registret under den løbende registreringsperiode, når endelig dom herom foreligger. Der kræves i dette tilfælde ikke nogen begæring herom fra sagens parter. Udskrift af dommen skal ifølge § 47 af retten tilstilles registreringsmyndigheden, der da foretager ekspeditionen.

Når registreringsmyndigheden efter nærværende paragraf udsletter et mønster af registret, skal bekendtgørelse herom finde sted.

I PLU § 50 er foreskrevet, at bekendtgørelse også skal ske, når et patent overføres til en anden. Nogen forskrift herom er ikke optaget hverken i § 32 eller i nærværende paragraf. Sådan bekendtgørelse kan for mønstres vedkommende ikke anses for at have så stor almen interesse, at den behøver at foreskrives.

Kapitel V.

Bestemmelser om retsbeskyttelse m. m.

§ 34.

Straf og påtale.

Paragraffen hjemler strafansvar for den som forsætligt gør indgreb i en mønsterret. Straffen kan ikke overstige bøder. Påtale sker ved den forurettede.

Efter § 26 i den danske mønsterlov er straffen for forsætlig krænkelse af en mønsterret sat til bøde og i gentagelsestilfælde bøde eller hæfte i indtil 6 inånder. Det bestemmes endvidere i denne paragraf, at ansvar såvel til straf som erstatning kan gøres gældende efter beskyttelsestidens udløb, når indgrebet er sket forinden dette tidspunkt.

Efter PLU § 51 kan den, der gør indgreb i den eneret, som patent medfører (patentindgreb), straffes med bøder, eller under skærpende omstændigheder med hæfte i indtil 3 måneder. Påtale sker også her ved den forurettede.

Udvalget er af den opfattelse, at skadeserstatning er den mest praktiske sanktion ved indgreb i en mønsterret og bestemmelser herom er optaget i §§ 35-36. Udvalget vil dog ikke underkende betydningen af, at der også findes adgang til at idømme bødeansvar for et forsætligt mønsterretsindgreb.

At straffe mønsterretsindgreb, som er begået uagtsomt, har udvalget ikke fundet rimeligt selv om man begrænsede reglen til grov uagtsomhed.

Påtale sker, ligesom efter den gældende mønsterlov, ved den forurettede. Dette stemmer med, at udvalget anser straffesanktionen for den mindre væsentlige og skadeserstatningen som det centrale ved mønsterretsindgreb.

Sager vedrørende indgreb i mønsterretten følger de almindelige værnetingsregler. Når sagsøgte ikke har bopæl her i landet, skal søgsmål anlægges i København, jfr. § 45. Alle sager om tvangslicens er dog henlagt til sø- og handelsretten, København, jfr. § 30.

§ 35.

Skadeserstatning.

Paragraffen indeholder bestemmelser vedrø-

rende skadeserstatning. Den, som forsætligt eller uagtsomt krænker mønsterretten, skal erlægge dels vederlag for udnyttelsen af mønstret og dels erstatning for den yderligere skade, som indgrebet måtte have medført.

Det vederlag, der skal udredes for udnyttelsen af mønstret, hviler på licenssystemet. Ved beregningen af vederlaget bør udgangspunktet derfor være, at dette vederlag skal være af en størrelsesorden, der ville være at anse for rimelig ved beregningen af en licensafgift. Derved undgås mange af de vanskeligheder, som ellers ville kunne være forbundet med andre beregningsmetoder, især at vederlaget på grund af bevisvanskeligheder ville blive sat for lavt.

I 2. stk. findes regler om skadeserstatning for det tilfælde, at mønsterretsindgrebet er begået uden forsæt eller uagtsomhed. En forudsætning er det dog, at den, som har begået krænkelsen, har haft vinding derved. Han er i så fald pligtig at udrede vederlag og erstatning i det omfang, det skønnes rimeligt, dog med den begrænsning, at ydelserne ikke kan gå udover den vinding, han må antages at have haft ved mønsterretsindgrebet.

Efter den gældende mønsterlovs § 25 er den, som krænker en mønsterret, pligtig at erstatte den forurettede al derved forvoldt skade i overensstemmelse med de almindelige for skadeserstatning gældende regler. Såvel straf som erstatningspligt bortfalder efter lovens § 27, når indgrebet ikke er påtalt inden 1 år efter, at det er kommet til udførelse.

I PLU § 52 er optaget regler om skadeserstatning for patentindgreb, som praktisk taget svarer til udvalgets forslag i nærværende paragraf. Reglen i patentlovsudkastet indeholder dog en bestemmelse om, at erstatningen kan nedsættes, når der foreligger uagtsomhed, der ikke kan betegnes som grov. En tilsvarende regel har udvalget ikke ment at burde medtage, for så vidt angår mønsterretsindgreb.

Efter varemærkelovens § 38 er den, som forsætligt eller uagtsomt krænker en varemærkeret, pligtig at erstatte den forvoldte skade. Varemærkeloven indeholder ingen bestemmelse om, at erstatningen kan nedsættes, når der foreligger uagtsomhed, der ikke kan betegnes som grov.

Nogen begrænsning af den påtaleberettigede kreds er ikke gjort. Også en licenstag, som har lidt skade som følge af et mønsterretsindgreb, kan således selvstændigt føre erstatningssag mod gerningsmanden. At spørgsmålet om skadeserstatningens størrelse i sådanne tilfælde kan komme i anden række - på grund af at mønsterhaveren måske især rammes af krænkelsen - bør ikke indvirke på licenstagens ret til at rejse sag om skadeserstatning.

Krav om erstatning forældes efter lovgivningens almindelige regler. Uanset denne regel kan sag om erstatning for en mønsterkrænkelse, der har fundet sted efter at ansøgningsakterne er gjort tilgængelige for enhver, dog anlægges for så vidt det sker inden et år efter mønsterregistreringen, jfr. nedenfor under § 36. Varemærkelovens § 40 indeholder en tilsvarende bestemmelse, hvorefter sag om erstatning for en varemærkekrænkelse, der har fundet sted efter mærkets anmeldelse til registrering, kan anlægges, uanset om forældelse efter lovens almindelige regler måtte være indtrådt, for så vidt sagen anlægges inden et år fra registreringsdagen.

§ 36.

Erstatning for ulovlig udnyttelse af mønstret før registrering.

I paragraffen bestemmes, at erstatningsreglerne i § 35 også kommer til anvendelse, når nogen i erhvervsøjemed og uden behørig hjemmel udnytter et mønster, som en anden søger registreret, men som endnu ikke er optaget i mønsterregistret. Erstatning skal dog ikke kunne idømmes for en udnyttelse, som har fundet sted i tiden før ansøgningsakterne blev gjort tilgængelige for enhver, og det er yderligere en forudsætning, at ansøgningen fører til registrering. Uanset reglen i § 35, hvorefter den almindelige forældelsesregel finder anvendelse, kan et erstatningskrav dog rejses inden et år efter mønstrets registrering.

I den gældende mønsterlov findes ingen bestemmelser om skadeserstatning for ulovlig udnyttelse af mønstret før registreringen, d. v. s. medens anmeldelsen er under behandling. Dette står i forbindelse med, at en mønsteranmeldelse normalt enten straks fører

til registrering eller afslås, idet loven ikke foreskriver nogen nyhedsundersøgelse men kun en formalitetsbehandling af anmeldelsen.

For at en mønsterbeskyttelse skal være effektiv, må det kræves - og herom er udvalget og de øvrige nordiske udvalg enige — at der er adgang til skadeserstatning ikke blot ved indgreb i den gennem registreringen opnåede mønsteret, men også ved ulovlig udnyttelse af mønstret på ansøgningsstadiet. For at skadeserstatning skal kunne opnås, må ansøgningsakterne være gjort tilgængelige for enhver.

At straf efter § 34 er begrænset til forsætlig begåede krænkelse af den ved en registrering opnåede mønsteret, fremgår af bestemmelsens formulering. Udvalget finder, at straf ikke bør kunne idømmes for en ulovlig udnyttelse af et mønster på ansøgningsstadiet, men først når registreringen har fundet sted.

Det almindelige skadeserstatningsansvar efter § 35 er også begrænset til kramkøler af en andens gennem registrering erhvervede ret. Dette fremgår af, at paragraffen taler om mønsterretsindgreb. I nærværende paragraf anvendes derimod en anden terminologi, idet der tales om et mønster, som er søgt registreret, og hvor ansøgningen senere fører til registrering, netop for at påpege, at udgangspunktet er et andet end i § 35, der, som nævnt, tager sigte på den ret, der er opnået ved registrering.

Fra og med den dag, da ansøgningen bekendtgøres, skal akterne i ansøgningsagen være tilgængelige for enhver, jfr. § 20. På begæring af ansøgeren kan bekendtgørelsen dog udsættes i indtil 6 måneder fra ansøgningdagen, eller hvis prioritet i henhold til § 8 er påberåbt, fra den dag, fra hvilken prioriteten påberåbes. Har en ansøger begæret bekendtgørelsen udsat, bliver ansøgningsakterne ikke offentlig tilgængelige før end fristens udløb. I den periode, hvori mønstret er hemmeligt, bør ulovlig udnyttelse af dette ikke medføre skadeserstatningsansvar. Herved opnås en naturlig overensstemmelse mellem adgang til ansøgningsakterne og ansøgerens beskyttelse mod ulovlig udnyttelse af mønstret på ansøgningsstadiet. Når mønstret er blevet tilgængeligt for enhver, uanset om bekendtgørelse i henhold til § 19 har fundet

sted, skønnes pligt til skadeserstatning for ulovlig udnyttelse af mønstret at være en rimelig sanktion. Kun såfremt ansøgeren har begæret bekendtgørelsen udsat i medfør af § 19, vil nogen tid kunne forventes at hænga, inden mønsteranmeldelsen bekendtgøres, men normalt vil det ske ret hurtigt efter ansøgningens indgivelse. Nogen større praktisk betydning for erstatningsansvaret vil det derfor næppe have, om man som udgangspunkt for dette tager den dag, da ansøgningsakterne gøres tilgængelige for enhver eller bekendtgørelsesdagen, idet dette normalt vil ske samtidig - bortset fra de formentlig få undtagelsestilfælde, hvor bekendtgørelsen udskydes efter § 19 og ansøgningen ved fristens udløb ikke foreligger færdigbehandlet til offentliggørelse, f. eks. på grund af formelle mangler. Foreligger god tro med hensyn til, om en mønsteransøgning er indgivet, bør den begrænsede skadeserstatningsregel, som er foreslået i § 35, 2. stk. for en i god tro foretagen krænkelse af mønstret, finde anvendelse.

I overensstemmelse med reglerne i PLU § 54 bør erstatning for udnyttelse af mønstret ikke komme på tale, medmindre ansøgningen fører til registrering. Denne forudsætning, som i praksis indebærer, at sag om erstatning ikke kan afgøres før end registreringen er kommet i stand, fremgår af bestemmelsens indhold. Den udnyttelse, som kan begrunde pligt til skadeserstatning, må have fundet sted erhvervsmæssigt og uhjemlet. De former for udnyttelse, som kan komme på tale, er de samme, som gælder for mønstre tskrænkelser, og som indeholdes i § 5. En udtrykkelig henvisning hertil er ikke nødvendig; en sådan findes heller ikke i §§ 34-35.

For at et krav om skadeserstatning efter nærværende paragraf ikke skal gå tabt på grund af forældelsesreglen, f. eks. hvis en afgørelse er indanket og afgørelsen lader vente på sig, foreslås det, at krav om erstatning efter paragraffens 1. stk. tidligst forældes 1 år efter mønstrets registrering. Nævnte regel har parallel i PLU § 54 og i varemærkelovens § 40.

I øvrigt skal udvalget henvise til, hvad der i denne forbindelse er udtalt i PLU³¹⁾.

³¹⁾ NU 1963: 6, side 346 ff.

§ 37.

Andrél retsvirkninger.

Paragraffen indeholder bestemmelser om, hvorledes der skal gås frem, hvis krænkelse af mønsterretten efter §§ 35-36 konstateres, for så vidt angår de varer, hvorved mønsterretskrænkelsen finder sted. Her sigtes både til varer, der fremstilles eller indføres her til landet uden mønsterhaverens tilladelse, og som krænker dennes mønsterret, og varer, hvis anvendelse ville medføre en krænkelse, f. eks. støbeforme o. 1.

Efter 1. stk. kan varerne ændres, tilintetgøres eller udleveres til den forurettede mod vederlag. For at gennemføre de nævnte foranstaltninger er det en forudsætning, at den, hvis ret ifølge bestemmelserne i §§ 35-36 krænkes, rejser sag. Retten kan da efter påstand af den forurettede, i det omfang, det skønnes rimeligt til forebyggelse af fortsat krænkelse af retten efter påstand bestemme, hvad der vil være at foretage. Hvad her er anført gælder imidlertid ikke overfor den, som i god tro har erhvervet de pågældende varer eller har erhvervet rettigheder derover, og som ikke selv har begået nogen mønsterkrænkelse.

I paragraffens 2. stk. bestemmes, at uanset bestemmelsen i 1. stk., kan der, når ganske særlige grunde dertil måtte foreligge, af retten på begæring gives tilladelse til, at der rådes over de ulovligt fremstillede eller indførte varer i mønstrets beskyttelsestid, eller i hvert fald for en del af denne, forudsat at et rimeligt vederlag herfor ydes og i øvrigt på rimelige vilkår.

Bestemmelser om, hvorledes man skal forholde sig med sådanne varer, der indebærer en krænkelse af en mønsterret, findes i den danske mønsterlovs § 25.

Det bestemmes her, at de ulovligt forfærdigede, indførte eller falholdte varer, hvis den forurettede begærer det, skal udleveres til denne mod udredelse af varernes værdi eller ved afdrag i den ham tilkommende erstatning. Krænkeren kan dog undgå udlevering af varerne, enten ved at forandre disse, således at de ikke længere er i strid med den beskyttelse, der tilkommer det registrerede mønster, forudsat en sådan ændring er mulig, eller ved på egen bekostning at lade varerne tage under offentlig forva-

ring indtil beskyttelsestiden udløber. På samme måde kan der gås frem overfor genstande, der udelukkende skal anvendes til fremstilling af den mønsterbeskyttede vare.

Bestemmelser tilsvarende de al udvalget foreslåede findes i PLU § 53 og i varemærkelovens § 41. Udvalget kan henholde sig til, hvad der er anført i motiverne til PLU § 53, der vel i detaljer adskiller sig fra nærværende bestemmelse, men dog stort set har samme indhold. Formålet med de nævnte foranstaltninger er at forebygge misbrug af de varer eller genstande, der vil kunne indebære en krænkelse af den immaterielle ret. Set ud fra dette synspunkt kan nævnte foranstaltninger betegnes som sikkerhedsforanstaltninger, men da en krænkelse i en eller anden form må være begået, inden foranstaltningen kan foretages, er det naturligt at se foranstaltningerne som en følge af en krænkelse.

En forudsætning for, at der kan træffes foranstaltninger efter nærværende paragraf er, at en mønsterretskrænkelse er begået (§ 35), eller at et mønster ulovligt udnyttes, medens ansøgningen er under behandling (§ 36). Herved sigtes kun til en krænkelse i objektiv forstand; krænkelsen behøver ikke at være strafbar — endsige medføre erstatningsansvar. Endvidere forudsættes det, at den, hvis ret er krænket, ved en domstol har nedlagt påstand på, at der træffes en sådan foranstaltning. Domstolene må have mulighed for, under hensyntagen til samtlige foreliggende omstændigheder og ud fra billighedsbetragtninger, at imødekomme eller afvise kravet. De foranstaltninger, som kan komme på tale, er udtømmende opregnet i paragraffen; der er altså ikke mulighed for domstolene til at foreskrive andre foranstaltninger. Udvalget har fundet det formålstjenligt at bibeholde muligheden for at træffe foranstaltninger også vedrørende de genstande, såsom støbeforme o. 1., der kan anvendes til en mønsterretskrænkelse. Den, der i god tro har erhvervet de pågældende varer eller som har erhvervet en særlig ret dertil, f. eks. en panteret, rammes ikke af bestemmelserne, forudsat at han ikke selv har begået nogen krænkelse. Bestemmelsen motiveres med, at det ville stride mod retssikkerheden i omsætningen og forekomme ubilligt at lade varer tilintetgøre, som er erhver-

vet uden viden eller rimelig grund til at antage, at de indebærer et indgreb i en mønsterret.

Ved anvendelse af nærværende paragraf bør det påses, at resultatet i hvert enkelt tilfælde bliver rimeligt set på baggrund af, hvad der forelå ved krænkelsens foretagelse. Hensyn bør altså tages til, hvorvidt krænkelsen er begået forsætligt, af uagtsomhed eller i god tro. Af betydning bør det også være, hvilken skadeserstatning, der ydes for selve krænkelsen.

Som en nyhed foreslås i stk. 2, at den, der er indehaver af sådanne varer, som er nævnt i paragraffens 1. stk., skal kunne få tilladelse til at disponere over disse. Bestemmelsen tilsigtes især anvendt, hvor bestemmelserne i 1. stk. ikke passende ville kunne bruges. Bestemmelsen har derfor fået karakter af en undtagelsesregel fra, hvad der gælder efter 1. stk. Den bør anvendes restriktivt, og dette fremgår da også af, at det forudsættes, at ganske særlige grunde herfor skal foreligge. En sådan tilladelse forudsætter endvidere, at vedkommende skal fremsætte begæring herom. Dette kan ske til imødegåelse af et af modparten fremsat krav om, at foranstaltninger efter paragraffens 1. stk. træffes. Dispositionsretten angår kun disponible varer og kan som følge deraf ikke virke som en tvangslicens til fortsat at fremstille eller importere varer, som krænker mønsterretten. Dispositionsretten meddeles på betingelse af, at rimeligt vederlag erlægges, og at øvrige vilkår også er rimelige. Som allerede nævnt, bør herved tages i betragtning, hvorledes mønsterretten bedømmes, f. eks. med hensyn til skadeserstatning. Det kan være vanskeligt at træffe en afgørelse om, hvorvidt varerne skal udleveres til modparten mod erstatning efter 1. stk., eller om en rådighedsret over varerne mod særligt vederlag efter 2. stk. skal gives, men afgørelsen vil kunne lettes, hvis man ser følgerne af krænkelsen og af de her omhandlede dispositioner i sammenhæng.

§ 38.

Bortfald af følgerne af mønsterretsindgreb.

I paragraffen bestemmes, at såfremt en mønsterregistrering ophæves ved endelig dom, får en krænkelse af mønsterretten efter §§ 34-37 ikke følger. Af paragraffen fremgår

i øvrigt, at påstand om registreringens ophævelse i en sag om mønsterretsindgreb kun kan nedlægges over for mønsterhaveren selv, hvorfor han, hvis han ikke er part i sagen, må underrettes efter reglerne i § 46.

Efter § 27 i den gældende mønsterlov vil den indsigelse, at mønstret ikke er beskyttet, være at tage under påkendelse under sagen, for så vidt spørgsmålet om indklagedes domfældelse eller frifindelse beror derpå.

Påstand om registreringens ophævelse må således nedlægges i sager om mønsterretsindgreb. Det er ikke fremtidig tilstrækkeligt til frifindelse kun at gøre den indsigelse gældende, at mønstret ikke er opnået ved registreringen.

I PLU § 54 findes optaget regler, som har været forbillende for den af udvalget her foreslåede bestemmelse.

Bestemmelsen om, at en mønsterretskrænkelse ikke skal have følger, når registreringen ophæves ved endelig dom, finder anvendelse ikke blot på, hvad der sker efter dommen - hvilket må være indlysende - men gadder også for »indgreb«, som har fundet sted i tiden forud. Ved dom truffet foranstaltninger i anledning af en krænkelse af et mønster kan ikke ophæves på grund af en senere dom vedrørende registreringens ophævelse. Af denne grund kan lempelser heller ikke ske med hensyn til allerede betalte licensafgifter o. s. v.

Udvalget kan i øvrigt henvise til, hvad patentkomitéerne har udtalt til ovennævnte bestemmelse i PLU § 55³²).

§§ 39-40.

Oplysningspligt vedrørende mønsterret.

Ovennævnte samhörørende paragraffer indeholder bestemmelser om oplysningspligt vedrørende mønsterrettigheder. Paragraf 39 foreskriver, i hvilken udstrækning en sådan pligt skal være til stede, og § 40 indeholder bestemmelser om følgerne af ikke at overholde den foreskrevne oplysningspligt.

I § 39, 1. stk. bestemmes, at den, som overfor en anden påberåber sig en ansøgning om mønsterregistrering, inden ansøgningen er blevet tilgængelig for enhver, er pligtig på begæring at give den pågældende adgang

³²) NU 1963: 6, side 349 ff.

til at gøre sig bekendt med akterne i ansøgningssagen. Paragraffens 2. stk. angår de tilfælde, hvor mønsterhaveren enten ved direkte henvendelse til en anden eller i annoncer eller ved påskrift på varerne eller disses indpakning eller på anden måde angiver, at et mønster er registreret eller søgt registreret, uden at registrerings- eller ansøgningsnummer er anført. I så fald foreskrives en pligt for den pågældende til uden unødigt ophold at give oplysning om de faktiske forhold. Såfremt det ikke udtrykkelig angives, at mønsterregistrering er søgt eller opnået, men er visse oplysninger enten direkte eller gennem mærkning af varen eller på anden måde egnede til at fremkalde den opfattelse, at der foreligger en mønsterbeskyttelse, skal den pågældende, ligeledes på begæring, uden unødigt ophold give oplysning om, hvorvidt mønstret er registreret eller søgt registreret.

I § 40, 1. stk. bestemmes, at den, der undlader at efterkomme oplysningspligten efter § 39 eller giver urigtige oplysninger, straffes med bøde, såfremt strengere straf ikke kan idømmes efter anden lovgivning. Den pågældende er derhos pligtig at erstatte forvoldt skade i det omfang, det skønnes rimeligt. I 2. stk. henvises til bestemmelserne i § 34, stk. 2 og stk. 3, der indeholder henholdsvis en regel om bødeansvar, hvis overtrædelsen er begået af et aktieselskab, andelsselskab el. lign., og en regel om, at påtale sker ved den forurettede.

Nogen parallel til nærværende bestemmelse findes ikke i den gældende mønsterlov. I PLU §§ 56-57 findes derimod bestemmelser, som svarer til udvalgets nævnte forslag. Endvidere indeholder den gældende konkurrencelovgivning regler mod vildledende angivelser i erhvervsøjemed.

Efter udvalgets opfattelse, som også deles af de øvrige nordiske landes udvalg, bør en sådan påberåbelse af mønsterret, hvad enten det drejer sig om verserende ansøgninger eller erhvervede mønsterregistreringer, ikke, som det er tilfældet i den nugældende lov, holdes uden for lovens område. Det er for let at påsætte en vare eller dens indpakning et mærke med teksten »mønsterregistreret« el. lign. eller at advare andre mod indgreb i en mønsterret **til**, at de anførte forholds-

regler ikke strengt skal forbeholdes de tilfælde, hvor oplysningen virkelig er rigtig i alle henseender. Det bør derfor pålægges den, som påberåber sig en hemmelig registreringsansøgning eller angiver, at registrering er søgt eller opnået, under strafansvar at give oplysning om sagens virkelige forhold, og oplysningen skal, ligeledes under strafansvar, være rigtig.

I forbindelse med ovennævnte bør opmærksomheden henledes på, at Pariserkonventionen i Art. 5 D forbyder unionslandene som betingelse for at opnå mønsterret at kræve, at genstanden er forsynet med oplysning om mønsterregistreringen. I overensstemmelse hermed foreslår udvalget intet sådant krav og har heller ikke fundet det rimeligt indirekte at kræve nogen mærkning af eller oplysning på de mønsterbeskyttede varer, f. eks. ved at opstille som en forudsætning for at visse følger af krænkelse af retten kan indtræde, at den beskyttede vare var forsynet med oplysning om registreringen.

Til nærmere orientering om nærværende bestemmelser kan udvalget henvise til, hvad patentkomitéerne har oplyst vedrørende de tilsvarende bestemmelser³³). En kort redegørelse for forskellen mellem § 39, stk. 1 og stk. 2 skal dog gives.

§ 39, 1. stk. er begrænset til at angå påberåbelse af en ansøgning om mønsterregistrering, inden ansøgningen er blevet tilgængelig, medens 2. stk. omfatter både denne periode og tiden derefter såvel på ansøgningsstadiet, som efter at registreringen er gennemført. I 1. stk. tales om, at ansøgningen påberåbes overfor en anden, og dermed sigtes til en henvendelse, der rettes til en bestemt person eller bestemte personer under påberåbelse af, at ansøgningen angår eller kommer til at medføre en eneret til mønstret, som kan gøres gældende overfor vedkommende. Reglen tager således sigte på den situation, at et konkret tilfælde af mønsterretsindgreb kan antages at foreligge, hvilket ikke forudsættes i paragraffens 2. stk., hvor påberåbelse af retten helt generelt retter sig til enhver, f. eks. gennem en annonce. Efter 1. stk. gælder endvidere den begrænsning, at kun den, overfor hvem retten er påberåbt,

³³) NU 1963: 6, side 354 ff.

kan kræve at blive bekendt med akterne i ansøgningssagen for at kunne kontrollere påstandens rigtighed. Efter 2. stk. kan enhver kræve oplysning om ansøgningens eller registreringens nummer, respektive oplysning om, hvorvidt mønsterregistrering er søgt eller opnået.

Kapitel VI.

Forskellige bestemmelser.

§ 41.

Fuldmagts pligt.

I paragraffens 1. stk. bestemmes, at en mønsterhaver, der ikke har bopæl i Danmark, skal have en her bosat, i mønsterregistret indført fuldmægtig, som på hans vegne kan modtage forkyndelser og andre processuelle meddelelser vedrørende mønstret.

I 2. stk. findes optaget en regel om, at overfor den mønsterhaver, der ikke — som foreskrevet i 1. stk. — har en fuldmægtig her i landet, kan forkyndelser m. v. ske efter reglerne i retsplejelovens § 160, stk. 2. Det bliver således ikke lovgivningens almindelige regler, der skal finde anvendelse på sådanne forkyndelser over for mønsterhaveren.

I den gældende mønsterlovs § 12 bestemmes, at den, der ikke har fast bopæl her i landet, kun kan hævde den ham ifølge anmeldelsen og registreringen tilkommende beskyttelse gennem en til mønsterregistret opgivet fuldmægtig, der desuden skal være myndigt til at repræsentere anmelderen i alle anliggender vedrørende den pågældende registrering og særligt også til at modtage de søgsmål, som måtte opstå vedrørende denne. Reglen angår således såvel ansøgningsstadiet som tiden efter registreringen. Om fuldmægtig på ansøgningsstadiet findes regler i nærværende udkast § 13.

Bestemmelser om pligt til at have en fuldmægtig og om virkningerne af, at en fuldmægtig ikke findes, indeholdes i PLU § 58 og i varemærkelovens § 31, hvilke regler dog afviger fra hinanden, for så vidt angår følgerne af ikke at have sådan fuldmægtig. Medens regelen i PLU bestemmer, at virkningen af, at en i udlandet boende patenthaver ikke har fuldmægtig, er den samme

som af udvalget her foreslået, foreskriver varemærkeloven den tilsyneladende strengere virkning, nemlig at varemærket i så fald kan slettes af registret.

Det rimelige i og behovet for at en mønsterhaver, som ikke har fast bopæl i Danmark, skal have en her bosat fuldmægtig med en vis kompetence, hører sammen med, at mulighederne for at anlægge sag mod en i udlandet bosat mønsterhaver derved lettes. Oplysning om fuldmægtigen bør kunne fås gennem mønsterregistret, hvori fuldmagtsforholdet derfor bør noteres. Den pligt, som pålægges fuldmægtigen, går først og fremmest ud på, at han skal modtage stævninger og andre processuelle meddelelser vedrørende mønsterretten. Der kan blive tale om sag om registreringens ophævelse eller overførelse, om tvangslicens eller om overtrædelse af forskrifterne om oplysningspligt angående mønsterretten.

§ 42.

Lempelser i fuldmagtspligt.

Paragraffen giver handelsministeren bemyndigelse til, under forudsætning af gensidighed, at bestemme, at reglerne i § 41 om pligt for den, der ikke har bopæl her i landet, til at have en her bosat fuldmægtig ikke skal finde anvendelse overfor mønsterhavere, der er hjemmehørende i andre lande, eller som har en i disse lande bosat fuldmægtig, der står indført i mønsterregistret og på hans vegne kan modtage forkyndelser og andre meddelelser.

Den mulighed for lettelse i pligten til at have fuldmægtig, som her er foreslået, har ingen parallel i den gældende mønsterlov. En bestemmelse i samme retning som nærværende forslag findes i PLU § 58, stk. 3³⁴).

Udvalgets ovennævnte forslag motiveres med et almindeligt ønske om at vise tilbageholdenhed de nordiske lande imellem med hensyn til formelle krav. Forslaget tager alene sigte på pligten til at have en herboende i mønsterregistret indført fuldmægtig i de tilfælde, hvor mønsterhaveren — d. v. s. når registreringen har fundet sted — har bopæl

³⁴) Se herom NU 1963: 6, side 360 ff og side 194 ff.

i udlandet. Derimod skal den ansøger, der ikke har bopæl her, have en herboende fuldmægtig, som kan repræsentere ham, se § 13. Fra svensk side foreslås, at også dette krav skal kunne frafaldes.

En lettelse i pligten til at have fuldmægtig kan ordnes således, at man, foruden at fritage den, som har bopæl i et andet nordisk land fra at have fuldmægtig, ligestiller med herboende fuldmægtig, en fuldmægtig, som er bosat i et andet nordisk land. I begge de nævnte tilfælde har patentkomitéerne foreslået, at undtagelse fra pligten til at have fuldmægtig skal kunne gøres, men dog ikke for så vidt angår ansøgningsstadiet³⁵).

Det svenske udvalg har under det nordiske samarbejde søgt at opnå enighed mellem udvalgene om en regel angående lettelser i pligten til at have fuldmægtig og det både for så vidt angår ansøgningsstadiet og tiden efter at registrering har fundet sted. Dette afvistes imidlertid af de øvrige udvalg. Bl. a. blev der henvist til, at registreringsmyndigheden på grund af foreliggende sprogsvækeligheder kunne finde det vanskeligt at korrespondere med personer i et andet nordisk land. Endvidere blev påberåbt procesuelle forhold, herunder at en udeblivelsesdom mod en mønsterhaver fra et andet nordisk land ikke skulle kunne gennemføres (f. eks. for så vidt angår procesomkostninger) i dennes hjemland, hvis forkyndelse af stævningen ikke er sket, enten overfor mønsterhaveren personlig under ophold i det land, hvor dommen er afsagt, eller overfor en sådan fuldmægtig for mønsterhaveren, som denne i henhold til loven er pligtig til at have i domslandet. For dog at nå frem til en form for enighed og samtidig lade vejen for fortsatte drøftelser om dette spørgsmål stå åben, enedes udvalgene om at foreslå, at bestemmelsen om lettelse med hensyn til pligten til at have fuldmægtig fik karakter af en bemyndigelsesregel, i Danmark tillagt handelsministeren, til at bestemme hvornår der skal gøres undtagelse fra den foreskrevne pligt til at have fuldmægtig. Udvalget har

kun ladet undtagelsesreglen omfatte den i § 41 foreskrevne pligt til at have fuldmægtig efter registreringens foretagelse. Den danske regel angår således ikke spørgsmålet om fuldmægtig på ansøgningsstadiet.

Udvalget har overvejet, hvorvidt ommeldte undtagelsesregel burde komme til anvendelse uafhængig af gensidighed, men nåede frem til, at det var rimeligt at kræve gensidighed. Bemyndigelsen til handelsministeren er således efter nærværende paragraf begrænset til kun at hjemle ret til at gøre undtagelse fra pligten for mønsterhaveren til at have fuldmægtig med bopæl i Danmark, forudsat at danske anmeldere i vedkommende land får samme lempelse.

Bestemmelsen i § 42 tager navnlig sigte på pligten til at have fuldmægtig for mønsterhavere i et andet nordisk land.

§§ 43 og 44.

Afgifter og administrative bestemmelser.

Paragraf 43 overlader til handelsministeren at fastsætte størrelsen af de i loven omhandlede afgifter og fastsætte gebyrer for ekspeditioner, udskrifter m. v.

Handelsministeren får dernæst i § 44 bemyndigelse til at fastsætte de nærmere bestemmelser om ansøgningen og dennes behandling. Endvidere får ministeren bemyndigelse til at give nærmere forskrifter om mønsterregistrets indretning og førelse samt om den særlige Registreringstidende, hvori mønstrene skal bekendtgøres. Handelsministeren skal endvidere give bestemmelser om registreringsmyndighedens forretningsgang og regler for de særlige ankeudvalg. Endelig vil handelsministeren efter § 44 kunne træffe bestemmelse om, at registreringsmyndighedens journaler over de indkomne ansøgninger skal være tilgængelige for enhver.

Af interesse er, at det overlades til handelsministeren at fastsætte størrelsen af de i loven omhandlede afgifter og fastsætte gebyrer for ekspeditioner m. v. Når afgifterne ikke fastsættes i selve loven, er grunden den, at en rimelig regulering af disse bør kunne finde sted uden lovændring.

Vedrørende afgifternes størrelse skal udvalget generelt udtale, at administrationsomkostningerne principielt bør dækkes af afgifterne, men på den anden side bør afgif-

³⁵) Muligheden for i hjemlandet at indgive en nordisk patentansøgning mindsker behovet for lettelser i pligten til at have fuldmægtig på ansøgningsstadiet.

terne ikke beregnes således, at de væsentligt overstiger omkostningerne. Med hensyn til fornyelsesafgifterne bemærkes, at en stigende skala bør foreskrives for at modvirke fornyelse af forfaldne registreringer, der ikke er af nogen økonomisk værdi. Sådanne registreringer belaster mønsterregistret til skade for erhvervslivets udvikling. Hvis fornyelsesafgifterne derfor ikke er af en vis størrelse, kan det forventes, at registreringer holdes i kraft blot ud fra en almindelig betragtning om, at de muligt kan komme til nytte.

Efter § 44, sidste punktum kan handelsministeren, som nævnt, bestemme, at registreringsmyndighedens journaler skal være tilgængelige for enhver. Dette har især betydning, for så vidt angår ansøgninger, hvis bekendtgørelse er begært udsat.

Kapitel VII

Retsplejebestemmelser.

§ 45.

Værneting i visse særlige tilfælde.

Lovforslagets kapitel VII, der er sidste kapitel før overgangsbestemmelserne og bestemmelserne om lovens ikrafttræden, indeholder forskellige retsplejebestemmelser. Disse bestemmelser kunne også være placeret forud for kapitel VI »Forskellige bestemmelser«, men udvalget har efter samråd med de øvrige nordiske mønsterlovsudvalg valgt at sætte dem derefter. Grunden hertil er den, at paragrafrækkefølgen derved har kunnet blive den samme i samtlige nordiske landes forslag - endog til og med kapitel VI, og dette blev fundet at være en væsentlig fordel ved det nordiske samarbejde. Allerede i første paragraf i kapitlet med retsplejebestemmelserne kommer de forskellige landes forslag til i indhold at afvige fra hinanden.

I § 45 bestemmes, at en mønsteransøger eller en mønsterhaver, der ikke har bopæl i Danmark kan sagsøges i København, når søgsmålet angår ejendomsretten til et mønster eller ophævelse af en registrering eller overførelse af en registrering til en anden. Den gældende mønsterlov indeholder en tilsvarende bestemmelse om, at søgsmål kan an-

lægges i København, hvis mønsterhaveren ikke har bopæl her i landet og heller ikke har nogen fuldmægtig, ved hvis værneting søgsmålet kan anlægges. Varemærkeloven indeholder i § 27, stk. 3 en bestemmelse om, at sø- og handelsretten i København for sager, der rejses efter nævnte lov, er værneting for mærkeindehavere, der ikke har bopæl her i landet. I PLU § 63, stk. 3 bestemmes, at ansøgere og patenthavere, der ikke er bosat her i landet, anses i sager, der anlægges efter den pågældende lov, for at have hjemting i København.

§ 46.

Meddelelse om sagsanlæg.

I paragraffen bestemmes, at den, der rejser sag, i visse tilfælde har en pligt til at give underretning herom. Således bestemmes i 1. stk., at der til registreringsmyndigheden skal ske anmeldelse af den, som rejser sag om ophævelse af en registrering, om overførelse af registreringen eller om tvangslicens.

Registreringsmyndigheden skal herefter foretage en notering i mønsterregistret. Den, der rejser en sådan sag, skal endvidere underrette enhver licenshaver, der står indført i registret. Vil en licenshaver anlægge sag om indgreb i en mønsterret, er han pligtig at underrette mønsterhaveren herom, for at denne da kan få mulighed for at varetage sine interesser.

Efter paragraffens 2. stk. er en sådan anmeldelse, som er foreskrevet i 1. stk., en forudsætning for, at sagen kan procederes. Viser det sig på sagens første tægtedag, at de foreskrevne anmeldelser ikke er foretaget, kan retten give sagsøgeren tid til at foretage de foreskrevne anmeldelser. Hvis fristen udløber uden at anmeldelsespligten er opfyldt, bliver sagen at afvise.

Bestemmelser om underrettelsespligt, som her foreskrevet, findes ikke i den gældende mønsterlov. PLU § 64 indeholder imidlertid en tilsvarende bestemmelse, og efter varemærkelovens § 42 har en licenstag, som vil anlægge sag for krænkelse af varemærkeretten, pligt til at underrette licensgiveren herom.

Paragraffens 4. stk. indeholder en regel, hvorefter sagsøgte i en af en licenshaver rejst sag om mønsteretskrænkelse kan til-

stævne mønsterhaveren uden hensyn til, hvor denne har værneting, for over for denne at kunne nedlægge påstand om registrerings ophævelse. Bestemmelserne i retsplejelovens kapitel 34 finder anvendelse i et sådant tilfælde. Da sagsøgte frifindelse i en sag om indgreb i en mønsterret kan komme til at bero på, at han overfor mønsterhaveren kan gøre gældende, at der ikke foreligger nogen mønsterret, er det selv sagt af betydning, at sagsøgte kan tilstævne mønsterhaveren, og det er også af værdi for mønsterhaveren under en sådan sag at kunne hævde sin eneret.

§47.

Domsudskrifter.

I paragraffen foreskrives, at udskrift af domme i visse tilfælde skal tilsendes registreringsmyndigheden. Dette gælder i sager vedrørende en påstået bedre ret til et mønster, som er søgt registreret (§ 17), om ophævelse af en registrering eller om overførelse af en sådan (§§ 31-32) og i sager vedrørende krænkelse af mønsterretten (§§ 34-37).

En sådan pligt til at tilsende registreringsmyndigheden en domsudskrift er hjemlet i den gældende mønsterlovs § 28, hvor det bestemmes, at vedkommende domstol skal tilstille direktoratet en udskrift af enhver dom, hvorved en registrering af et mønster erklæres virkningsløs eller bortfaldet. En tilsvarende pligt er foreskrevet i varemærkelovens § 27, stk. 2, hvorefter domstolene af enhver dom, hvorved en registrering ophæves eller ændres, skal tilstille registreringsmyndigheden en udskrift. IPLU § 66 indeholder en tilsvarende bestemmelse.

At det er hensigtsmæssigt, at registreringsmyndigheden får underretning om udfaldet af en sag, som angår mønsterlovens anvendelse, forekommer helt naturligt. I sådanne tilfælde, hvor anmeldelse om en sags anlæggelse skal ske til registreringsmyndigheden for at notering herom kan gøres i mønsterregistret, synes det at være rimeligt, at sagsens udfald også noteres i registret. Dette kan ske på grundlag af de fra domstolene modtagne domsudskrifter.

Kapitel VIII.

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser.

§§ 48-49.

Ophævelse af gældende lov og virkningerne heraf.

Lovudkastet afviger væsentligt fra den gældende mønsterlov fra 1905, optrykt ved lov-bekendtgørelse nr. 193 af 1. september 1936, der nu ophæves ved nærværende lovs ikrafttræden med den ikke uvæsentlige begrænsning, som fremgår af § 49, stk. 2, hvorefter den hidtidige lovgivning skal finde anvendelse på de ved den nye lovs ikrafttræden foreliggende uafgjorte anmeldelser samt på de efter nævnte lovgivning foretagne registreringer. Der åbnes således ikke adgang til at få de uafgjorte anmeldelser overført til behandling efter den nye lovs bestemmelser. En til den i varemærkelovens § 48, stk. 2 indeholdte bestemmelse, hvorefter varemærkeanmeldere ved denne lovs ikrafttræden kunne få uafgjorte anmeldelser overført til behandling efter den nye lovs bestemmelser, er overvejet, men intet taler for i nærværende lovudkast at optage en tilsvarende regel. Varemærkelovens ovennævnte bestemmelse blev nemlig kun anvendt i meget få tilfælde, uanset at antallet af uafgjorte anmeldelser var ret stort. Kun et fåtal af uafgjorte mønsteranmeldelser vil kunne forventes at foreligge ved den nye lovs ikrafttræden, idet antallet af mønsteranmeldelser sammenlignet med det årlige antal af varemærkeanmeldelser er ringe, hvortil kommer at mønsteranmeldelserne behandles aldeles omgående. En bestemmelse svarende til varemærkelovens nævnte overgangsregel ville derfor næppe komme til anvendelse.

For de mønsterregistreringers vedkommende, der er foretaget efter den ældre lovs bestemmelser, skønnes den nye lovs bestemmelser heller ikke fremtidig at burde komme til anvendelse, hverken for så vidt angår disses gyldighed eller ved forlængelse af beskyttelsen efter en registreringsperiodes udløb. Lovudkastet, der tager sigte på en moderne industrilovgivning, afviger så væsentligt fra den ældre mønsterlovs indhold, at det ikke med rimelighed ville kunne kræves,

at indehaverne af ældre registreringer skulle underkaste sig den nye lovs bestemmelser og betale de betydeligt forhøjede afgifter for opretholdelsen af en registrering, der er foretaget ud fra ganske andre forudsætninger end dem, der er opstillet i lovudkastet. Yderligere skal påpeges, at medens en varemærkeregistrering ikke er tidsbegrænset, forudsat at fornyelsesafgifterne betales, kan en mønsterregistrering kun holdes i kraft i 15 år. Stillingen for de bestående mønsterregistreringers vedkommende vil således herefter være den, at de også skal bedømmes

efter lovbekendtgørelsen af 1. september 1936, og ved forlængelse af en beskyttelsesperiode skal den hidtidige lovgivnings regler derfor også finde anvendelse.

Den gældende mønsterlov omfatter Færøerne og for Grønlands vedkommende blev mønsterloven sat i kraft ved lov nr. 87 af 16. marts 1960 om ikraftsættelse af visse danske love på den industrielle retsbeskyttelses område. Den nye mønsterlov må derfor forventes også at skulle omfatte Færøerne og Grønland.

SAMMENSTILLING AF DE NORDISKE LANDES LOVUDKAST

Udkast til lov om mønstre.*)

Kapitel I

Almindelige bestemmelser.

Ved mønster forstås i denne lov forbilledet for en vares udseende eller for et ornament.

Stk. 2. Den, som har frembragt et mønster, eller den, til hvem hans ret er overgået, kan i overensstemmelse med denne lov ved registrering erhverve eneret til erhvervsmæssigt at udnytte mønstret (mønsterret).

Mønsterret erhverves kun for mønstre, der væsentligt adskiller sig fra, hvad der var kendt, før ansøgningen om registrering indkom.

Stk. 2. Som kendt anses alt, hvad der er blevet almindelig tilgængeligt ved afbildning, udstilling, udbud eller på anden måde. Som kendt anses også et mønster, der fremgår af en ikke almindelig tilgængelig ansøgning om patent eller om varemærke- eller mønsterregistrering, såfremt mønstret senere i forbindelse med ansøgningen her i landet af vedkommende myndighed gøres tilgængeligt for enhver.

Monsterret kan erhverves, uanset at mønstret inden for de sidste 6 måneder før ansøgningens indlevering er blevet almindelig tilgængeligt, når dette er en følge af

- 1) at ansøgeren eller nogen, fra hvem hans ret hidrører, har forevist mønstret på en officiel eller officielt anerkendt international udstilling, eller
- 2) at kendskab til mønstret er åbenbart misbrugt i forhold til ansøgeren eller nogen, fra hvem hans ret hidrører.

§ 4

Mønsterret indtræder ikke, hvis mønstret eller dets udnyttelse ville stride mod sædelighed eller offentlig orden.

*) Den svenske betænkning foreligger (Statens Offentliga Utredningar 1965:61). Den finske og norske betænkning forventes at foreligge i løbet af 1966. Mindre ændringer i disse landes lovudkast kan derfor ske.

Förslag till Lag om mönster.

Kap. 1

Allmänna bestämmelser.

Med mönster förstås i denna lag förebilden för en varas utseende eller för ett ornament.

Den som frambragt ett mönster eller den, till vilken hans rätt övergått, må i överensstämmelse med denna lag genom registrering förvärva ensamrätt att yrkesmässigt utnyttja mönstret (mönsterrätt).

§ 2.

Mönsterrätt förvärvas allenast för mönster, som väsentligen skiljer sig från vad som blivit känt, innan ansökan om registrering gjordes.

Såsom känt anses allt som blivit allmänt tillgängligt, vare sig detta skett genom avbildande, utställande, saluhållande eller på annat sätt. Såsom känt anses jämväl mönster, som framgår av en icke allmänt tillgänglig ansökan om patent eller om varumärkes- eller mönsterregistrering, såframt mönstret sedermera i samband med ansökningen här i landet av vederbörande myndighet göres tillgängligt för envar.

§ 3.

Mönsterrätt må förvärvas utan hinder av att mönstret inom sex månader före det ansökningen om registrering gjordes blivit allmänt tillgängligt till följd av att

- 1) sökanden eller någon, från vilken denne härleder sin rätt, förevisat mönstret på officiell eller officiellt erkänd, internationell utställning eller
- 2) kännedom om mönstret uppenbart missbrukats gentemot sökanden eller någon, från vilken denne härleder sin rätt.

§ 4

Mönsterrätt erhålles icke, om mönstret eller dess utnyttjande skulle strida mot goda seder eller allmän ordning.

NORGE

Utkast til lov om mønster.

Kap. 1.

Almindelige bestemmelser.

Ved mønster forstås i denne lov forbudet for en vares utseende eller for et ornament.

Den som har frembrakt et mønster eller den til hvem hans rett er gått over, kan i overensstemmelse med denne lov ved registrering oppnå enerett til yrkesmessig å utnytte mønstret. (mønsterrett).

§ 2.

Mønsterrett oppnås bare for mønster som skiller seg vesentlig fra hva som var kjent før søknaden om registrering ble inngitt.

Som kjent anses alt som er blitt allment tilgjengelig ved avbildning, utstilling, utbud, eller på annen måte. Som kjent anses også mønster som fremgår av en ikke allment tilgjengelig søknad her i riket om patent eller om varemerke- eller mønsterregistrering såfremt vedkommende myndighet senere gjør mønstret tilgjengelig for enhver i forbindelse med søknaden.

Mønsterrett kan oppnås uten hinder av at mønstret i løpet av de siste 6 måneder før inngivelsen av registreringssøknaden er blitt allment tilgjengelig når dette er en følge av

- 1) at søkeren eller noen som han utleder sin rett fra, har vist mønstret på en offisiell eller offisielt anerkjent internasjonal utstilling, eller
- 2) at kjennskap til mønstret er åpenbart misbrukt i forhold til søkeren eller noen som denne utleder sin rett fra.

§ 3

Mønsterrett oppnås ikke hvis mønstret eller utnyttelsen av det ville stride mot gode seder eller den offentlige orden.

SVERIGE

Förslag till Lag om mönster.

Allmänna bestämmelser.

Med mönster förstås i denna lag förebilden för en varas utseende eller för ett ornament.

Den som frambragt ett mönster eller den, till vilken hans rätt övergått, må i överensstämmelse med denna lag genom registrering förvärva ensamrätt att yrkesmässigt utnyttja mönstret (*mönsterrätt*).

Mönsterrätt förvärfvas allenast för mönster, som väsentligen skiljer sig från vad som blivit känt, innan ansökan om registrering gjordes.

Såsom känt anses allt som blivit allmänt tillgängligt, vare sig detta skett genom avbildande, utställande, saluhållande eller på annat sätt. Såsom känt anses jämväl mönster, som framgår av en icke allmänt tillgänglig ansökan om patent eller om varumärkes- eller mönsterregistrering, såframt mönstret sedermera i samband med ansökningsen här i riket av vederbörande myndighet göres tillgängligt för envar.

Mönsterrätt må förvärfvas utan hinder av att mönstret inom sex månader före det ansökningen om registrering gjordes blivit allmänt tillgängligt till följd av

- 1) att sökanden eller någon, från vilken denne härleder sin rätt, förevisat mönstret på officiell eller officiellt erkänd, internationell utställning eller
- 2) att kännedom om mönstret uppenbart missbrukats gentemot sökanden eller någon, från vilken denne härleder sin rätt.

§ 4.

Mönsterrätt erhålles icke, om mönstret eller dess utnyttjande skulle strida mot goda seder eller allmän ordning.

DANMARK

Stk. 2. Et registreret mønster må ikke uhjemlet indeholde:

- 1) kendetegn eller betegnelser som angivet i § 132 i borgerlig straffelov af 15. april 1930 eller noget, der kan forveksles hermed,
- 2) noget, som er egnet til at opfattes som anden mands firma eller andet forretningskendetegn eller som anden mands navn eller portræt, når der ikke derved sigtes til forlængst afdøde personer, eller som indeholder særegent navn på eller afbildning af anden mands faste ejendom,
- 3) noget, der er egnet til at opfattes som særegen titel på en andens beskyttede litterære eller kunstneriske værk, eller noget, der krænker en andens ophavsret til sådant værk eller ret til fotografisk billede,
- 4) et for en anden her i landet registreret mønster.

§ 5.

Mønsterretten indebærer, at ingen uhjemlet må udnytte mønstret erhvervsmæssigt ved tilvirkning, indførsel, udbud, overdragelse eller udlejning af varer, der ikke væsentligt adskiller sig fra mønstret eller varer, som indeholder dette.

Mønsterretten omfatter kun varer af samme eller lignende art som dem, for hvilke mønstret er registreret.

§ 6.

Mønsterretten er ikke til hinder for, at den som, da ansøgningen om registrering af mønstret indkom, her i landet erhvervsmæssigt udnyttede mønstret, fortsætter udnyttelsen med bibeholdelse af dennes almindelige karakter, såfremt udnyttelsen ikke i forhold til ansøgeren eller nogen, fra hvem hans mønsterret

FINLAND

Registrerat mönster må icke utan vederbörligt tillstånd innehålla

- 1) sådan statsvapen eller sådan internationell beteckning, som enligt lag icke må obehörigen finnas anbragt å saluhållna varor, eller ock något som lätt kan förväxlas därmed;
- 2) något som är ägnat att uppfattas såsom annans firma eller varukännetecken eller ock såsom annans släktnamn, konstnärsmamn eller likartat namn eller annans porträtt, där namnet eller porträttet uppenbarligen icke åsyftar någon sedan länge avliden;
- 3) något som är ägnat att uppfattas såsom titel på annans skyddade litterära eller konstnärliga verk, där titeln är egenartad, eller något som kränker annans upphovsrätt till sådant verk eller rätt till fotografisk bild;
- 4) ett för annan här i landet registrerat mönster.

§ 5.

Mönsterrätt innebär, med de undantag som nedan stadgas, att ingen må olovligen utnyttja mönstret yrkesmässigt genom att tillverka, införa till landet, utbjuda, saluhålla, överlåta eller uthyra varor, som icke väsentligen skilja sig från mönstret eller som i sig upptagit mönstret.

Mönsterrätten omfattar dock endast de varor, för vilka mönstret registrerats, och därmed likartade varor.

Utan hinder av annans mönsterrätt må den som, när ansökan om registrering av mönster gjordes, här i landet yrkesmässigt utnyttjade mönstret fortsätta utnyttjandet med bibehållande av dess allmänna art, såframt utnyttjandet icke gentemot sökanden eller någon, från vilken denne härleder sin rätt,

NORGE

Registrert mønster må ikke uhjemlet inneholde

- 1) offentlig våpen, flagg eller andre offentlige emblemer eller merker, derunder de offisielle innen- eller utenlandske kontroll- eller garantimerker eller -stempler som er fastsatt for varer av samme eller liknende slag som dem mønstret søkes registrert for; og heller ikke våpen, flagg eller andre emblemer, forkortelser eller benevelser tilhørende mellomstatlige organisasjoner, internasjonalt merke, segl eller kjennetegn, dersom uhjemlet bruk av det er forbudt ved lov. Mønstret må heller ikke registreres hvis det inneholder noe som kan forveksles med slike emblemer eller merker m. v. som her er nevnt,
- 2) noe som er egnet til å oppfattes som en annens firma eller varekjennetegn, eller som en annen persons navn eller portrett og som ikke åpenbart sikter på en som er død for lengre tid siden,
- 3) noe som er egnet til å oppfattes som den særpregede tittel på en annens vernete åndsverk, eller krenker en annens opphavsrett til slikt verk, eller en annens rett til fotografi,
- 4) et her i riket for en annen registrert mønster.

§ 5.

Mønsterretten innbærer, med de unntak som er fastsatt i denne lov, at ingen uhjemlet må utnytte mønstret yrkesmessig ved å tilvirke, innføre til riket, utby, falholde, overlate eller utleie varer hvis utseende ikke skiller seg vesentlig fra mønstret eller har opptatt mønstret i seg.

Mønsterretten omfatter bare varer av samme eller liknende slag som dem mønstret er registrert for.

§ 6.

Den som yrkesmessig utnyttet mønstret her i riket da søknaden om registrering av mønstret ble inngitt, kan uten hinder av mønsterretten fortsette utnyttelsen med bibehold av dennes alminnelige karakter, såfremt ikke utnyttelsen i forhold til søkeren eller noen som denne utleder sin rett fra, var et åpen-

SVERIGE

Registrerat mönster må icke utan vederbörligt tillstånd innehålla

- 1) sådant statsvapen eller sådan internationell beteckning, som enligt lag icke må obehörigen finnas anbragt å saluhållna varor, eller ock något som lätt kan förväxlas därmed;
- 2) något som är ägnat att uppfattas såsom annans firma eller varukännetecken eller ock såsom annans släktnamn, konstnärsmamn eller likartat namn eller annans porträt, där namnet eller porträttet uppenbarligen icke åsyftar någon sedan länge avliden;
- 3) något som är ägnat att uppfattas såsom titel på annans skyddade litterära eller konstnärliga verk, där titeln är egenartad, eller något som kränker annans upphovsrätt till sådant verk eller rätt till fotografisk bild;
- 4) ett för annan här i riket registrerat mönster.

§ 5.

Mönsterrätt innebär, med de undantag som nedan stadgas, att ingen må olovligen utnyttja mönstret yrkesmässigt genom att tillverka, införa till riket, utbjuda, saluhålla, överlåta eller uthyra varor, som icke väsentligen skilja sig från mönstret eller som i sig upptagit mönstret.

Mönsterrätten omfattar dock endast de varor, för vilka mönstret registrerats, och därmed likartade varor.

Utän hinder av annans mönsterrätt må den som, när ansökan om registrering av mönstret gjordes, här i riket yrkesmässigt utnyttjade mönstret fortsätta utnyttjandet med bibehållande av dess allmänna art, såframt utnyttjandet icke gentemot sökanden eller någon, från vilken denne härleder sin rätt,

DANMARK

hidrører, udgjorde et åbenbart misbrug af kendskab til mønstret. Sådan ret tilkommer under tilsvarende forudsætninger også den, som har truffet væsentlige foranstaltninger til erhvervsmæssig udnyttelse af mønstret her i landet.

Stk. 2. Den i stk. 1 omhandlede ret kan kun overgå til andre sammen med den virksomhed, hvori retten er opstået, eller hvori udnyttelsen var tilsigtet.

§ 7.

Handelsministeren kan bestemme, at reservedele og tilbehør til luftfartøjer uanset en bestående mønsterret må indføres med henblik på reparation af luftfartøjer hjemmehørende i en fremmed stat, der indrømmer tilsvarende rettigheder for danske luftfartøjer.

§ 8

Handelsministeren kan bestemme, at ansøgning om registrering her i landet af et mønster, som tidligere er søgt beskyttet i et fremmed land, i forhold til bestemmelserne i § 2 og § 6 på begæring skal anses indleveret samtidig med ansøgningen i vedkommende fremmede land.

Stk. 2. Handelsministeren fastsætter de nærmere vilkår for retten til at gøre sådan prioritet gældende.

§ 9

Mønsterregistreringen gælder, indtil 5 år er forløbet fra den dag, da ansøgningen om registrering indkom, og kan på begæring fornyes for yderligere to 5-års perioder.

Kapitel II.

Registrering af mønster.

§ 10.

Mønstre registreres i mønsterregistret, som føres af direktøren for patent- og varemærkevæsenet.

FINLAND

utgjorde uppenbart missbruk av kännedom om mönstret. Sådan rätt till utnyttjande tillkommer under motsvarande förutsättningar även den, som vidtagit väsentliga åtgärder för att utnyttja mönstret yrkesmässigt här i landet.

Rätt som avses i 1 mom. må övergå till annan endast tillsammans med rörelse, vari den uppkommit eller utnyttjandet avsetts skola ske.

Genom förordning kan stadgas, att reservdelar eller reservutrustning till luftfartyg må utan hinder av mönsterrätt införas till landet för att här användas för reparation av luftfartyg, hemmahörande i främmande land, där motsvarande förmån medgives för finska luftfartyg.

Genom förordning kan stadgas, att ansökan om registrering här i landet av mönster, som tidigare sökts skyddat i främmande land, skall på yrkande vid tillämpning av 2 och 6 §§ anses gjord samtidigt som ansökningen i det främmande landet.

I förordningen skola angivas de närmare villkor, under vilka sådan prioritet må åtnjutas.

§ 9

Mønsterregistrering gäller intill dess fem år förflutit från den dag, då ansökan om registrering gjordes, och kan på begäran förnyas för ytterligare två femårsperioder.

Kap. 2.

Registrering av mönster.

§ 10.

Mønster registreras i mønsterregistret, som føres för hela landet av patent- och registerstyrelsen.

NORGE

bart misbruk av kjennskap til mønstret (forbenyttelsesrett).

Slik forbenyttelsesrett tilkommer under tilsvarende forutsetninger også den som hadde truffet vesentlige foranstaltninger til yrkesmessig utnyttelse av mønstret her i riket.

Forbenyttelsesretten kan bare gå over til andre sammen med den virksomhet hvori den er oppstått, eller hvori utnyttelsen var ment å skulle skje.

§ 7.

Kongen kan bestemme at reservedeler og reserveutstyr til luftfartøy uten hinder av mønsterrett kan innføres til Norge for å brukes her til reparasjon av luftfartøy som er hjemmehørende i et fremmed land som innrømmer tilsvarende rett for norske luftfartøyer.

§ 8.

Kongen kan bestemme, at ved anvendelsen av bestemmelsene i §§ 2 og 6, skal søknad om registrering her i riket av mønster som tidligere er søkt vernet i et fremmed land på begjæring anses inngitt samtidig med søknaden i vedkommende fremmede land (konvensjonsprioritet).

Kongen fastsetter de nærmere vilkår for retten til å gjøre gjeldende konvensjonsprioritet.

§ 9.

Mønsterregistreringen gjelder i enntil 5 år fra den dag da søknaden om registrering ble inngitt og kan 2 ganger kreves fornyet for ytterligere 5 år.

Kap 2.

Registrering av mønster.

§ 10 .

Mønster registreres i mønsterregistret som føres for hele riket av Styret for det industrielle rettsvern (Styret).

SVERIGE

utgjorde uppenbart missbruk av kännedom om mönstret. Sådan rätt tillkommer under motsvarande förutsättningar även den, som vidtagit väsentliga åtgärder för att här i riket yrkesmässigt utnyttja mönstret.

Rätt enligt första stycket må övergå till annan allenast tillsammans med rörelse, vari den uppkommit eller utnyttjandet avsetts skola ske.

Konungen äger förordna, att reservdelar och reservutrustning till luftfartyg må utan hinder av mönsterrätt till riket införas för att här användas för reparation av luftfartyg, hemmahörande i främmande land, där motsvarande förmån medges för svenska luftfartyg.

o p

Konungen äger förordna, att ansökan om registrering här i riket av mönster, som tidigare sökts skyddat i främmande land, skall på yrkande vid tillämpning av 2 och 6 §§ anses gjord samtidigt som ansökningen i det främmande landet.

I förordnandet skola angivas de närmare villkor, under vilka sådan prioritet må åtnjutas.

§ 9.

Mønsterregistrering gäller intill dess fem år förflutit från den dag, då ansökan om registrering gjordes, och kan på begäran förnyas för ytterligare två femårsperioder.

Registrering av mönster.

§ 10.

Mønster registreras i mönsterregistret, som føres för hela riket av patent- och registreringsverket.

DANMARK

§ 11-

Ansøgning om registrering af mønstre indleveret skriftlig til registreringsmyndigheden. Ansøgningen skal indeholde angivelse af de varer, for hvilke mønstret søges registreret. Endvidere skal i ansøgningen angives, hvem der har frembragt mønstret, samt, hvis prioritet i henhold til § 8 påberåbes, begæring herom fremsættes.

Stk. 2. Søges registrering af en anden end den, som har frembragt mønstret, skal ansøgeren godtgøre sin ret til mønstret.

Stk. 3. Ansøgningen skal være ledsaget af afbildning, som viser mønstret. Ansøgeren kan sammen med afbildningen indgive en model; i så fald er det modellen, som viser mønstret. Endvidere skal ansøgningen være ledsaget af en af ansøgeren underskrevet erklæring på tro og love om, at mønstret ansøgeren bekendt, ikke er blevet kendt på den i § 2, jfr. § 3, angivne måde, inden ansøgningen om registrering blev indgivet.

Stk. 4. Ansøgeren skal erlægge den fastsatte ansøgningsafgift samt, hvis model er indleveret, en særlig afgift for dens opbevaring.

§ 12.

Samme ansøgning kan kun omfatte flere mønstre, når disse hører sammen i henseende til tilvirkning og brug af de varer, for hvilke mønstrene er bestemt. Mere end 20 mønstre må dog ikke omfattes af en ansøgning.

§ 13.

Har ansøgeren ikke bopæl her i landet, skal han have en herboende fuldmægtig, som kan repræsentere ham i alt vedrørende ansøgningen.

§ 14.

Ansøgning om registrering anses ikke for indleveret før ansøgeren har indgivet en afbildning, som viser mønstret, eller en model.

En ansøgning kan ikke ændres til at angå et andet mønster.

§ 15.

Ved behandlingen af en ansøgning om mønsterregistrering skal registreringsmyndigheden

FINLAND

§ 11-

Ansökan om registrering av mönster göres skriftligen hos registreringsmyndigheten. Ansökningen skall innehålla uppgift om de varor, för vilka mönstret sökes registrerat. Därest prioritet enligt 8 § påkallas, skall yrkande därom framställas i ansökningen.

Vid ansökningen skall fogas bild, som visar mönstret. Sökande må jämte bild av mönstret ingiva en modell, och har så skett är det modellen, som skall anses visa mönstret. Vidare skall vid ansökningen fogas en av sökanden egenhändigt underskriven försäkran, att mönstret, såvitt sökanden har sig bekant, icke innan ansökan om registrering göres blivit känt på sätt som enligt bestämmelserna i 2 och 3 §§ hindrar förvärv av mönsterrätt. Sökanden skall erlægga fastställd ansökningsavgift och, därest modell ingives, särskild förvaringsavgift.

§ 12.

I samma ansökan må upptagas flera mönster endast där dessa höra samman med avseende på tillverkning och bruk av varorna. Mer än 20 mönster må dock ej omfattas av en ansökan.

§ 13.

Sökande, som ej har hemvist i Finland, skall ha ett här bosatt ombud, som äger företräda honom i allt som rör ansökningen.

§ 14.

Ansökan om registrering skall icke anses gjord förrän sökanden ingivit en bild, som visar mönstret, eller en modell.

En ansökan må icke ändras till att avse annat mönster.

§ 15.

Vid prövning av ansökan om mönsterregistrering skall registreringsmyndigheten i den

NORGE

§ 11.

Søknad om registrering av mønster irtngis skriftlig til Styret. Søknaden skal inneholde opplysning om de varer mønstret søkes registrert for. I søknaden skal angis hvem som har frembrakt mønstret. Begjæres konvensjonsprioritet må dette gjøres i søknaden.

Søkes registrering av en annen enn den som har frembrakt mønstret, skal søkeren godtgjøre sin rett til mønstret.

Søknaden skal være ledsaget av bilde som viser mønstret. Søkeren kan sammen med bilde av mønstret inngi en model og i så fall skal modellen alene ansees å vise mønstret. Videre skal søknaden være ledsaget av en av søkeren underskrevet forsikring på ære og samvittighet om at mønstret så vidt søkeren vet, ikke var kjent på den i § 2, jf. § 3, angitte måte før søknaden ble inngitt.

Søkeren skal betale søknadsavgift og dessuten oppbevaringsavgift hvis model inngis.

§ 12.

Samme søknad kan omfatte flere mønstre bare når disse hører sammen med hensyn til tilvirkning og bruk av varene. En søknad kan dog ikke omfatte flere enn 20 mønstre.

§ 13.

Søker som ikke har bopel her i riket, skal ha en her bosatt fullmektig som kan representere ham i alt som angår søknaden.

§ 14.

Søknad om registrering skal ikke ansees inngitt før det er inngitt et bilde som viser mønstret, eller en modell.

En søknad kan ikke endres til å gjelde et annet mønster.

§ 15.

Ved behandlingen av søknad om registrering av mønster skal Styret i den utstrekning Kon-

SVERIGE

§ 11.

Ansökan om registrering av mönster göres skriftligen hos registreringsmyndigheten. Ansökningen skall innehålla uppgift om de varor, för vilka mönstret sökes registrerat. Vidare skall i ansökningen angivas vem som frambragt mönstret samt, därest prioritet enligt 8 § påkallas, yrkande framställas därom.

Sökes registrering av annan än den som frambragt mönstret, skall sökanden styrka sin rätt till detta.

Vid ansökningen skall fogas bild, som visar mönstret. Sökande må jämte bild av mönstret ingiva en modell, och har så skett är det modellen, som skall anses visa mönstret. Vidare skall vid ansökningen fogas en av sökanden egenhändigt underskriven försäkran på heder och samvete, att mönstret, såvitt sökanden har sig bekant, icke innan ansökan om registrering göres blivit känt på sätt som enligt bestämmelserna i 2 och 3 §§ hindrar förvärv av mönsterrätt. Sökanden skal erlægga fastställd ansökningsavgift och, därest modell ingives, särskild förvaringsavgift.

§ 12.

I samma ansökan må upptagas flera mönstre endast där dessa höra samman med avseende på tillverkning och bruk av varorna. Mer än 20 mönstre må dock ej omfattas av en ansökan.

§ 13.

Sökande, vilken icke har hemvist i Sverige, skall hava ett här bosatt ombud, som äger företräda honom i allt rörande ansökningen.

§ 14.

Ansökan om registrering skall icke anses gjord förrän sökanden ingivit en bild, som visar mönstret, eller en modell.

En ansökan må icke ändras till att avse annat mönster.

§ 15.

Vid prövning av ansökan om mönsterregistrering skall registreringsmyndigheten i den

DANMARK

i det omfang, det fastsættes af handelsministeren, undersøge, om betingelserne for erhvervelse af mønstret er til stede. Har ansøgeren ikke iagttaget de om ansøgningen givne forskrifter, eller finder registreringsmyndigheden ellers ved sin undersøgelse, at der er noget til hinder for registrering, skal ansøgeren underrettes herom og opfordres til, inden en nærmere angiven frist at udtale sig eller berigtige ansøgningen.

Stk. 2. Undlader ansøgeren inden fristens udløb at udtale sig eller træffe foranstaltninger til berigtigelse af ansøgningen, henlægges denne.

Stk. 3. Behandlingen af ansøgningen genoptages dog, hvis ansøgeren inden 1 måned efter udløbet af den fastsatte frist begærer genoptagelse samt fremkommer med sine ytringer eller træffer foranstaltninger til berigtigelse af ansøgningen samt erlægger den fastsatte genoptagelsesaftgift. Genoptagelse kan kun ske én gang.

§ 16.

Finder registreringsmyndigheden, efter at ansøgerens besvarelse er indkommet, fortsat noget til hinder for at imødekomme ansøgningen, skal den afslås, medmindre der er grund til at give ansøgeren adgang til en fornyet udtalelse.

§ 17

Påstår nogen overfor registreringsmyndigheden, at han har en bedre ret til mønstret end ansøgeren, kan registreringsmyndigheden, hvis den finder spørgsmålet tvivlsomt, opfordre ham til inden en nærmere angiven frist at anlægge retssag herom. Efterkommes opfordringen ikke, kan påstanden lades ude af betragtning ved afgørelse af ansøgningen. Underretning herom skal gives i opfordringen.

Stk. 2. Er der anlagt sag om retten til et mønster, som søges registreret, kan behandlingen af ansøgningen stilles i bero, indtil retssagen er endelig afgjort.

§ 18.

Godtgør nogen overfor registreringsmyndigheden, at han og ikke ansøgeren er beret-

FINLAND

utsträckning genom förordning stadgas undersöka, om förutsättningarna för förvärv av mönsterrätt äro för handen. Har sökanden icke iakttagit vad om ansökan är föreskrivet eller finner myndigheten eljest hinder föreligga för bifall till ansökningen, skall sökanden föreläggas att inom viss tid avgiva yttrande eller vidtaga rättelse.

Underlåter sökanden att inom förelagd tid inkomma med yttrande eller vidtaga åtgärd till undanröjande av hindret, skall ansökningen avskrivas. Underrättelse därom skall intagas i föreläggandet.

Avskriven ansökan återupptages, om sökanden inom en månad efter utgången av förelagd tid begär återupptagning samt inkommer med yttrande eller vidtager åtgärd till undanröjande av hindret och erlägger fastställd återupptagningsavgift. Återupptagning må ej äga rum mer än en gång i samma ärende.

§ 16

Finner registreringsmyndigheten efter det yttrande avgivits alltjämt hinder föreligga för bifall till ansökningen, skall ansökningen avslås, där ej anledning förekommer att giva sökanden nytt föreläggande.

§ 17

Påstår någon inför registreringsmyndigheten, att han har bättre rätt än sökanden till mönster, som avses med dennes ansökan, och finnes saken tveksam, äger myndigheten förelägga honom att inom viss tid väcka talan därom vid domstol, vid äventyr att påståendet må lämnas utan avseende vid ansökningens fortsatta prövning.

Är tvist om bättre rätt till mönster anhängig vid domstol, må ansökningen förklaras vilande till dess målet slutligen avgjorts.

§ 18

Visar någon inför registreringsmyndigheten att han äger bättre rätt till mönstret än sö-

NORGE

gen bestemmer, undersøke om vilkårene for å oppnå mønsterrett er til stede. Har søkeren ikke iaktatt det som er foreskrevet om søknaden, eller finner Styret at det forøvrig er noe til hinder for registrering, skal søkeren underrettes om dette og oppfordres til innen en nærmere angitt frist å uttale seg eller foreta rettelse. Styret kan, hvis det finnes rimelig, på begjæring og mot avgift forlenge fristen.

Unnlater søkeren innen fristens utløb å uttale seg eller treffe foranstaltninger til rettelse, skal søknaden henlegges dersom Styrets underretning inneholder opplysning om at så vil kunne skje.

Behandlingen av henlagt søknad gjennopp-tas hvis søkeren innen 1 måned fra utløpet av fristen uttaler seg eller treffer foranstaltninger til rettelse samt betaler gjennopp-tagelsesavgift. Gjenopptagelse kan forlanges bare en gang under behandlingen av søknaden.

§ 16.

Finner Styret etter at søkerens svar er innkommet at det fortsatt er noe til hinder for registrering, og har søkeren hatt anledning til å uttale seg om hindringen, skal søknaden avslås med mindre Styret finner at søkeren bør tilskrives på nytt.

§ 17.

Påstår en annen enn søkeren overfor Styret å ha rett til mønstret kan Styret, hvis det finner spørsmålet tvilsomt, oppfordre ham til innen en nærmere angitt frist å reise søksmål for å få spørsmålet avgjort ved domstolene. Etterkommes ikke oppfordringen, kan påstanden settes ut av betraktning ved avgjørelsen av søknaden. Opplysning om dette skal gis i oppfordringen.

Er det reist søksmål om hvem som har retten til et mønster som søkes registrert, kan behandlingen av søknaden stilles i bero inntil søksmålet er endelig avgjort.

§ 18.

Godtgjør noen overfor Styret at det er han og ikke søkeren som har retten til mønstret,

SVERIGE

utsträckning Konungen fastställer undersöka, om förutsättningarna för förvärv av mönsterätt äro för handen. Har sökanden icke iakttagit vad om ansökan är föreskrivet eller finner myndigheten eljest vid sin prövning hinder föreligga för bifall till ansökningen, skall sökanden föreläggas att inom viss tid yttra sig eller vidtaga rättelse.

Underlåter sökanden att inom angiven tid yttra sig eller vidtaga åtgärd till undanröjande av hindret, skall ansökningen avskrivast. Underrättelse därom skall intagas i föreläggandet.

Avskriven ansökan återupptages, därest sökanden inom en månad efter utgången av den utsatta fristen begär återupptagning samt inkommer med yttrande eller vidtager åtgärd till undanröjande av hindret och erlägger fastställd återupptagningsavgift. Återupptagning må ej äga rum mer än en gång i samme ärende.

§ 16.

Finner registreringsmyndigheten efter det yttrande avgivits alltjämt hinder för bifall till ansökningen föreligga, skall ansökningen avslås, där ej anledning förekommer att giva sökanden nytt föreläggande.

§ 17.

Påstår någon inför registreringsmyndigheten, att han har bättre rätt än sökanden till mönster, som avses med dennes ansökan, och finnes saken tveksam, äger myndigheten förelägga honom att inom viss tid väcka talan därom vid domstol, vid äventyr att påståendet må lämnas utan avseende vid ansökningens fortsatta prövning.

Är tvist om bättre rätt till mönstret anhängig vid domstol, må ansökningen förklaras vilande i avbidan på att målet slutligen avgöres.

§ 18.

Visar någon inför registreringsmyndigheten, att han äger bättre rätt till mönstret än

DANMARK

tiget til det af ansøgningen omfattede mønster, kan han begære, at ansøgningen betragtes som indgivet af ham. Den, til hvem ansøgningen således overføres, skal erlægge ny ansøgningsafgift.

Stk. 2. Er der fremsat begæring om overførelse af en ansøgning om mønsterregistrering, må der ikke træffes endelig afgørelse vedrørende ansøgningen, før der er taget endelig stilling til begæringen.

§ 19.

Er ansøgningen i overensstemmelse med forskrifterne, og er der intet fundet til hinder for registreringen, skal den bekendtgøres. På ansøgerens begæring kan bekendtgørelsen dog udsættes i indtil 6 måneder fra ansøgningdagen eller, hvis prioritet i henhold til § 8 er påberåbt, fra den dag, fra hvilken prioriteten påberåbes. Ansøgerens begæring om udsættelse skal fremsættes i registreringsansøgningen.

Stk. 2. Bekendtgørelsen skal indeholde afbildning af mønstret samt angivelse af de varer, for hvilke mønstret er bestemt, ligesom oplysninger om ansøgningens væsentlige indhold i øvrigt. Er model indleveret eller er model eller afbildning i farver, skal dette fremgå af bekendtgørelsen.

Stk. 3. Indsigelser mod registreringen skal fremsættes skriftligt og være indkommet til registreringsmyndigheden inden 2 måneder fra bekendtgørelsesdagen. Bekendtgørelsen skal indeholde oplysning herom.

§ 20.

Fra og med den dag, da ansøgningen bekendtgøres, skal akterne i ansøgningssagen holdes tilgængelige for enhver.

Stk. 2. Når 6 måneder er forløbet fra ansøgningdagen eller, hvis der er påberåbt prioritet i henhold til § 8, fra den dag, fra hvilken prioriteten er begært, skal akterne, selvom bekendtgørelse i henhold til § 19 ikke har fundet sted, holdes tilgængelige for enhver. Er der truffet beslutning om henlæggelse eller afslag, må akterne dog ikke holdes tilgængelige, medmindre ansøgeren begærer genoptagelse eller påklager det meddelte afslag.

FINLAND

kanden, skall, där han det yrkar, myndigheten överföra ansökningen på honom. Den som sålunda får en ansökan överförd på sig skall erlægga ny ansökningsavgift.

Har yrkande om överförande framställts, må ansökningen icke avskrivas eller avslås förrän yrkandet slutligen prövat.

§ 19.

Äro ansökningshandlingarna fullständiga och finnes ej hinder för registrering föreligga, skall ansökningen kungöras. På sökandens begäran må dock med kungörandet anstå intill dess att sex månader förflutit från den dag då ansökningen gjordes eller, om prioritet enligt 8 § yrkats, den dag från vilken prioriteten begärts. Sökandens begäran om anstånd skall vara framställd i registreringsansökningen.

Kungörelsen skall innehålla bild av mönstret samt uppgift om de varor, för vilka mönstret sökes registrerat, ävensom upplysning om ansökningens huvudsakliga innehåll i övrigt. Där modell ingivits samt där modell eller bild är i färg, skall detta framgå av kungörelsen.

Den som vill framställa invändning mot ansökningen har att göra detta skriftligen hos registreringsmyndigheten inom två månader från kungörelsedagen. Tillkännagivande härom skall intagas i kungörelsen.

§ 20.

I fråga om allmänna handlingars offentlighet i ärenden rörande mönsterregistrering skall ej gälla någon inskränkning med mindre sökanden i ansökningen begärt anstånd med kungörandet av denna.

Har sådan begäran framställts, skola handlingarna i ärendet likväl hållas tillgängliga för envar när den begärda fristen utlöpt, dock senast när sex månader förflutit från den dag då ansökningen gjordes eller, om prioritet enligt 8 § yrkats, den dag från vilken sådan prioritet begärts. Därest registreringsmyndigheten vid denna tidpunkt beslutat avskriva eller avslå ansökningen, må hand-

NORGE

skal Styret overføre søknaden til ham, hvis han begjærer det. Den som søknaden således overføres til skal betale ny søknadsavgift.

Er det fremsatt begjæring om overføring av en registreringssøknad, må søknaden ikke henlegges eller avslås før begjæringen er endelig avgjort.

§ 19.

Er søknaden i foreskrevet stand og finnes ikke noe til hinder for registreringen, skal søknaden kunngjøres. På søkerens begjæring kan dog kunngjøringen utsettes i inntil 6 måneder fra den dag da søknaden ble inngitt eller, hvis konvensjonsprioritet er påberopt, fra prioritetsdagen. Begjæringen om utsettelse skal fremsettes i søknaden.

Kunngjøringen skal inneholde bilde av mønstret, samt opplysning om de varer som mønstret søkes registrert for og om søknadens vesentlige innhold forøvrig. Er modell inngitt, eller er mønstret i farger, skal dette fremgå av kunngjøringen.

Den som vil nedlegge innsigelse mot søknaden må gjøre det skriftlig til Styret innen 2 måneder fra kunngjøringsdagen. Opplysning om dette skal inntas i kunngjøringen.

§ 20.

Har søkeren ikke i henhold til § 19 begjært utsettelse med kunngjøringen, er dokumentene i saken straks tilgjengelige for enhver.

Er utsettelse begjært, skal dokument ene være tilgjengelige for enhver når utsettelses-tiden er utløpt, selv om kunngjøring etter § 19 ennå ikke vil finne sted. Er søknaden på dette tidspunkt trukket tilbake, henlagt eller avslått, skal dokumentene dog ikke være tilgjengelige for enhver med mindre søkeren begjærer gjenopptagelse eller påanker avslaget.

SVERIGE

sökanden. skall, där han det yrkar, myndigheten överföra ansökningen på honom. Den som sålunda får en ansökan överförd på sig skall erlägga ny ansökningsavgift.

Har yrkande om överförande framställts, må ansökningen icke avskrivas eller avslås förrän yrkandet blivit slutligen prövat.

§ 19.

Äro ansökningshandlingarna fullständiga och finnes ej hinder för registrering föreligga, skall ansökningen kungöras. På sökandens begäran må dock med kungörandet anstå in-till dess att sex månader förflutit från den dag då ansökningen gjordes eller, om prioritet enligt 8 § yrkats, den dag från vilken prioriteten begärts. Sökandens begäran om anstånd skall vara framställd i registrerings-ansökningen.

Kungörelsen skall innehålla bild av mönstret samt uppgift om de varor, för vilka mönstret sökes registrerat, ävensom upplysning om ansökningens huvudsakliga innehåll i övrigt. Där modell ingivits samt där modell eller bild är i färg, skall detta framgå av kungörelsen.

Den som vill främställa invändning mot ansökningen har att göra detta skriftligen hos registreringsmyndigheten inom två månader från kungörelsedagen. Tillkännagivande här-om skall intagas i kungörelsen.

§ 20.

I fråga om allmänhetens tillgång till handlingar i ärenden rörande mönsterregistrering skall ej gälla någon inskränkning med mindre sökanden i ansökningen begärt anstånd med kungörandet av denna.

Har sådan begäran framställts, skola handlingarna i ärendet likväl hållas tillgängliga för envar när den begärda fristen utløpt, dock senast när sex månader förflutit från den dag då ansökningen gjordes eller, om prioritet enligt 8 § yrkats, den dag från vilken sådan prioritet begärts. Därest regist-ringsmyndigheten vid denna tidpunkt beslutat avskriva eller avslå ansökningen, må

DANMARK

Stk. 3. På begæring af ansøgeren skal sagens akter gøres tilgængelige, tidligere end ovenfor foreskrevet i stk. 1 og 2.

§ 21.

Efter udløbet af den i § 19, stk. 3 fastsatte frist optages ansøgningen til fortsat behandling. Herved finder bestemmelserne i §§ 15-18 tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Er indsigelse fremkommet, skal ansøgeren gøres bekendt hermed. Er indsigelsen ikke åbenbart ubegrundet, skal ansøgeren have lejlighed til at udtale sig om denne.

§ 22.

Registreringsmyndighedens afgørelse af en ansøgning om registrering af mønster kan påklages af ansøgeren eller, hvis ansøgningen er imødekommet trods behørig fremsat indsigelse af den, som har fremsat indsigelsen. Frafalder indsigeren sin klage, kan denne alligevel prøves, når særlige grunde dertil foreligger.

Stk. 2. Afgørelser, hvorved en begæring om genoptagelse efter § 15, stk. 3 er afslået eller begæring om overførelse efter § 18 er imødekommet, kan påklages af ansøgeren. Afgørelser, hvorved en begæring om overførelse af ansøgningen er afslået, kan påklages af den, som har fremsat begæringen.

§ 23.

Klage indgives til handelsministeren senest 2 måneder efter, at registreringsmyndigheden har givet den pågældende underretning om afgørelsen. Klagen skal være ledsaget af den fastsatte klageafgift.

Stk. 2. Klagen afgøres af et af handelsministeren nedsat særligt udvalg, bestående af en formand og to andre under hensyn til den pågældende sags beskaffenhed udnævnte medlemmer.

Stk. 3. Udvalgets afgørelse kan ikke indbringes for højere administrativ myndighed.

Stk. 4. Søgsmål til prøvelse af afgørelser af registreringsmyndigheden, som kan påklages til udvalget, kan ikke indbringes for domstolene, forinden udvalgets afgørelse fore-

FINLAND

lingarna dock icke hållas tillgängliga, såframt ej sökanden begär återupptagning eller anför besvär.

§ 21.

Efter utgången av den i 19 § stadgade invändningsfristen upptages ansökningen till fortsatt prövning. Härvid skall vad i 15-18 §§ stadgas äga motsvarande tillämpning.

Har invändning gjorts, skall den delgivas sökanden. Ar invändningen ej uppenbart obefogad, skall därjämte sökanden beredas tillfälle att yttra sig.

§ 22.

Ändring i slutligt beslut av registreringsmyndigheten i ärende rörande ansökan om mönsterregistrering må sökas av sökanden, om beslutet gått honom emot. I beslut varigenom ansökan bifallits oaktat invändning framställt i behörig ordning, må ändring sökas av den som gjort invändningen. Återkallar invandaren sin ändringsansökan, må ärendet likväl prövas, om särskilda skäl föreligga.

I beslut, varigenom begäran om återupptagning enligt 15 § 3 mom. avslagits eller yrkande om överföring enligt 18 § bifallits, må ändring sökas av sökanden. I beslut att avslå yrkande om överföring som nu sagts eller begäran om förnyelse av registreringen må ändring sökas av den som gjort framställningen.

§ 23.

Ändring i beslut av registreringsmyndigheten enligt 22 § sökes hos patent- och registerstyrelsens besväravdelning medelst besvär inom två månader från beslutets dag. Ändringssökanden skall inom samma tid erlägga fastställd besväravgift, vid äventyr att besvären icke upptagas till prövning.

Ändring i beslut av besväravdelningen sökes hos högsta förvaltningsdomstolen medelst besvär inom två månader från beslutets dag.

NORGE

§21.

Etter utløpet av den i § 19, siste ledd, fastsatte innsigelsesfrist, opptas søknaden til fortsatt prøvning. Ved denne prøvning får §§ 15—18 tilsvarende anvendelse.

Er innsigelse innkommet, skal den meddeles søkeren. Er innsigelsen ikke åpenbart ugrunnet, skal søkeren dessuten gis anledning til å uttale seg.

§22.

Avslag på en registreringssøknad kan påankes av søkeren. Blir søknaden imøtekommet tross behørig fremsatt innsigelse, kan avgjørelsen påankes av den som har fremsatt innsigelsen. Frafaller innsigelsen sin anke, kan den allikevel prøves når særlige grunner for dette foreligger.

Avslag på begjæring om gjenopptagelse etter § 15, tredje ledd, og beslutning om overføring etter § 18, kan påankes av søkeren. Avslag på begjæring om overføring kan påankes av den som har fremsatt begjæringen.

§23.

Anke i henhold til § 22 prøves av Styrets annen avdeling. Anken må inngis til Styret innen 2 måneder fra den dag melding om avgjørelsen ble sendt vedkommende part. Innen samme frist skal ankeavgiften betales, i motsatt fall tas anken ikke opp til behandling.

Avslag av Styrets annen avdeling på søknad om registrering eller på begjæring om overføring etter § 18 kan ikke innbringes for domstolene senere enn 2 måneder etter at melding om avslaget ble sendt vedkommende part.

SVERIGE

handlingarna ändock icke hållas tillgängliga, såframt ej sökanden begär återupptagning eller anför besvär.

§21.

Efter utgangen av den i 19 § stadgade invändningsfristen upptages ansökningen till fortsatt prøvning. Härvid skall vad i 15-18 §§ stadgas äga motsvarande tillämpning.

Har invändning gjorts, skall den delgivas sökanden. Är invändningen ej uppenbart obefogad, skall därjämte sökanden beredas tillfälle att yttra sig.

§ 22.

Talan mot slutligt beslut av registreringsmyndigheten i ärende rörande ansökan om mönsterregistrering må föras av sökanden, om det gått honom emot, ävensom, i fall då ansökan bifallits oaktat invändning framstälts i behørig ordning, av den som gjort invändningen. Återkallar invändaren sin talan, må denna likväl provas, när särskilda skäl äro därtill.

Mot beslut, varigenom begäran om återupptagning enligt 15 § tredje stycket avslagits eller yrkande om överføring enligt 18 § bifallits, må talan föras av sökanden. Mot beslut att avslå yrkande om överføring som nu sagts eller begäran om förnyelse av registreringen må talan föras av den som gjort framställningen.

§23.

Talan enligt 22 § föres genom besvär hos patent- och registreringsverkets besvärsavdelning inom två månader från beslutets dag. Den som vil anföra besvär skall inom samma tid erlægga fastställd besvärsavgift vid påföljd att besvären icke upptagas till prøvning.

Mot besvärsavdelningens beslut må talan föras genom besvär hos Konungen inom två månader från beslutets dag. Bestämmelsen i 22 § första stycket sista punkten skall därvid äga tillämpning.

DANMARK

ligger. Søgsmål til prøvelse af afgørelser, hvorved udvalget afslår en ansøgning om mønsterregistrering, skal anlægges inden 2 måneder efter, at der er givet den pågældende underretning om afgørelsen.

§ 24.

Når endelig afgørelse om registrering foreligger, skal mønstret indføres i registret og bekendtgørelse herom finde sted.

Stk. 2. Bliver en ansøgning, som er bekendtgjort i henhold til § 19, endelig henlagt eller afslået, skal bekendtgørelse herom udfærdiges.

§ 25.

Fornyelse af registreringen kan tidligst begæres et år før registreringsperiodens udløb. Den foreskrevne fornyelsesafgift skal erlægges inden nævnte periodes udløb.

Stk. 2. Inden 6 måneder efter en registreringsperiodes udløb kan fornyelse af registreringen dog finde sted mod erlæggelse af fornyelsesafgiften samt en særlig tillægsafgift.

Stk. 3. Fornyelse af registreringen skal bekendtgøres.

Kapitel III.

Overdragelse, licens m. m.

§ 26.

Har indehaveren af en mønsterret (mønsterhaveren) givet en anden ret til erhvervsmæssigt at udnytte mønstret (licens), må denne ikke overdrage sin ret til andre, medmindre andet måtte være aftalt. Indgår retten i en virksomhed, må den dog, såfremt ikke andet er aftalt, overdrages i forbindelse med virksomheden eller den del af denne, hvori retten indgår.

§ 27.

Er en mønsterret overgået til en anden eller licens givet, skal dette på begæring indføres i mønsterregistret. Godtgøres det, at en i re-

FINLAND

§ 24.

Bifalles ansökan om mönsterregistrering och vinner beslutet härom laga kraft, skall mönstret intagas i registret och beslutet kungöres.

Avskrives eller avslås ansökan, som kungjorts enligt 19 §, skall beslutet, sedan det vunnit laga kraft, kungöras.

§ 25.

Förnyelse av registrering må begäras tidigast ett år före utgången av löpande registreringsperiod. Fastställd förnyelseavgift skall erläggas innan nämnda period utlöpt.

Inom sex månader efter utgången av en registreringsperiod må förnyelse av registreringen på begäran erhållas mot erläggande av förnyelseavgiften jämte särskild tillägsavgift.

Förnyelse av registrering skall kungöras.

Kap. 3.

Överlåtelse och licens.

§ 26.

Har innehavare av mönsterrätt medgivit annan rätt att yrkesmässigt utnyttja mönstret (*licens*), äger denne ej överlåta sin rätt vidare, med mindre avtal träffats därom. Ingår rätten i en rörelse, må den dock, såvida ej annat avtalats, överlåtas i samband med överlåtelse av rörelsen eller den del därav, vari den ingår.

§ 27.

Har mönsterrätt övergått på annan eller licens upplåtits, skall på begäran anteckning därom göras i mönsterregistret. Det samma

NORGE

§ 24.

Når det foreligger endelig avgjørelse om registrering, skal mønstret innføres i registret og melding om registreringen kunngjøres.

Blir registreringssøknad som er kunngjort i henhold til § 19, trukket tilbake, endelig henlagt eller avslått, skal dette kunngjøres.

§ 25.

Fornyelse av registreringen kan tidligst begjæres ett år før registreringsperiodens utløp. Fornyelsesavgift skal betales før periodens utløp.

Innen 6 måneder etter utløpet av en registreringsperiode kan registreringen fornyes mot betaling av fornyelsesavgift og en tilleggsavgift.

Fornyelse av registrering skal kunngjøres.

Kap. 3.

Overdragelse, lisens, m. v.

§ 26.

Har innehaveren av en mønsterrett gitt en annen rett til yrkesmessig å utnytte mønstret (lisens), kan denne ikke overdra sin rett til andre, med mindre annet er avtalt. Inngår denne rett i en virksomhet, kan den dog når intet annet er avtalt, overdras sammen med virksomheten eller den del derav som retten inngår i.

§ 27.

Er en mønsterrett gått over til en annen eller er lisens gitt, skal dette på begjæring og mot betaling av avgift anmerkes i møn-

SVERIGE

§ 24.

Bifalles ansökan om mönsterregistrering och vinner beslutet härom laga kraft, skall mönstret intagas i registret och beslutet kungöras.

Avskrives eller avslås ansökan, som kunngjorts enligt 19 §, skall beslutet, sedan det vunnit laga kraft, kungöras.

§ 25.

Förnyelse av registrering må begäras tidigast ett år före utgången av löpande registreringsperiod. Fastställd förnyelseavgift skall erläggas innan nämnda period utlöpt.

Inom sex månader efter utgången av en registreringsperiod må förnyelse av registreringen på begäran erhållas mot erläggande av förnyelseavgiften jämte särskild tilläggsavgift.

Förnyelse av registrering skall kungöras.

Överlåtelse, licens m. m.

§ 26.

Har innehavare av mönsterrätt medgivit annan rätt att yrkesmässigt utnyttja mönstret (*licens*), äger denne ej överlåta sin rätt vidare, med mindre avtal träffats därom. Ingår rätten i en rörelse, må den dock, såvida ej annat avtalats, överlåtas i samband med överlåtelse av rörelsen eller den del därav, vari den ingår.

§ 27.

Har mönsterrätt övergått på annan eller licens upplåtits, skall på begäran anteckning därom göras i mönsterregistret. Visas att i

DANMARK

gistret, indført licens er ophørt, skal indførelsen på begæring slettes.

Stk. 2. Omfatter samme registrering flere mønstre, kan overdragelse kun indføres i registret, såfremt overdragelsen omfatter samtlige mønstre.

Stk. 3. Søgsmål vedrørende et mønster kan altid anlægges mod den, som i registret er indført som mønsterhaver, og meddelelser fra registreringsmyndigheden kan sendes til ham.

§ 28.

Den, som, da en ansøgning om mønsterregistrering blev gjort tilgængelig for enhver, her i landet erhvervsmæssigt udnyttede mønstret, kan, hvis ansøgningen fører til registrering, få tvangslicens til at udnytte mønstret, når ganske særlige grunde taler herfor, og han ikke havde kendskab til ansøgningen og ej heller med rimelighed har kunnet skaffe sig sådant kendskab. Ret til sådan tvangslicens tilkommer under tilsvarende forudsætninger også den, som havde truffet væsentlige foranstaltninger til erhvervsmæssig udnyttelse af mønstret her i landet.

§ 29.

Tvangslicens må kun meddeles den, som kan antages at være i stand til at udnytte mønstret på rimelig og forsvarlig måde og i overensstemmelse med licensen.

Stk. 2. Tvangslicens er ikke til hinder for, at mønsterhaveren selv udnytter mønstret eller meddeler licens til andre. Tvangslicens kan kun overgå til andre sammen med virksomheden eller den del af denne, hvori den udnyttedes.

FINLAND

gäller om pantsättning av mönsterrätten. Visas att i registret antecknad licens eller panträtt upphört att gälla, skall anteckning därom avföras.

Där flera mönster upptagits i samma registrering, må övergång registreras endast med avseende å samtliga mönster.

I mål och ärenden angående mönsterrätt skall den anses såsom mönsterhavare, vilken senast blivit införd i registret i sådan egen-skap.

Har någon till mönsterregistret anmält, att mönsterrätt överlåtits till honom eller att han förvärvat licens eller panträtt, gäller överlåtelse av mönsterrätt eller upplåtelse av licens, som icke anmälts eller som senare anmälts till registret, icke mot honom, därest han vid sin anmälan var i god tro.

§ 28.

Den som, när handlingarna i ärende rörande ansökan om registrering av mönster blevo tillgängliga för envar, här i landet yrkesmässigt utnyttjade mönstret utan att rätt enligt 6 § tillkommer honom äger, om ansökningen leder till registrering, erhålla tvångslicens att utnyttja mönstret, såframt synnerliga skäl äro därtill samt han saknat kännedom om ansökningen och ej heller skäligen kunnat skaffa sig sådan kännedom därom. Rätt till tvångslicens som nu sagts tillkommer under motsvarande förutsättningar även den som vidtagit väsentliga åtgärder för att här i landet yrkesmässigt utnyttja mönstret.

§ 29.

Tvångslicens må ej meddelas annan än den, som kan antagas äga förutsättningar att utnyttja mönstret på godtagbart sätt och i överensstämmelse med licensen.

Tvångslicens utgör ej hinder för mönsterhaveren att själv utnyttja mönstret eller att upplåta licens. Tvangslicens må övergå till annan endast tillsammans med rörelse eller del därav, vari den utnyttjas.

NORGE

sterregistret og kunngjøres. Er en i registret anmerket lisens opphørt å gjelde, skal dette på begjæring anmerkes i registret.

Omfatter samme registrering flere mønstre, kan overgangen bare registreres når den gjelder samtlige mønstre.

Frivillig overdragelse av mønsterrett eller meddelelse av lisens som er blitt anmeldt til registrering, går i kollisjonstilfelle foran frivillig overdragelse eller meddelelse av lisens som ikke er eller først senere er anmeldt til registrering, dersom vedkommende rettighetshaver ved anmeldelsen var i god tro.

Søksmål som gjelder en mønsterrett kan alltid reises mot den som i registret er anmerket som mønsterhaver, og meldinger fra Styret kan sendes ham.

§ 28.

Den som da søknad om registrering av mønster ble gjort tilgjengelig for enhver, her i riket utnyttet mønstret yrkesmessig ulen å ha forbenyttelsesrett etter § 6, kan, hvis søknaden leder til registrering, få tvangslisens til å utnytte mønstret når særlige grunner for det foreligger og han ikke hadde kjennskap til søknaden da han begynte utnyttelsen og heller ikke med rimelighet kunne ha skaffet seg slikt kjennskap. Rett til tvangslisens som nevnt tilkommer under tilsvarende forutsetninger også den som hadde truffet vesentlige foranstaltninger til å utnytte mønstret yrkesmessig her i riket.

§ 29.

Tvangslisens kan bare gis den som kan antas å være i stand til å utnytte mønstret på en måte som er forsvarlig og i overensstemmelse med lisensen.

Tvangslisensen er ikke til hinder for at mønsterhaveren seiv utnytter mønstret eller gir lisens. Tvangslisens kan gå over til andre bare sammen med den virksomhet eller del derav hvori den utnyttes.

SVERIGE

registret antecknad licens upphört att gälla, skall anteckningen om licensen avföras.

Där flera mönster upptagits i samma registrering, må övergång registreras endast med avseende å samtliga mönster.

I mål och ärenden angående mönsterrätt skall den anses såsom mönsterhavare, vilken senast blivit införd i registret i sådan egenkap.

§ 28.

Den som, när handlingarna i ärende rörande ansökan om registrering av mönster blevo tillgängliga för envar, här i riket yrkesmässigt utnyttjade mönstret utan att rätt enligt 6 § tillkommer honom äger, om ansökningen leder till registrering, erhålla tvångslisens att utnyttja mönstret, såframt synnerliga skäl äro därtill samt han saknat kännedom om ansökningen och ej heller skäligen kunnat skaffa sig kännedom därom. Rätt till tvångslisens som nu sagts tillkommer under motsvarande förutsättningar även den som vidtagit väsentliga åtgärder för att här i riket yrkesmässigt utnyttja mönstret.

Där hänsyn till allmänt intresse av synnerlig vikt så kräver, äger ock den som vill yrkesmässigt utnyttja mönster, som är registrerat för annan, erhålla tvångslisens därtill.

§29.

Tvangslisens må ej meddelas annan än den, som kan antagas äga förutsättningar att utnyttja mönstret på godtagbart sätt och i överensstämmelse med licensen.

Tvangslisens utgör ej hinder för mönsterhaveren att själv utnyttja mönstret eller att upplåta licens. Tvangslisens må övergå till annan endast tillsammans med rörelse eller del därav, vari den utnyttjas.

DANMARK

§ 30.

Sø- og handelsretten i København afgør i første instans, om tvangslicens skal meddeles og bestemmer ligeledes, i hvilket omfang mønstret må udnyttes, samt fastsætter vederlaget og de øvrige vilkår for tvangslicensen. For så vidt forholdene måtte ændre sig væsentligt, kan retten på begæring af hver af parterne ophæve tvangslicensen eller fastsætte nye vilkår for denne.

Kapitel IV.

Registreringens ophør.

§ 31.

Er et mønster registreret i strid med §§ 1, 2 eller 4, og er registreringshindringen fortsat til stede, kan registreringen ophæves ved dom. En registrering kan dog ikke kræves hævet af den grund, at indehaveren af registreringen kun var delvis berettiget til mønstret.

Stk. 2. Sager, som begrundes med, at mønstret er registreret for en anden end den i henhold til § 1 berettigede, kan alene rejses af den, der påstår sig berettiget til mønstret. Sagen skal rejses inden et år efter, at denne har fået kundskab om de forhold, på hvilke søgsmålet støttes. Var indehaveren af registreringen i god tro, kan sagen ikke rejses senere end 3 år efter registreringen.

Stk. 3. I andre tilfælde kan sagen rejses af enhver.

§ 32.

Er et mønster registreret for en anden end den, der i henhold til § 1 er berettiget dertil, skal retten, hvis der nedlægges påstand herom af den berettigede, overføre registreringen til denne. Rejses sådan sag, finder reglerne i § 31, stk. 2 tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Er registreringen ved endelig dom

FINLAND

§ 30.

Tvangslicens meddelas av rätten, som ock bestämmer i vilken omfattning mönstret må utnyttjas samt fastställer vederlaget och övriga villkor för licensen. När väsentligt ändrade förhållanden så påkalla, äger rätten på yrkande upphäva licensen eller fastställa nya villkor för denna.

Kap. 4.

Upphörande av registrering.

§ 31.

Har mönster registrerats i strid mot 1, 2 eller 4 §§ och föreligger alltjämt skälet mot registrering, skall rätten, på därom förd talan, häva registreringen; dock må denna ej hävas på den grund, att den som erhållit registreringen varit berättigad till blott viss andel i mönsterrätten.

Talan som grundas på att registrering meddelats för annan än den enligt 1 § berättigade må föras allenast av den, som påstår sig vara berättigad till mönsterrätten. Sådan talan skall väckas inom ett år efter det denne erhållit kännedom om registreringen och de övriga omständigheter, på vilka talan grundas. Var den som erhållit registreringen i god tro, må talan icke väckas senare än tre år efter registreringen.

I övriga fall må talan föras av envar, som lider förfång av registreringen. Talan, som grundas på stadgande i 4 § 1 mom. eller 4 § 2 mom. punkt 1, må ock föras av allmän åklagare.

§ 32.

Har mönster registrerats för annan än den enligt 1 § berättigade, skall rätten på talan av den berättigade förordna att registreringen skall överföras på honom. I fråga om den tid inom vilken talan skall väckas, äger vad i 31 § 2 mom. är stadgat tillämpning.

Har rätten förordnat om överförande av registrering och förordnandet vunnit laga

NORGE

§ 30.

Tvangslisens gis av domstolene som også fastsetter omfanget, vederlaget og de øvrige vilkår. Dersom forholdene endrer seg vesentlig, kan på begjæring av hver av partene lisensen oppheves eller nye eller endrede vilkår fastsettes.

Kap. 4.

Opphør og overføring av registrering.

§ 31.

Er et mønster registrert i strid med §§ 1, 2 eller 4, og foreligger registreringshindringen fremdeles, kan registreringen kjennes ugyldig ved dom. Registreringen kan dog ikke kjennes ugyldig av den grunn at registreringshaveren bare delvis var berettiget til mønstret.

Søksmål som grunnes på at mønstret er registrert for en annen enn den som er berettiget etter § 1, kan bare reises av den som påstår å ha rett til mønstret. Slikt søksmål må være reist innen 1 år etter at han har fått kjennskap til registreringen og de øvrige omstendigheter som søksmålet grunner seg på. Var den som oppnådde registreringen i god tro, kan søksmålet ikke i noe tilfelle reises senere enn 3 år etter registreringen.

I andre tilfeller kan søksmål reises av enhver.

§ 32.

Er et mønster registrert i strid med § 1, annet ledd, kan den berettigede ved dom kreve registreringen overført til seg. Søksmålsfristen i § 31, annet ledd, kommer tilsvarende til anvendelse.

Er registreringen ved endelig dom blitt overført, skal anmerkning om det gjøres i mønsterregistret.

SVERIGE

§ 30.

Tvangslicens meddelas av rätten, som ock bestämmer i vilken omfattning mönstret må utnyttjas samt fastställer vederlaget och övriga villkor för licensen. När väsentligt ändrade förhållanden så påkalla, äger rätten på yrkande upphäva licensen eller fastställa nya villkor för denna.

Upphörande av registrering,

§ 31.

Har mönster registrerats i strid mot 1, 2 eller 4 §§ och föreligger alltså skälet mot registrering, skall rätten, på därom förd talan, häva registreringen; dock må denna ej hävas på den grund, att den som erhållit registreringen varit berättigad till blott viss andel i mönsterrätten.

Talan som grundas på att registrering meddelats för annan än den enligt 1 § berättigade må föras allenast av den, som påstår sig vara berättigad till mönsterrätten. Sådan talan skall väckas inom ett år efter det denne erhållit kännedom om registreringen och de övriga omständigheter, på vilka talan grundas. Var den som erhållit registreringen i god tro, må talan icke väckas senare än tre år efter registreringen.

I övriga fall må talan föras av envar, som lider förfång av registreringen. Talan, som grundas på stadgande i 4 § första stycket eller 4 § andra stycket 1), må ock föras av allmän åklagare.

§ 32.

Har mönster registrerats för annan än den enligt 1 § berättigade, skall rätten, efter talan därom av den berättigade, förordna att registreringen skall överföras på denne. I fråga om den tid, inom vilken talan skall väckas, äger vad i 31 § andra stycket är stadgat tillämpning.

Har rätten förordnat om överförande av

DANMARK

overført til den berettigede, skal dette indføres i mønsterregistret.

Stk. 3. Den, hvem mønsterretten frakendes, er, når han i god tro her i landet erhvervsmæssigt har udnyttet mønstret eller har truffet væsentlige foranstaltninger hertil, berettiget til mod rimeligt vederlag og i øvrigt på rimelige vilkår at fortsætte den påbegyndte eller iværksætte den planlagte udnyttelse med bibeholdelse af dennes almindelige karakter. Sådan ret tilkommer under tilsvarende forudsætninger også indehavere af registrerede licensrettigheder.

§ 33.

En mønsterregistrering skal udslettes af mønsterregistret, når mønsterhaveren skriftligt overfor registreringsmyndigheden fremsætter begæring derom samt når endelig dom, hvorved mønsterregistreringen ophæves, foreligger. Bekendtgørelse herom skal finde sted.

Stk. 2. Er der rejst søgsmål om overførelse af registreringen, kan mønstret ikke udslettes efter begæring af den, som står indført som mønsterhaver, før søgsmålet er endelig afgjort.

Kapitel V.

Bestemmelse om retsbeskyttelse m. m.

§ 34.

Gør nogen indgreb i en andens mønsterret (mønsterretsindgreb) og sker dette forsætligt, straffes han med bøde.

Stk. 2. Er overtrædelsen begået af et aktieselskab, andelsselskab eller lignende, kan der pålægges virksomheden som sådan bødeansvar.

Stk. 3. Påtale sker ved den forurettede.

§ 35.

Den, som forsætligt eller uagtsomt begår mønsterretsindgreb, er pligtig at udrede vederlag for udnyttelsen af mønstret samt erstatning for den yderligere skade, som indgrebet måtte have medført.

FINLAND

kraft, skall anteckning därom göras i mönsterregistret.

Den som fränkännes registrering må därest han i god tro här i landet börjat yrkesmässigt utnyttja mönstret eller vidtagit väsentliga åtgärder därför, mot skäligt vederlag och på skäliga villkor i övrigt fortsätta det påbörjade eller igångsätta det tillämnade utnyttjandet med bibehållande av dess allmänna art. Rätt som nu sagts tillkommer under motsvarande förutsättningar även innehavare av licens, som är antecknad i registret.

§ 33

Mönster skall avföras ur registret när mönsterhavaren skriftligen framställer begäran därom liksom när domstol förordnat om hävande av registreringen och domen vunnit laga kraft. Åtgärden skall kungöras.

Ar mönsterrätten utmätt eller pågår rättegång om att registreringen skall överföras på annan, må mönstret icke på begäran av mönsterhavaren avföras ur registret, så länge utmätningen består eller rättegången ej blivit slutligen avgjord.

Kap. 5.

Om påföljd av mönsterintrång mm.

§ 34.

Gör någon intrång i annans mönsterrätt (*mönsterintrång*), må rätten förbjuda honom att fortsätta eller upprepa handlingen. Begår någon uppsåtligen mönsterintrång straffes med böter eller fängelse i högst sex månader.

Brottet må icke av allmän åklagare åtalas, där ej målsäganden anmält brottet till åtal.

§ 35.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet begår mönsterintrång skall utgiva skäligt vederlag för utnyttjandet av mönstret så ock ersättning för den ytterligare skada, som intrånget må ha medfört. Föreligger endast

NORGE

Den som frakjennes mønsterretten, kan hvis han i god tro har begynt yrkesmessig utnyttelse av mønstret her i riket eller truffet vesentlige foranstaltninger til det, mot rimelig vederlag og på rimelige vilkår for øvrig fortsette den påbegynte eller igangsette den forberedte utnyttelse med bibehold av dens alminnelige karakter. Slik rett tilkommer dessuten under samme forutsetninger innehaver av registrert lisens, og bestemmelsene i § 30 får tilsvarende anvendelse.

§ 33.

Mønsterregistrering skal slettes når mønsterhaveren f remsetter skriftlig begjæring om det, samt når registreringen er kjent ugyldig ved endelig dom. Slettelsen skal kunngjøres.

Er det reist søksmål om overføring av registreringen, kan mønstret ikke slettes av registret etter begjæring av mønsterha vere n så lenge søksmålet ikke er endelig avgjort.

Kap. 5.

Om følgene av mønsterinngrep.

§ 34.

Gjør noen inngrep i en annens mønsterrett (mønsterinngrep) eller medvirker han her til, og skjer det forsettlig, straffes han med bøter eller med fengsel inntil 3 måneder.

Offentlig påtale finner sted bare etter begjæring fra den fornærmede.

§ 35.

Den som forsettlig eller uaktsomt gjør mønsterinngrep er pliktig til å betale erstatning for utnyttelsen av mønstret, samt erstatning for den ytterligere skade som inngrepet måtte ha medført. Erstatningen kan lempes når

SVERIGE

registrering och förordnandet vunnit laga kraft, skall anteckning därom göras i mönsterregistret.

Den som fränkännes registreringen må, därest han i god tro här i riket börjat yrkesmässigt utnyttja mönstret eller vidtagit väsentliga åtgärder därför, mot skäligt vederlag och på skäligen villkor i övrigt fortsätta det påbörjade eller igångsätta det tillämnade utnyttjandet med bibehållande av dess allmänna art. Rätt som nu sagts tillkommer under motsvarande förutsättningar även innehavare av licens, som är antecknad i registret.

§ 33.

Mönster skall avföras ur registret när mönsterhavaren skriftligen framställer begäran därom liksom när domstol förordnat om hävande av registreringen och domen vunnit laga kraft. Åtgärden skall kungöras.

Är mönsterrätten utmätt eller pågår rättegång om att registreringen skall överföras på annan, må mönstret icke på begäran av mönsterhavaren avföras ur registret, så länge utmätningen består eller rättegången ej blivit slutligen avgjord.

Ansvar och ersättningsskyldighet m. m.

§34.

Gör någon intrång i annans mönsterrätt (*mönsterintrång*) och sker det uppsåtligen, dömes till böter eller fängelse i högst sex månader.

Brottet må åtalas av allmän åklagare endast efter angivelse av målsägande.

§ 35.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet begår mönsterintrång skall utgiva skäligt vederlag för utnyttjandet av mönstret så ock ersättning för den ytterligare skada, som intrånget må hava medfört. Föreligger endast

DANMARK

Stk. 2. Begår nogen mønsterretsindgreb uden at det sker forsætligt eller uagtsomt, og har han derved haft vinding, er han, om og i det omfang det skønnes rimeligt, pligtig at udrede vederlag og erstatning efter bestemmelserne i stk. 1, dog ikke udover den vinding, han må antages at have haft ved mønsterretsindgrebet.

§ 36.

Udnytter nogen uhjemlet erhvervsmæssigt et mønster, som er søgt registreret, efter at ansøgningsakterne er gjort tilgængelige for enhver, finder bestemmelserne i § 35 tilsvarende anvendelse, hvis ansøgningen fører til registrering af mønstret.

Stk. 2. Forældelse af erstatningskrav efter stk. 1 indtræder tidligst 1 år efter mønstrets registrering.

§ 37.

Foreligger mønsterretsindgreb kan retten, efter påstand af den forurettede, i det omfang det skønnes rimeligt til forebyggelse af fortsat mønsterretsindgreb, bestemme, at varer, som er ulovligt fremstillede eller indført her i landet, eller hvis anvendelse ville indebære et mønsterretsindgreb, skal ændres på nærmere angiven måde eller tilintetgøres eller, hvor det drejer sig om ulovligt fremstillede eller indførte varer, udleveres til den forurettede mod vederlag. Dette gælder dog ikke over for den, som i god tro har erhvervet de pågældende varer eller erhvervet rettigheder herover, og som ikke selv har begået mønsterretsindgreb.

Stk. 2. Når ganske særlige grunde der til foreligger, kan retten, uanset bestemmelsen i stk. 1, efter påstand meddele tilladelse til at råde over ulovligt fremstillede eller indførte varer i mønstrets beskyttelsestid eller en del af denne mod rimeligt vederlag og i øvrigt på rimelige vilkår.

FINLAND

ringa oaktsamhet, må ersättningen därefter jämkas.

Begår någon mönsterintrång utan uppsåt eller oaktsamhet, är han, om och i den mån det finnes skäligt, skyldig att utgiva vederlag för utnyttjandet.

Talan om ersättning för mönsterintrång må endast avse skada under de fem senaste åren innan talan väckes. Beträffande skada, varom talan om ersättning ej förts inom tid som nu sagts, skall rätten till ersättning vara förlorad.

§ 36.

Utnyttjar någon yrkesmässigt och utan lov mönster, som är föremål för ansökan om registrering, efter det att ansökningshandlingarna blivit tillgängliga för envar, skall, därest ansökningsingen leder till registrering, vad i 35 § stadgas äga motsvarande tillämpning.

Utan hinder av vad i 35 § tredje momentet sägs, må dock ersättningstalan väckas inom ett år efter det att mönsterregistrering skett.

§ 37.

På yrkande av den, som lidit intrång på sätt i 35 eller 36 §§ sägs, äger rätten efter vad som finnes skäligt till förebygganden av fortsatt intrång förordna, att varor, som obehörigen framställts eller införts till landet eller egendom, vars användande skulle innebära mönsterintrång, skall på visst sätt ändras eller sättas i förvar för återstoden av skyddstiden eller förstöras eller ock, såvitt gäller obehörigen framställda eller till landet införda föremål, mot lösen utlämnas till den, som lidit intrånget. Vad nu sagts, gäller ej mot den som i god tro förvärvat varorna eller egendomen eller särskild rätt därtill och själv icke begått mönsterintrång.

Varor eller egendom varom i första momentet sägs må, där brott som avses i 34 § skäligen kan antagas föreligga, tagas i beslag; därvid skall vad om beslag i brottmål i allmänhet är stadgat äga motsvarande tillämpning.

Utan hinder av vad i mom. 1 stadgas äger rätten, när synnerliga skäl äro därtill, på därom framställt yrkande förordna, att in-

NORGE

det bare er lite å legge inngriperen til last.

Er inngrepet skjedd i god tro, kan retten, om og i den utstrekning det finnes rimelig, tilplikte inngriperen å erstatte skaden, dog ikke utover den vinning som han antas å ha oppnådd ved inngrepet.

§ 36.

Utnytter noen uhjemlet yrkesmessig mønster som er søkt registrert, og skjer utnyttelsen før søknadsdokumentene er blitt tilgjengelige for enhver, får § 35 tilsvarende anvendelse såfremt søknaden leder til registrering..

Foreldelsesfristen for krav etter denne bestemmelse begynner ikke å løpe før mønstret er registrert.

§ 37.

Foreligger inngrep etter §§ 34-36, kan retten etter krav fra den forurettede i den utstrekning det finnes rimelig til forebyggelse av fortsatt inngrep bestemme at varer som er uhjemlet fremstillet eller innført til riket eller hvis anvendelse ville innebære mønsterinngrep skal endres på nærmere angitt måte, tilintetgjøres, eller tas i forvaring for resten av vernetiden, eller, for så vidt det gjelder uhjemlet fremstilte eller innførte varer, mot vederlag utleveres til den forurettede. Dette gjelder ikke overfor den tredjemann som har ervervet varen eller rettigheter i den i god tro og som ikke har begått inngrep.

Når særlige grunner foreligger, kan reiten på begjæring gi tillatelse til mot rimelig vederlag og på rimelige vilkår forøvrig å rå over uhjemlet fremstilte eller innførte varer i mønstrets vernetid eller del derav.

SVERIGE

ringa oaktsamhet, må ersättningen därefter jämkas.

Begår någon mönsterintrång utan uppsåt eller oaktsamhet, är han, om och i den mån det finnes skäligt, skyldig att utgiva vederlag för utnyttjandet.

Talan om ersättning för mönsterintrång må endast avse skada under de fem senaste åren innan talan väckes. Beträffande skada, för vilken talan om ersättning ej förts inom tid som nu sagts, skall rätten till ersättning vara förlorad.

§ 36.

Utnyttjar någon yrkesmässigt och utan lov mönster, som är föremål för ansökan om registrering, efter det att ansökningshandlingarna blivit tillgängliga för envar, skall, därest ansökningen leder till registrering, vad i 35 § stadgas äga motsvarande tillämpning.

Utan hinder av vad i 35 § tredje stycket sägs, må dock ersättningstalan väckas inom ett år efter det att mönsterregistrering skett.

§ 37.

På yrkande av den, som lidit intrång på sätt i 35 eller 36 §§ sägs, äger rätten efter vad som finnes skäligt till förebyggande av fortsatt intrång förordna, att varor, som i strid mot annans mönsterrätt tillverkats eller införs till riket, eller egendom, vars användande skulle medföra mönsterintrång, skall på visst sätt ändras eller sättas i förvar för återstoden av skyddstiden eller förstöras eller ock, såvitt gäller olovligen tillverkade eller till riket införda varor, mot lösen utlämnas till den, som lidit intrånget. Vad nu sagts gäller ej mot den som i god tro förvärvat varorna eller egendomen eller särskild rätt därtill och själv icke gjort mönsterintrång.

Varor eller egendom varom i första stycket sägs må, där brott som avses i 34 § skäligen kan antagas föreligga, tagas i beslag; därvid skall vad om beslag i brottmål i allmänhet är stadgat äga motsvarande tillämpning.

Utan hinder av vad i första stycket stadgas äger rätten, när synnerliga skäl äro därtill, på därom framställt yrkande förordna, att innehavare av varor eller egendom, som i

DANMARK

§ 38.

I sager om mønsterretsindgreb kan det kun gøres gældende, at mønsteret ikke foreligger, dersom påstand om registreringens ophævelse nedlægges overfor mønsterhaveren, eventuelt efter at denne er tilstævnet efter reglerne i § 46. Ophæves registreringen, kommer bestemmelserne i §§ 34-37 ikke til anvendelse.

§ 39.

En ansøger, som overfor en anden påberåber sig en ansøgning om mønsterregistrering, inden ansøgningen er blevet tilgængelig for enhver, er pligtig på begæring at give den pågældende adgang til at gøre sig bekendt med akterne i ansøgningssagen.

Stk. 2. Den, som enten ved direkte henvendelse til en anden eller i annoncer eller ved påskrift på varer eller deres indpakning eller på anden måde angiver, at et mønster er registreret eller søgt registreret uden samtidig at angive registreringens eller ansøgningens nummer, er pligtig uden unødigt ophold at give den, der begærer det, sådan oplysning. Angives det vel ikke udtrykkeligt, at et mønster er registreret eller søgt registreret, men er oplysningen egnet til at fremkalde den opfattelse, at dette er tilfældet, skal der på begæring uden unødigt ophold gives oplysning om, hvorvidt mønstret er registreret eller søgt registreret.

§ 40.

Den, som i de i § 39 nævnte tilfælde, undlader at efterkomme, hvad der påhviler ham, eller meddeler urigtig oplysning, straffes med bøde, for så vidt strengere straf ikke er for-

FINLAND

§ 38.

nehavare av varor eller egendom, som i mom. 1 avses, skall mot skäligt vederlag och på skäliga villkor i övrigt äga förfoga däröver under återstoden av skyddstiden eller del därav.

Häves registrering av mönster må, sedan domen därom vunnit laga kraft, påföljd enligt 34-37 §§ ej ådömas.

Föres talan rörande mönsterintrång och gör den mot vilken talan föres gällande, att mönstret ej bort registreras, skall rätten på hans yrkande förklara målet vilande i avbidan på att frågan om hävande av registreringen slutligen avgöres. Är talan härom icke väckt, skall rätten i samband med vilandeförklaringen förelägga honom viss tid, inom vilken sådan talan skall väckas.

§ 39.

Åberopar den som sökt mönsterregistrering ansökningen gentemot annan innan handlingarna blivit offentliga, är han skyldig att på begäran låta denne taga del av handlingarna.

Den som genom direkt hänvändelse till annan eller i annons eller genom påskrift på vara eller dess förpackning eller annorledes angiver, att mönsterregistrering sökts eller erhållits utan att samtidigt lämna upplysning om ansökningens eller registreringens nummer är skyldig att på begäran utan dröjsmål lämna sådan upplysning. Angives icke uttryckligen att registrering sökts eller erhållits, men är vad som förekommer ägnat att framkalla uppfattningen, att så är fallet, skall på begäran utan dröjsmål lämnas upplysning huruvida registrering sökts eller erhållits.

§ 40.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet som ej är ringa underlåter att fullgöra vad som åligger honom enligt 39 § straffas med böter.

NORGE

§ 38.

I sivile saker vedrørende mønsterinngrep kan frifinnelse ikke bygges på at registreringen er ugyldig eller kan kreves overført (jfr §§ 31 og 32) uten at det først er avsagt dom for registreringens ugyldighet eller overføring.

§ 39.

En registrerings søker som påberoper søknaden overfor en annen før den er blitt tilgjengelig for enhver, er pliktig til på begjæring å gi vedkommende adgang til å gjøre seg kjent med søknadsdokumentene.

Den som enten ved direkte henvendelse til en annen eller i annonser eller i påskrift på varer eller deres innpakning eller på en annen måte angir at et mønster er søkt registrert eller registrert, uten samtidig å angi søknadens eller registreringsnummer, er pliktig til uten ugrunnet opphold å gi den som krever det, opplysning om nummeret.

Inneholder utsagnet ikke bestemt opplysning om at mønstret er søkt registrert eller registrert, men er egnet til å fremkalle den oppfatning at så er tilfellet, er den som har fremsatt utsagnet pliktig til uten ugrunnet opphold å gi den som krever det opplysning om mønstret er søkt registrert eller er registrert.

§ 40.

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelsene i § 39, straffes med bøter og er pliktig til å erstatte derved forvoldt skade i. den utstrekning som det finnes rimelig.

SVERIGE

§ 38.

första stycket avses, skall mot skäligt vederlag och på skäliga villkor i övrigt äga förfoga däröver under återstoden av skyddstiden eller del därav.

Häves registrering av mönster må, sedan domen därom vunnit laga kraft, påföljd enligt 34-37 §§ ej ädömas.

Föres talan rörande mönsterintrång och gör den mot vilken talan föres gällande, att mönstret ej bort registreras, skall rätten på hans yrkande förklara målet vilande i avbidan på att frågan om hävande av registreringen slutligen avgöres. Är talan härom icke väckt, skall rätten i samband med vilandeförklaringen förelägga honom viss tid, inom vilken sådan talan skall väckas.

§ 39.

Åberopar den som sökt mönsterregistrering, innan handlingarna i ansökningsärendet blivit tillgängliga för envar, ansöknings gentemot annan, är han skyldig att på begäran låta denne taga del av handlingarna.

Den som genom direkt hänvändelse till annan eller i annons eller genom påskrift på vara eller dess förpackning eller annorledes angiver, att mönsterregistrering sökts eller erhållits utan att samtidigt lämna upplysning om ansöknings eller registreringsnummer är skyldig att på begäran utan dröjsmål lämna sådan upplysning. Angives icke uttryckligen att registrering sökts eller erhållits men är vad som förekommer ägnat att framkalla uppfattningen, att så är fallet, skall på begäran utan dröjsmål lämnas upplysning huruvida registrering sökts eller erhållits.

§ 40.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet som ej är ringa underlåter att fullgöra vad som åligger honom enligt 39 § dömes till böter.

DANMARK

skyldt efter anden lovgivning, og er pligtig til at erstatte derved forvoldt skade i det omfang, det skønnes rimeligt.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 34, stk. 2 og 3 finder tilsvarende anvendelse.

Kapitel VI.

Forskellige bestemmelser.

§ 41.

En mønsterhaver, der ikke har bopæl her i landet, skal have en her bosat, i mønsterregistret indført fuldmægtig, som på hans vegne kan modtage forkyndelser og andre meddelelser vedrørende mønstret.

Stk. 2. Har mønsterhaveren ikke sådan fuldmægtig, kan forkyndelser m. v. ske på den i retsplejelovens § 160, stk. 2 angivne måde.

§ 42.

Handelsministeren kan under forudsætning af gensidighed bestemme, at reglerne i § 41 ikke skal finde anvendelse overfor mønsterhavere, der er hjemmehørende i andre lande, eller som har en i disse lande bosat, i mønsterregistret indført fuldmægtig, der på hans vegne kan modtage forkyndelser og andre meddelelser m. v. (jfr. norsk udkast § 46).

FINLAND

Sådan påföljd skall jämväl ådömas den som i fall som avses i nämnda paragraf lämna felaktig upplysning, där ej gärningen är belagd med straff enligt strafflagen.

Begår någon brott som avses i denna paragraf, är han skyldig att efter vad som finnes skäligt ersätta därav uppkommen skada.

Brottet må icke åtalas av allmän åklagare, om målsäganden ej anmält brottet till åtal.

Kap. 6.

Särskilda bestämmelser.

§41.

Mönsterhavare, som ej har hemvist i Finland, skall ha ett här bosatt ombud, som äger för honom mottaga delgivning av stämning, kallelse och andra handlingar i mål och ärenden rörande mönstret med undantag av stämning i brottmål och föreläggande för part att infinna sig personligen inför domstol. Anteckning beträffande ombud skall göras i mönsterregistret.

Har mönsterhavaren ej ombud som sägs i 1 mom., må delgivning i stället ske genom att den handling, som skall delgivas sändes till honom med posten i rekommenderat brev under hans i mönsterregistret antecknade adress. Är adress ej antecknad i registret, må delgivning ske genom kungörelse i officiella tidningen. Delgivningen anses hava skett, när vad nu sagts blivit fullgjort.

§42.

Genom förordning må under förutsättning av ömsesidighet förordnas, att vad i 13 och 41 §§ stadgas icke skall äga tillämpning i fråga om den, som har hemvist i viss främmande stat.

NORGE

Offentlig påtale finner bare sted etter begæring av fornærmede.

SVERIGE

Sådan påföljd skall jämväl ådömas den som i fall som avses i nämnda paragraf lämnar felaktig upplysning, där ej gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

Begår någon brott som avses i denna paragraf, är han skyldig att efter vad som finnes skäligt ersätta därav uppkommen skada.

Brottet må åtalas av allmän åklagare endast om det av målsäganden angives till åtal.

Kap. 6.

Rettergangsforskrifter.

§ 41.

Oslo Byrett er verneting for tvistemål krav som er hjemlet i denne lov.

Särskilda bestämmelser.

§ 41.

Mönsterhavare, vilken icke har hemvist i Sverige, skall hava ett här bosatt ombud, som äger för honom mottaga delgivning av stämning, kallelser och andra handlingar i mål och ärenden rörande mönstret med undantag av stämning i brottmål och föreläggande för part att infinna sig personligen inför domstol. Anteckning härom skall göras i mönsterregistret.

Har mönsterhavaren ej ombud som sägs i första stycket, må delgivning i stället ske genom att den handling som skall delgivas sändes til honom med posten i betalt brev under hans i mönsterregistret antecknade adress. Är fullständig adress ej antecknad i registret, må delgivning ske genom att handlingen anslås i registreringsmyndighetens lokal. Om delgivningen skall kungörelse införas i allmänna tidningarna. Delgivningen anses hava skett när vad nu sagts blivit fullgjort.

§ 42.

Den som reiser søksmål om ugyldigkjennelse eller om overføring av registrering til seg eller om tvangslisens, skal samtidig gi melding om det til Styret, samt i anbefalt brev gi melding om søksmålet til enhver lisenshaver som er anmerket i registret og hvis adresse er angitt der.

Dokumenterer saksøkeren ikke at melding som nevnt i første ledd er gitt, kan retten gi ham frist til å gi meldingen. Oversittes fastsatt frist, avvises saken.

§ 42.

Konungen äger under förutsättning av ömsesidighet förordna, att vad i 13 och 41 §§ stadgas icke skall äga tillämpning i fråga om den, som har hemvist i viss främmande stat.

DANMARK

§ 43.

Handelsministeren fastsætter størrelsen af de i loven omhandlede afgifter og fastsætter gebyrer for ekspeditioner, udskrifter m. v. (jfr. finsk og svensk udkast § 44, stk. 1).

§ 44.

Handelsministeren fastsætter nærmere forskrifter om mønsteransøgninger og deres behandling, om mønsterregistrets indretning og førelse, om registreringstidendes udgivelse og indhold samt om registreringsmyndighedens og de særlige ankeudvalgs forretningsgang. Det kan herunder bestemmes, at registreringsmyndighedens journaler over indkomne ansøgninger skal være tilgængelige for enhver.

Kapitel VII.

Retsplejebestemmelser.

§ 45.

Søgsmål vedrørende retten til et mønster, om ophævelse af en registrering og om overførelse af en registrering til en anden kan anlægges i København, når ansøgeren eller den i registret indførte mønsterhaver ikke har bopæl her i landet.

FINLAND

§ 43.

Ändring i annat slutligt beslut av registreringsmyndigheten enligt denna lag än som avses i 22 § sökes genom besvär hos patent- och registerstyrelsens besvärsavdelning inom två månader från beslutets dag. Den som vill anföra besvär skall inom samma tid erlägga fastställd besvärss avgift, vid äventyr att besvären icke upptagas till prövning.

Ändring i besvärsavdelningens beslut sökes genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen inom två månader från beslutets dag.

§44.

Avgifter enligt denna lag fastställas genom särskild förordning.

Genom förordning utfärdas likaledes närmare bestämmelser om denna lags ikraftträdande och tillämpning.

Kap. 7.

Rättegångsbestämmelser.

§ 45.

I fråga om laga domstol i mål om bättre rätt till mönster, om hävande av registrering och om överförande av registrering på annan samt om tvångslicens gälla utöver vad eljest är stadgat, att Helsingfors rådstuvurätt är behörig, där den, mot vilken talan riktas, icke äger känt hemvist i Finland.

NORGE

§ 43.

Retten tilstiller Styret utskift av dommer i de saker som er omhandlet i § 41.

Kap. 7.

Forskjellige bestemmelser.

§ 44.

Enhver har rett til å få se mønsterregistret, og mot avgift få bekreftet utskrift av det og bekreftet avskrift av registreringssøknad med bilag etter at den er gjort tilgjengelig for enhver i henhold til § 20.

§ 45.

Finnes en mønsterhavers fullstendige adresse ikke i mønsterregistret, kan forkynnelser skje og andre prosessuelle meddelelser gis ved at vedkommende dokument eller et utdrag av det settes inn i Norsk Lysningsblad og Norsk Tidende for det industrielle rettsvern, med angivelse av at dokumentet vil kunne hentes på rettens kontor.

Mønsterhaver som ikke har bopel her i riket, skal ha en her bosatt og i mønsterregistret innført fullmektig som på hans vegne kan motta forkynnelser og andre prosessuelle meddelelser som vedrører mønstret. Har han ikke slik fullmektig, kan forkynnelser m. v.

SVERIGE

§ 43.

Tala mot annat slutligt beslut av registerrigsmyndigheten enligt denna lag än som avses i 22 § föres genom besvär hos patent- och registreringsverkets besvärsavdelning inom två månader från beslutets dag. Den som vill anföra besvär skall inom samma tid erlägga fastställd besvärsavgift, vid äventyr att besvären icke upptagas till prövning.

Mot besvärsavdelningens beslut må talan föras genom besvär hos Konungen inom två månader från beslutets dag.

§ 44.

Avgifter enligt denna lag fastställas av Konungen.

De ytterligare bestämmelser, som erfordras rörande ansökan om registrering av mönster och förfarandet i ärenden därom samt rörande avgifter, kungörelser, mönsterregistret och registreringsmyndigheten utfärdas av Konungen. I den utsträckning Konungen bestämmer skola diariet hos registreringsmyndigheten vara tillgängliga för envar.

Rättegångsbestämmelser.

§ 45.

I fråga om laga domstol i mål om bättre rätt till mönster, om hävande av registrering och om överförande av registrering på annan samt om tvångslicens gäller utöver vad eljest är stadgat, att Stockholms rådhusrätt är behörig, där den, mot vilken talan riktas, icke äger känt hemvist inom riket.

§ 46.

Den, som rejser sag om ophævelse af en mønsterregistrering, om overførelse af registreringen eller om tvangslicens, skal anmelde dette til registreringsmyndigheden til indførelse i mønsterregistret samt i anbefalet postforsendelse give meddelelse om sagsanlægget til enhver i registret indført licenshaver, hvis adresse er angivet i registret. En licenshaver, der vil anlægge sag om indgreb i mønsterret, skal på tilsvarende måde give meddelelse herom til mønsterhaveren.

Stk. 2. Dokumenterer sagsøgeren ikke på sagens første tægtedag, at anmeldelse og meddelelser, som i stk. 1 angivet, har fundet sted, kan retten fastsætte en frist til opfyldelse af betingelserne. Oversiddes den fastsatte frist, afvises sagen.

Stk. 3. I sager om mønsterretsindgreb anlagt af mønsterhaveren skal sagsøgte give meddelelse efter reglerne i stk. 1 til registreringsmyndigheden og registrerede licenshavere, såfremt han vil nedlægge påstand om registreringens ophævelse. Bestemmelsen i stk. 2 finder tilsvarende anvendelse, således at påstanden om registreringens ophævelse afvises, hvis den fastsatte frist oversiddes.

Stk. 4. I sager om mønsterretsindgreb anlagt af en licenshaver kan sagsøgte tilstævne mønsterhaveren uden hensyn til dennes værneting for over for ham at nedlægge påstand om registreringens ophævelse. Bestemmelserne i retsplejelovens kapitel 34 finder tilsvarende anvendelse.

§ 47.

Udskrift af domme i de i §§ 17, 31-32 samt 34-37 omhandlede sager tilstilles direktoratet for patent- og varemærkevæsenet ved rettens foranstaltning (jfr. finsk og svensk udkast § 48 og norsk udkast § 43).

§46.

Talan om fastställelse, huruvida mönsterrätt består eller icke består eller om visst förfarande utgör intrång i sådan rätt eller ej, må av domstol upptagas till prövning, där ovissheit råder om förhållandet och denna länder käranden till förfång.

Göres i mål som avses i 1 mom. gällande, att mönstret ej bort registreras, skall vad i 38 § 2 mom. stadgad äga motsvarande tillämpning.

§47.

Den som vill väcka talan om hävande av mönsterregistrering, om överförande av registrering på annan eller om tvångslicens skall anmäla detta till registreringsmyndigheten för anteckning i mönsterregistret samt un-

NORGE

iverksettes ved at det dokument, som skal forkynnes eller meddeles, sendes ham ved anbefalt brev under den adresse som er Innført i mønsterregistret. Domstollovens § 178 kommer i så fall til anvendelse.

§ 46.

Kongen kan under forutsetning av gjensidighet bestemme at reglene i §§ 13 og 45, annet ledd, ikke skal gjelde for registreringsøkere og mønsterhavere som er hjemmehørende i et annet land, eller som har en der bosatt og i mønsterregistret innført fullmektig med fullmakt som angitt i § 45, annet ledd. Forkynnelse eller meddelelse iverksettes i så fall etter de alminnelige bestemmelser i domstollovens 9de kapitel medmindre § 45, første ledd, finner anvendelse.

SVERIGE

§ 46.

Talan om fastställelse, huruvida mönsterrätt består eller icke består eller om visst förfarande utgör intrång i sådan rätt eller ej, må av domstol upptagas till prövning, där ovisshet råder om förhållandet och denna länder käranden till förfång.

Göres i mål som avses i första stycket gällande, att mönstret ej bort registreras, skall vad i 38 § andra stycket stadgas äga motsvarande tillämpning.

§ 47.

Den som vill väcka talan om hävande av mönsterregistrering, om överförande av registrering på annan eller om tvångslicens eller fastställsetalan skall anmäla detta till registreringsmyndigheten för anteckning i

DANMARK

FINLAND

derrätta envar i registret antecknad licenstagare. Vill licenstagare väcka talan angående intrång, skall han därom underrätta mönsterhavaren.

Underrättelseskyldighet enligt 1 mom. anses fullgjord, när underrättelse i rekommenderad försändelse inlämnats till posten för befordran under den i mönsterregistret antecknade adressen.

Visas ej, när talan väcktes, att anmälan och underrättelse skett enligt vad ovan stadgats, skall rätten giva käranden tid därtill; försittes denna tid, upptages talan icke till prövning.

§ 48.

Dom i mål, som avses i 17 §, 30-32 §§ samt 34-37 §§ ävensom 46 §, skall genom domstolens försorg i avskrift sändas till registreringsmyndigheten.

Kapitel VIII.

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.

NORGE

for mønsterregistreringer i medfør av slike søknader. Bestemmelsen i den tidligere lovs § 1, tredje ledd, skal allikevel ikke gjelde for åndsverk hvis mønstervern opphører senere enn 31. desember 1968.

SVERIGE

mönsterregistret samt underrätta envar i registret antecknad licenstagare. Vill licenstagare väcka talan angående intrång eller fastställelsetalan, skall han därom underrätta mönsterhavaren.

Underrättelseskyldighet enligt första stycket anses fullgjord, då underrättelse i betald rekommenderad försändelse avsänts under den i mönsterregistret antecknade adressen.

Visas ej, när talan väckes, att anmälan och underrättelse skett enligt vad ovan stadgats, skall rätten giva kåranden tid därtill; försittes denna tid, upptages talan icke till prövning.

§ 48.

Dom eller slutligt beslut i mål, som avses i 17 §, 30-32 §§ samt 34-37 §§ ävensom 46 §, skall genom domstolens försorg i avskrift sändas till till registreringsmyndigheten.

Kap. 8.

Ikrafttredelses- og overgangsbestemmelser.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.

UDKAST

TIL

BEKENDTGØRELSE OM ANSØGNING OG REGISTRERING AF MØNSTRE

Ansøgningens indlevering

Ansøgning om registrering af mønstre indleveres til direktoratet for patent- og varemærkevæsenet, København, underskrevet enten af ansøgeren eller af dennes fuldmægtig.

Ansøgningen skal indeholde

- a. ansøgerens navn og postadresse samt, såfremt ansøgeren er repræsenteret af fuldmægtig, dennes navn og postadresse,
- b. angivelse af de varer, for hvilke mønstret søges registreret,
- c. dersom registrering søges af flere i forening, oplysning om, hvorvidt nogen af dem skal være bemyndiget til på samtlige vegne at modtage meddelelser m. v. fra direktoratet.
- d. såfremt konventionsprioritet påberåbes, oplysning om i hvilket fremmed land mønsterregistrering eller brugsmønsterbeskyttelse er søgt, tidspunktet for den prioritetsbegrundende ansøgnings indgivelse og dennes nummer,
- e. oplysning om, hvorvidt ansøgeren ønsker udsættelse med bekendtgørelse i henhold til mønsterlovens § 19,
- f. fortegnelse over de medfølgende bilag.

Ansøgningen skal være ledsaget af følgende bilag:

1. Afbildning i 3 eksemplarer, som tydeligt viser mønstret. Afbildningen må ikke overstige 9 cm X 12 cm og være egnet til reproduktion. Et eksemplar skal være opklæbet på hvidt papir af format A-4 (29,7 cm X 21 cm).

Såfremt model indgives, må denne ikke på nogen led være større end 40 cm og ikke veje mere end 4 kg. Genstande af fordærveligt eller farligt materiale kan ikke indgives som model.

Såfremt ansøgningen omfatter flere mønstre, skal der indgives særskilt afbildning af hvert mønster. Afbildningerne og eventuelle modeller må i så fald være tydeligt mærket med fortløbende numre. Modellerne skal være samlet i en eller flere pakker, som ikke på nogen led må være større end 40 cm og ikke veje mere end 4 kg.

2. Såfremt ansøgeren repræsenteres af fuldmægtig, fuldmagt for denne.

3. En af ansøgeren underskrevet erklæring på tro og love om, at mønstret, ansøgeren bekendt, ikke forud for ansøgningens indgivelse har været alment tilgængeligt på en af de i mønsterlovens § 2, jfr. § 3, nævnte måder.

4. Ansøgningsafgift samt eventuelle til lægsafgifter, som bestemt nedenfor i § 19.

8 3.

Ansøgningen skal være affattet på dansk, norsk eller svensk. Vareangivelsen kan dog kræves affattet på dansk. Dokumenter på andre sprog end dansk, norsk eller svensk kan af direktoratet kræves oversat til et af disse sprog eller til et andet sprog, som myndighederne kan godkende. Oversættelsen kan kræves bekræftet af edsvoren translator eller på anden af direktoratet godkendt måde.

Underskrifter på overdragelsesdokumenter, som er oprettet i Danmark, skal være bevidnet af en notar, en advokat eller to vitterlighedsvidner, hvis stilling og bopæl skal angives. Såfremt dokumentet er oprettet i

udlandet, skal underskrifternes ægthed være bevidnet af dansk konsul eller vedkommende offentlige myndighed. Bekræftelse af underskrift kan kræves også for andre dokumenter, hvis direktoratet måtte anse det for påkrævet.

Prioritet

§ 4.

1. Er mønsteransøgning indgivet eller brugs-mønsterbeskyttelse søgt i et fremmed land, som har tiltrådt Pariserkonventionen af 20. marts 1883, eller med hvilket Danmark har indgået gensidighedsaftale om indrømmelse af prioritet, og indgives ansøgning her i landet inden 6 måneder derefter, skal ansøgningen ved bedømmelsen af, hvorvidt mønstret er nyt efter lovens § 2, og om forbenyttelsesret efter lovens § 6 er opstået, på ansøgerens begæring betragtes som indgivet samtidig med ansøgningen i vedkommende fremmede land.

2. Er prioriteten af betydning ved ansøgningens afgørelse, kan direktoratet kræve dokumentation herfor. Indleveres sådan dokumentation ikke inden udløbet af en af direktoratet fastsat frist, der tidligst udløber tre måneder efter ansøgningens indgivelse, eller påberåbes prioriteten ikke samtidig med ansøgningens indgivelse, er ansøgerens ret til at påberåbe sig prioriteten bortfaldet.

Prioriteten dokumenteres ved indsendelse af kopi af den prioritetsbegrundende ansøgning med bilag og oplysning om tidspunktet for dens indlevering. Kopien og de nævnte oplysningers rigtighed skal være bekræftet af registreringsmyndigheden i det land, i hvilket den prioritetsbegrundende ansøgning er indleveret.

Er den prioritetsbegrundende ansøgning indgivet af en anden end anmelderen, må dennes ret til at indgive ansøgning i Danmark med den påberåbte prioritet dokumenteres ved bekræftet overdragelseserklæring.

3. For at en ansøgning skal kunne danne grundlag for prioritet i henhold til mønsterloven, skal den være den første ansøgning, der er indgivet i et land, som nævnt ovenfor i 1. stk., 1. punktum.

Såfremt den, der har indgivet den første ansøgning, eller hans retsefterfølger senere i samme land har indleveret en ansøgning

vedrørende samme mønster, skal denne senere ansøgning dog kunne danne grundlag for påberåbelse af prioritet, forudsat at den første ansøgning er afgjort uden at have ført til registrering og uden at være blevet bekendtgjort eller uden at der fortsat består nogen rettighed i henhold til denne ansøgning, og forudsat at den første ansøgning ikke allerede har tjent som grundlag for krav om prioritet. Er prioritet opnået på grundlag af en sådan senere ansøgning, kan den tidligere ansøgning ikke længere begrunde påberåbelse af prioritet.

4. Begæring om prioritet kan vedrøre kun en del af en ansøgning, og prioriteten kan støttes på flere forskellige ansøgninger, som tidligere er indgivet i samme land eller i forskellige lande.

5. Såfremt prioritet er påberåbt, skal dette anføres ved ansøgningens bekendtgørelse samt i registreringsbeviset og i mønsterregistret med angivelse af den prioritetsbegrundende ansøgnings indgivelsesdag, nummer og land.

Ansøgningens behandling

§ 5.

Når ansøgningen modtages i direktoratet, forsynes den med ansøgningsnummer og indleveringsdato.

§ 6.

Direktoratets undersøgelse af en ansøgning i henhold til mønsterlovens § 15 skal omfatte ikraftværende mønsterregistreringer foretaget i medfør af denne lov og de i henhold til denne indleverede ældre ansøgninger. Yderligere skal undersøgelsen omfatte mønstre, der er registreret i medfør af nævnte lov og udslettet inden for de sidste 5 år fra ansøgningens indleveringsdato at regne.

Mønstrets registrerbarhed i henhold til mønsterlovens § 4 undersøges af registreringsmyndigheden i det omfang, mønstrets indhold måtte give anledning hertil.

Foreligger der kollision med en ældre mønsteransøgning, varemærkeansøgning eller patentansøgning, kan direktoratet, hvis der ikke er grundlag for straks at afslå den yngre ansøgning, stille behandlingen af denne i

bero på, at den ældre ansøgning gøres tilgængelig for enhver, eller indtil den ene eller begge ansøgninger er berigtiget således, at kollision ikke længere foreligger.

Har flere ansøgere samtidig indgivet ansøgning om registrering af et mønster her i landet, betragtes en ansøgning med et lavere ansøgningsnummer som indgivet forud for en ansøgning med et højere ansøgningsnummer.

Bekendtgørelse af mønsteransøgninger

§ 9.

Bekendtgørelse af mønstre finder sted i den af direktøren for patent- og varemærkevæsenet udgivne »Registreringstidende for mønstre«.

§ 10.

Bekendtgørelse af ansøgninger (fremlæggelse) i henhold til lovens § 19 skal indeholde:

1. ansøgningens nummer og angivelse af, for hvilke varer mønstret ønskes registreret, samt den eller de klasser, hvortil de pågældende varer henhører,
2. oplysning om ansøgningens indleveringsdato og, dersom prioritet begæres, oplysning om det land, i hvilket den prioritetsbegrundende ansøgning er indleveret og dagen for indleveringen,
3. oplysning om ansøgerens navn, og postadresse,
4. såfremt ansøgeren er repræsenteret ved en fuldmægtig, fuldmægtigens navn og postadresse,
5. afbildning som viser mønstret,
6. såfremt model er indleveret, oplysning herom,
7. såfremt afbildning eller model er udført i farver, oplysning herom.

I bekendtgørelsen skal angives, at eventuel indsigelse imod ansøgningen skal indgives skriftligt i 2 eksemplarer til direktoratet inden 2 måneder fra bekendtgørelsesdatoen. Bliver en således bekendtgjort ansøgning tilbagetaget, endelig henlagt eller afslået, bekendtgøres dette med oplysning om ansøgningsnummer og henvisning til den tidligere bekendtgørelse.

Indsigelse

§ 11.

Såfremt der under behandlingen af en mønsteransøgning til direktoratet indgår skrivelser, som er af betydning for bedømmelsen af ansøgningen, skal ansøgeren underrettes herom, uanset om dette sker uden for den i mønsterlovens § 19 foreskrevne indsigelsesperiode.

§ 12.

Indsigelse imod registrering af et mønster i henhold til mønsterlovens § 19 skal være ledsaget af begrundelse og indeholde oplysning om ansøgningens nummer samt ansøgerens navn og postadresse.

Dokumenter vedrørende indsigelsen skal såvel af indsiger som af ansøger indgives til direktoratet i 2 eksemplarer.

Påklage

§ 13.

Klager i henhold til mønsterlovens § 23 indgives skriftligt i 2 eksemplarer til handelsministeriet ledsaget af den foreskrevne afgift. I klagen skal angives, hvad der formenes at være urigtigt ved afgørelsen og begrundelsen herfor. Klagen behandles af de af ministeriet, i medfør af nævnte lovs § 23 nedsatte særlige klageudvalg, der giver sagens parter adgang til at fremkomme med en udtalelse inden en af udvalget fastsat frist.

Mønsterregistret, registreringsbevis m. v.

§ 14.

Det i mønsterlovens § 10 omhandlede mønsterregister skal indeholde særskilt blad for hver registrering. Registerbladene skal være fortløbende nummereret efter mønstrenes registreringsnumre.

§ 15.

Når endelig afgørelse om registrering af et mønster foreligger, indføres mønstret i mønsterregistret, registreringen bekendtgøres og registreringsbevis tilstilles registreringsindehaveren eller dennes fuldmægtig. Registret skal indeholde oplysning om mønstrets registreringsnummer, registreringsdag, afbildning som viser mønstret samt de i § 10 i øvrigt nævnte oplysninger.

Bekendtgørelsen skal indeholde oplysning om registreringsdag og -nummer samt henvisning til den tidligere bekendtgørelse.

§ 16.

Anmeldelse om notering i mønsterregistret af overdragelse eller anden overgang af retten til et registreret mønster, vedrørende licens, ændring af indehaverens eller licenstagernes navn, postadresse eller angående fuldmægtig indgives skriftligt til direktoratet.

Anmeldelsen skal være ledsaget af behørig dokumentation og eventuelt af fuldmagt samt af den i § 19 fastsatte afgift.

Den i mønsterlovens §§ 15 og 16 foreskrevne fremgangsmåde finder i det omfang det er muligt anvendelse også på anmeldelser om tilførsler til registret.

Såfremt anmeldelsen findes i orden, indføres den begærte notering i mønsterregistret og bekendtgøres.

Såfremt registreringens indehaver tager bopæl uden for Danmark, skal fuldmagt indgives i henhold til mønsterlovens § 41.

§ 17.

Begæring om en mønsterregistrerings udslettelse indgives skriftligt til direktoratet med angivelse af registreringsnummer. Er licens noteret i registret, skal licens tageren underrettes af direktoratet om udslettelsesbegæringen, idet der samtidig gives ham en frist til at varetage sine interesser. Er et mønster udslettet af registret efter dom eller vedkommendes begæring, skal bekendtgørelse herom finde sted.

Meddelelser til direktoratet i henhold til lovens § 46, 1. punktum skal ske skriftligt og noteres i mønsterregistret.

§ 18.

Er en mønsterregistrering fornyet i henhold til bestemmelserne i mønsterlovens §§ 9 og 25, skal notering herom finde sted i mønsterregistret og bekendtgørelse om fornyeheden foretages.

Afgifter

§ 19.

For de i loven omhandlede ekspeditioner erlægges følgende afgifter:

Ekspeditionens art	Kr.
Ansøgning om registrering	100
Ansøgning om fornyelse	
a) for første periode.	300
b) for anden periode.	600
Tillægsafgifter:	
Ved ansøgning om registrering eller fornyelse	
a) for hver klasse udover den første . . .	50
b) ved samregistrering efter mønsterlovens § 12 for hvert mønster udover det første.	25
c) for opbevaring af en modelpakke efter mønsterlovens § 11.	50
For bekendtgørelse af hver afbildning udover éln i formatet 9 cm X 12 cm.	50
Genoptagelsesafgift	50
Ansøgning om notering vedrørende indehaver eller licens.	30
Udskrift eller bekræftet fotokopi af mønsterregistret eller bekræftet genpart af en ansøgning.	15
Klageafgift i henhold til mønsterlovens § 23	150

Model

§ 20.

Modeller, der er indgivet til direktoratet i henhold til mønsterlovens § 11, opbevares i fem år efter registreringens ophør. Inden for et år efter udløbet af femårsperioden kan registreringsindehaveren kræve modellen udleveret.

Forskrifter og anvisninger udfærdiget af registreringsmyndigheden

§ 21.

Af direktoratet kan udfærdiges forskrifter og anvisninger angående de dokumenter, herunder afbildninger, der hører til ansøgninger om registrering og fornyelse af mønstre, begæring om tilførsler til mønsterregistret m. v. samt om behandlingen af ansøgningen, om journalføring og om bekendtgørelser.

§ 22.

Denne bekendtgørelse træder i kraft den . . . Med den begrænsning, der følger af mønsterlovens § 49, stk. 2, træder bestemmelserne i nærværende bekendtgørelse i stedet for handelsministeriets bekendtgørelse nr. 209 af 26. september 1936.

MØNSTERREGISTRERINGER OG ANMELDELSER AF MØNSTRE I DANMARK, NORGE OG SVERIGE FRA OG MED 1950

Hvad angår mønsterregistreringer i andre lande og i tiden før 1950 henvises til de årligt forekommende statistiske oplysninger i *Propriéltél Industrielle*. Sådanne oplysninger findes også, for så vidt angår de nordiske lande, i »NIR«.

I Danmark og Norge foretages ingen ny-

hedsundersøgelse, hvorimod en sådan finder sted i Sverige. For Danmarks vedkommende bemærkes, at antallet af registreringer ikke svarer til det samlede antal af registrerede mønstre, idet en såkaldt »pakkeregistrering« kan omfatte indtil 50 forskellige mønstre.

År	Danmark		Norge		Sverige	
	ans.	reg.	ans.	reg.	ans.	reg.
1950	1297	1217	2012	2020	271	107
1951	946	860	1566	1597	181	47
1952	1092	988	1551	1495	137	50
1953	927	840	1554	1459	171	43
1954	915	852	1456	1419	149	27
1955	850	788	1220	1244	155	45
1956	843	785	1264	1200	155	47
1957	811	725	1149	1069	130	56
1958	894	838	1212	1206	184	31
1959	725	691	1167	1131	194	118
1960	739	692	1030	1018	229	124
1961	688	639	964	893	245	162
1962	753	699	965	908	238	146
1963	852	753	944	884	275	196
1964	750	704	1006	1006	263	182

PARISERKONVENTIONEN

Pariserkonventionen af 20. marts 1883 angående oprettelse af en union til beskyttelse af den industrielle ejendomsret, revideret i Bruxelles den 14. december 1900, i Washington den 2. juni 1911, i Haag den 6. november 1925, i London den 2. juni 1934 og i Lissabon den 31. oktober 1958.

Artikel 1.

1. De lande, over for hvilke nærværende konvention finder anvendelse, danner en union til beskyttelse af den industrielle ejendomsret.

2. Beskyttelsen af den industrielle ejendomsret har til genstand patenter, brugsmønstre, industrielle mønstre og modeller, varemærker, servicemærker, firmanavne, oprindelsesbetegnelser og undertrykkelse af illoyal konkurrence.

3. Industriel ejendomsret skal forstås i videste betydning og finder anvendelse ikke blot på industri og handel i egentlig forstand, men også på landbrugets område, og på erhverv, hvis formål er udvinding af råstoffer, samt på alle fabrikerede eller naturlige produkter, f. eks. vin, korn, tobaksblade, frugt, dyr, mineralier, mineralvand, øl, blomster og mel.

4. Under benævnelsen patenter er indbefattet de forskellige slags industrielle patenter, som tilstås i medfør af unionslandenes lovgivninger, såsom indførselspatenter, forbedringspatenter, tillægspatenter og tillægscertifikater o. s. v.

Artikel 2.

1. Personer, der tilhører et unionsland, skal, for så vidt angår beskyttelse af den industrielle ejendomsret, i alle unionens andre lande nyde de samme fordele, som hvert lands love nu indrømmer eller i fremtiden måtte indrømme egne undersåtter eller statsborgere, alt dog med forbehold af de rettigheder, som er særlig hjemlet ved nærværende konvention. Som

følge heraf skal de have den samme beskyttelse og den samme adgang til retsmidler mod ethvert indgreb i deres rettigheder som disse, alt på betingelse af, at de opfylder de vilkår og iagttager de formaliteter, som påhviler landets egne statsborgere eller undersåtter.

2. For dem, som tilhører unionen, kan det dog ikke opstilles som betingelse for at nyde godt af nogen af de industrielle ejendomsrettigheder, at de skal have bopæl eller forretning i det land, i hvilket beskyttelse kræves.

3. Hvert unionsland har dog forbeholdt sig frihed til i lovgivningen at træffe bestemmelse med hensyn til den judicielle og administrative fremgangsmåde og kompetence og ligeledes i overensstemmelse med reglerne for den industrielle ejendomsrets beskyttelse nærmere at give forskrifter for valg af hjemsted eller udnævnelse af en befuldmægtiget.

Artikel 3.

Ligestillede med personer, der tilhører unionslandene, er personer, der tilhører lande uden for unionen, når de er bosat i eller er indehavere af regulære industrielle eller kommercielle virksomheder i noget land inden for unionen.

Artikel 4.

A-i. Den, som i et af unionslandene på foreskreven måde har indgivet andragende om patent, registrering af et brugsmønster, et industrielt mønster eller model eller et varemærke, eller den, til hvem hans ret er overgået, skal, inden for de nedenfor fastsatte frister, nyde fortrinsret med hensyn til indlevering af tilsvarende andragende i de andre lande.

2. Som fortrinsbegrundende skal anerkendes ethvert andragende, der i henhold enten til den nationale lovgivning i et unionsland eller til to- eller flersidige aftaler mellem unionslandene er ligestillet med et forskriftsmæssigt nationalt andragende.

3. Ved forskriftsmæssigt nationalt andragende skal forstås ethvert andragende, som er fyldegørende i henseende til at fastslå den dag, på hvilken anmeldelsen blev indgivet i det pågældende land, uanset det endelige udfald af dette andragende.

B. Som følge heraf skal et andragende, der senere er indleveret i et af de andre unionslande inden disse fristers udløb, ikke kunne blive erklæret virkningsløst på grund af begivenheder, der er indtrufne i mellemtiden, således navnlig ikke på grund af indgivelse af et andet andragende, opfindelsens offentliggørelse eller udøvelse, falholdelse af eksemplarer af mønstret eller modellen eller mærkets benyttelse, og disse begivenheder skal ikke kunne skabe nogen ret for trediemand eller foranledige nogen person-

lig beføjelse. Det overlades hvert unionsland i sin nationale lovgivning at fastsætte regler for de rettigheder, som er erhvervet af trediemand forud for dagen for indgivelsen af det første fortrinsretsbegrundende andragende.

C-1. De ovennævnte fortrinsretsfrister skal udgøre 12 måneder for patenter og brugsmønstre og 6 måneder for industrielle mønstre og modeller samt for varemærker.

2. Disse frister begynder at løbe fra den dag, da det første andragende blev indgivet. Indgivelsesdagen medregnes ikke i fristen.

3. Hvis fristens sidste dag er en lovbestemt helligdag eller en dag, på hvilken kontoret i det land, hvor beskyttelsen kræves, ikke er åbent for modtagelse af andragender, skal fristen forlænges til den første påfølgende søgnedag.

4. Som første andragende, fra hvis indgivelsesdag fortrinsretsfristen skal beregnes, skal et senere andragende kunne anses, når det angår det samme som et tidligere første andragende, jfr. ovenfor stk. 2, indgivet i samme unionsland, forudsat at dette tidligere andragende den dag, det senere andragende indgives, er tilbagetaget, bortfaldet eller afslået, uden at have været fremlagt til almindeligt eftersyn, og uden at der fortsat består nogen rettighed og forudsat at det ikke har tjent som grundlag for krav om fortrinsret. Det tidligere andragende vil i så fald ikke længere kunne tjene som grundlag for krav om fortrinsret.

D-1. Enhver, der vil gøre krav på fortrinsret fra et tidligere andragendes indgivelse, skal afgive en erklæring om det tidspunkt, på hvilket indleveringen har fundet sted, såvel som om, i hvilket land dette er sket. Hvert land kan bestemme, hvornår denne erklæring senest skal være afgivet.

2. Disse angivelser skal optages i de publikationer, der udgår fra vedkommende myndigheder, særlig angående patenter og de dertil hørende beskrivelser.

3. Unionslandene skal kunne forlange af den, som kræver fortrinsret, at han skal fremskaffe en afskrift af det andragende (beskrivelse, tegninger m. v.), som han tidligere har indgivet. Afskriften, hvis rigtighed skal attesteres af den myndighed, som har modtaget dette andragende, skal være fritaget for enhver legalisation, og den skal i hvert fald afgiftsfrit kunne indgives når som helst inden for en frist af 3 måneder regnet fra indgivelsen af det senere andragende. Det skal kunne forlanges, at den skal være ledsaget af en bevidnelse fra vedkommende myndighed om dagen for indgivelsen af det tidligere andragende samt af en oversættelse.

4. Andre formaliteter med hensyn til fortrinsretserklæringen skal ikke kunne kræves opfyldt ved andragendets indgivelse. Det tilkommer hvert

af unionslandene at fastsætte, hvilke følger undladelsen af at opfylde de i nærværende artikel foreskrevne formaliteter, skal medføre, dog at disse følger ikke må gå videre end til tabet af fortrinsretten.

5. Senere skal yderligere bevisligheder kunne forlanges.

Den som påberåber sig fortrinsret fra et tidligere andragende, skal angive nummeret på dette andragende. Denne angivelse skal offentliggøres på den ovenfor i stk. 2 foreskrevne måde.

E-i. Når et industrielt mønster eller model er anmeldt til beskyttelse i et land med krav om fortrinsret, der grunder sig på en ansøgning om beskyttelse for et brugsmønster, skal fortrinsretsfristen kun være den, der er fastsat for industrielle mønstre og modeller.

2. Desuden er det tilladt i et land at anmelde et brugsmønster under påberåbelse af en fortrinsret, der støttes på en indgivet ansøgning om patent, og omvendt.

F. Intet unionsland skal kunne afslå et krav om fortrinsret eller en patentansøgning med den begrundelse, at ansøgeren kræver fortrinsret på grundlag af flere tidligere ansøgninger, selv om de hidrører fra forskellige lande, eller med den begrundelse, at en ansøgning, for hvilken der kræves en eller flere fortrinsrettigheder, indeholder en eller flere enkeltheder, som ikke er omfattet af den eller de ansøgninger, på grundlag af hvilke fortrinsret kræves, forudsat, at der i begge tilfælde efter det pågældende lands lovgivning foreligger opfinderisk enhed.

Med hensyn til de enkeltheder, der ikke omfattes af den eller de ansøgninger, på grundlag af hvilke fortrinsret kræves, giver indgivelsen af den senere ansøgning grundlag for fortrinsret på sædvanlige betingelser.

G-1. Hvis det under en patentsags behandling viser sig, at ansøgningen indeholder flere opfindelser, skal ansøgeren være beføjet til at dele ansøgningen i flere særskilte ansøgninger og bevare som indgivelsesdag for hver enkelt af disse datoen for den oprindelige ansøgnings indgivelse og eventuelt også den af fortrinsretten flydende fordel.

G-2. Ansøgeren skal på eget initiativ kunne dele patentansøgningen og som indleveringsdag for hver enkelt af disse bevare dagen for den oprindelige ansøgnings indlevering, og eventuelt også den af fortrinsretten flydende fordel. Hvert unionsland har ret til at fastsætte de betingelser, på hvilke en sådan deling skal kunne ske.

H. Fortrinsret skal ikke kunne nægtes med den begrundelse, at visse af opfindelsens enkeltheder, for hvilke der kræves fortrinsret, ikke forekommer i de i den fortrinsbegrundende ansøgning formulerede patentkrav, for så vidt disse enkeltheder tilstrækkelig tydeligt fremgår af ansøgningens akter.

Artikel 4 bis.

1. Patenter der søges i de forskellige unionslande af personer, der tilhører unionen, skal være uafhængige af patenter, som er opnåede for den samme opfindelse i andre lande, hvad enten disse tilhører unionen eller ej.

2. Denne bestemmelse skal forstås uden nogen indskrænkning, navnlig således, at de patenter, der er søgte i løbet af fortrinsretsfristen er uafhængige såvel med hensyn til de grunde, der kan bevirke deres ugyldighed og bortfald, som med hensyn til deres normale løbetid.

3. Den finder anvendelse på alle de patenter, der eksisterer i det øjeblik, den træder i kraft.

4. Det samme skal i tilfælde af nye landes tiltrædelse gælde for de patenter, der er i kraft på begge sider i det øjeblik, tiltrædelsen finder sted.

5. I de forskellige unionslande skal de patenter, der meddeles med anerkendelse af fortrinsret, have samme løbetid som de ville have fået, hvis der var ansøgt om og udstedt patent uden krav på fortrinsret.

Artikel 4 ter.

Opfinderen har ret til at blive nævnt som sådan i patentbrevet.

Artikel 4 quater.

Udstedelse af et patent skal ikke kunne nægtes og et patent ikke kunne erklæres ugyldigt med den begrundelse, at salg af det patenterede produkt, eller af det ved en patenteret fremgangsmåde fremstillede produkt, er underkastet restriktioner eller begrænsninger ifølge den nationale lovgivning.

Artikel 5.

A-i. Det skal ikke medføre et patents bortfald, at patenthaveren i det land, hvori han har opnået patentet, indfører genstande, der er fabrikerede i noget af de til unionen hørende lande.

2. Ethvert af unionslandene skal have adgang til ved lov at træffe forholdsregler vedrørende tilståelse af tvangslicens for at hindre de misbrug, som måtte kunne følge af den ved patentet tilståede eneret, f. eks. undladelse af at udøve opfindelsen.

3. Bortfald af patentet skal kun kunne ske i de tilfælde, hvor tilståelse af tvangslicens måtte være utilstrækkelig til at forebygge disse misbrug. Foranstaltninger til iværksættelse af et patents bortfald skal ikke kunne træffes, førend 2 år er forløbet fra tilståelsen af den første tvangslicens.

4. Tvangslicens skal ikke kunne kræves tilstået på grund af manglende eller utilstrækkelig udøvelse, førend 4 år er forløbet fra patentansøgningens indgivelse, eller 3 år regnet fra dagen for patentets udstedelse, således

at den frist, som udløber senest, skal anvendes; den skal afslås, hvis patent-haveren kan påberåbe sig gyldige undskyldningsgrunde for sin manglende udøvelse. En sådan tvangslicens skal være ikke-eksklusiv og skal ikke kunne overdrages, ej heller ved tilståelse af underlicens, medmindre det sker sammen med den del af virksomheden eller forretningen, som udnytter denne licens.

5. Foranstående bestemmelser skal med de fornødne modifikationer også komme til anvendelse på brugsmønstre.

B. Mønsterbeskyttelsen må under ingen omstændigheder bortfalde, hverken fordi mønsterretten ikke udøves, eller fordi genstande svarende til de beskyttede indføres.

C-1. Hvis i et land brugen af et registreret varemærke er obligatorisk, skal registreringen ikke kunne ophæves førend efter en passende frist, og i så tilfælde kun, hvis indehaveren ikke kan anføre gyldige grunde for sin undladelse af at bruge mærket.

2. At indehaveren af et varemærke bruger dette i en form, som kun ved enkeltheder, der ikke forandrer mærkets distinktive karakter, afviger fra den form, hvori det er blevet registreret i et unionsland, skal hverken medføre registrerings ugyldighed eller formindske den beskyttelse, der ydes mærket.

3. At det samme mærke bruges for varer af samme eller lignende art af industri- eller handelsvirksomheder, som efter den nationale lovgivnings regler i det land, hvor beskyttelsen kræves, betragtes som værende i fælles-eje om et mærke, skal hverken være til hinder for registrering eller på nogen måde formindske den beskyttelse, der ydes vedkommende mærke i noget unionsland, medmindre anvendelsen bevirker, at almenheden vildledes, eller brugen strider mod det offentliges interesse.

D. Anerkendelse af beskyttelsesretten må ikke gøres betinget af, at en betegnelse for eller en omtale af patentet, brugsmønstret, registreringen af varemærket, det industrielle mønster eller den industrielle model anbringes på varen.

Artikel 5 bis.

1. En tillægsfrist af mindst 6 måneder skal indrømmes til betaling af de for opretholdelsen af de industrielle ejendomsrettigheder fastsatte afgifter, eventuelt mod erlæggelse af en tillægsafgift, såfremt den nationale lovgivning foreskriver en sådan.

2. Unionslandene har adgang til at træffe forholdsregler til genoprettelsen af patenter, som er bortfaldet på grund af manglende afgiftsbetaling.

Artikel 5 ter.

I intet af unionslandene skal det anses som indgreb i patenthaverens rettigheder:

1) om bord på fartøjer fra unionens andre lande at anvende patenterede opfindelser i fartøjets skrog, maskiner, takkelage, udrustning og andet tilbehør, når sådanne fartøjer midlertidigt eller tilfældigt kommer ind på landets søterritorium, forudsat at disse opfindelser udelukkende anvendes til skibets behov.

2) at bruge patenterede opfindelser ved bygning eller drift af luftfartøjer eller transportmidler på landjorden fra andre unionslande eller som tilbehør til sådanne befordringsmidler, når de midlertidigt eller tilfældigt kommer ind i vedkommende land.

Artikel 5 quater.

Når et produkt er indført i et unionsland, hvor der findes et patent, som beskytter en fremgangsmåde til fremstilling af nævnte produkt, skal patenthaveren over for det indførte produkt have samme rettigheder, som loven i importlandet på grundlag af patentet på fremgangsmåden giver ham, for så vidt angår produkter fremstillet i selve landet.

Artikel 5 quinquies.

Industrielle mønstre og modeller skal kunne beskyttes i alle unionslande.

Artikel 6.

1. Betingelserne for anmeldelse og registrering af varemærker foreskrives i hvert unionslands nationale lovgivning.

2. Dog skal en anmeldelse af et varemærke indgivet af en person, der tilhører et unionsland, ikke i noget af unionens lande kunne afslås eller registreringen ophæves med den begrundelse, at det ikke er anmeldt, registreret eller fornyet i hjemlandet.

3. Et varemærke, som på foreskreven måde er registreret i et unionsland, skal betragtes som uafhængigt af mærker, der er registreret i de andre unionslande, herunder hjemlandet.

Artikel 6 bis.

1. Unionslandene forpligter sig til, enten ex officio, hvis landets lovgivning tillader det, eller efter den interesserede parts begæring, at afslå eller ophæve registreringen og at forbyde brugen af ethvert varemærke, som er en gengivelse, efterligning eller oversættelse egnet til at fremkalde forveksling med et mærke, som de kompetente myndigheder i registrerings- eller

brugslandet skønner er vitterlig kendt i dette land som allerede tilhørende en person, der er berettiget efter nærværende konvention, og anvendt for varer af samme eller lignende art. Det samme skal også gælde, når den væsentlige del af mærket er en gengivelse af et sådant vitterlig kendt mærke eller en efterligning, der er egnet til at fremkalde forveksling dermed.

2. Der skal indrømmes en frist på mindst 5 år fra registreringsdatoen at regne, i hvilken ophævelse af registreringen af sådanne mærker kan kræves. Unionslandene har adgang til at fastsætte en frist, inden hvilken indsigelse mod et mærkes brug skal nedlægges.

3. Der skal ikke kunne fastsættes nogen frist, inden hvilken registreringen kan kræves udslettet eller brugen forbudt, for så vidt angår mærker, der er begært registreret eller taget i brug i ond tro.

Artikel 6 ter.

1 a) Unionslandene er enige om at afslå eller ophæve registreringen og ved dertil egnede midler at forbyde brugen enten som varemærker, eller som bestanddele af disse, af våben, flag og andre statsemler, tilhørende unionslandene samt af dem antagne officielle kontrol- og garantimærker og -stempler, ligesom alt, hvad der fra et heraldisk synspunkt må anses som efterligning deraf, når en sådan brug ikke er tilladt af vedkommende myndigheder.

b) De under 6 ter 1. a) ovenfor indeholdte bestemmelser vedrører ligeledes våben, flag og andre emblemer, forkortelser eller benævnelser for internationale mellemstatlige organisationer, af hvilke et eller flere unionslande er medlemmer, med undtagelse af våben, flag og andre emblemer, forkortelse eller benævnelser, som allerede omfattes af ikraftværende internationale overenskomster, der tager sigte på disses beskyttelse.

c) Intet unionsland skal være pligtig at anvende bestemmelserne ovenfor under b) til skade for indehavere af rettigheder erhvervet i god tro i vedkommende land før nærværende konventions ikrafttræden. Unionslandene er ikke pligtige at anvende nævnte bestemmelser, når brugen eller registreringen nævnt ovenfor under a) ikke er af en sådan karakter, at den hos offentligheden vækker forestilling om, at der består en forbindelse mellem vedkommende organisation og de nævnte våben, flag, emblemer, forkortelser eller benævnelser — eller hvis denne brug eller registrering åbenbart ikke er egnet til at give offentligheden den forestilling, at der består en forbindelse mellem brugeren og vedkommende organisation.

2. Forbudet mod at benytte officielle kontrol- og garantimærker og -stempler skal alene finde anvendelse i tilfælde, hvor de mærker, som indeholder dem, er bestemte til at bruges på varer af samme eller lignende art.

3 a) Ved anvendelsen af disse bestemmelser er unionslandene enige om gennem det internationale bureau i Bern gensidigt at tilstille hverandre en fortegnelse over de statsemler, officielle kontrol- og garantimærker og -stempler, som de ønsker eller senere måtte ønske -- fuldstændigt eller med visse forbehold — at stille under beskyttelse af nærværende artikel såvel som alle senere forandringer i denne fortegnelse. Ethvert af unionslandene skal i god tid gøre de notificerede fortegnelser tilgængelige for offentligheden.

Denne underretning er dog ikke obligatorisk for så vidt angår statsflag.

b) De under b) i nærværende artikels første stykke omhandlede bestemmelser kan kun bringes til anvendelse på våben, flag og andre emblemer, forkortelser af eller benævnelser for internationale mellemstatlige organisationer, som af disse gennem det internationale Bureau er tilstillet unionslandene.

4. Ethvert af unionslandene skal inden for en frist af 12 måneder fra modtagelsen af notifikationen at regne gennem det internationale Bureau kunne tilstille det pågældende land eller den mellemstatlige internationale organisation sine eventuelle indvendinger.

5. Med hensyn til statsflag skal de ovenfor i stk. 1 fastsatte regler kun kunne komme til anvendelse på de mærker, der er registreret efter den 6. november 1925.

6. Med hensyn til andre statsemler end flag og med hensyn til unionslandenes officielle mærker og stempler, samt våben, flag og andre emblemer, forkortelser eller benævnelser for internationale mellemstatlige organisationer, skal nævnte bestemmelser kun kunne anvendes på mærker, der er registreret senere end 2 måneder efter modtagelsen af den i nærværende artikels 3. stk. omhandlede notifikation.

7. I tilfælde af ond tro skal hvert land være beføjet til at foranledige udslettet endog sådanne mærker, som måtte være registreret før den 6. november 1925, når de indeholder statsemler, officielle mærker og stempler.

8. Personer, der måtte have tilladelse til at benytte deres eget lands statsemler, mærker og stempler, skal kunne fortsætte hermed, selv om disse frembyder lighed med et andet lands.

9. Unionslandene forpligter sig til at forbyde enhver uhjemlet brug i handelen af de andre unionslandes statsvåben, når denne brug er egnet til at bibringe en fejlagtig opfattelse med hensyn til varenes oprindelse.

10. Foranstående bestemmelser skal ikke medføre indskrænkning i landenes beføjelser til i medfør af art. 6 quinquies, afsnit B, nr. 3, at afslå eller ophæve registreringen af de mærker, som uden hjemmel indeholder våben, flag og andre statsemler, eller af et unionsland antagne officielle mær-

ker og stempler, såvel som internationale mellemstatlige organisationers kendetegn omhandlet ovenfor i stk. i.

Artikel 6 quater.

1. Når gyldigheden af overdragelsen af et varemærke ifølge lovgivningen i et unionsland er betinget af, at den sker samtidig med overdragelse af den virksomhed eller forretning, hvortil mærket hører, skal det være tilstrækkeligt, til gyldig overdragelse, at der til erhververen overdrages den del af virksomheden eller forretningen, som findes i dette land, tilligemed eneretten til dér at fabrikere eller sælge varer med det pågældende mærke.

2. Denne bestemmelse skal ikke pålægge unionslandene nogen pligt til at godkende overdragelsen af et mærke, hvis erhververens brug af dette i virkeligheden vil kunne medføre en vildledning af offentligheden, i særdeleshed med hensyn til oprindelsen, beskaffenheden eller hovedegenskaberne vedrørende de varer, for hvilke mærket skal anvendes.

Artikel 6 quinques.

A-1. Ethvert varemærke, som på foreskreven måde er registreret i hjemlandet, skal med de angivne forbehold modtages til registrering og nyde beskyttelse, således som det foreligger i de andre unionslande. Disse lande skal dog, førend endelig registrering foretages, kunne kræve tilvejebragt et bevis for registrering i hjemlandet udstedt af den kompetente myndighed. Der skal ikke kunne kræves nogen legalisation af dette bevis.

2. Som hjemland skal anses det unionsland, hvor anmelderen har en regulær forretningsvirksomhed af industriel eller kommerciel art, og, hvis han ikke har en sådan virksomhed, det unionsland, hvor han har sin bopæl, og hvis han ikke har bopæl i noget unionsland, det land, han tilhører som statsborger, for så vidt dette er et unionsland.

B. De i nærværende artikel omhandlede varemærker kan kun afslås eller kendes ugyldige i følgende tilfælde:

1° Når de er egnet til at gøre indgreb i rettigheder erhvervet af tredie-mand i det land, hvor beskyttelsen kræves,

2° Når de savner ethvert særpræg eller udelukkende består af tegn eller angivelser, som i omsætningen kan tjene til at betegne varenes art, beskaffenhed, mængde, bestemmelse, værdi, oprindelsessted eller frembringelsens tidspunkt, eller som benyttes i daglig sprogbrug eller i redelig og fast hande-lssædvane i det land, hvor beskyttelsen kræves.

3° Når de strider mod moralen eller den offentlige orden og især er egnet til at vildlede offentligheden. Der er enighed om, at et mærke ikke skal kunne anses stridende mod den offentlige orden af den grund alene, at det

ikke stemmer med en eller anden bestemmelse i lovgivningen om varemærker, medmindre selve denne bestemmelse netop tager sigte på den offentlige orden.

Dog er anvendelse af art. 10 bis forbeholdt.

C-1. Ved bedømmelsen af, om mærket er egnet til beskyttelse, skal hensyn tages til alle foreliggende forhold, navnlig varigheden af den brug, der er gjort af mærket.

2. Varemærker skal i de andre unionslande ikke kunne afslås alene under henvisning til, at de i enkeltheder adskiller sig fra de i hjemlandet beskyttede, når disse enkeltheder blot ikke forandrer mærkernes distinktive karakter og ej heller ændrer mærkernes identitet i forhold til den i vedkommende hjemland foretagne registrering.

D. Ingen kan påberåbe sig bestemmelserne i nærværende artikel, medmindre det mærke, som kræves beskyttet, er registreret i hjemlandet.

E. Dog skal i intet tilfælde fornyelsen af et mærkes registrering i hjemlandet medføre forpligtelse til at forny registreringen i de andre unionslande, hvor mærket måtte være blevet registreret.

F. Fortrinsretten bibeholdes for mærker, som er anmeldt til registrering indenfor den i artikel 4 fastsatte frist, selv om registreringen i hjemlandet først sker efter udløbet af denne frist.

Artikel 6 sexies.

Unionslandene forpligter sig til at beskytte servicemærker, men er ikke pligtige at træffe forholdsregler til registrering af sådanne mærker.

Artikel 6 septies.

1. Hvis den, der er agent eller repræsentant for nogen, som er indehaver af et mærke i et af unionslandene, uden nævnte mærkeindehavers samtykke begærer mærket registreret i eget navn, i et eller flere af disse lande, har indehaveren ret til at modsætte sig denne registrering eller at kræve mærket udslettet, eller hvis det pågældende lands love tillader det, kræve nævnte registrering overdraget til sig, medmindre vedkommende agent eller repræsentant kan retfærdiggøre sin handling.

2. En mærkeindehaver skal være berettiget til, med det ovenfor i stk. 1 nævnte forbehold, at modsætte sig, at hans agent eller repræsentant tager hans mærke i brug, hvis han ikke har givet samtykke til en sådan brug.

3. Hvert land har ret til i den nationale lovgivning at fastsætte en rimelig frist, inden hvilken mærkeindehaveren skal gøre de i nærværende artikel omtalte rettigheder gældende.

Artikel 7.

Beskaffenheden af den vare, for hvilken mærket er bestemt til at anvendes, kan i intet tilfælde hindre dets registrering.

Artikel 7 bis.

1. Unionslandene forpligter sig til at tilstede registrering af og beskytte fællesmærker, som tilhører sammenslutninger, hvis eksistens ikke strider mod hjemlandets lovgivning, selv om disse sammenslutninger ikke driver industri- eller handelsvirksomhed.

2. Hvert land skal kunne fastsætte de særlige betingelser, under hvilke et fællesmærke skal kunne beskyttes, og det skal kunne nægte beskyttelsen, hvis dette mærke strider mod det offentliges interesse.

3. Dog skal beskyttelse for sådanne mærker ikke kunne nægtes nogen sammenslutning, hvis eksistens ikke strider mod hjemlandets lovgivning, med den begrundelse, at sammenslutningen ikke er etableret i det land, hvor beskyttelsen kræves, eller ikke er konstitueret i overensstemmelse med dette lands lovgivning.

Artikel 8.

Firmanavne skal beskyttes i alle unionens lande uden pligt til anmeldelse eller registrering, hvad enten de udgør en del af et varemærke eller ej.

Artikel g.

1. Enhver vare, der uhjemlet bærer et varemærke eller et firmanavn, skal beslaglægges ved indførslen i de unionslande, i hvilke dette mærke eller dette firmanavn har ret til lovlig beskyttelse.

2. Beslaglæggelsen skal ligeledes iværksættes i det land, hvor den uhjemlede anbringelse er foretaget, eller i det land, hvori varen er blevet indført.

3. Beslaglæggelsen skal finde sted på begæring enten af påtalemyndigheden eller af enhver anden kompetent myndighed, eller af en interesseret part, være sig en fysisk eller juridisk person, i overensstemmelse med hvert lands nationale lovgivning.

4. Myndighederne skal ikke være pligtige at foretage beslaglæggelse i tilfælde af transitering.

5. Dersom et lands lovgivning ikke tillader beslaglæggelse ved indførslen, skal beslaglæggelse erstattes af forbud mod indførsel eller af beslaglæggelse i selve landet.

6. Dersom et lands lovgivning hverken tilsteder beslaglæggelse ved indførslen eller forbud mod indførsel eller beslaglæggelse i selve landet, skal disse foranstaltninger, indtil lovgivningen bliver underkastet den fornødne

forandring, erstattes af sådanne retsskridt og retsmidler, som dette lands love i lignende tilfælde tilsikrer dets egne statsborgere.

Artikel 10.

1. Den foregående artikels bestemmelser skal finde anvendelse i tilfælde af direkte eller indirekte brug af en urigtig angivelse vedrørende varens oprindelse, eller af producentens, fabrikantens eller forhandlerens identitet.

2. Som interesseret part skal under alle omstændigheder anerkendes producent, fabrikant eller handlende, hvad enten det er en fysisk eller juridisk person, som er beskæftiget med produktion, fabrikation eller forhandling af denne vare, og som har sin forretning enten på det sted, som urigtigt er angivet som oprindelsessted, eller i den egn, hvor dette sted er beliggende, eller i det urigtigt angivne land, eller i det land, hvor den urigtige oprindelsesangivelse er bragt til anvendelse.

Artikel 10 bis.

1. Unionslandene er pligtige at tilsikre enhver, som tilhører unionen, en virksom beskyttelse imod illoyal konkurrence.

2. Ved illoyal konkurrence forstås enhver i konkurrenceøjemed foretagen handling, som strider mod hæderlig forretningskik i industri- og handelsforhold.

3. Særlig skal forbydes:

1° enhver handling af en sådan art, at den uanset det anvendte middels karakter er egnet til at fremkalde forveksling med en konkurrents forretning, hans varer eller hans industrielle eller kommercielle virksomhed,

2° alle urigtige angivelser under udøvelse af handelsvirksomhed, for så vidt de er egnede til at bringe en konkurrents forretning, hans varer eller hans industrielle eller kommercielle virksomhed i miskredit,

3° benævnelser eller angivelser, hvis anvendelse under udøvelse af handelsvirksomhed er egnet til at vildlede offentligheden med hensyn til varernes art, fremstilling, karakter, anvendelse eller mængde.

Artikel 10 ter.

1. Unionslandene forpligter sig til at tilsikre enhver, som tilhører de andre unionslande, adgang til de fornødne retsmidler for med virkning at kunne undertrykke alle de i artiklerne 9, 10 og 10 bis nævnte handlinger.

2. De påtager sig endvidere at tilvejebringe bestemmelser, der hjemler organisationer og sammenslutninger, der repræsenterer de interesserede industridrivende, producenter og handlende, og hvis eksistens ikke strider mod deres eget lands love, at rejse søgsmål eller henvende sig til de admini-

strative myndigheder til undertrykkelse af de i artiklerne 9, 10 og 10 bis nævnte handlinger i den udstrækning, som lovgivningen i det land, hvor beskyttelsen kræves, hjemler det for landets egne organisationer og sammen slutninger.

Artikel 11.

1. Unionslandene skal i overensstemmelse med deres nationale lovgivning med hensyn til genstande, der udstilles på officielle eller officielt anerkendte internationale udstillinger, der afholdes inden for et af landenes grænser, indrømme en midlertidig beskyttelse for patenterbare opfindelser, brugsmønstre, mønstre og varemærker.

2. Denne midlertidige beskyttelse skal ikke kunne forlænge de i artikel 4 ommeldte frister. Hvis fortrinsretten senere påberåbes, skal hvert lands myndigheder kunne regne fristen tilbage fra den dag, da genstanden blev indført på udstillingen.

3. Ethvert land skal til godtgørelse af den udstillede genstands identitet og af tidspunktet for dens fremstilling på udstillingen kunne fordre sådanne bevisligheder, som det måtte anse påkrævede.

Artikel 12.

1. Ethvert af unionslandene forpligter sig til at oprette et særligt forvaltningsorgan for den industrielle ejendomsret og et centralkontor for meddelelser til offentligheden om patenter, brugsmønstre, mønstre og varemærker.

2. Denne myndighed skal udgive en periodisk udkommende officiel tiende. Den skal regelmæssigt offentliggøre:

- a) navnene på indehaverne af meddelte patenter med en kort angivelse af de patenterede opfindelser,
- b) gengivelser af registrerede varemærker.

Artikel 13.

1. Det internationale organ, der under navnet: »Det internationale bureau til beskyttelse af den industrielle ejendomsret« er oprettet i Bern, er henlagt under den schweiziske forbundsregerings høje myndighed, som fastsætter dets indretning og fører tilsyn med dets virksomhed.

2. a) Det franske og det engelske sprog skal anvendes af det internationale bureau under udførelsen af de i nærværende artikels stk. 3 og 5 omhandlede opgaver.

b) De i art. 14 nævnte konferencer og møder skal afholdes på fransk, engelsk og spansk.

3. Det internationale bureau indsamler oplysninger af enhver art angående beskyttelsen af den industrielle ejendomsret, sammenfatter og offentliggør dem. Det anstiller undersøgelser af almindelig interesse for unionen og redigerer ved hjælp af de dokumenter, der stilles til dets rådighed af de forskellige myndigheder, et tidsskrift vedrørende de spørgsmål, som angår unionens formål.

4. Eksemplarerne af dette blad såvel som alle de dokumenter, der offentliggøres af det internationale bureau, fordeles mellem unionslandenes myndigheder i forhold til det antal enheder, hvormed disse i henhold til det nedenfor anførte bidrager. De yderligere eksemplarer og dokumenter, som måtte blive rekvireret af de nævnte myndigheder eller af selskaber eller private personer, må betales særskilt.

5. Det internationale bureau skal til enhver tid være til unionslandenes tjeneste for at skaffe dem de særlige oplysninger, som de måtte have brug for, angående spørgsmål vedrørende den internationale ordning af den industrielle ejendomsret. Direktøren for det internationale bureau udarbejder over bureauets virksomhed en årlig beretning, der tilstilles alle unionslandene.

6. Det internationale bureaus ordinære udgifter skal bæres i fællesskab af unionslandene. Indtil ny bestemmelse træffes, må de ikke overskride en sum af 120.000 schweiziske francs årligt. Denne sum skal om fornødent kunne forhøjes efter eenstemmig vedtagelse på en af de i artikel 14 omhandlede konferencer.

7. De ordinære udgifter omfatter hverken udgifter til diplomatiske eller administrative konferencer eller udgifter, der skyldes specielt arbejde eller publikationer udført i overensstemmelse med en konferences beslutninger. Disse udgifter, hvis årlige beløb ikke må overstige 20.000 schweiziske francs, skal fordeles mellem unionslandene i forhold til det bidrag, som de betaler til det internationale bureaus virksomhed i henhold til bestemmelserne nedenfor i afsnit 8.

8. Til bestemmelse af hvert lands bidrag til de samlede udgifter deles unionslandene og de lande, som senere måtte tiltræde unionen, i 6 klasser, der hver bidrager i forhold til et bestemt antal enheder, nemlig:

1. klasse	25 enheder
2. "	20 —
3. "	15
4. "	10 —
5. "	5
6. "	3

Disse koefficienter multipliceres med antallet af lande i hver klasse, og summen af de herved udkomne produkter angiver det antal enheder, med hvilket den samlede udgift skal deles. Kvotienten angiver da størrelsen af udgiftsenheden.

9. Ethvert af unionslandene skal ved sin tiltræden selv fastsætte den klasse, til hvilken det ønsker sig henført. Dog skal hvert unionsland senere kunne erklære, at det ønsker sig henført til en anden klasse.

10. Den schweiziske forbundsregering fører tilsyn med det internationale bureau's udgifter, og med dettes regnskaber, og afholder de nødvendige forskud.

11. Det af det internationale bureau aflagte årlige regnskab skal tilstilles de andre myndigheder.

Artikel 14.

1. Nærværende konvention skal underkastes periodiske revisioner med det formål at indføre sådanne forbedringer, som gør unionens system mere fuldkomment.

2. I dette øjemed skal der fra tid til anden i unionslandene afholdes konferencer mellem de nævnte landes delegerede.

3. Myndigheden i det land, hvor konferencen skal finde sted, forbereder med bistand af det internationale bureau denne konferences arbejde.

4. Direktøren for det internationale bureau skal være til stede ved konferencernes møder og tage del i forhandlingerne, men uden stemmeret.

5 a) I tiden mellem de diplomatiske revisionskonferencer skal konferencer med repræsentanter for alle unionslandene samles hvert tredje år med det formål at udarbejde en rapport om det internationale bureau's forventede udgifter i den kommende treårsperiode, og behandle spørgsmål vedrørende unionens tarv og udvikling.

b) Ydermere skal disse konferencer ved eenstemmighed kunne ændre det årlige maximumsbeløb for det internationale bureau's udgifter, forudsat at konferencen består af befuldmægtigede fra alle unionens lande, indkaldt af den schweiziske forbundsregering.

c) Desuden skal de ovenfor under a) omhandlede konferencer på initiativ, dels af det internationale bureau's direktør, dels af den schweiziske forbundsregering, kunne sammenkaldes i tiden mellem de sædvanlige møder hvert tredje år.

Artikel 15.

Unionslandene er enige om at forbeholde sig ret til indbyrdes at indgå særskilte overenskomster til beskyttelse af den industrielle ejendomsret, dog

kun for så vidt disse overenskomster ikke strider mod nærværende konventions bestemmelser.

Artikel 16.

1. De lande, som ikke har sluttet sig til nærværende konvention, skal have adgang til på begæring at tiltræde denne.

2. Denne tiltræden skal ad diplomatisk vej notificeres den schweiziske forbundsregering og af denne de øvrige unionslande.

3. Sådan tiltræden skal uden videre medføre tilslutning til alle i nærværende konvention indeholdte bestemmelser og give adgang til alle deri fastsatte fordele. Den skal træde i kraft 1 måned efter, at meddelelse om notifikationen af den schweiziske forbundsregering er tilstillet de andre unionslande, medmindre et senere tidspunkt er blevet angivet i tiltrædelsesbegæringen.

Artikel 16 bis.

1. Ethvert unionsland kan til enhver tid skriftlig notificere den schweiziske forbundsregering, at nærværende konvention skal komme til anvendelse på alle eller en del af dets kolonier, protektorater, territorier under mandat eller andre territorier, der er underlagt dets myndighed, og alle territorier under suverænitet, og konventionen skal bringes til anvendelse på alle de i notifikationen omhandlede territorier 1 måned efter, at der af den schweiziske forbundsregering er givet underretning om notifikationen til de andre unionslande, medmindre der er blevet angivet et senere tidspunkt i notifikationen. I mangel af sådan notifikation skal konventionen ikke komme til anvendelse på disse territorier.

2. Ethvert unionsland skal til enhver tid skriftlig kunne notificere den schweiziske forbundsregering, at nærværende konvention helt eller delvis skal ophøre at være anvendelig på de territorier, om hvilke der er sket den i foregående afsnit omhandlede notifikation, og konventionen ophører at være anvendelig på de i denne notifikation nævnte territorier 12 måneder efter modtagelse af den til den schweiziske forbundsregering rettede notifikation.

3. Alle notifikationer, der i henhold til bestemmelserne i afsnit 1 og 2 rettes til den schweiziske forbundsregering, skal af nævnte regering bringes til alle unionslandenes kundskab.

Artikel 17.

Unionslandene forpligter sig til i overensstemmelse med landets forfatning at træffe de forholdsregler, der er nødvendige for at sikre konventionens anvendelse.

Det forudsættes, at på det tidspunkt hvor et land deponerer et ratifikations- eller tiltrædelsesdokument, er landet i stand til, i overensstemmelse med dets nationale lovgivning, at give konventionens bestemmelser retskraft.

Artikel 17 bis.

1. Konventionen skal forblive i kraft på ubegrænset tid, indtil udløbet af i år fra den dag at regne, da opsigelse af den finder sted.

2. Sådan opsigelse skal rettes til den schweiziske forbundsregering. Den skal kun have virkning for det land, i hvis navn opsigelsen er foretaget, medens konventionen forbliver i kraft mellem de andre unionslande.

Artikel 18.

1. Nærværende konvention skal ratificeres, og ratifikationsdokumenterne skal deponeres i Bern senest den 1. maj 1963. Den skal træde i kraft mellem de lande, i hvis navn den er ratificeret, 1 måned efter denne dato. Dog skal den, hvis den ratificeres tidligere for mindst 6 landes vedkommende, træde i kraft mellem disse lande 1 måned efter, at deponeringen af den sjette ratifikation er blevet notificeret dem af den schweiziske forbundsregering, og for de lande, i hvis navn den derefter ratificeres, 1 måned efter notifikationen af hver af disse ratifikationer.

2. De lande, i hvis navn ratifikationsdokumenterne ikke er blevet deponeret inden for den i foregående afsnit fastsatte frist, skal have adgang til tiltrædelse efter bestemmelserne i artikel 16.

3. Nærværende konvention skal i forholdet mellem de lande, over for hvilke den finder anvendelse, træde i stedet for Pariserkonventionen af 1883 og de følgende reviderede konventioner.

4. For så vidt angår de lande, over for hvilke nærværende konvention ikke finder anvendelse, men over for hvilke den i London i 1934 reviderede Pariserkonvention finder anvendelse, skal denne sidste vedblivende være i kraft.

5. På samme måde skal, for så vidt angår de lande, over for hvilke hverken nærværende konvention eller den i London reviderede Pariserkonvention finder anvendelse, den i Haag i 1925 reviderede Pariserkonvention forblive i kraft.

6. På samme måde skal, for så vidt angår de lande, over for hvilke hverken nærværende konvention eller den i London reviderede Pariserkonvention, eller den i Haag reviderede Pariserkonvention finder anvendelse, — den i Washington i 1911 reviderede Pariserkonvention forblive i kraft.

Artikel ig.

1. Nærværende konvention skal underskrives i eet enkelt eksemplar, på fransk, hvilket skal deponeres i den schweiziske forbundsregerings arkiver. En bekræftet afskrift skal af nævnte regering tilstilles hvert unionslands regering.

2. Nærværende konvention skal stå åben for unionslandenes underskrifter indtil 30. april 1959.

3. Oficielle oversættelser af nærværende konvention skal udfærdiges på sprogene: tysk, engelsk, spansk, italiensk og portugisisk.

AGREEMENT OF THE HAGUE

concerning the International Deposit of Industrial Designs of 6th November, 1925, as revised at London on 2nd June, 1934, and at The Hague on 28th November, 1960

The Contracting States,

Moved by the desire to provide the creators of industrial designs with an opportunity of obtaining by an international deposit an effective protection in a larger number of States;

Considering it desirable to that end to revise the Agreement for the International Deposit of Industrial Designs signed at the Hague on 6th November, 1925, and revised at London on 2nd June, 1934,

Have agreed as follows:

Article 1

(1) The Contracting States constitute a Separate Union for the International Deposit of Industrial Designs.

(2) Only States members of the International Union for the Protection of Industrial Property may become parties to this Agreement.

Article 2

For the purposes of this Agreement the following expressions shall have the meanings attributed to them herebelow:

"Agreement of 1925", Agreement of The Hague for the International Deposit of Industrial Designs of 6th November, 1925;

"Agreement of 1934", Agreement of The Hague for the International Deposit of Industrial Designs of 6th November, 1925, as revised at London on 2nd June, 1934;

"this Agreement" or "the present Agreement", the Agreement of the Hague for the International Deposit of Industrial Designs as established by the present instrument;

"Regulations", Regulations for the execution of the present Agreement;

"International Bureau", Bureau of the International Union for the Protection of Industrial Property;

"International deposit", a deposit made in the International Bureau;

"national deposit", a deposit made in the national office of a Contracting state;

"multiple deposit", a deposit including several designs;

"State of origin of an international deposit", the Contracting State in which the applicant has a real and effective industrial or commercial establishment or, if the applicant has such establishments in several Contracting States, the Contracting State which he has indicated in his application; if the applicant

does not have such an establishment in any Contracting State, the Contracting State in which he is domiciled; if he has no domicile in a Contracting State, the Contracting State of which he is a national;

"State having a novelty examination", a Contracting State the national law of which provides for a system which involves a preliminary *ex officio* search and examination by its national office as to the novelty of each deposited design.

Article 3

Nationals of a Contracting State and persons who, without being nationals of a Contracting State, are domiciled or have a real and effective industrial or commercial establishment in a Contracting State, may deposit designs in the International Bureau.

Article 4

(1) International deposit may be made in the International Bureau:

1. directly, or
2. through the intermediary of the national office of a Contracting State if the law of that State so permits.

(2) The national law of any Contracting State may require that international deposits of which it is the State of origin shall be made through its national office. Non-compliance with this requirement shall not affect the effects of the international deposit in the other Contracting States.

Article 5

(1) The international deposit shall consist of an application, one or more photographs or other graphic representations of the design, and payment of the fees prescribed by the Regulations.

(2) The application shall contain:

1. an enumeration of the Contracting States in which the applicant requests the international deposit to be effective;
2. the designation of the article or articles in which it is intended to incorporate the design;
3. if the applicant wishes to claim the priority provided for in Article 9, a statement of the date, the State, and the number of the deposit which gives rise to the right of priority;
4. such other particulars as the Regulations prescribe.

(3) (a) In addition, the application may contain:

1. a short description of characteristic features of the design;
2. a statement as to who is the true creator of the design;
3. a request for deferment of publication as provided for in Article 6 (4).

(b) The application may be accompanied also by samples or models of the article or articles incorporating the design.

(4) A multiple deposit may include several designs intended to be incorporated in articles included in the same class of the International Design Classification referred to in Article 21 (2), item 4.

Article 6

(1) The International Bureau shall maintain the International Design Register and shall register the international deposits therein.

(2) The international deposit shall be deemed to have been made on the date on which the International Bureau received the application in due form, the

fees payable with the application, and the photograph or photographs or other graphic representations of the design, or, if the International Bureau received them on different dates, the last of these dates. The registration shall bear the same date.

(3) (a) For each international deposit, the International Bureau shall publish in a periodical bulletin:

1. reproductions in black and white or, at the request of the applicant, in colour, of deposited photographs or other graphic representations;
2. the date of the international deposit;
3. the particulars prescribed in the Regulations.

(b) The International Bureau shall send the periodical bulletin to the national offices as soon as possible.

(4) (a) At the request of the applicant, the publication referred to in paragraph (3) (a) shall be deferred for such period as he may request. This period may not exceed twelve months computed from the date of the international deposit. However, if priority is claimed, the starting date of this period shall be the priority date.

(b) At any time during the period referred to in subparagraph (a) the applicant may request immediate publication or may withdraw his deposit. The withdrawal of the deposit may be limited to one or more Contracting States and, in the case of a multiple deposit, to only some of the designs included therein.

(c) If the applicant fails to pay in time the fees payable before the expiration of the period referred to in subparagraph (a), the International Bureau shall cancel the deposit and shall not effect the publication referred to in paragraph (3) (a).

(d) Until the expiration of the period referred to in subparagraph (a) the International Bureau shall keep in confidence the registration of deposits made subject to deferred publication, and the public shall have no access to any documents or objects concerning such deposits. These provisions apply without limitation in time if the applicant has withdrawn the deposit before the expiration of the said period.

(5) Except as provided in paragraph (4), the Register and all documents and objects filed with the International Bureau shall be open to inspection by the public.

Article 7

(1) (a) A deposit registered in the International Bureau shall have the same effect in each of the Contracting States designated by the applicant in his application as if all the formalities required by the national law for the grant of protection had been complied with by the applicant and as if all administrative acts required to this end had been accomplished by the Administration of such State.

(b) Subject to the provisions of Article 11, the protection of designs the deposit of which has been registered in the International Bureau is governed in each Contracting State by those provisions of the national law which are applicable in that State to designs the protection of which has been claimed on the basis of a national deposit and concerning which all formalities and acts have been complied with and accomplished.

(2) An international deposit shall have no effect in its State of origin if the national law of that State so provides.

Article 8

(1) Notwithstanding the provisions of Article 7, the national office of a Contracting State the national law of which provides that the national office may,

on the basis of an administrative *ex officio* examination or pursuant to an opposition by a third party, refuse protection, shall, in case of refusal, notify the International Bureau within six months that the design does not meet the requirements of its national law other than the formalities and administrative acts referred to in Article 7 (1). If no such refusal is notified within a period of six months, the effects of the international deposit shall commence in that State as from the date of that deposit. However, in a Contracting State having a novelty examination, the effects of the international deposit, while retaining its priority, shall, if no refusal is notified within six months, commence at the expiration of the six-months period unless the national law provides for an earlier date for deposits made with its national office.

(2) The period of six months referred to in paragraph (1) shall be computed from the date on which the national office receives the issue of the periodical bulletin in which the registration of the international deposit has been published. The national office shall communicate this date to third parties at their request.

(3) The applicant shall have the same means of recourse against the refusal of the national office referred to in paragraph (1) as if he had deposited his design in that national office; in any case, the refusal shall be subject to a request for reexamination or appeal. The notification of such refusal shall indicate:

1. the reasons for which it is found that the design does not meet the requirements of the domestic law;
2. the date referred to in paragraph (2);
3. the time allowed for a request for re-examination or appeal;
4. the authority to which the request or appeal may be addressed.

(4) (a) The national office of a Contracting State the domestic law of which contains provisions of the kind referred to in paragraph (1) and which requires a statement as to who is the true creator of the design or a description of the design, may provide that, upon request and within a period not less than sixty days from the sending of such a request by the said office, the applicant shall file the language of the application filed with the International Bureau:

1. a statement as to who is the true creator of the design;
2. a short description emphasizing the essential characteristic features of the design as shown by the photographs or other graphic representations.

(b) No fees shall be charged by a national office in connection with the filing of such statements or descriptions or for their possible publication by the national office.

(5) (a) Any Contracting State the domestic law of which contains provisions of the kind referred to in paragraph (1) shall notify the International Bureau accordingly.

(b) If a Contracting State has several systems for the protection of designs one of which provides for novelty examination, the provisions of this Agreement concerning States having a novelty examination shall apply only to the said system.

Article 9

If the international deposit of a design is made within six months of the first deposit of the same design in a State member of the International Union for the Protection of Industrial Property, and if priority is claimed for the international deposit, the priority date shall be that of the first deposit.

Article 10

(1) An international deposit may be renewed every five years by paying, during the last year of each period of five years, the renewal fees prescribed by the Regulations.

(2) Subject to the payment of a surtax fixed by the Regulations, a period of grace of six months is granted for the renewal of the international deposit.

(3) At the time of paying the renewal fees, the international deposit number and, if the renewal is not to be effected for all the Contracting States for which the deposit is about to expire, the Contracting States for which the renewal is to be effected, must be indicated.

(4) Renewal may be limited to less than all the designs included in a multiple deposit.

(5) The International Bureau shall record and publish the renewals.

Article 11

(1) (a) The term of protection granted by a Contracting State to a design for which an international deposit has been made shall not be less than:

1. ten years from the date of the international deposit if the deposit was renewed;
2. five years from the date of the international deposit in the absence of renewal.

(b) However, if, according to the provisions of the national law of a Contracting State having a novelty examination, protection starts at a date later than that of the international deposit, the minimum terms provided in subparagraph (a) shall be computed from the date at which protection starts in that State. The fact that international deposit is not renewed or is renewed only once does not affect the minimum terms of protection thus defined.

(2) If the national law of a Contracting State provides for designs for which a national deposit has been made a protection the duration of which with or without renewal, is longer than ten years, protection of the same duration shall, on the basis of the international deposit and its renewals, be granted in that State to designs for which an international deposit has been made.

(3) A Contracting State may, by its national law, limit the minimum term of protection of designs for which an international deposit has been made to the terms provided for in paragraph (1).

(4) Subject to the provisions of paragraph (1) (b), the protection in a Contracting State shall terminate at the date of expiration of the international deposit, unless the national law of that State provides that the protection shall continue after the date of expiration of the international deposit.

Article 12

(1) The International Bureau shall record and publish changes affecting the ownership of a design concerning which an international deposit is in effect. It is understood that the transfer of the ownership may be limited to the rights arising out of the international deposit in less than all the Contracting States and, in the case of a multiple deposit, to less than all the designs included therein.

(2) The recording referred to in paragraph (1) shall have the same effect as if it had been made in the national offices of the Contracting States.

Article 13

(1) The owner of an international deposit may, by means of a declaration addressed to the International Bureau, renounce his rights for all or only some of the Contracting States and, in the case of a multiple deposit, for all or some of the designs included therein.

(2) The International Bureau shall record and publish such declarations.

Article 14

(1) No Contracting State may, as a condition of recognition of the right to protection, require that the article incorporating the design bear an indication or mention of the deposit of the design.

(2) If the domestic law of a Contracting State provides for a notice on the article for any other purpose, then such State shall consider such requirements fulfilled if all the articles offered to the public under the authorization of the owner of the rights in the design, or a tag attached to such articles, bear the international design notice.

(3) The international design notice shall consist of the symbol @ (a capital D in a circle) accompanied by:

1. the year of the international deposit and the name, or usual abbreviation of the name, of the depositor, or
2. the number of the international deposit.

(4) The mere appearance of the international design notice on the articles or the tags shall in no case be interpreted as implying a waiver of protection by virtue of copyright or otherwise whenever, in the absence of such notice, a claim to such protection can be made.

Article 15

(1) The fees prescribed by the Regulations shall consist of:

1. fees for the International Bureau;
2. fees for the Contracting States designated by the applicant, namely:

(a) a fee for each Contracting State;

(b) a fee for each Contracting State having a novelty examination and which requires the payment of a fee for such an examination.

(2) Any fees paid for the same deposit for a Contracting State under paragraph (1), item 2. (a), shall be deducted from the amount of the fee referred to in paragraph (1), item 2. (b), if the latter fee becomes payable for the same State.

Article 16

(1) The fees for Contracting States referred to in Article 15 (1), item 2, shall be collected by the International Bureau and paid over annually to the Contracting States designated by the applicant.

(2) (a) Any Contracting State may notify the International Bureau that it waives its right to the supplementary fees referred to in Article 15 (1), item 2. (a), in respect of international deposits of which any other Contracting State making a similar waiver is the State of origin.

(b) It may also make a waiver in respect of international deposits of which it is itself the State of origin.

Article 17

The Regulations shall govern the details concerning the implementation of this Agreement and particularly:

1. the languages and the number of the copies in which the application for deposit must be filed and the data to be supplied in the application;
2. the amount due, date and method of the payment of the fees for the International Bureau and for the States, including the limits of the fee for Contracting States having a novelty examination;
3. the number, size, and other characteristics of the photographs or other graphic representations of each design deposited;

4. the length of the description of characteristic features of the design;
5. the limits of and conditions under which samples or models of the articles incorporating the design may accompany the application;
6. the number of the designs that may be included in a multiple deposit and other conditions governing multiple deposits;
7. all matters relating to the publication and distribution of the periodical bulletin referred to in Article 6 (3) (a), including the number of copies of the bulletin which shall be given free of charge to the national offices, and the number of copies which shall be sold at a reduced price to such offices;
8. the methods of notifying by the Contracting States of any refusal made under Article 8 (1), and the methods of communicating and publishing of such refusals by the International Bureau;
9. the conditions of recording and publication by the International Bureau of changes affecting the ownership of a design referred to in Article 12 (1) and of renunciations referred to in Article 13;
10. the disposal of documents and articles concerning deposits for which the possibility of renewal ceases to exist.

Article 18

The provisions of this Agreement shall not prevent the claiming of the application of possible wider protection resulting from the national law of a Contracting State, nor shall they affect in any way the protection which is granted to works of art or works of applied art by international copyright treaties or conventions.

Article 19

The fees of the International Bureau for the services provided by the present Agreement shall be fixed in such a manner:

(a) that their yield covers all the expenses of the International Design Service and all those necessitated by the preparation for and holding of meetings of the International Designs Committee or conferences of revision of the present Agreement;

(b) that they allow for the maintenance of the reserve fund referred to in Article 20.

Article 20

(1) There is hereby established a reserve fund of two hundred and fifty thousand Swiss Francs. The amount of the reserve fund may be modified by the International Designs Committee referred to in Article 21.

(2) The surplus receipts of the International Design Service shall be credited to the reserve fund.

(3) (a) However, at the time of the coming into force of this Agreement, the reserve fund shall be constituted by each Contracting State paying a sole contribution computed in proportion to the number of units corresponding to the class to which it belongs by virtue of Article 13 (8) of the Paris Convention for the Protection of Industrial Property.

(b) States which become party to the present Agreement after its coming into force shall also pay a sole contribution. This shall be computed according to the principles referred to in the preceding subparagraph in such a manner that all States, whatever the date of their becoming party to the Agreement, pay the same contribution for each unit.

(4) When the amount of the reserve fund exceeds the established ceiling, the surplus shall be periodically distributed among the Contracting States in propor-

tion to the sole contribution of each until the amount of each contribution is reached.

(5) When the sole contributions shall have been fully reimbursed, the International Designs Committee may decide that States subsequently becoming party to the Agreement are not required to pay the sole contribution.

Article 21

(1) There is hereby established an International Designs Committee consisting of representatives of all the Contracting States.

(2) The Committee shall have the following duties and powers:

1. to establish its own rules of procedure;
2. to amend the Regulations;
3. to modify the ceiling of the reserve fund referred to in Article 20;
4. to establish the International Design Classification;
5. to study matters concerning the application and possible revision of the present Agreement;
6. to study all other matters concerning the international protection of designs;
7. to comment on the yearly administrative reports of the International Bureau and to give general directives to the International Bureau concerning the discharge of the duties entrusted to it by virtue of this Agreement;
8. to draw up a statement on the foreseeable expenditure of the International Bureau for each three-year period to come.

(3) The decisions of the Committee shall be taken by a majority of four fifths of its members present or represented and voting in the case of paragraph (2), items 1, 2, 3 and 4, and by a simple majority in all other cases. Abstentions shall not be considered as votes.

(4) The Committee shall be convened by the Director of the International Bureau:

1. at least once every three years;
2. at any time on request of one third of the Contracting States, or, if deemed necessary, at the initiative of the Director of the International Bureau or the Government of the Swiss Confederation.

(5) The travel expenses and subsistence allowances of the members of the Committee shall be borne by their respective Governments.

Article 22

(1) The Regulations may be amended either by the Committee as provided for in Article 21 (2), item 2, or by a written procedure as provided in paragraph (2) below.

(2) In case of written procedure, amendments will be proposed by the Director of the International Bureau in a circular letter addressed to the Government of each Contracting State. The amendments will be considered as adopted if, within one year from their communication, no Contracting State has communicated an objection.

Article 23

(1) This Agreement shall remain open for signature until 31st December, 1961.

(2) It shall be ratified and the instruments of ratification shall be deposited with the Government of the Netherlands.

Article 24

(1) States members of the International Union for the Protection of Industrial Property which do not sign this Agreement may accede thereto.

(2) Such accessions shall be notified through diplomatic channels to the Government of the Swiss Confederation, and by it to the Governments of all Contracting States.

Article 25

(1) Each Contracting State undertakes to provide for the protection of designs and to adopt, in accordance with its constitution, the measures necessary to ensure the application of this Agreement.

(2) At the time a Contracting State deposits its instrument of ratification or accession, it must be in a position under its national law to give effect to the terms of this Agreement.

Article 26

(1) This Agreement shall enter into force one month after the date on which the Government of the Swiss Confederation shall have dispatched a notification to the Contracting States of the deposit of ten instruments of ratification or accession at least four of which being those of States which, at the date of the present Agreement, are not party to the Agreement of 1925 or the Agreement of 1934.

(2) Thereafter, the deposit of the instruments of ratifications and accessions shall be notified to the Contracting States by the Government of the Swiss Confederation. Such ratifications and accessions shall become effective one month after the date of the dispatch of such notification unless, in the case of accession, a later date is indicated in the instrument of accession.

Article 27

Any Contracting State may at any time notify the Government of the Swiss Confederation that this Agreement shall apply also to all or any of the Territories for the international relations of which it is responsible. Thereupon the Government of the Swiss Confederation shall communicate this notification to the Contracting States and the Agreement shall apply to the said Territories at the expiration of one month after the dispatch of the communication by the Government of the Swiss Confederation to the Contracting States unless a later date is indicated in the notification.

Article 28

(1) Any Contracting State may, by notification addressed to the Government of the Swiss Confederation, denounce this Agreement in its own name or on behalf of all or any of the Territories as to which a notification has been given under Article 27. Such notification shall take effect one year after its receipt by the Government of the Swiss Confederation.

(2) Denunciation shall not relieve any Contracting State of its obligations under this Agreement in respect of designs deposited in the International Bureau before the effective date of the denunciation.

Article 29

(1) This Agreement shall be submitted to periodical revision with a view to the improvement of the protection resulting from the international deposit of designs.

(2) Revision conferences shall be called at the request of the International Designs Committee or of not less than half of the Contracting States.

Article 30

(1) Two or more Contracting States may at any time notify the Government of the Swiss Confederation that, subject to the conditions indicated in the notification:

1. a common office has been substituted for their several national offices;
2. they are to be considered as a single State for the purposes of Articles 2 to 17.

(2) This notification shall take effect six months after the date of dispatch of the communication of this notification which shall be made by the Government of the Swiss Confederation to the Contracting States.

Article 31

(1) Only the present Agreement shall be applicable in the mutual relations of States parties to both the present Agreement and the Agreement of 1925, or the Agreement of 1934. However, such States shall in their mutual relations apply the Agreement of 1925 or the Agreement of 1934, whichever is the case, to designs which were deposited in the International Bureau prior to the date at which the present Agreement became applicable in their mutual relations.

(2) (a) Any State party to both the present Agreement and the Agreement of 1925 shall continue to apply the Agreement of 1925 in its relations to States parties only to the Agreement of 1925, unless it denounced the Agreement of 1925.

(b) Any State party to both the present Agreement and the Agreement of 1934 shall continue to apply the Agreement of 1934 in its relations to States parties only to the Agreement of 1934, unless it denounced the Agreement of 1934.

(3) States parties to the present Agreement only shall not be bound to States which, without being party to the present Agreement, are party to the Agreement of 1934 or the Agreement of 1925.

Article 32

(1) Signature and ratification of, or accession to, the present Agreement by a State party, at the date of this Agreement, to the Agreement of 1925 or the Agreement of 1934, shall be considered as including signature and ratification of, or accession to, the Protocol annexed to the present Agreement, unless such State makes at the time of signing or depositing the instrument of accession an express declaration to the contrary effect.

(2) Any Contracting State having made the declaration referred to in paragraph (1), or any other Contracting State not party to the Agreement of 1925 or the Agreement of 1934, may sign or accede to the Protocol annexed to this Agreement. At the time of signing or depositing its instrument of accession it may declare that it does not consider itself bound by paragraph (2) (a) or (2) (b) of the Protocol; in this case, the other States parties to the Protocol shall be under no obligation to apply the excluded provision in their relations to that State. The provisions of Articles 23 to 28 inclusive, shall apply by analogy.

Article 33

The present Act shall be signed in a single copy which shall be deposited in the archives of the Government of the Netherlands. A certified copy shall be forwarded by the latter to the Government of each State which will have signed the present Agreement or which will have adhered thereto.

In witness whereof the undersigned Plenipotentiaries, having presented their duly recognized full powers, have affixed their signature.

Done at The Hague, the 28th November, 1960.

DRAFT INTERNATIONAL CLASSIFICATION
OF INDUSTRIAL DESIGNS

(Geneva, October 12—16, 1964)

Class 1 — Foodstuffs and dietetic foods

Sub-Class:

- 01) Baker's products, biscuits, macaroni, etc.
- 02) Chocolates, confectionery, ices
- 03) Cheeses
- 04) Butchers' meat (including pork products)
- 05) Animal foodstuffs
- 99) Miscellaneous

Class 2 — Articles of clothing

Sub-Class:

- 01) Garments, dresses and coats
- 02) Lingerie, corsets, brassieres
- 03) Hats, ladies' headwear
- 04) Footwear, gloves (including boots, shoes and slippers)
- 05) Neckties, scarves and neckerchiefs
- 99) Miscellaneous

Class 3 — Travel goods and personal belongings

Sub-Class:

- 01) Trunks, suitcases and brief-cases
- 02) Bags, pocket-books and purses
- 03) Umbrellas, walking-sticks
- 04) Fans
- 99) Miscellaneous

Class 4 — Brushware

Sub-Class:

- 01) Brushes for cleaning
- 02) Toilet brushes
- 03) Clothes brushes
- 04) Brooms
- 05) Paint-brushes
- 99) Miscellaneous

Class 5 — Textile articles and sheeting of similar use¹

Sub-Class:

- 01) Spun articles
- 02) Textile fabrics (woven, knitted, etc.)
- 03) Non-textile artificial sheets for a similar use
- 04) Felt
- 05) Covering sheets (wallpaper, linoleum, etc.)
- 06) Lace
- 07) Embroideries
- 08) Ribbons, braids and other trimmings
- 09) Bedspreads
- 10) Household linen and napery
- 11) Leather and substitutes
- 99) Miscellaneous

Class 6 — Furnishing

Sub-Class:

- 01) Furniture
- 02) Mattresses and cushions
- 03) Curtains
- 04) Carpets
- 05) Mirrors
- 06) Frames
- 07) Mats
- 99) Miscellaneous

Class 7 — Household goods

Sub-Class:

- 01) China and crockery
- 02) Cooking utensils and containers
- 03) Knives, forks and spoons
- 04) Chooping, mincing, grinding and mixing machines
- 05) Flat-irons and laundering, cleaning and drying equipment
- 99) Miscellaneous

Class 8 — Tools and hardware

Sub-Class:

- 01) Tools for agriculture, forestry and horticulture
- 02) Other tools
- 03) Locks and metal fittings
- 04) Nails, screws, nuts, bolts, etc.
- 99) Miscellaneous

Class 9 — Packing

Sub-Class:

- 01) Bottles, flasks, carboys, demijohns and pots
- 02) Drums and casks

¹ These terms cover all textile articles, natural or artificial and all covering materials in the form of sheets.

- 03) Boxes and cases
- 04) Hampers, crates and baskets
- 05) Bags, wrappers and tubes
- 06) Ropes and hooping materials
- 99) Miscellaneous

Class 10 — Clocks and watches, optical and precision instruments

Sub-Class:

- 01) Watches
- 02) Alarms
- 03) Clocks
- 04) Dials and all other clock parts
- 05) All other chronometrical instruments
- 06) Nautical, geodetic and optical instruments and articles
- 07) Scales
- 08) Testing instruments
- 99) Miscellaneous

Class 11 — Adornment

Sub-Class:

- 01) Jewels
- 02) Trinkets, dishes, flower-vases
- 03) Medals
- 04) Artificial flowers
- 05) Decorations for Christmas trees
- 99) Miscellaneous

Class 12 — Vehicles

Sub-Class:

- 01) Vehicles drawn by animals
- 02) Locomotives and rolling-stock for railways and any other vehicles on rails
- 03) Telfer carriers and chair-lifts
- 04) Ships and boats
- 05) Aircraft and space vehicles
- 06) Motor cars
- 07) Buses, lorries and tractors
- 08) Trailers
- 09) Motorcycles and bicycles
- 10) Perambulators and invalid chairs
- 11) Pneumatic tyres and inner tubes
- 99) Miscellaneous

Class 13 — Electrical energy

Sub-Class:

- 01) Generators and motors
- 02) Power transformers, rectifiers, batteries and accumulators
- 03) Equipment for distribution and control of electric power (conductors, switchgear, etc.)
- 99) Miscellaneous

Class 14 — Electrical and electronic equipment

Sub-Class:

- 01) Recorders and equipment for retrieval of information
- 02) Communications equipment (telegraph, telephone, teletype, television and radio)
- 03) Amplifiers
- 99) Miscellaneous

Class 15 — Industrial and household machines

Sub-Class:

- 01) Prime movers
- 02) Pumps and compressors
- 03) Agricultural machinery
- 04) Construction machinery
- 05) Machinery for engineering
- 06) Laundry and cleaning machines
- 07) Textile sewing and knitting machines
- 08) Refrigeration apparatus
- 99) Miscellaneous

Class 16 — Photography and cinematography

Sub-Class:

- 01) Photographic and movie cameras, exposure meters
- 02) Projection equipment
- 03) Apparatus for photo-copying documents or for reproducing photographs
- 99) Miscellaneous

Class 17 — Musical instruments

Sub-Class:

- 01) Keyboard instruments
- 02) Wind instruments
- 03) Stringed instruments
- 04) Percussion instruments
- 05) Mechanical instruments
- 99) Miscellaneous

Class 18 — Printing

Sub-Class:

- 01) Typewriters and calculating machines with the exception of electronic machines
- 02) Typographical machinery
- 03) Machinery for printing by processes other than typography (excluding photo-copying machinery)
- 04) Characters and type faces
- 99) Miscellaneous

Class 19 — Stationery

Sub-Class:

- 01) Writing paper and envelopes
- 02) Office equipment
- 03) Calendars
- 04) Bindings
- 05) Illustrated cards
- 06) Materials for writing by hand, for painting (excluding brushes), for sculpture and for engraving
- 07) Teaching materials
- 99) Miscellaneous

Class 20 — Sales equipment and advertising

Sub-Class:

- 01) Automatic vending machines
- 02) Display and sales equipment
- 03) Signboards and advertising materials
- 99) Miscellaneous

Class 21 — Games, toys and sports goods

Sub-Class:

- 01) Games
- 02) Toys
- 03) Gymnastics apparatus and equipment
- 04) Sports apparatus and equipment
- 05) Tents and caravans
- 99) Miscellaneous

Class 22 — Arms and tackle for hunting and fishing

Sub-Class:

- 01) Side-arms
- 02) Projectile weapons
- 03) Ammunition and fuses
- 04) Hunting equipment
- 05) Fishing tackle
- 99) Miscellaneous

Class 23 — Sanitary equipment

Sub-Class:

- 01) Water distribution equipment including pipes and pipe fittings
- 02) Sanitary fittings and equipment (bath, showers, washbasins, lavatories, sanitary units, etc.)
- 99) Miscellaneous

Class 24 — Medical and laboratory equipment

Sub-Class:

- 01) Equipment for transport and accommodation for patients
- 02) Hospital and laboratory equipment (for diagnostic, tests, operations, treatment)

- 03) Medical, surgical, dental instruments
- 04) Protheses
- 05) Material for dressing and nursing
- 99) Miscellaneous

Class 25 — Building units and construction elements

Sub-Class:

- 01) Building material (bricks, beams, tiles, slates, etc.)
- 02) Houses, garages, etc.
- 03) Civil engineering elements
- 99) Miscellaneous

Class 26 — Lighting apparatus

Sub-Class:

- 01) Lamps, standard lamps, chandeliers, wall and ceiling fixtures
- 02) Public lighting fixtures (outside lamps, stage-lighting, floodlights)
- 03) Candles, candlesticks
- 04) Luminous appliances, tubes and plates
- 05) Lamp-shades
- 99) Miscellaneous

Class 27 — Heating and cooking equipment

Sub-Class:

- 01) Heating equipment
- 02) Cooking equipment
- 03) Solid fuel
- 99) Miscellaneous

Class 28 — Tobacco and smoker's supplies

Sub-Class:

- 01) Tobacco, cigars and cigarettes
- 02) Pipes, cigar and cigarette holders
- 03) Ash-trays
- 04) Matches
- 05) Lighters
- 06) Cigar cases, cigarette cases, tobacco jars and pouches
- 99) Miscellaneous

Class 29 — Pharmaceutical, cosmetic and toilet articles and products

Sub-Class:

- 01) Pharmaceutical articles and products
- 02) Cosmetic and toilet articles and products
- 99) Miscellaneous

Class 30 — Safety equipment and human protection

Class 31 — Articles for the care and treatment of animals

Class 32 — Miscellaneous

All the products not included in the preceding classes.

